

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Regale Sacerdotium Romano Pontifici Assertum

Sfondrati, Celestino

[Sankt Gallen], 1684

Liber II. Propositio Parisiensis II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63125)

LIBER II.

PROPOSITIO II.

Conciliis Oecumenicis magnam inesse auctoritatem, magnamque venerationem deberi, & Ecclesia ipsa agnovit, suoque exemplo professae est, & nemo fidelium, nisi temerarius negavit, sic tamen, ut Pontifici Romano & Vicario Christi sua prerogativa salva sit, & potestas omni Concilio superior; Illi enim, non Concilio dictum est: *Super te aedificabo Ecclesiam meam.* Illi: *Tibi dabo claves Regni Calorum.* Illi soli: *Pasce oves meas:* non has aut illas, sed meas, hoc est, omnes. Hanc majorem Conciliis potestatem sacrae paginae, hanc omnium Conciliorum exempla, & continua Ecclesiae praxis, hanc SS. Patrum una conspiransque sententia, & ipsa Ecclesia Gallicana aliquoties & palam testata est, ut adeo negari à nemine possit, nisi qui prius omnia illa negare, quae in Ecclesia venerationi sunt, sibi & sacrae antiquitati vim inferre paratus sit.

§. I.

*Quid Concilium Generale seu Oecumenicum,
& quæ ad tale Concilium requisita.*

Summaria.

1. *Quid Concilium Generale?*
2. *Quæ illius conditiones.*

I.

Concilium Generale nihil aliud est, quam **C**onventus
Præsulum Ecclesiæque Pastorum, legitimâ auctoritate
indictus, factus, confirmatusque, ad maiora fidei &
religionis finienda negotia; sicut enim ob publicas
communesque omnium civium & Reipublicæ necessitates convo-
cantur à Principe comitia generalia, sic cum fidei, quæ omnium
Christianorum commune est bonum, periculum & bellum im-
pendet, omnium Ecclesiarum Pastores evocantur, communem
causam communi voto acturi. Cum enim in corpore humano
ex conflictu qualitarum, humorumque corruptione oporteat ali-
quando, immo sæpe morbos existere, ita, & multò magis, in corpo-
re Ecclesiæ politico, ubi non corpora, sed animæ laborant, &
quod pejus est, amantur morbi, ac remedia fastidio & horrore sunt.
Cum ergo oportuerit in Ecclesia hæreses esse, pastoribus & Vica-
rio Christi præsertim data est cura, ne quid in fide turbaretur, cui
enim potius quam medico morbos, gubernatori navem, pastori-
bus oves committeret Deus? his enim ignorantia aut affectu in
errorem abductis, quis alius Ecclesiam & fideles duceret? *Quod si*
sal, inquit Christus, evanuerit, in quo salietur? In quem locum D. Au-
gustinus

Mm 2

gustinus

gustinus l. 1. de serm. Dom. in monte. Si vos, per quos condiendi quodammodo sunt populi, metu persecutionum temporalium amiseritis regnum cælorum, quæ erunt homines. per quos à nobis error auferatur, cum vos elegerit Deus, per quos errorem auferet cæterorum? Sicut ergo tota Ecclesia in iis, quæ ad fidem spectant, errare non potest, ita, & multò minùs, totius Ecclesiæ Doctores, qui Ecclesiam in Concilio universali repræsentant: alioquin oporteret Magistros à discipulis, Pastores ab ovibus, aurigam ab equis regi, corrigi, quò nihil absurdius dici potest, & tamen dicendum esset datà Ecclesiæ infallibilitate (quam Græci anamarthesian vocant) & negatà Pastoribus. Hi tamen cum non omnes in Concilium convenire possint (quis enim fideles interea pasceret Pastoribus præculavocatis?) hoc ipsum privilegium non errandi præsentibus Concilio à Christo concessum est dicente: *Ubiunque fuerint duo vel tres in nomine meo congregati, ibi sum in medio eorum. Matth. 18.*

II. Conditiones verò ad Concilium universale necessarias communiter DD. has statuunt.

Prima; Ut summi Pontificis mandato vel approbatione fiat, & Patres ad Concilium convocentur. c. 1. 2. & seqq. d. 17. quod videmus in primis quatuor Conciliis observatum etiam esse, quæ B. Gregorius eadem veneratione quâ Evangelia prosequabatur, ut habetur in c. *sicut d. 15.* De Concilio Nicæno primo patet ex præfatione ad Canones Concilii Nicæni, & præfatione ad ipsum Concilium ex S. Isidoro, & epistola synodali ad Sylvestrum Papam l. 4. *Concilii Nicæni*, quæ videri possunt T. 1. *Concilior. Veneta editionis.*

Secunda Conditiō est, ut Concilio Pontifex per se vel suos Legatos interfuit. c. 2. & 6. d. 17. Primo Nicæno nomine Sylvestri Papæ interfuerunt Osius Episcopus Cordubensis, Macarius Episcopus Hierosolymitanus, Victor & Vincentius Presbyteri Romani, ut habetur in epistola Synodali ipsius Concilii, *Nobis f. 569. Tomi 1. Concilior.* Concilio Constantinopolitano primo non interfuit quidem, multòque minùs per se suosque Legatos præfedit Damasus Papa, quòd Patres Romam ad aliud Concilium evocasset, ut patet ex epistola ab iisdem ad Damasum scripta, & actis Concilii Constantinopolitani inserta: confirmatum tamen à Damaso fuisse, immo ejus jussu & Theodosii indictum colligitur ex sexta Synodo Constan-

Constantinopolitana. *Act. 18. post subscriptiones PP nobis f. 362 col. 2.*
 Et videri potest Baronius ad annum cccclxxxi. Concilio Ephesino
 præfedit per suum Legatum S. Cyrillum, Cælestinus Papa, ut con-
 stat ex hujus ad Cyrillum epistola *Tomo 1. Concilii Ephesini cap. 16.*
 & tres alios Legatos ad Concilium missos, Arcadium videl. Proje-
 ctum & Philippum, qui tempestatibus jactati sub finem Concilii
 Ephesum appulerunt, ut habetur *Tom. 2. Concilii Ephes. c. 13.* Con-
 cilio Chalcedonensi per Legatos Paschasium, Lucentium, Bonifaci-
 um & Basilium præfuit Leo Papa, ut videre est in omnibus Concilii
 actibus, præsertim *Actione 3.*

Tertia conditio est, ut evocatio Episcoporum sit generalis, nec
 ullus Episcopus, ex quacunque orbis parte adveniat, excludatur,
 alioqui Concilium non erit generale, sed tantum provinciale, vel
 nationale, &c. colligitur etiam ex *c. 9. d. 19.* & ratio est præter al-
 legatam, quia ad Concilium Provinciale ab Archiepiscopo omnes
 Episcopi totius Provinciæ vocandi sunt. *d. 18. per totum*; ergo ad
 Concilium universale Episcopi totius orbis, cum Papa dicatur
 Archiepiscopus orbis. *d. 25. in fin.* ejusque Provincia sit totus mun-
 dus: accedit, quod omnes tangit, ab omnibus approbandum esse.
de reg. 7. in 6. causa vero fidei & Religionis omnes tangit, ergo
 omnibus vocatis, sed non comparentibus auctoritas definiendi
 penes præsentem est, juxta promissum Christi *Matth. 18. Ubi sunt duo
 vel tres in nomine meo congregati, ibi sum in medio eorum.* Non ergo
 numerus Episcoporum Concilium generale facit, sed jus omnibus fa-
 ctum, & saltem, ut ex majori parte Christianarum Provinciarum
 aliqui adveniant, omnes enim convenire res est impossibilis, nec
 credi debet voluisse Christum auctoritatem Ecclesiæ necessariam
 ad casum eventumque impossibilem adstringere; & ideo licet
 Concilium Carthaginense nationale tempore D. Augustini Epi-
 scopos 217. numeraverit, Concilium verò Constantinopolitanum
 primum 150. hoc generale fuit, non illud: & ad Concilia in Ori-
 ente habita pauci Occidentalium, sicut ex adverso ad Concilia Occi-
 dentis pauci Orientalium conveniêre, nec minùs tamen consensu
 omnium universalia habita sunt. Vide S. Antonin. 3. p. T. 23. §. 7.
 & Bellarm. de Concil. cap. 17.

§. II.

Origo, Necessitas, Commoda & Incommoda
Concilii Oecumenici & universalis.

Summaria.

1. Necessitas Conciliorum multis modis probata.
2. Eorumque Commoda.
3. Incommoda.

I.

Ocui Albertus Pighius de Hierarchia Ecclesiastica l. 6. Concilia universalia juris humani tantum esse, Bellarminus verò juris Divini. Nos Divino & Naturali jure Concilia aliqua instituta & præcepta esse credimus; sicut enim oportet esse Scandala & hæreses in Ecclesia Christi *Matth. 18. ad Corinth. 1.* Ita oportuit judicium aliquod & cathedram constitui, ubi hæreses finirentur, & scandalis remedium esset; id vero in Conciliis præstat: quamvis enim summa decidendi auctoritas stet penes Pontificem, hic tamen nec debet, nec potest in causis fidei sententiam præcipitare, suoque judicio fidere tot morbis obnoxio, sed maximâ quâ potest industriâ multorumque consilio rem examinare, & tunc expletis omnibus diligentia humanæ numeris sententiam ferre, præsertim si Pontificis auctoritas ipsa impugnetur, ut in ultimis Lutheri & Calvini hæresibus, nunquam solus hæreticis fidem faciet, & ideo omnium sæculorum praxis habuit, ut in rebus arduis magnique momenti Concilia vocarentur, sanctique Patres eorum necessitatem sæpe testati sunt. S. Aug. lib. 4. contra duas epistolas Pelagianor. c. 12. S. Isidor. in præfat. Concil. Idem S. Aug. l. 1. de Bapt. contra Donatist. c. 18. S. Cyr. l. 2. epist. 1. ad Stephanum, & denique Concilium Tolet. XI. in ipsa præfatione, & habetur Tom. 3. Concilior. cujus necessitatis luculentum exemplum dedit Concilium Constantiense, quo 30. annorum schisma & summa rerum confusio tandem extincta est, nunquam extra Concilium extinguenda. Quod si Concilia sunt necessaria, hoc ipso erunt jure

jure Divino & Naturali instituta, quæ in necessariis non deficiunt. Ipse naturalis instinctus, cum in dubiis arduisque versamur, ad plurimum opem & consilia nos vertit, & imprudentiæ notaretur, qui sui fiduciâ solus nulloque comite viam multis periculis obsessam ingrederetur. Hoc ipsum docuit Innocentius in c. 3. d. 20. *Si omnibus inspectis, inquit, hujus questionis qualitas non lucide investigatur, seniores provincias congrega, & eos interroga; facilius namque invenitur, quod à pluribus senioribus queritur; verus enim repromissor Dominus ait: Si duo vel tres ex vobis convenerint super terram in nomine meo, de omni re, quamcunque petierint, fiet illis à Patre meo. Et Cælestinus III. c. 21. de Off. & Potest. Jud. del. Illa fuit antiqua Apostolica sedis provisio, ut hujusmodi causarum recognitiones duobus quam uni, tribus quam duobus libentius delegaret, cum sicut canones attestantur, integrum sit iudicium quod plurimorum sententiis confirmatur. In ipso homine natura senatum aliquem & synodum expressit, in qua sensus referunt, intellectus judicat, voluntas imperat causamque decedit. Ipse DEUS cælo terræque conditis, ubi ad luminis creationem pervenit, rem videl. tanti pretii tantique impendii, & DEO aliquando tot curas & negotia facturam, suffragiis velut in Concilio initis, *Faciamus, inquit, hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Gen. 1.* Vide Ruper. in hunc locum.*

In lege Mosaica decidendis gravissimis causis senatus quidam seu Concilium constitutum fuerat, quod Synedrion vel Sanedrim vocabant, constabatque septuaginta viris partim sacerdotibus, partim etiam ex quavis tribu, primariis viris, summo Pontifice omnibus præfidente. De quo vide Sigonum l. 6. de Rep. Heb. c. 7. In hoc Concilio jus & sententia illis causis dicebatur, quæ apud inferiores iudices finire non poterant, propositâ capitis pœnâ non parentibus. Dissidentibus iudicio & sacerdote, hujus ultimum & præcipuum suffragium, immo iudicium erat, à quo appellari non poterat, ut habetur Deut. c. 21. v. 5. ubi: *Accedentque sacerdotes filii Levi, quos elegerit Dominus Deus tuus, ut ministrent ei, & ad verbum eorum omne negotium, & quidquid mundum vel immundum est, finietur. Et Deut. 17. v. 8. Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse perspexeris, inter sanguinem & sanguinem causam & causam, lepram & lepram, & iudicium intra portas tuas videris verba variari, surge & ascende ad locum, quem elegerit Dominus: & Deus tuus, veniesque ad sacerdotes Levitici generis, & ad iudicem, qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis, qui indicabunt tibi iudici-*

verum.

veritatem, & facies quodcumque dixerint, qui praesunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te, sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dextram neque ad sinistram: qui autem superbiaerit nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Deo tuo, & Decreto iudicis morietur homo ille. Ubi nota Abulensem ad hunc locum scribere, summum Pontificem vocari hic Judicem, quod ipse solus in Concilio, audito aliorum iudicio proferret sententiam: sic Caiphas in Christum Joan. 11. v. 50. Auanus Pontifex in Jacobum fratrem Domini sententiam dixit, teste Josepho lib. 20. c. 8. fuisse enim sacerdotes non in causis tantum sacris, sed etiam civilibus iudices, testantur Josephus l. 2. cont. Apionem. & disertè Ezech. c. 44. v. 24. ubi: Populum meum docebunt, quid sit inter sanctum & pollutum, & inter mundum & immundum ostendent eis; & cum fuerit controversia, stabunt in iudiciis meis, & iudicabunt.

Apud Romanos tanta fuit Augurum dignitas, (nam & ipsi sacraprocurabant) ut de illis Cicero l. 3. de Legib. Quaeque Augur injusta, nefasta, vitiosa, dira dixerit, irrita, infestaque sunt, quique non paruerit, capitale esto. Et idem Cicero pro domo sua ad Pontifices: Istos & religionibus Deorum & summae Republicae à Majoribus praefectos esse.

De Pontifice Maximo Romanorum Zosimus apud Thomam Dempsterum l. 3. Antiquit. c. 21. Unus Pontificum omnium supremus erat, qui & Maximus dicebatur, quod maximarum rerum, quae ad sacra & Religionem pertinent, iudex esset & vindex contumacia privatorum & Magistratuum. Festus etiam ait, Pontificem maximum iudicem, & arbitrum esse rerum divinarum atque humanarum. Haec Dempsterus.

De Gallorum Sacerdotibus, quos Druidas vocant, haec scribit Cæsar l. 6. belli Gallici, Illi rebus divinis intersunt, sacrificia publica & privata procurant, Religiones interpretantur, de omnibus ferè controversiis publicis privatisque constituunt: & si quod est admissum facinus, si caedes facta, si de hereditate, si de finibus controversia est, iidem decernunt; premia poenasque constituunt: si quis aut privatus aut publicus eorum decreto non stetit, sacrificiis interdicunt: hac poena apud eos est gravissima: quibus ita interdictum, ii numero impiorum & sceleratorum habentur; iis omnes decedunt: adiutrum illorum sermonemque

nemque defugiunt: neque iis petentibus jus redditur, neque honos ullus communicatur. His autem omnibus Druidibus præſt unus, qui ſummam inter eos habet auctoritatem. In certo anni tempore in ſinibus Carnutum, quæ regio totius Gallia media habetur, conſidunt in loco conſecrato: huc omnes undique, quæ controverſias habent, conveniunt, eorūque judiciis decretisque parent; neque tributa unâ cum reliquis pendunt, omniumque rerum habent immunitatem, &c.

De Sacerdotibus Aegyptiis Strabo l. 17. de Meroitarum moribus: In Meroë olim primum oracem ſacerdotes obtinebant, quæ tantam auctoritatem habebant, ut nonnunquam miſſo nuntio mortem Regis imperarent, & pro eo alium faciebant.

Eadem terè de Aegyptiis l. 14. Variar. 34. de Perſis Eusebius in Chronico. De Athenienſibus & Areopagitis Joſephus l. 14. Antiquit. c. 19. narrant.

Omnium ergo Gentium conſenſus hanc de rebus maximis judicandi auctoritatem præſertim divinis ſacerdotibus conceſſam, naturalis, non humani juris eſſe convincit; humanum enim jus variat, nec apud omnes eſt idem.

II. Et verò multa eſſe & magna, quæ à Conciliis proveniunt bona, nemo inficias iverit: à pluribus oculis plura videntur; & quantum multitudo conſiliis & opinionibus ſecum pugnans Republicæ nocuit, tantum profuit unita, & in eundem finem conjuncta: hinc ab exordiis Eccleſiæ, uſq; in hanc diem, Concilia ſæpe repetita hæreſes & ſchiſmata proſtigant, felici ſemper eventu, eſto enim non ſemper devictis hæreticis, at ſemper confirmatis Catholicis, munitâ veritate, paratisque contra ſerpentem lucem remediis, nam & medicinæ pars & officium eſt ſecari, quod ſanari non poteſt. Deinde vocatis ex toto orbe paſtoribus, facile & in promptu eſt, quæ ſingulis Provinciis conducatur primum ſcire, deinde etiam decernere, obſuturis utique remediis, ſi eadem ſingulis applicentur; nec enim quod Italiæ, hoc Germaniæ, hoc Galliæ proderit, cum non minus varia ſit morum quàm corporum complexio. Denique ab omnibus ſtatuta obſtinatum etiam animum frangunt, facilius minoriſque verecundiâ omnibus cedentem quàm paucis, aut ſaltem publico riſui & indignationi exponunt, cum ſtultiſſimus ſit, qui contra tam multos, tam magnos, tam ſanctos ſapientēſque, & explicandæ veritati à Deo ele-

Nu

ctos

182 Origo, necessitas, commoda, & incommoda

Et os sapere velit, idque contra expressam Evangelii doctrinam: *In ca-*
thedra Moysi sederunt Principes & Pharisei, quæ erga dicunt facite,
quæ verò faciunt, facere nolite, &c. Matth. 23. Et Qui vos audit,
me audit. Qui vos spernit, me spernit. Luc. 10.

III. Sunt tamen conciliis sua etiam incommoda, præsertim cum
nimis frequentia: nec expediat semel decisa, & tot miraculorum, Mar-
tyrum, Confessorumque testimoniis confirmata in dubium iterum
& examen vocare, quo nomine non à SS. Patribus tantum, sed etiam
ethnics male audit Constantius, inter quos Ammianus Marcellinus
lib. 21. hæc scribit: *Christianam Religionem absolutam, & simplicem*
anle superstitione confundens: in qua scrutanda perplexus, quamquam
componendi gratia excitavit diffidia plurima, quæ progrossa fusius alius
concertatio verborum, ut ceteris Antistitum jumentis publicis ultro
citroque discurrentibus per Synodos, quas appellant, dum ritum omnem
ad suum conatur trahere arbitrium, rei vebicularia succideret nervos.
V. Gregor. Nazianzen. epist. 55. ad Procopium, ubi scribit: *Nunquam*
sine periculo & offensione sacerdotum haberi Conventus. Et in eadem
epistola: *Ego, inquit, si vera dicere oportet, ita omnia Episcoporum*
Concilia fugio, quoniam nullum Concilium finem letum, faustumque, nec
quod depulsionem malorum potius, quam accessionem & incrementum
habuerit, vidi. Axioma est Astronomicum, sed nec minus politicum:
Adunationem Planetarum nunquam fuisse bonam.

Raro est multitudo sine opinionum varietate, & hæc sine discor-
dia, quæ in rebus fidei perniciosissima: cum fides nec opiniones, nec di-
bium admittat. Quas turbas Basileense Concilium & Pisianum in Ec-
clesiam concitarunt? quot à Principibus, ab Episcopis, à bello, à peste
difficultates excitatæ? quot cum Regibus & Imperatoribus susceptæ,
de loco, de modo, de translatione concertationes, exitum in offensas
animatorum, nisi prudentia & Deus præsertim obstitissent? & Concilium
tandem absolutis, quot iterum promulgationi objectæ remora, calum-
niæ, exceptiones? nec propterea tamen expugnata hæreses, sed potius
materia & occasio mendacis data, ut non immerito Clemens VII.
Carolo Imperatori Concilium urgenti rescripserit: *Maledicti Purpur-*
atorum credidisse Concilium hand profuturum. Profuit enim verò Con-
cilium, sed tot tantæque difficultates sunt illud comitata, ut planè appa-
ruerit, hoc remedium in extremis, & cum alia non superant, confere-
ndum esse.

Auro

Aucto digna ſunt, quæ in hancrem Martianus Imperator edicto ſuo inſeruit, ad ſinem actionis tertie Chalcedonenſis Concilii: Vere impius atq; ſacrilegus eſt, qui poſt tot ſacerdotum ſententiam opinionem ſuam aliquid tractandam relinquit. Extrema quippe dementia eſt, in medio & perſpecto die commentitium lumen inquirere; quiſquis enim poſt veritatem repertam aliquid ulterius diſcutit, mendacium querit; nam injuriam facit iudicio religioſiſſime Synodi, ſi quis ſemel iudicata, ac recte diſpoſita, revolvere, & publice diſputare contendit, &c. Videatur etiam Lex 4. C. de ſumma Trinitate.

§. III.

Quando hæc quæſtio de ſuperioritate Concilii ſupra Pontificem agitari cœpta, & quas ob cauſas?

Summaria.

1. Origo hujus Quæſtionis ex ſchiſmate nata, & partim à Catholicis in Conciliis Pariſienſi, Piſano, Conſtantinopolitano, Baſileenſi producta, partim à Lutheranis.
2. Sed varias ob cauſas, aliis publicum, aliis privatum lucrum ſpectantibus.

I.

libenter in rerum cauſas inquiremus, ea enim agendi ratio jam paſſim inolevit, ut aliud homines oſtendant, aliud agant, pulcherrimam rerum faciem ſœdiſſimoque reſpectu, & cortice plerumque oculos fallente. Qui Concilium Pontifici Max. præferunt, Religionem, correctionem abuſuum, fidei cauſam, & alia multa dictu audituque pulcherrima prætexunt; ſed an ex vero, à principiis ipsis intellige.

Videretur huic quæſtioni initium occaſionemque inprimis deſiſſe obſtinatum illud ſchiſma, quod poſt mortem Gregorii XI.

N a 2

Anno

V. S. Antonium 3. p. lumen hiſtorie. T. 22. c. 2. §. 2.

Anno *MCCCLXXXVIII.* tenuit usque in *MCCCLXXXVII.* tribus subinde Pontificibus Romanam sedem occupantibus; tunc enim saepe multumque agitatum de figendis Pontificiae auctoritati limitibus, cuius ambitione Ecclesia fidelisque discordiis peribant; anno enim *MCCCLXXXIV.* agente Carolo VI. Francorum Rege, Concilium Parisi habitum, quo Petrus de Luna, Benedictus XIII. appellatus, natione Aragonius Papatu eiectus, nullo tamen exitu. Spondanus ad hunc annum. Non multo post, Anno videl. *MCCCCIX.* Benedicto abire Pontificatu recusante, schismati extinguendo Concilium Pisis à Cardinalibus indictum, qui datis ad varias provincias litteris Patres ad Concilium evocarunt: litteris adjunctae conclusiones quaedam, ab universitatibus Parisiensi & Bononiensi conceptae, quarum haec summa: *Teneri Gregorium & Benedictum ex debito charitatis pastoralisque officii iure, quod habebant ad Pontificatum, cedere, ne in tanto Ecclesiae dolore & fidelium clade plus dignitatis suae quam publico bono studere viderentur: idque multo magis, quod voto & iuramento se obligassent; recusarent, hoc ipso tanquam schismatis auctores haeresisque suspectos & tot malorum scandalorumque ac contentionum duces sub Concilio & Ecclesiae iudicium & potestatem cadere, ab eaque destitui posse: teneri vero fideles omnes ab eorum obedientia cultuque cessare, ne si obedire alterum pergant, in schisma consentire videantur.* Videri possunt hae conclusiones sigillatim apud Theodoricum de Niemi. l. 3. *schismatis* c. 38. & habentur apud Severinum Bini Tomo. 3. *Concilior* p. 2. in notis ad Concilium Pisan. Patres vero ubi Pisas convenerunt, Gregorio & Benedicto in Concilium citatis, nec comparentibus, sententiam dicunt, adiunguntque Pontificatum tanquam haeresi tinctis & notorie schismaticis à Cardinalibus deinde electus est Petrus de Candia, & Alexandri VI. nomen impositum. Nec tamen hac electione direptum certamen, sed potius auctum, novo Duce novoque manipulo in aciem eductis. (a) Secutum est Concilium Constantiense Anno *MCCCCXII.* quo schismati finis impositus, & *Sess. 4. & 5.* definitum, Concilium universale in casu schismatis dubio Pontifici imperare & leges ac poenas statuere posse, quod Anno *MCCCCXXXI.* in Concilio Basileensi postea repetitum *Sess. 13.* Anno *MDX.* bello inter Julium II. & Ludovicum XII. accenso Turonis in Gallia conventus Episcoporum habitus, & Pontifex Julius ad Concilium vocatus, quod Pisis primum, deinde Mediolani coactum

(a) V.S. Antoninum 3, p. summæ historiae. T. 22. c. 5. §. 2.

coactum; execrationi omnibus fuit, teste Guicciardino *l. 9. in fin.* & postea dissolutum; opposito Concilio Lateranensi à Julio inchoato, finitoque per Leonem X. in quo etiam auctoritas Papæ supra Concilium defuita est, & eff. 19. Anno MDXVII. Emerfit Lutherus, variisque erroribus Ecclesiam turbavit, dictaque illi die, & causâ Cæterano Cardinali commissâ, primò ab hoc tanquam iudice suspecto, tum à Papa malè confcio ad Papam melius edoctum, deinde à Papa ad Concilium provocavit: postea ubi hoc coactum vidit, de Concilio ad scripturam, & ab hac ad æteria spiritumque & iustinctum privatum, hoc est, ad seipsum appellavit, librumque edidit, cuius summa: *Nil opus esse Concilio*: quo libro canones Concilii Nicæni fœnum, stramen, lignum, stipulas vocat, ut omnino apparuerit Concilium ab eo morâ, non veritatis causâ fuisse appellatum. Anno MDLII. Apparuerunt in Tridentino Concilio Oratores Ducis Saxonie, qui inter alia quarto loco postulârunt, ut Tridentini Patres ante omnia ad normam Constantiensis & Basileensis Conciliorum declarent, Pontificem in iis, quæ ad fidem morësque pertinent, Concilio subesse. (a) Ludovicus Imperator à sententia Joannis XXII. ad futurum Concilium provocavit, Anno MCCCXXIV. verba provocationis sunt: *Ad productum Generale Concilium appellamus, quod instanter, cum instantia repetita, loco tuto nobis & nostris convocari petimus & congregari, &c.* (b) II. Ex dictis facile constabit, pro diversis animorum affectibus diversas quoque fuisse causas Pontificem Concilio submittendi; qui enim bonum publicum & Religionem spectabant, contenti erant intra necessitatem Concilium præferre hoc est, in causa schismatis dubique Pontificis; sic in Conciliis Pisano & Constantinopolitano factum. Quibus vero non tam publicum quam proprium privatumque luerum cordi erat, quique non tam Ecclesiæ periculo quam suo cavebant, simpliciter & exita publicam schismatis causam Concilium præponebant, noto Politicis arcano, quibus in præsentibus extremisque malis dilatio remedium est, periculum aut avertente morâ, aut differente. Ergo quemadmodum

N n 3 & aram

(a) V. Pallavic. in hist. Concilii l. 22. c. 15. n. 12.

(b) V. Azor. ad hunc Annum, & Spondan.

& arant inno cens & reu tenent, sed hic ptenatum metu, ille Religio-
nis studio; sic etiam non eadem omnibus causa fuit Concilium an-
te Pontificem habendi, multis uidel. futurum potius iudicem & diffi-
cile proditurum eligentibus, quam presentem paraturumque; si enim
sibi suaeque causa fiderent, & publicum bonum privato prae haberent,
nunquam Concilium cum Papa, hoc est regnum cum Principe, caput
cum corpore, ovesque cum pastore, colliderent, & schismati causam
darent, quod certissime timendum est, si Concilium Papae indubitato
certoque opponas, eodem postea ausicio eum Concilio pugnaturus,
quo cum Papa; quod in Protestantibus manifestum fuit: appella-
runt ii, ut dicebant, ab injustissimo violentissimoque iudicio Pontificis
ad liberum, Christianum, legitimum, & in Spiritu Sancto congrega-
tum Concilium; sed negarunt Tridentinum Concilium liberum
fuisse, legitimum, & in Spiritu Sancto congregatum, negabunt
que deinceps omnia, quae illis non faverint, exemplo uidel. illius
laqueo damnati, qui gratiam a iudice petit arborem eligendi
quae placeret, sed nulla placuit. Quisquis ergo Concilium optat,
ut Pontificis sententiam evadat, eodem pacto Concilio eludet, aut
mille modis, ne conveniat impedito, aut mille exceptionibus, ne legiti-
mum videatur, impugnato, aut denique non recepto. Exemplum praeter
Tridentinum sunt in Conciliis Lateranensi ultimo & Florentino.
Quis Principum, immo quis Episcoporum patitur a suis contentis
ad Comitata aut Synodos appellari? & si appelletur, non continuo di-
cat, moram & dilationem, quae in mala causa, turbaturque Republi-
cam? Idem, multoque magis de Pontifice Max, dicas, cui Ecclesia
commissa est, non ipse commissus Ecclesiae; neque enim a Christo
dictum est Petro; *Edificabo petram supra Ecclesiam sed Eccle-*
siam super Petram.

(a) V. T. l. v. c. i. in h. l. Concilii l. c. i. n. r.
(b) V. l. x. c. ad hunc annum & sequentem.

Summum Pontificem supra Concilium esse ex SS. Litteris probatur.

Summaria;

1. *Expenditur celebris locus Deut. 17.*
2. *Et Matth. 16.*
3. *Luc. 22.*
4. *Joann. ult.*
5. *Acton. 15.*
6. *Scripturam semper Pontifici, nunquam Concilio Primatum deferre.*

rimus locus est *Deut. 17.* jam a nobis expensus §. 2. ubi licet expressa mentio magni Concilii Sanedrim fiat, ad quod causa dubia & inextricabiles referri debeant, ut tamen intelligas ultimum judicium, & quo causa finiretur, non Concilium totius, sed summi Sacerdotis fuisse, adjungitur: *Qui autem superbiert nolens obedire sacerdotis Imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & decreto iudicis, morietur homo ille.* Ubi vides non dici: *Qui autem superbiert, nolens obedire Concilio vel sacerdotum imperio, sed Sacerdotis imperio,* penes quem summa erat auctoritas decidendi. Ad hunc celebrem locum *Deuteronomii* intelligendum notentur sequentia.

Primo fuisse septuaginta Iudices in loco Sanctuarii, qui erant de Consistorio, quod vocabatur Domus Iudicii: hi vero assistebant summo Sacerdoti iudicanti, non solum ut Consilarii, sed etiam ut habentes potestatem iudicandi, quemadmodum & Episcopi in Conciliis, qui non tantum consulunt, sed verè decidunt,

ut ga-

ut patet ex eorum forma subscribendi, & ideo in litte 2, ubi noster habet: *Indicabunt tibi iudicii veritatem: Septuaginta vertunt: Annuntiabunt tibi iudicium.* Vide Abul. in hunc locum q. 4.

Notandum 2. Summum sacerdotem solum nomine & consensu omnium tulisse sententiam tanquam Præsidem Concilii: quem admodum in Conciliis videmus, Legatos summi Pontificis nomine etiam ex suffragiis Patrum decreta statuere & pronuntiare. Abul. cit. q. 4.

Notandum 3. Præcipuas tamen in Concilio iudicandi partes ad summum Pontificem pertinuisse, non tantum quod ipse sententiam proferret, sed etiam quod scissis in diversas sententias partibus ea prævaleret, cui Pontifex accederet, nec posset Concilium contra illum prævalere, quod ex multis patet, nam, ut diximus, Pontifex nomine omnium sententiam dicebat: nunquam verò sententiam diceret, quam improbareret: eratque hoc Concilium ultimum tribunal, a quo, ut ex verbis patet, non dabatur appellatio: lis autem finiri non potuisset, nisi ex Pontificis sententia; quis enim alias discordantes, aut pares numero componeret, maxime cum Pontificis suffragium multis aliis æquivaleret? Et ideo in littera summi Pontificis semper est mentio: *Facies quodcumque dixerint qui præsum loco, quem elegeris Dominus.* (hi erant summi Sacerdotes) *& docuerint te iuxta legem ejus, sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram neque ad sinistram.* Qui autem superbierat, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eotempore ministrat Domino DEO tuo, morietur homo ille. Ubi vides, summam iudicandi potestatem summis sacerdotibus adscribi, qui in officium Pontificale sibi succedebant. Quod expressè dicitur Num. 27. v. 21. *Pro hoc si quid agendum, Eleazar Sacerdos consulat Dominum: ad verbum ejus ingreditur & egreditur ipse (Josue) & omnes filii Israel cum eo, & cetera multitudo.*

Notandum 4. Solius summi Sacerdotis fuisse, siquid in lege expressum non esset, Deum & Oraculum consulere, quod fiebat vel per Prophetam, sine quo Sacerdos Magnus teste Josepho apud Apulensem hic q. 4. nunquam pronuntiabat: vel per Oraculum, Deo ex Sanctuario (quò soli Pontifici aditus patebat, Levit. 16.) responsum ad quæsitâ reddente: vel denique per rationale *Urim & Tummin*, quæ vestis erat summi Sacerdotis gemmata, quâ pectus

vela-

velabat, habebatque magnis literis hæc duo verba inscripta: *Doctrina & veritas*. Et quia ex hac veste Oracula fundebantur, græcè vocatur *Lógiôn*, quasi dicas vestem sermocinantem; sciendum enim est, summum Pontificem per hanc vestem pectoralem solitum fuisse Deum in dubiis consulere, ab eoque responsa accipere, ex quorum præscripto populo jus & sententiam dicebat, ut patet *Exod. 28. n. 30*. *Et gestabit iudicium filiorum Israël in pectore suo in conspectu Domini semper*. Quamvis Interpretes de modo Oraculi dubitent. Alii enim volunt fuisse adamantem limpidissimum, qui populo scelere aliquo impiato, colore fusco tingeretur: si à Deo irato pœna aliqua impenderet, sanguineo ruberet: innocente populo instar nivis candesceret. Alii dicunt, in gemmis, quæ rationale integebant, velut in speculis Deum per imagines & symbola, quæ fieri vellet adumbrasse. Alii duo parva simulacra Dei vel artificum manu affabrè facta, quæ inter sius plicâsque rationalis Sacerdoti responderent. Alii denique ipsas gemmas rationali intextas, per quas Sacerdotem Deus irradiabat, ut aptè ad quæsitâ responderet, quæ propterea *Urim & Tumim*, hoc est, *doctrina & veritas*, dicebantur, quod doctrina & sententia sacerdotis verissima esset. Quâ ratione apud Ægyptios summus Sacerdos imaginem veritatis in sapphiro sculptam ad pectus è collo gestabat teste Aliano l. 14. c. 34.

Notandum 5. Judicem, cuius in hoc textu *Deut. 17.* aliquoties fit mentio, fuisse aut ipsum summum sacerdotem, aut ejus Vicarium, à quo ad ipsum Pontificem appellatio non dabatur: *Interdum enim*, inquit Abulensis in hunc locum *q. 5.* *Summo Sacerdote occupato, aut aliâ absente Vicarius suus loco ejus proferebat sententiam ex consensu aliorum iudicum, id est, Seniorum de domo Concilii sive iudicii, & tunc si aliquis non obediret Decreto ejus, mori debebat, cum non esset alius iudex superior.*

Notandum 6. Illa verba quæ in nostra vulgata habentur: *Et do-nerint te juxta legem ejus*, intelligenda esse assertivè, hoc est, sententiæ & iudicio sacerdotis acquiescere debent subditi, & præsupponere, sacerdotum & Pontificum iudicium esse juxta legem Dei, ut habetur *Malachia 2. v. 7.* *Labia sacerdotis custodient scientiam, & legem requi-erent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum est*; nisi videl. manifestissimè constet, sententiam Pontificis cum lege Dei pugnare, alioqui frustraneum & evanidum erit iudicium sacerdotis, si, quoties tibi aut

alteri videtur, recusare liceat; cui enim hæc exceptio præstò non erit? occur ad sacerdotes & Pontificem mitor, si melius mihi quam sacerdoti de sensu & sententia scripturæ legisque divinæ constat? immo alium iudicem constitui oportebit qui de sententia Pontificis ferat decernatque, an ea juxta vel contra legem Dei sit dicta; & de hoc iudice non minus quam Pontifice dubitari poterit, sicque lites erunt immortales & inextinctæ. Quòd si velis tunc solum obediendum esse sacerdoti, cum ejus sententia manifestissimè in lege Dei est expressa, repugnans planè verbo Dei apertòque textui & rationi; nam quæ sunt evidentiæ, non egent iudicio & sententiâ supremi Magistratûs: & scriptura apertè dicit: *Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, &c. & iudicium intra portas tuas videris variare sententias, &c.* quæ omnia ostendunt, voluntatem Dei esse non tantum in rebus apertis & clarè à Deo præceptis, sed etiam in dubiis standum esse Pontificis jussu & sententiâ: & idèò in versione Græca septuaginta sic habetur: *Et custodies valde facere juxta omnia quæ fuerint indicata tibi; juxta legem & juxta iudicium quod dicent tibi, facies, &c.* Eodem modo habent Hebraica & Chaldaica, in quibus non apponitur illa clausula *juxta legem DEI*, sed supponitur & præsumitur, in dubio nihil contra Dei verbum & legem Pontificis & Concilium judicatu-ros.

Vides ex hæcenus disputatis, quæ fuerit auctoritas, & quàm multæ prærogativæ in lege Mosaica summi Pontificis supra Concilium; solus nimirum Pontifex sanctuarium ingreditur responsum in dubiis à Deo accepturus, solus Oraculum consulit & à Deo edocetur, solus iudicium & veritatem ad pectus gestat, solus sententiam in Concilio pronuntiat, soli denique summo sacerdoti, non Concilio dicitur: *Qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio, morte morietur.* Hæ prærogativæ in lege Mosaica summo Pontifici concessæ, cum non pertinuerint ad leges ceremoniales, sed potius ad morales, videl. ob unitatem Ecclesiæ, pacem fidelium, discordias, & schismata vitanda, litèsque finiendas, multò magis concedendæ sunt Pontifici Romano in statu legis Evangelicæ, nedicamus melius Deum antiquæ quàm novæ legi providisse, plùs Synagogam quàm Ecclesiam, hoc est, plùs ancillam quàm sponsam dilexisse.

II. Secundus locus Scripturæ habetur *Matth. 16.* ubi cum Christo Apostolos roganti: *Vos autem quem me esse dicitis?* respondisset Petrus: *Tu es Christus Filius Dei vivi:* subiecit Christus: *Beatus es Simon Bar-jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est: & ego dico tibi, quia tu es Petrus. & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. & Porta inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni cœlorum, & quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.*

Circa hæc verba Christi ad Petrum, ut ex illis efficax argumentum ducatur, notanda sunt aliqua.

Notandum igitur primo: Christo interrogante: *Vos autem, quem me esse dicitis?* reliquos Apostolos tacuisse, & velut quid responderent hæsitasse; quamvis enim ante hanc Petri confessionem Christum Deum esse credidissent *Matth. 14. 33.* tot videl. miraculis & Christi assertionem toties edocti, valde tenuem tamen rudemque, & velut confusum de hac re conceptum formabant, nesciebantque quâ ratione Christus Filius DEI esset, an videl. per æternam generationem, consubstantialitatem, aut alio modo; quemadmodum qui Astiologiæ imperitus procul in cœlo stellam aliquam intuetur, scit quidem stellam esse, sed mobilem an fixam, quâ magnitudine, altitudine, situ, motu, influxu, non audet dicere; sic neque Apostoli de Christo. Sed Petrus clarius, distinctius, subtilius à Deo illustratus aliis tacentibus responsum occupat, & animosè constantérque Christum DEI esse Filium unigenitum, Consubstantialem, æternum pronuntiat, & à Christo prolixè laudatur: *Beatus es Simon Bar-jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est.* Ex quibus Christi verbis volunt aliqui morem profluxisse, summum Pontificem specialiter *Beatissimum Patrem* compellendi.

Hæc verba: *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam:* omnino ad Petrum spectare, qui propterea Petra Ecclesiæ nominatur, quia ejus Pastor & Rector universalis est constitutus; hoc enim conceptus ipse literalis evidenter ostendit, Christo semper ad Petrum & de Petro loquente, illique respondente, ut patet litteram examini, habentque omnes versiones; nam Syriaca habet: *Tu es Cepha* (petra) *& super hanc Cepham ædificabo Ecclesiam meam.* Hebraica, quam velut authenticum & autographum Matthæi Evangelium

edidit Munsterus, eodem modo: *Tu es Cepha, & super hanc Cepham &c.* Armenica: *Tu es rupes, & super hanc rupem &c.* Arabica: *Tu es saxum, & super illud saxum &c.* Aethiopica: *Tu es rupes, & super hanc rupem fabricabo domum Christianam.* Aegyptiaca: *Tu es hic Petrus, fundabo Ecclesiam meam super hanc Petram.* Persica: *Tu es sanac (petra) & super hanc Sanac aedificabo, &c.* Paraphrasis Persica: *Tu es Sanac, id est fundamentum & Judex, &c.* (a) Cui ergo latina versio non scripsit: *Tu es Petra, & super hanc Peram aedificabo Ecclesiam meam?* Quia secuta est Graecam, in qua *πετρός* & *Petra* aequè saxum significant, allusitque ad nomen proprium & appellativum Petri & Petrae. (b) Et ideò omnes SS. PP. Graeci Latinique Petrum vocant Petram, crepidinem & fundamentum Ecclesiae V. Concilium Chalcedon, *Act. 13.* Athanasium in *epist. ad Felicem Papam.* Chrysostomum *homil. 55. in Matth.* Leonem Papam in *Anivers. sua Assumpt.* Anacletum *epist. 3. c. 3.* Cyprianum *de unit. Ecclesiae, & in epist. ad Quintum.* & *lib. 4. epist. 9.* Origen. *homil. 5. in Exod. & homil. 6. ad Rom.* Hilarium *lib. 6. de Trin.* Basil. *l. 2. de Spiritu S.* Ambros. *Luc. 5. & serm. 47.* Hieron. in *hunc locum Matth. & l. 1. contra Iovinian.* & *Hierem. 16 & Ezech. 4.* Gregorium *l. 4. epist. 32 & 33. l. 3. epist. 37.* August. *serm. 11. 24. 20. 29 de Sanct. & serm. 124. de Temp.* & v. deatur etiam *c. loquitur Dominus 24. q. 1 c. non turbatur 42. q. 1 c. Fidel. d. 50.*

Nec obstat quòd D. August. *l. 1. Retractat. c. 21.* aliique Patres dicant, Petram de qua loquitur Christus, esse fidem & confessionem Petri ipsumque Christum, cui velut petrae lapidique angulari Ecclesia innititur; id enim verissimum est, nec pugnat cum priori & literali exceptione; nam & fides & confessio Petri est fundamentum Ecclesiae in abstracto, & tanquam ratio ob quam Petrus ejusque successores sunt facti Primates & Pastores universales Ecclesiae, à quibus Ecclesiae firmitas, & in vera doctrina constantia tanquam ex certa & infallibili regula pendent, quem sensum habet Epiphanius *l. 2. contra haeres. in 59.* Christus verò longè magis longèque principalius Petra dicitur *1. ad Corinth. 3. & 10.* quia quidquid soliditatis & firmitudinis habet Petrus ejusque successores, totum est ex meritis, gratia & providentia Christi, cujus Vicarius tantum est Petrus; adeòque quicquid potestatis

(a) Vide Cornelium ex Petro victore in *Annotat. ad Novum Testamentum.*

(b) Vide *Dictionary Scapulae Graeco-latinae.*

statis, auctoritatis & soliditatis in vicario est, multò plenius & excellentius erit in Principali, & propterea S. Thomæ & Theologorum communis est sententia, potestatem excellentiæ, quæ fuit in Christo, nec Petro, nec Papæ communicatam fuisse. Eodem pacto licet omnes Apostoli dicantur fundamenta Ecclesiæ *Apoc. 21. & ad Ephes. 2.* quia toto orbe terrarum Ecclesias fundarunt & instituèrunt, istas isti, alias alii, illisque æquè ac Petro revelata sunt immediatè à Deo fidei & Religionis nostræ mysteria, quæ voce & scriptis ubique terrarum docendo Ecclesiam fundarunt, Petrus tamen specialissimè, magnæque cum prærogativa fundamentum Ecclesiæ à Christo constitutus est, quia & caput erat Apostolici Collegii, & ut Pastor non tantum delegatus ad plenitudinem causarum ut ceteri Apostoli, sed ordinarius, & potestatem suam ad successores transmissurus, sicq; non tantum semel, aut initio Ecclesiæ nascentis, sed semper, & quamdiu illa duraret, fundamentum in successoribus suis factururus, quod omnes Catholici docent, creduntque. Audi S. Hieronymum *l. 1. contra Iovian. Licet super omnes Apostolos ex æquo Ecclesia fortitudo solidetur tamen propterea inter duodecim unus eligitur, ut schismatis tollatur occasio.* Et plane æquum fuit Petro ante alios Apostolos Christi divinitatē tam promptè constantèrque testanti maiorem etiam quàm illis potestatem concedi, ut ipsa Christi verba ostendunt Petrum tantum alloquentis, & omnia in illius laudem, fidem & remunerationem flectentis.

Notandum 3. Hanc Petri dignitatem, summiq; Pontificis munus non fuisse cum ipso Petro extinctum, sed ad ejus successores Romanos Pontifices dimanasse, quod est de fide, & in Concilio Constantiensi *sess. 8. 15. & 27.* definitum, traduntque omnes SS. Patres, ut videre est apud Bellarm. *l. 2. de S. Pontif. Suar. de fide d. 10. & ex perpetua summorum Pontificum successione constat, de qua S. Leo ser. 2. de Anivers. Assumpt. sue. Manet dispositio veritatis, & B. Petrus in accepta fortitudine Petra perseverans, suscepta Ecclesia gubernacula non relinquit, perseverat videl. Petrus & vivit in successoribus suis.* Et ipsa ratio idem evincit; non enim semel tantum & initio constructionis Ecclesia fundamento capite, Pastore indiguit, sed semper multoque magis Christo & Apostolis abeuntibus, gratiā miraculorum restrictā, & tanto agmine hæreticis Ecclesiam, & maximè Romanos Pon-

tifices incurrentibus, ut videl. quod eleganter dixit B. Cyprianus *li. ep. 3. Gubernatore sublato atrocius atq, violentius circa naufragia Ecclesia hostis grassetur.*

Hiscæ prænotatis, quæ negari salvâ fide non possunt, facile jam fuerit ex allegato textu *Math. 16.* superioritatem Pontificis Romani supra Concilium ostendere. Romanus Pontifex successor Petri fundamentum est non unius vel alterius Ecclesiæ, nec omnium Ecclesiarum sigillatim tantum & sparsim sumptarum, sed absolutè Ecclesiæ Christi, ergo multò magis Concilii universalis, quod non est propriè, sed repræsentativè tantum Ecclesia Christi; quod verò repræsentat, semper minus est repræsentato quâ tali; si ergo est fundamentum Ecclesiæ & Concilii Romanus Pontifex, ab hoc Concilio, non ipse à Concilio pendeat, soliditatem & firmitatem in rebus fidei Concilio dabit, non accipiet; & Concilio nutante, ut olim Ariminense, & Ephesinum secundum, ipse stabit durabitque, ut Petram decet, nisi fortè fundamentum aliquodingas, quod non sustentet, sed sustentetur, quod non portet, sed portetur, hoc est, fundamentum non fundamentum, petram non petram, &c.

Si Petrus ipse Concilio assideret, aut aliàs in Ecclesia versaretur, nemo utique negaret, in rebus fidei decidendis illum omni Concilio potiorē fore, nec ullius auctoritatis aut momenti Conventum futurum, qui Petro contradiceret; idem ergo de summo Pontifice dicendum est, licet enim non eadem sit persona Inocentii & Petri, eadem tamen est potestas, auctoritas, facerque principatus, & uterque fundamentum Ecclesiæ.

Quando Christus Petro, ejusque successoribus dixit: *Super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam*; vel hoc dixit Petro summoque Pontifici ut ab Ecclesia distincto, ejusque capiti, vel Petro ut Ecclesiam repræsentanti, ita ut promissio tota in Ecclesiam dirigeretur? si primum, ergo Petrus ejusque successores independentē ab Ecclesia & Concilio sunt fundamentum & firmamentum Ecclesiæ, & Concilium à Papa separatum tantum valebit, quantum domus à fundamento divisa. Si secundum dicas, verba scripturæ apertè torquentur, cum Christi verba & promissio in solum Petrum dirigantur: immo & ridiculus evadit sensus, & perinde est,
ac si

ac si dicat Christus: *Fundabo Ecclesiam super Ecclesiam*: quid enim est aliud Petrus representans Ecclesiam, quam ipsa Ecclesia in Petro representata? & quid possit dici à vera ratione & communi loquendi modo alienius, quam Legatum, qui representat Regem, esse fundamentum Regis; aut imaginem Palatii esse fundamentum, cui Palatium imponitur? cum contrarium potius dicendum sit. Verum quidem est, eam permissionem fuisse non soli Petro factam, sed toti Ecclesiae, quia sicut fundamentum non est propter se, sed propter domum; nec Rex propter se, sed propter Regnum; quamvis nec fundamentum à domo pendeat, nec Rex à Regno; ita potestas & sacra Petri Monarchia non est propter Papam, nec in ejus gratiam & utilitatem principaliter instituta, sed Ecclesiae; sic tamen, ut ab hac non dependeat, & hæc ipsa independentia cedit in Ecclesiae bonum, sicut independentia Regis à Regno, & Gubernatoris à nautis, & navigantibus istorum salus & emolumentum est: perirent si imperarent: & in hoc sensu verum est, Petrum representasse Ecclesiam, ut optime animadvertit D. Aug. *Tr. ult. in Ioann.* & in *Psalm 108.* & *serm. 13 de verb. Domini.* nec aliud voluit, ubi scripsit: *Petrum Ecclesia figuram gessisse, eamque representasse.* *Tr. 50 in Ioan.* *l. de doct. Christ. c. 17.* & *de agone Christi c. 30.* Denique animadvertendum est, non dixisse Christum: *Tu es Petrus, & te super Ecclesiam aedificabo, sed Ecclesiam super te*: jam verò si Concilium praevaleret Petro, & istum docet, corrigit, iudicat punitq; , Concilium esset Petra, non Petrus; dicendumque esset: Concilium est Petra, & super hanc Petram aedificabo Vicarium meum. Volve revolve sacram Paginam, sanctosque Patres quantum voles, nunquam invenies Petrum aedificari super Ecclesiam; claves Ecclesiae committi super Petrum: Petrum pascendum aut docendum commendari: sed semper contrarium, ut proinde mirari subeat, ubi hanc dicendi phrasin modumque didicerint; *Concilium est supra Papam*, hoc est, oves sunt supra Pastorem, discipuli supra Magistrum, & fundamentum gestatur à domo.

Eandem probandi energiam habent alia verba, quæ sequuntur *Matth. 16.* *Et tibi dabo claves Regni Cælorum, & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Per claves significatur summa potestas

tum

tum ordinis tum jurisdictionis in totam Ecclesiam, quam notâ & familiari in Evangelio phrasi *Regnum Cœlorum* Christus vocat, teste B. Gregorio homil. 12. in *Evangel.* Clavibus potestatem significari & dari, habemus *Isaia c. 22. Apoc. 3. & 1. & passim in jure notum est ex l. Clavibus 74. de contrah. empt. & §. 45. Instit. de R. D.* habetque communis usus modusque agendi; cui enim claves horrei vel thesauri trado, liberam utique committo potestatem claudendi, aperiendi, excludendi, admittendi, &c. cur enim aliàs traderem? & hæc clavium promissio (nam actualiter traditæ sunt claves Joannis ult. Christo à mortuis regresso) specialiter adeo in Petrum directæ est, ut videatur Christus expressis Petri nomine, cognomine, Patre, pronomine demonstrativo, dictione copulativa, aliisq; characteribus, anxie laborasse, ne alteri videretur claves supremamque potestatem promississe: *Beatus es, inquit, Simon filius Jona, & ego dico tibi, quia tu es Petrus: & tibi dabo claves Regni Cœlorum, &c.* Quid plus agere aut scribere posset notarius, ut nomen proprium certæ alicujus personæ in instrumento publico exprimeret? & quamvis *Matth. 18. & Joann. 20.* etiam reliquis Apostolis collata fuerit potestas ligandi, solvendi, remittendique peccata, nunquam tamen commissæ claves regni Cœlorum: ut intelligas, potestatem ligandi & solvendi ad Episcopos aliosque Sacerdotes, limitatè tamen, & pro determinatis Ecclesiis pertinere; sed claves totius Regni Cœlorum soli Petro ejusque Successoribus commissas fuisse. Sicut enim aliud est claves ærarii, aliud pecuniam ex ærario habere: illud plenitudinem, hoc portionem tantum potestatis ostendit: Ita aliud est claves habere Regni Cœlorum, aliud potestatem ligandi, solvendi; hoc partem; illud totum significat. Audi beatum Hilarium & expende in *Matth. 16. O beatus cœli fanitor, cujus arbitrio claves æterni aditus traduntur: cujus terrestre judicium præjudicata auctoritas fit in cœlo, ut quæ in terris aut ligata sint, aut soluta, statuti ejusdem conditionem obtineant & in Cœlo.*

Si ergo Pontifici non Concilio traditæ sunt claves regni cœlorum, major utique potestas aperiendi claudendique penes Pontificem, quàm Concilium est, nec poterit Concilium aperire quod Pontifex clausit; claudere quod aperuit; quomodo enim aperiat claudatque sine clavibus; aut si claves etiam in Pontificem habet, ostendat, unde acceperit, & ubi Christus dederit Concilio, aut
Eccle-

Ecclesiæ claves & auctoritatem in Papam, dixeritque: *Dabo tibi claves in Petrum*; Sicut Petro dixit: *Dabo tibi claves in Ecclesiam, & Regnum Cælorum*, & consequenter etiam in Concilium; nec enim Concilium majus est Ecclesiâ, quam repræsentat, sicut nec Principis Legatus, aut Procurator, major ipso Principe. Si ergo Papa claves habet Regni Cælorum & Ecclesiæ, quod nemo Catholicorum negat, sicut de Petro negare non potest, ergo etiam, & multò magis habet claves Concilii, poteritque quod hoc clausit ligavitque, aperire & solvere. Patrum testimonia, quæ huc faciunt, suo & proprio loco dabimus.

III. Tertius locus est Lucæ 22. Ubi sic Petrum Christus alloquitur: *Simon, Simon, ecce Sathanas expetivit, ut cribraret vos, sicut tritum; ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

Hic duæ prærogativæ Petri, ejusque successorum Pontificum notantur. Prima, quod pro illo specialiter Christus curat, orat, providetque, ne illius fides deficiat, cum enim jam destinatus esset fundamentum, Pastor, caputque Ecclesiæ, major illi cura impenditur, quia illius error & calus in doctrina fidei omnium error & calus esset, nec primâ cathedrâ errante, alia major cathedra esset, quæ primam corrigeret: nec ulla in rectum linea tenderet, obliquâ & inclinante regulâ. Cur verò major esset cura & sollicitudo Christi pro Petro, ut reliquis Apostolis à Satana expetitis, pro hoc solo specialiter & enixius oretur, nisi ab isto magis, quàm ab aliis Apostolis Ecclesia & Religio penderet? si Petrus ab Apostolis, Pontifex ab Episcopis & Concilio penderet, & istorum judicium ultima veritatis & fidei regula est; cur non pro istis potius, ne deficiant oratur, quàm pro Petro? recta enim ratio & prudentia volunt ea plùs curari, quæ majoris pretii sunt & momenti, ac ne perdantur, plùs custodiri.

Secunda prærogativa illis verbis expressa est, ut Petrus suos fratres, hoc est, fideles omnes conservet, confirmetq;, & consequenter etiam Concilia, ea suâ auctoritate congregando, & congregata, si non legitimè procedant, corrigendo, & etiam dissolvendo, ut factum est in Concilio Ephesino 2. Ariminensi, Basileensi &c. Confirmare autem ad eum pertinet, qui majoris auctoritatis, & po-

PP

& potestatis est, ut patet in confirmationibus omnium electionum, alienationum, testamentorum, &c. Ceterum ne quis putet nostram hanc esse tantum textus Evangelici explicationem, audiendus est S. Leo *serm. 3. sua Assumpt. Quoniam Diabolus*, inquit, *omnes exagitare, omnes cupiebat elidere, & tamen specialis à Domino Petri cura eligitur, & pro fide Petri proprie supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur, &c.* Et B. Theodorus Studites *epist. ad Paschalem PP. Audi Apostolicum caput, pastor omnium Christi à Deo electe, claviger Regni Caelorum, Petra fidei, super quam adificata est Ecclesia Catholica. Huc ades ab occidente, tibi namque dixit Christus Deus noster: Tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

Cum verò hoc duplex privilegium Petro concessum fuerit ob bonum Ecclesiae, atque ut fratres suos confirmaret, à Sathana impugnatos, & hæc utilitas, immo necessitas Ecclesiae, & impugnatio Sathanae semper durent, oportuit & illud privilegium in successoribus perpetuari, perpetuo Duce contra perpetuum hostem instructo; Concilium enim generale nec semper haberi potest, multisq; modis impeditur, ut in primitiva Ecclesia, primis trecentis annis: & etiam celebrato quam plurimæ exceptiones opponi possunt, nec quod legitimum fuerit, aliter quam ex testimonio S. Pontificis constat: adeo ut in quamcunque partem te vertas, necessitatem summæ potestatis in Romano Pontifice negare haud possis. V. circa hunc textum Lucæ Alonsus Salmeronem *T. 12. Tr. 19.* Et Agathonis dogmaticam *epist. in 6. Universali synodo recitatam, & instar Oraculi acceptam. Aët. 4.* ubi hunc textum Lucæ eodem modo, quo nos, Agatho explicavit.

IV. Quartus locus scripturæ Joan. ult. *Cum prandisset*, inquit *Joannes, dicit Simoni Petro IESVS: Simon Ioannis, diligis me plus his? dicit ei: etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce Agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis diligis me? ait illi: etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce Agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Ioannis amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, amas me? & dixit ei: Domine tu omnia nosti, tu scis quia amo te. Dixit ei: pasce Oves meas.*

Circa hunc locum, ut bene intelligatur, notandum est primo: Hæc verba Christi: *Pasce Oves meas*, ad solum Petrum spectare dirigi que, quibus quæ Matthæi 18. promiserat, actualiter præstat. Cum solo

enim

enim Petro loquitur, solum examinat, responsum à solo accipit, aliosque Apostolos à summa & Monarchicâ potestate excludit, & inter oves Petro commissas ponit, etiam enim præsentes Jacobus, Joannes, Thomas, quos cum Petrus amore vinceret, vicit etiam potestate pascendique curâ, & ita Catholici omnes & Patres sentiunt.

Notandum est 2. Per illam vocem: *Pasce*: summam potestatem omnemque pascendi curam fuisse commendatam. Actus enim Pastoralis non tantum est præbere cibum; sed etiam ducere, reducere, compellere, abigere, tueri, mederi, secare, &c. & quidquid denique ad procurandas Oves spectat, &c. Immo usitatissimâ phrasi Scripturæ pascere, & præsertim verbum græcum, quo Joannes utitur, *ποιμαίνω*, significat jurisdictione uti regendo, præsidendo, gubernando, &c. ut patet Isaiæ 44. v. 28. *Qui dico Cyro, Pastor meus es tu.* Et Ezechielis 34. ubi eleganter functiones mystici Pastoris describuntur. Et Psalmo 2. ubi legimus: *Reges eos in virga ferrea*: Græcus & Hebraicus habet: *Pasces eos*. Eodem modo Matthæi 2. ubi noster habet: *Exiet mihi Dux, qui regat Populum meum Israel*: Græcus habet: *qui pascat*.

Notandum 3. cum Christus dicat: *Pasce oves meas*, nec exprimat quas, commississe omnes pascendas: cur enim potius istas, quam illas, cum nullas in specie notet, aut excipiat? quæ ergo sunt oves Christi, sunt etiam oves Petri, nec illum Pastorem habere possunt, qui Petrum non habent. Audi B. Leonem *serm. 3. de assumpt. sua*. De toto, inquit, mundo unus Petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiæ Patribus præponatur: ut quamvis in populo Dei multi sint Sacerdotes, multique Pastores, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus. Magnum & mirabile, dilectissimi, huic viro consortium potentia sua tribuit divina dignatio, & si quid commune cum eo ceteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit. S. Bernardus lib. 3. de considerat. c. 7. Tu, inquit, es, cui claves tradita, cui oves credita sunt. Sunt quidem & alii cæli janitores, & gregum Pastores, sed tu tanto gloriosius, quanto & differentius utrumque præ ceteris nomen hereditasti. Habent illi sibi adsignatos greges singuli singulos, tibi universi crediti, uni unus. Nec modo ovium, sed & Pastorum tu unus omnium Pastor. Unde id probem queris? Ex verbo Domini. Cui enim non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum sic absolute & in discretè tota commissa sunt oves? si me amas Petre,

Pasce oves meas. Quas? illius vel illius, populos civitatis aut regionis, aut certi Regni? Oves meas, inquit, Cui non planum, non designasse aliquas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil. Et forte praesentes ceteri condiscipuli erant, cum committens uni, unitatem omnibus commendaret in uno grege & uno pastore, secundum illud: Una est columba mea, formosa mea, perfecta mea. Ubi unitas, ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent, sed divisionem, recedentes ab unitate, inde est quod alii singuli singulas sortiti sunt plebes, scientes Sacramentum. Denique Iacobus qui videbatur columna Ecclesiae, una contentus est Hierosolyma, Petro universitatem cedens. Pulchrè verò ibi positus est suscitare semen defuncti fratris, ubi occisus est ille: nam dictus est frater Domini. Porro cedente Domini fratre, quis se alter ingerat Petri prerogativa? Ergo juxta Canonem tuos alii in partem sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Aliorum potestas certis arctatur limitibus, tua extenditur, & in ipsos, qui potestatem super alios acceperunt. Nonne si causa extiterit, tu Episcopo Caelum claudere, tu ipsum ab Episcopatu deponere, etiam & tradere Sathana potes? stat ergo inconcussum privilegium tuum tibi tam in datis clavibus, quam in ovibus commendatis. Accipe aliud, quod nihilominus prerogativam confirmat tibi. Discipuli navigabant, & Dominus apparebat in litore: quodque jucundius erat, in corpore redire vivo. Sciens Petrus, quia Dominus est, in mare se misit, & sic venit ad ipsum, aliis navigio pervenientibus. Quid istud? Nempe signum singularis Pontificii Petri, per quod non navem unam, ut ceteri quique suam, sed saeculum ipsum suscepit gubernandum. Mare enim saeculum est: naves, Ecclesiae. Inde est, quod altera vice instar Domini gradiens super aquas, unicum se Christi Vicarium designavit, qui non uni populo, sed cunctis praesse deberet. Siquidem aqua multa, populi multi. Ita cum quisque ceterorum habeat suam, tibi una commissa est grandissima navis, facta ex omnibus, ipsa universalis Ecclesia toto orbe diffusa.

Et Innocentius III. in c. sollicita. de Majorit. & obed. Nobis autem in B. Petro sunt oves Christi commissa dicente Domino: Pasce oves meas: Non distinguens inter has oves & alias, ut alienum a suo demonstraret ovili, qui Petrum & successores ipsius magistros non recognosceret.

Hoc ipsum videtur Ezechiel praedixisse c. 34. Ubi: Et suscitabo super eas pastorem unum, qui pascat eas, servum meum David, ipse pascet eas, & ipse erit eis in Pastorem, & Joannis 10. Ego sum Pastor bonus: & alias

alias oves habeo, & fiet unum ovile, & unus Pastor. Quæ omnia licet de Christo primario dicta sint, pertinent tamen etiam ad Petrum, ejusque successores, qui sunt Pastores Vicarii, non Principales. Sicut enim ovile est perpetuum, ita & Pastor; nec minus jam oves Pastore indigent quam olim, lupis æquè grassantibus. Et quamvis absolute loquendo potuisset Christus sine visibili Pastore Ecclesiam suam ovesque regere, cum nullius creaturæ auxiliò ad producos effectus cum gratiæ tum naturæ indigeat; sicut potuit sine Sole mundum illustrare, sine igne calefacere, sine sacramentis sensibilibus gratiam suam & fidem largiri, sine gubernatore navim ad portum ducere, sine militibus victorias dare, hoc tamen Deus nunquam fecit, nec mundum immediate, sed per alias creaturas rexit, homines præsertim, ut planè in providentiam divinam alium novumque ordinem inducat, qui dicit visibilem ejus Ecclesiam à nullo visibili Pastore regi; Et visibili huic corpori, invisibile tantum caput esse: nec ad Concilium confugas; quia non huic, sed Petro dictum est: *Pasce oves meas*. Nec possunt tot Episcopi unus Pastor appellari: malèque suis ovibus providisset Christus, Pastore dato tam difficilis conventionis, & cui, ne accurat, tot impedimenta moræque opponi possunt, vagis interim ovibus; & lupodum Concilium paratur expositis.

Ex hoc Joannis loco facile multisque modis apparet, quantum Romanus Pontifex Concilio præstet. Aut enim Episcopi in Concilio universali oves Christi, aut ovile, aut Pastores universæ Ecclesiæ sunt: nam particulares esse haud negamus. Si oves aut ovile sunt: ergo unum & visibilem Pastorem habent, cui subfunt, cui obediunt, quem sequuntur: quem alium, præter Petri successorem? nisi dicant, se oves esse sine Pastore, & consequenter nec Christi; hic enim ovibus suis Pastorem dedit: *Petre amas me? Pasce oves meas*: nam quas non pascis, non sunt meæ. Si verò Concilium Pastor est: imprimis quomodo unus Pastor tot Pastores? quomodo omnes Christi oves Petro datæ, si tot exceptæ? neque exceptæ tantum, sed Petro antepositæ? aut hanc pascendi ipsum Pastorem, hoc est, Petrum, à Christo acceperunt, aut non acceperunt potestatem? si non acceperunt, non ergo habent: si acceperunt, ostendant, quando, & quo loco, & quo in Evangelio dicatur

202 Summum Pontificem supra Concilium esse

Concilio: *Pasce Petrum, ejusque Successores*: si enim apud Jurisconsultos pudor est, cum sine lege loquantur, multò magis apud Theologos, cum sine Evangelio. Si dicas, Petro fuisse omnes oves Christi commissas sigillatim sumptas, non vero collectas, & Pontificem esse super omnes Episcopos separatim, non verò super omnes collectim, & in Concilio congregatos.

Respondemus, hanc distinctionem nullo Evangelii, aut sacrae scripturae testimonio niti: est verò absurdum in re tanti momenti, perinde ac in controversia aliquà philosophica, & ingenii exercendi causâ, tam clavis scripturae locis distinctionem opponere plane voluntariam, nec in scripturis, nec in Patribus repertam; quasi verò hâc semel admisâ philosophandi ratione, tam clarè aliquid à scriptura dicatur, quod non facile in tuam sententiam torqueas. Immo scripturae hæc explicatio repugnat: Pastoris enim est ovibus non tantum palantibus vagisque, sed etiam collectis imperare, ipsumque gregem in custodiam accipere; alioquin eodem modo, majorique ratione dicendum erit: Episcopos singulis quidem suæ Diœcesis Sacerdotibus majores esse, sed non omnibus congregatis, & ita Synodo subesse, ab eaque judicari posse, legesque accipere; sicut enim se habet Episcopus ad Sacerdotes, ita Pontifex ad Episcopos.

Deinde cum Christus Petro oves suas committit, id utique præstitit, quod *Matth. 18.* promiserat: ibi verò promiserat supra Petrum ædificare non Ecclesias tantum particulares, sed totam, & universam, hoc enim significant illæ voces: *Ecclesiam meam: Tibi dabo claves Regni cælorum.* Rex cum in Provinciam Vicarium mittit, aut proregem, ejusque fidei Regnum subditosque commendat, & singulos, & omnes conjunctim commendasse intelligitur, adeò ut nulla statibus & comitiis generalibus in Vicarium sit potestas. Ridiculum planè dixeris Imperatorem, cui singuli tantum milites, non exercitus pareat. Qui contrariam sententiam tuentur, vel hoc ipso imbecillitatem causæ suæ produnt, quòd nec ipsi scripturae locum aliquem producant, ex quo appareat, datam Ecclesiae in Petrum potestatem: & contra se productos non possunt declinare, nisi miserè & in alienos sensus torqueant.

V. Quintus locus scripturae habetur in actis Apostolorum c. 15. ubi

ubi ortâ quæstione, an fideles recens ad Christum conversos oportere circumcidi? misit sunt Paulus & Barnabas, qui Collegium Apostolicum consulerent: *Statuerunt*, inquit sacer textus, *ut ascenderent Paulus & Barnabas, & quidam alii ex aliis ad Apostolos & presbyteros in Ierusalem super hâc quæstione, conveneruntque Apostoli & seniores videre de verbo hoc. Cum autem magna conquisitio fieret de verbo hoc, surgens Petrus dixit ad eos: Quid tentatis Deum, imponere iugum super cervices discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus? sed per gratiam Domini nostri Iesu Christi credimus salvari, quemadmodum & illi. Tacuit autem omnis multitudo.*

Vides in hoc primo & præcipuo Concilio, hoc est Apostolico, Petrum non expectatis aliorum suffragii sententiam proferre, & Concilio, quid credere & facere oporteat, præscribere: illa enim verba: *Quid tentatis Deum &c.* non tantum sunt consulentis, sed omnino præscribentis, & definientis: quam sententiam totum Concilium communi omnium silentio veneratum est, comprobavitque, quasi lite jam finitâ, nec dubium aliud admittente: est enim dignum animadversione, quod notat scriptura, antequam Petrus decerneret, acriter in Concilio disputatum esse: cum autem magna conquisitio fieret &c. Sed Petro sententiam elocuto, silentium omnibus oppositum, causamque absolutam: *Tacuit autem omnis multitudo.* Jacobus postea Petri sententiam laudans adjecit: fidelibus imponendum esse, ut à suffocatis, & sanguine, cibisque Idolo immolatis abstinerent, ut tantò facilius cum Judæis convenirent, eosque ad fidem provocarent. Nec te moveat Concilium hoc Apostolicum in hæc verba decretum concepisse: *Visum est Spiritui Sancto & nobis.* Ubi nulla mentio Petri: nam hæc est omnium Conciliorum phrasis, modusque decernendi, etiam eorum, in quibus constat summos Pontifices præsedisse, supremamque potestatem exercuisse, ut patet omnia Concilia legentibus, & ipsum Tridentinum. Cum enim Pontifex sit caput Concilii, per se notum est, quidquid à Concilio decernitur, multò magis à capite decerni, nec opus est aliâ expressione. V.D. Hieronymum in epist. ad Augustinum, quæ inter epistolas Augustini est undecima, ubi dicit: *B. Petrum fuisse Principem Decreti in hoc Concilio Apostolico editi, in ejusque sententiam Jacobum Apostolum, omnesque Presbyteros transivisse.* Idem habet Tertull. l. de Pudic.

Sic ergo Petrus in Concilio Apostolico, ubi omnes Spiritu sancto ple-

cto pleni erant, & erroris incapaces, causam solus definit, aliisque silentium imponit, quis negat hanc illi potestatem in Concilio, ubi nec Apostoli sedent, nec ab erroribus liberi?

VI. *Sextum argumentum* sumitur ex variis scripturæ locis, in quibus status Ecclesiæ Monarchicus, uniusque capiti & sacerdoti subiectus aperte ostenditur: nam Osee 2. & in Cant. ac Apocalypsi Ecclesia frequentissime comparatur sponsæ: Cant. 6. exercitui ordinato, Matth. 3. 4. 5. & passim in Evangelii Regno, Joan. 10. Ovili. 1. ad Corinth. cap. 12. & ad Roman. 12. Corpori humano &c.

At vero negari non potest, sponsam marito subesse, exercitum duci, regnum regi, Ovile pastori, & corpus capiti. Nec invenies in sacris litteris Ecclesiam aliquando rempublicam vocari, sed tantum regnum, familiam, domum, &c. ut intelligas supremam in Ecclesiâ potestatem penes unam non plures esse.

Septimum argumentum ex sacris litteris sumitur à sensu negativo. Est enim in utroque iure receptissimum axioma: *Regula inherendum esse, donec contrarium vel exceptio probetur: Nec recedimus à regula, donec contrarium probetur l. ab ea parte. ff. de probat. l. apud antiquos C. de furt. c. 2. de conjug. Leprosor. c. ad decimas de restit. spoliat. in 6.* ubi glossa, quod maxime verum habet in sacris Scripturis, illisque quæ dependent ex solâ Dei voluntate & institutione, quod eleganter more suo tradit S. Thom. in 3. p. q. 1. a. 3. Sed nullibi reperimus in sacris libris fuisse Ecclesiæ aut Concilio in Petrum datam potestatem: quo ergo fundamento hoc asseritur? nam locus ille Matth. 18. v. 15. *Si peccaverit in te frater tuus, dic Ecclesiæ:* nihil planè probat, cum ibi nec de Papa, nec de Concilio generali sermo sit, oporteret enim quotidie cogi Concilia ad fratrum peccata deferenda & corrigenda: Cum ergo Christus toties Petrum Ecclesiæ præficiat, Ecclesiam verè nunquam; non videmus, quâ tandem ratione fieri possit, ut quod Christus & Scriptura toties & tam clarè dicit, negetur, quod nunquam dicit, affirmetur: summus Pontifex *Solus permittitur sanctuarium ingredi, & in dubiis Deum consultare: solus Oraculum in pectore gestat, & sententiam dicit: at gestabit iudicium filiorum Israël in pectore suo in conspectu Domini semper.* Exodi 28. *Et qui eius præcepto non obedierit, mori iubetur: soli Pontifici dicitur, fundabo super te Ecclesiam meam: Soli: Confirma fratres tuos: Et si amas me: Pasce oves meas,* non has vel illas, sed meas, hoc est omnes,

De Con-

De Concilio ne apex quidem: nulla ergo ratio permittit, ut, quod scriptura nunquam dicit, nos dicamus; & quod toties, tantaque cura dicit, nos negemus.

§. V.

Conciliorum testimonia, quibus se Pontifici submitunt.

Summaria.

1. *Papam Concilio superiorem esse, an in Conciliis antiquisq. Patribus aliquando definitum?*
2. *Synodi Romanae testimonium.*
3. *Et Nicæna.*
4. *Et Constantinopolitana.*
5. *Et Ephesina.*
6. *Et Chalcedonensis.*
7. *Et secunda Constantinopolitana.*
8. *Et tertia Constantinopolitana.*
9. *Et secunda Nicæna.*
10. *Et octava Oecumenica.*
11. *Et Concilii Lateranensis sub Alex. III.*
12. *Et Lugdunensis sub Gregorio X.*
13. *Et Constantiensis.*
14. *Et Florentini.*
15. *Et Lateranensis sub Leone X. à Rege Galliarum recepti.*

I.

Rænotandum est, litem hanc ultimis sæculis Pontifici motam esse, ab eo videl. tempore, cùm schismata Ecclesiam infestârunt, nataque hæreses in Pontificem

Qq

arma-

armata: Tunc enim verò signa collata, & Concilium cum Papa commissum: dispari quidem Hæreticorum & Catholicorum intentione, istis schismatis finem, illis principium quærentibus. Nemo proinde mirabitur, si nec in antiquis Conciliis, nec in Patribus hæc propositio in terminis formalibus reperitur: *Papa major est Concilio.* Invenitur tamen in terminis æquivalentibus, cum videl. dicunt: *Papam esse judicem Concilii: Esse Pastorem Concilii, & universalis Ecclesiæ: præscribere Concilio leges, & posse illius acta rescindere: à Concilio posse ad Papam appellari, non vero à Papa ad Concilium: Papam à nemine, præter Deum judicari posse, &c.* hæc enim omnia superioritatem dicunt, & à nobis sigillatim expenduntur.

II. Anno igitur CCCXXIV. Constantini M. XIX. in thermis Trajani celebrata est Romæ à Sylvestro Papa Synodus præsentis Constantino Imperatore recens baptismi, aquis abluto, Helenæq; Matre & Episcopis Græcis Latinisq; 284. aut secundum alios ducentis triginta: quo in Concilio c. ultimo definitum est: *Romanum Pontificem omnium mortalium judicem à nemine judicari posse; immo ne quidem ab omni Clero, hoc est, Concilio: nec enim omnis Clerus alicubi quàm in Concilio universali ad iudicium colligitur.* Quo decreto manifestè Primatus Papæ supra Concilium ostenditur: nam si infra Concilium esset, ab hoc judicari utiq; posset. Et quamvis hoc Concilium universale non fuerit, nobis sufficit ostendere, jam initio Ecclesiæ florentis, ubi sanguis adhuc martyrum calebat, submotâ procul adulatione, vastique dominatûs libidine sanctissimum Pontificem, & florem Græci Latinique Sacerdotii nobiscum sensisse. Verba synodi sunt cap. ult. *Nemo dijudicet primam sedem, quoriam omnes sedes à prima sede iustitiam desiderant temperari: neque ab Augusto, neque ab omni Clero, neque à Regibus, neque à populo iudex iudicabitur.* Et subscripserunt ducenti octaginta quatuor Episcopi & 45. Presbyteri & 5. Diaconi & Augustus Constantinus, & Mater eius Helena, & fixi Canonem hunc Sylvester Episcopus in urbe Roma & omnibus Episcopis aspersit. Actum 3. Cal. Junii Domino Constantino Augusto tertium, & Prisco Consule. Habetur Tom. 1. Concil. in collectione Veneta fol. 600. Meminit hujus Canonis Nicolaus Papa ad Michaëlem Imperatorem.

III. Anno CCCXXV. juxta calculum Baronianum celebrari est cepta Nicæna synodus omnium celeberrima, duravitque in annum

num tertium. Præsentes Episcopi 318, magnam partem sanctitate & doctrinâ clarissimi. Præsiderunt Romani Pontificis nomine Osius Episcopus Cordubensis, Victor seu Vitus atque Vincentius Romani Presbyteri, adfuitque Constantinus. Causa Concilii vocandi, hæresis præsertim Ariana palam & cum insignibus prodire ausa: & error Quartadecimanorum, qui Judaico more non Dominico die Pascha, sed Lunâ decimâ quartâ, in quamcumque diem incidissent agitabant. Inter multa miracula, quæ Philosophis expugnandis (nam & hos magno numero Arius conduxerat) parrata sunt, illud celebre, quod Nicephorus recitat *lib. 8. c. 23.* Mortuis ante subscriptionem duobus Episcopis Chrysantho & Musonio, ad illorum tumbam volumen Canonum delatum esse, petitumque, ut si à Patribus sancita Deo cordi essent, ipsi quoque subscriberent: sigilla, ne fraud aliqua fieret, libro apposta, & nox inter preces traducta. Albente sole, sigillisque intactis, reperta in hæc verba defunctorum subscriptio: *Chrysanthus & Musonius quamvis corpore translati, manu tamen propria nos quoque libello subscribimus.* Refert hanc historiam præter Nicephorum Gregorius Presbyter Cæsariensis in *Oratione de magna synodo Nicæna apud Lipomanum tom. 6.* Videantur acta Concilii Nicæni *tom. 1. Concil. lib. 4. fol. 596. & seqq. Veneta edit.*

Hoc ergo Concilium non contentum ea, quæ Patres decreverant, tot miraculis à Deo fuisse confirmata, datâ synodali epistolâ ad Sylvestrum acta Concilii transmittunt rogantque, ut indicto Romæ Concilio ea confirmet, roborétque, nec enim satis firma esse, nisi ille accedat. Epistola sic habet: *Beatissimo Papæ urbis Romæ Osius Episcopus Cordubensis & Macarius Episcopus &c. Quoniam omnia corroborata de divinis Mysteriis Ecclesiastica utilitatis, quæ ad robur pertinent sanctæ Ecclesiæ Catholice explanata, & de Græco redacta scribere confitemur: nunc itaq, censeat vestra Apostolica doctrina, Episcopos totius vestra Apostolica urbis in unum convenire, vestrumque habere Concilium, ut firmetur nostra sanctimonia, gradusque fixos vel textus ordinationis tuæ sanctimonia nostra possit habere regula. Quidquid autem constituimus in Concilio Nicæno, precamur vestri oris consortio confirmetur.* Sylvester coactâ Synodo Nicænum Concilium confirmat, anathemate in eos, qui aliter crederent pronuntiato, ut patet ex Concilio Romano, quod habetur post Synodum Nicænam *Tom. 1. Conciliorum & epist. Synodali 4.* Felicis Papæ III. ubi: *Domino ad beatum*

Q9 2. Petrum

Petrum Apostolum dicente: Tu es Petrus, & super hanc petram adificabo Ecclesiam meam: eam vocem sequentes trecenti decem & octo SS. PP. apud Nicæam congregati, confirmationem rerum atque auctoritatem sacræ Romanæ Ecclesiæ detulerunt. Inter Canones Concilii Nicæni 19. & 29 ita sonant: Non debent præter sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari. Omnes Episcopi, qui in quibusdam gravioribus pulsantur, quoties necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent sedem, atque ad eam quasi ad Matrem confugiant, ut ab ea (sicut semper fuit) fulciantur, defendantur, & liberentur, cuius dispositioni omnes Majoress Ecclesiasticas causas antiqua Apostolorum, eorumque successorum, atque Canonum auctoritas reservavit. Et in Canonibus ex Arabico translatis Canon. 39. Qui tenet sedem Roma, caput est & Princeps omnium Patriarcharum; quandoquidem ipse est primus sicut Petrus, cui data est Potestas in omnes Principes Christianos, & omnes populos eorū, ut qui sit Vicarius Christi super cunctos populos & cunctam Ecclesiam Christianam. Et quicumque contraxerit, à Synodo excommunicatur.

Hos Canones legitimos esse, & antiquitati notissimos, patet ex *Epistola 1. & 2. Julii Primi, (qui electus est anno cccxxxvi. secundum S. Sylvestrum, & Nicænæ Synodo proximus.)* quas dedit ad Synodum Antiochenam: & epistola Liberii, qui Julio successit, ad Athanasium aliosque Episcopos Alexandria congregatos. (a)

Nec obstat, hos Canones non inveniri inter viginti Canones à Rufino recitados; certum enim est Canones Nicænos fuisse 70. ex epistola S. Athanasii ad Marcum, Sylvestri in Pontificatu successorem: & responsoria ejusdem Marci ad Athanasium: & ex Julii 1. epistola 2. ad Synodum Antiochenam. Ex quibus etiam epistolis constat, Arianos acta Nicæni Concilii flammis tradidisse, adeò ut oportuerit S. Athanasium illa ex scriniis Romanis petere. (b)

Si ergo ex sententia, exemploque S. Nicænæ Synodi, sine consensu & confirmatione Romani Pontificis Concilia non valent: si majores causæ ad Pontificem deferri debent: si Papa est super universos populos, & universam Ecclesiam Christianam; sequitur, omnino esse supra Conciliam universalem. Concilium enim, maxime Pontifici oppositum, ejusque auctoritate destitutum, minoris est au-

(a) Vide Francisc. Turrianum præmio in Canones synodi Nicæn. quod habetur Tom. I. Concil. in actis Concil. Nicæni.

(b) Vide laudatum Turrianum, & acta Concilii Nicæni l. 3. circa initium.

est auctoritatis, quam omnes populi & tota Ecclesia Christiana: nec enim Concilium est Ecclesia universalis, sed tantum representans; & hoc ipso infra Ecclesiam; sicut legatus Principis infra Principem, omnisque imago hominem representans infra hominem; si ergo Papa est super Ecclesiam Christianam universalem, multò magis supra Concilium. Si, ut dicunt adversarii, tota potestas & auctoritas Papalis Concilio universali inest, etiam ut à Papa distincto; quid ergo opus confirmatione Papali tam longè, tam anxie petita, tantòque cum apparatu datà? minor enim recipit quidem, sed non confirmat voluntatem & praecepta majoris: confirmatio enim arguit superioritatem, ut patet in omnibus, electionum, alienationum, & testamentorum confirmationibus, quæ à superioribus fiunt. Et verò has summorum Pontificum confirmationes non fuisse tantum particulares, & ad melius esse, sed plane necessarias, & auctoritativas, patet vel ex ipso historiae contextu, estque expressum in c. regula d. 17. ubi Julius Papa, in epist. pro Athanasio ad Orientales 129 Episcopos: *Regula vestra, inquit, nullas habet vires, nec habere potest, quoniam nec ab Orthodoxis Episcopis hoc Concilium actum est, nec Romana Ecclesia legatus interfuit, Canonibus præcipientibus, sine ejus auctoritate Concilia fieri non debere. Nec ullum ratum est, aut erit unquam Concilium, quod non fultum fuerit ejus auctoritate.* Similia habentur in c. bene d. 96. c. confidimus causa 25. q. 1. Epist. Leonis II. ad Constantinum quæ habetur ad finem sextæ Generalis Synodi. Ex quibus omnibus & infra dicendis patet, fuisse rejecta, nec pro validis habita, quæ Romani Pontifices aut non admisissent, aut non confirmassent. Ipse Osius Romani Pontificis Legatus, ex Sylvestri Papæ sententia, omnia hæresis Arianae capita prætruncavit, teste Athanasio in epistola ad solitariam vitam agentes, & classicum Patribus cecinit, recitatos symbolo, quod postea Nicænum dictum est; ad cujus normam canones, & decreta sancita. Vide epistolam S. Athanasii ad solitariam vitam agentes: ubi expressè hoc testatur.

Hæc omnia superioritatem notant; præfinire enim Concilio, & velut præjudicium figere, superioris utique est; ad quod alludens beatus Hilarius in Matthæum Canon. 16. *O beatus, inquit, cæli fanitor, cuius arbitrio claves aterni aditus traduntur, cujus terrestre iudicium præjudicata auctoritas sit in Cælo.* Si ex sententia Hilarii iudicium

Petri præjudicata auctoritas in cælis est, multò magis præjudicata auctoritas fuerit in Concilio

Anno CCCLXXXI. Agi cœpta secunda synodus Oecumenica, quæ fuit prima Constantinopolitana, Damaso Papâ & Theodosio Magno Imperatore. Aduère Episcopi Orthodoxi 150. Arianî & Macedoniani 36. teste Nicephoro *in histor. Ecclesiast.* Causa vocandi Concilii præcipua fuit, ut Synodus Nicæna confirmaretur, & Macedoniani auctoritate Concilii in viam redirent, spe aliquâ exitum spondente. Convenisse Synodum auctoritate Damasi Pontificis certum est ex gestis ejusdem Damasi apud Baronium *ad hunc annum*, ejusdemque Damasi epistola apud Theodoretum *lib. 2. c. 22. & lib. 5. c. 9.* eademque Damasi auctoritate fuisse confirmatum in iis, quæ ad fidem pertinent, tradit Photius *in libello de 7. Synodis.* Quæ in hoc Concilio, quoad fidem morèsque statuta fuerint, videri potest in actis Concilii Constantinopolitani *tom. 1. Conciliorum.*

In hac Synodo auctoritas Pontificis Romani supra Concilium ex multis apparuit. 1. Quòd Canonem V. (quo post Romanum Episcopum Constantinopolitano primæ deferuntur, contra privilegium Episcopi Alexandrini) Ecclesia Romana non admisit, immo expresse rejecit Leo I. Pont. Max. ut videre est *Epistolâ 53. ad Pulcheriam Augustam, & ad Martianum Imperatorem*, quæ habentur in actis Concilii Chalcedonensis *tom. 2. Concil.* Videri etiam potest D. Gregorius M. *lib. 6. Epist. 31* aliisque pluribus. Tandem post plura sæcula Innocentius III. publici boni & pacis causâ hoc privilegium Constantinopolitano Patriarchæ concessit, ut habetur *c. antiqua de privilegiis.* En apertum Pontificiæ potestatis argumentum! si Concilium præstaret Papæ, & hujus minor, quàm illius auctoritas esset, cur ergo correxit Papa, quod Concilium constituit? oportuit planè & Concilium errasse, & minoris fuisse auctoritatis, alioquin à summis Pontificibus, nec judicatum foret, nec improbatum: maximè cum ipsi Pontifices fuerint sanctissimi, Leo videlicet & Gregorius M. eorûmque hac in re judicium à nullo, ne quidem Imperatoribus & Episcopis Constantinopolitanis notatum fuit. Videantur acta Concilii Chalcedon. 2. In fine hujus Concilii hæc habentur: *Damasus ad examinanda Synodi Constantinopolitane acta pro Ecclesia Romana more & auctoritate Romæ Concilium indixerat, ad quod & Orientales evocati*

Legatos cum purgatione miserunt. Id sequenti anno frequentissimum celebratum est, Concilium Constantinopolitanum confirmatum, & omnes hæreses condemnata. Hæc ibi. Neque hoc novum in Concilio Constantinopolitano, cum idem observatum fuerit circa Concilium Nicænum I. ut ex Epistola synodali supra ostensum. Si ergo Pontifex examinat acta Concilii, utique major Concilio est; nec enim subditorum est Superioris legem & præcepta examinare, ut admittat repellatve, sed observare: & hoc ipsum examen supponit Concilium errare & falli posse, nemo enim certa examinat. Quod si examen Pontificis non sit decretorium, & ultimum, nulli; obnoxium erroris, oportebit hoc ipsum à Concilio examinari, & Concilium iterum à Papa, nullo examinum fine. Præsertim cum actorum Synodali examinat, & approbatio adeo sit necessaria, ut sine illis ipsa Concilii acta pro nullis habeantur teste Damaso & Concilio Romano in libello synodico apud Theodoretum lib. 2. c. 22. ubi: *Siquidem numerus Episcoporum, quierant Arimini, præjudicii vim habere non debet, præsertim cum formula illa neque Episcopo Romano, cujus sententia præ ceteris omnibus expectanda erat, neque Vincentio, neque aliis eidem consentientibus. Itaque vestra integritas manifesto videri hanc fidem solam, quæ auctoritate Apostolicâ Nicæa stabilita est, perpetuo tenendam esse.* 3. Damasus Papa præveniens judicium Concilii Constantinopolitani hæreses Sabellii, Macedonii, & Eunomii prædamnavit, datoque ad Paulinum Episcopum libello, diras & anathematismos in eorum hæreses dixit, ut habetur tom. 1. Concil. ante Concil. Constantinopol. iussitque insuper suas in illos sententiam & censuram per Orientis Ecclesias publicari. Non ergo Papa subest Concilio, nec in rebus fidei tribunal aliud expectat, alioquin nec Concilii sententiam præveniret, nec ab eo decisa vim dogmatis obtinerent: dogma enim fidei omne dubium excludit; at verò si Papa in iudicando falli potest, & iudicium altius certiusque expectat; ejus sententiæ nec dubium excludunt, nec diris & anathematismis prius armari debent, quàm Concilio causam finiente.

V. Anno CCCCXXX. Agi cœpta est tertia Oecumenica Synodus Ephesina contra hæresin Nestorii Episcopi Constantinopolit. negantis Beatiss. Virginem Mariam Theotocon, hoc est, Deipatam appellandam esse, eo quòd duas in Christo Hypostasas & Per-

sonas

sonas affereret, negaretque Deum humanitati secundum substantiam unitum esse, sed tantum secundum dignitatem & auctoritatem, siquidem Beatiss. Virginem peperisse filium naturam purum hominem, sed dignitate & auctoritate divinum. Frequens hæc Synodus fuit Episcopis supra 200. immo teste Cyrillo *epist. 34.* propè trecentis. Collecta est auctoritate Cælestini I. summi Pontificis, iussuque Theodosii Junioris Augusti, ut ex actis patet. Adfuerunt Concilio Cæsaris Legati Irenæus & Candidianus Comites, non quidem ut Controversiis fidei Cæsaris nomen, suumque miscerent, sed ut vim fraudesque amolirentur, quod eleganter ipse Theodosius ad Patres scripsit, & habetur in Actis *tom. 1. c. 32.* Præsedit Concilio nomine Pontificis Max. Cyrillus Episcopus Alexandriae, qui & mitram Pontificiam, & titulum Judicis Universi Orbis à Cælestino accepit, cujus videlicet personam sustinebat, testis est Niceph. *l. 14. c. 34.* Adjunxit Pontifex alios Legatos Arcadium videl. & Projectum Episcopos, & Philippum S. R. E. Presbyterum, qui ultimus ante Legatos Episcopos Synodo subscripsit, quod esset Legatus à latere Pontificis Romani, (a) eumque repræsenteret, alii verò totum Patriarchatum Romanum, Ecclesiamque occidentalem. Videatur Spondanus ad annum *CCCCXXXI. n. 13.* Damnatæ sunt hoc Concilio hæreses Nestoriana & Pelagiana, Nestoriana præsertim tanto omnium ordinum gaudio plausuque, ut Patres Concilio egressos cum triumpho deducerent. Additæ tunc salutationi Angelicæ illæ voces: *Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis, &c.* & à Pulcheria virgine Augusta excitatum in Blachernis, quâ mare Urbem aluit, aplissimum templum, ac Nestorius in exilium actus.

Multa in hoc Concilio facta, quæ supremam Pontificis auctoritatem, & Concilio majorem ostenderunt. *Primò:* Quod Cælestinus, non expectatâ Concilii sententiâ, Nestorium ejusque opiniones hæresis prædamnavit, idque ut credimus ad imitationem B. Petri, qui in confessione Divinitatis Verbi divini, in lectione B. Matthiæ, & abrogatione legis Mosaicæ aliorum Apostolorum sententias suo voto occupavit, prævenitque, *Matth. 16. Act. 1. Act. 15. V. Epist. Cyrilli ad Nestor. inter acta Concilii Ephesini tom. 1. c. 2. & 19. & ipsius Cælestini Epist. 5.* *Secundò:* quod eidem Concilio formam & regulam præscripsit, juxta quam nec aliter judicarent, eamque finirent.

(a) Vide Concilium Sardic. c. 7.

rent: Nestorium enim ejusque doctrinam jam hæresis à se notatam esse, nec posse à Concilio ampliùs absolvi. *V. Acta Concil. Ephes. tom. 2. cap. 15.* Tertiò: In hac eadem Synodo Romanus Pontifex caput Concilii, & Patres in Concilio congregati membra acclamantur: legatus enim Apostolicus Patribus in hæc verba gratias egit: *Quòd sanctis suis vocibus, piisque præconiis sancta Ecclesia membra sancto suo capiti se exhibuerint.* Ubi vides, Romanam Pontificem non solum, quod dicunt adversarii, caput esse omnium Ecclesiarum particularium, sed etiam Concilii, & Ecclesiæ universalis.

Eodem modo sess 9. Damnatur hæresis Pelagiana ex præscripto commentariorum, quæ Romæ à Cælestino Papa fuerant scripta. *Vide tom. 4. Concil. Ephes. c. 13. & Epist. Synodalem apud Cyrillum 12.* ipsumque Concilium apud Evag. l. 1. histor. c. 4. fatetur se Nestorium ex mandato Cælestini deponere: verba Evagrii sunt: *Tum Ecclesiæ Canonibus, tum epistolâ SS. Patris Nostri & collega Cælestini Episcopi Ecclesiæ Romanæ necessario compulsi, idq. non sine crebris lachrymis ad hanc se veram sententiam contra eum pronuntiandum venimus, &c.* Et Gennadius de Script. Ecclesiast. c. 54. testatur, Cælestinum Papam decreta synodi adversus Nestorium dictâsse, volumenque descriptum ad Orientis & Occidentis Ecclesias dedisse.

Quartò. Voluit Cælestinus Cyrillum legatum summum Orbis universi judicem appellari, & consequenter etiam Concilii, teste Niceph. l. 14. c. 34. Quanto magis poterat ipse Cælestinus sibi hunc titulum legato suo concessum aptare? si enim Cyrillus propter Papam, quem referebat, judex orbis universi, multò magis ipse Papa.

VI. Anno CCCCLI. quarta Oecumenica Synodus primò Nicæam indicta, postea Chalcedone habita est auctoritate Leonis Papæ, jussuque Martiani Imperatoris; sic enim habet ejusdem Martiani epistola ad Leonem I. Pontificem, actis Concilii præfixa tom. 2. Concil. in præambulis. Interfuerunt Synodo sedis Apostolicæ Legati 5. Paschasinus, Lucentius, Bonifacius, Basilus, & Julianus: Episcopi alii 630. & subinde Martianus & Pulcheria Augusti. Causam tam celebri Concilio hæresis Eutychiana & Dioscorus Alexandriæ Episcopus dederunt. Eutyches, dum in Nestorium non ratione, sed impetu agitur, medium & lineam veritatis egressus, in aliam hæresin impegerat, videl. non fuisse in Christo duas naturas, sed unam, humanitate consumptâ, & Deum ex virgine instar radii ex

R r

pelluci-

pellucida crystallo elapsum potius, quàm natum. Dioscorus verò non tantùm Eutychianam hæresin in Synodo Ephesina 2. confirmaverat, (quæ postea latrocinialis & prædatoria est appellata,) sed etiam aulæ novo & insolente Romano Pontificem excommunicare veritus non erat. Concilium Chalcedonense utrique malo oppositum est, hæresi & Dioscuro proscriptis. Fuisse hoc Concilium à Leone confirmatum patet ex subscriptionibus legatorum, ejusdemque epistolis 57. 58. 59. 60. & 61. quæ habentur tom. 2. Conc. ante Concilium Chalcedon.

Emicuit etiam in hac synodo Majestas & prærogativa Pont. Romani Concilio superioris; nam *Primò* formam Concilio præscripsit, & velut lineam duxit, intra quam Patres consisterent; monuitque Eutychetem & Dioscorum jam Romæ prædamnatos, quàmque à fide illorum opiniones abludant, in epistola ad Flavianum Episcopum se jam dudum ostendisse: hanc epistolam sibi Patres proponerent, & ex illa sententiam ferrent. Audi ipsum Leonem ad Concilium Chalcedonense epist. 45. *Fraternitas vestra me synodo existimet præsidere, qui nunc in Vicariis meis adsum, & jam dudum in fidei Catholica prædicatione non desum, ut qui non potestis ignorare, quid ex antiqua traditione credamus, non possitis dubitare, quid cupiamus. Unde fratres charissimi, rejectâ penitus audaciâ disputandi contra fidem divinitus inspiratam, non liceat defendi, quod non licet credi. cùm secundum Evangelicas auctoritates, secundum propheticas voces, Apostolicamque doctrinam plenissimè & lucidissimè per litteras, quas ad beata memoria Flavianum Episcopum misimus, fuerit declaratum, quæ sit de Sacramento Incarnationis D. Nostri pia & sincera confessio. Et epistola 33. ad Pulcheriam Augustam: Simplex enim est, inquit, atque absolutum, quod poscunt, ut remoto longarum disputationum labore, Cyrilli Alexandrini Episcopi epistola, quam ad Nestorium miserat, acquiescat, & epistola mea, quæ ad Flavianum Episcopum est directâ, consentiat. quia & mea & SS. Patrum de incarnatione Domini concors per omnia, & una confessio est; quam si quis existimaverit non sequendam, ipse se à compagne Catholice unitatis abscindet. cùm tamen nos ut in integrum omnia revocentur, optemus. Similia sunt, quæ Leo scribit Epist. 40. & 41. ad Martianum Imperatorem & 49. ad eandem Augustam: habentur omnes epistolæ in actis Concilii Chalcedonensis tom. 2. Concil.*

Quàm verò synodus Chalcedonensis epistolam Leonis ad Flavianum sibi præscriptam venerationi habuerit, & velut oraculum
cælo

cælo lapsum amplexa sit, ipsa satis ostendit, cum *actione 2. in fine* in has voces prorupit: *Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides. Omnes ita credimus orthodoxi ita credimus. Anathema qui ita non credit. Petrus per Leonem ita locutus est.* Et *actione primâ* ejusdem Concilii Paschasinus Pontificis legatus ita locutus fertur: *Beatissimi atque Apostolici viri Papæ urbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apostolatus, ut Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur. Hoc nos observare necesse est. Et Lucentius Vicarius sedis Apostolicæ dixit: Non patimur tantam injuriam, nec vobis fieri nec nobis, ut iste sedeat, qui judicandus advenit, quia synodum ausus est facere sine auctoritate Sedis Apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est.* Mandato Pontificis paruit synodus, & Dioscorus in medio confedit causam dicturus: sic enim in illa *actione* habetur, & expressè Evagr. scribit. *l. 2. c. 4.* cujus hæc verba sunt: *Concilio aderant Paschasinus & Lucentius Episc. Leonis Vicarii, Dioscorus item Alexandria Episc. quorum numero adjuncti erant senatores Primarii, quibus dixerunt Vicarii Leonis, Dioscorum non debere cum illis in Concilio confidere, istud enim suum Episcopum Leonem mandasse, quòd si minimè observarent, se ab Ecclesia discessuros. Quæcum dixissent, & Dioscorus de sententia senatûs in medio confessu statueretur. &c.*

Si ergo Pont. Max. Concilio universali formam, modumque præscribit, jubetque alia fieri, alia omitti; oportet utique majorem & superiorem esse, idque in Concilio agere, quod gubernator in navi, & Imperator in exercitu.

Secundò. Synodus tota Patrèlque confessi sunt, se filios esse, Leonem verò Concilii caput, ut habetur *action. 16.* in relatione Concilii ad B. Leonem, ubi: *Rogamus igitur, & tuis decretis nostrorum honora iudicium, & sicut nos capiti in bonis adjecimus consonantiam sic & summitastua filiis quod decet adimpleat.* Idem Concilium *actione primâ, secundâ & tertiâ* passim vocat Leonem, *Ecclesia universalis Pontificem, caput universalis Ecclesiæ, universæ Vineæ custodem, &c.* Quæ omnia superioritatem in ipsum Concilium significant, qualem videlicet habet caput in reliqua membra, & custos in vineam.

Tertiò. Hoc ipsum apparet ex sententia in Dioscorum dicta, quæ habetur *actione 3.* Concil. Chalcedon. nam Paschasino Legato Patres interrogante, quâ ponnâ dignum censerent Dioscorum, toties contuma-

macem, responderunt: *Petimus vestram sanctitatem, qui habetis locum Sanctissimi Papa Leonis, promulgare in eum, & regulis insitam contra eum proferre sententiam, omnis enim & tota universalis Synodus concors efficitur vestra Sanctitatis sententiae.* Quo à Patribus accepto responso Legatus Apostolicus sic pronuntiavit: *Sanctissimus & Beatissimus Archiepiscopus magna & senioris Romæ Leo per nos & per presentem sanctam synodum, unà cum ter beatissimo Petro Apostolo, qui est Petra, & crepido Catholica Ecclesia, nudavit Dioscorum tam Episcopatus dignitate, quam omni Sacerdotali ministerio.*

Quarto. Actione tertiâ hujus Concilii aliquot recitantur epistolæ ex variis locis ad synodum datæ, quarum omnium hoc est initium: Sanctissimo & Beatissimo universali Patriarcha, magna Romæ Leoni, & sancto universali Concilio. Nec ullus Patrum conquestus est Leonis nomen tanquam majoris Concilio præponi.

Quinto. Sess. 6. recitata est fidei Catholicæ definitio, quæ, quod minùs perfectâ videretur, nec Eutychetis hæresi damndæ sufficiens, rejecta est à sedis Apostolicæ legatis, nec actis permittenda inferi: & quamvis tota synodus, exceptis Romanis paucisque ex Oriente Episcopis, non tantum eam fidei formulam probaret, sed etiam ardentè & vix non importunè insisteret, ut ea reciperetur, Legati Pontificis Leonis contestati sunt, nisi alia & plenior forma redderetur, quæque Leonis epistolæ ad unguem responderet, se exemplo discessuros. Patres collatis capitibus novam fidei professionem & omnibus numeris absolutam ediderunt, quæ habetur action. 6. Verba ipsa audiamus ex actis Concilii action. 5. Omnes reverendissimi Episcopi præter Romanos & aliquos Orientales clamaverunt: Definitio omnibus placet. Hac fides Patrum, qui aliter sapit, anathema sit. Paschasius & Lucentius Episcopi Vicarii Sedis Apostolicæ dixerunt, si non consentiunt epistolæ Apostolicæ & Beatissimi Papa Leonis, jubete nobis rescriptam dari ut revertamur. Episcopi clamaverunt, altera definitio non sit, qui contradicunt Romanam ambulent. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Quem sequimini Leonem, an Episcopum? Reverendissimi Episcopi clamaverunt: Ut Leo sic credimus: Leo rectè exposuit. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Ergo addite definitioni secundum judicium sanctissimi Patris Nostri Leonis, duas esse naturas unitas in Christo inconvertibiliter, inseparabiliter & inconfuse, &c. Hic planè enituit indubitata & invicta Pontificis Romani supra Concilium auctor.

auctoritas. Si enim Papa non est Concilio major, sed potius illi sub-
jectus, cur Concilium cogit in aliam sententiam flectere, suæq; episto-
læ in omnibus subscribere? cur Patrum commune votum solus im-
pugnat, rejicit, & mutare compellit? compellit verò non vi, aut armis,
sed doctrinâ & auctoritate judicis; hoc planè non est subjectum agere,
sed magistrum & superiorum.

Sexto: In eodem Chalcedonenſi Concilio *actio. 15.* circa finem
Canon 28. Archiepiscopo Constantinopolitano decernitur secundus
locus post Romanum Pontificem, Alexandrino aliàs debitus, idque,
ut Patres Concilii dicunt, exemplo Oecumenicæ synodi Constantino-
politanae, ubi idem sancitum fuerat. Extorſerat hunc Canonem ambi-
tio Anatolii Archiepiscopi Constantinop. favente præſertim Augusto,
omniumque Episcoporum suffragio. Sed legati Apostolici continuò
protestati sunt, & Canonem ex mandato Leonis expungi jufferunt, ut
habetur *act. 16. Venet. editionis*, ubi: *Lucentius Vicarius Sedis Apostoli-
cæ, dixit: Sedes Apostolica, qua nobis præcepit præſentibus, humiliari non
debet, ideo quæcumq; in præjudicium Canonũ hesternâ die gesta sunt nobis
absentibus, sublimitatẽ vestrâ petimus, ut circumduci jubeatis. sin aliàs,
contradictio nostra his gestis inhæreat, ut noverimus, quid Apostolico viro
universalis Ecclesia Papæ referre debeamus, ut ipse aut de sua Sedis inju-
ria, aut de Canonum eversione possit ferre sententiam, &c.* Idem apertè
constat ex epistola B. Leonis *Quinquagesima 9.* ad synodum Chalcedo-
nensem, quæ habetur præfixa actis Concilii, & epist. ad Anatolium. Vi-
des hîc iterum Pontificem Romanum non adstringi Concilio univer-
ſali, sed illi potius imperare & jus dicere: quamvis enim privilegium
hoc Patriarchæ Constantinopolitano concedi potuerit, ut postmodum
concessum est in Concilio Lateranensi *c. antiqua de privilegiis*; quia
tamen necdum apparebat tanta boni publici ratio, ob quam juri Ale-
xandrinæ Ecclesiæ præjudicare oporteret, Leo Papa Concilii sententi-
am communique voto sancitum Canonem reſixit, voluitque antiquos
terminos à duobus Conciliis Oecumenicis motos restitui.

Et hæc quidem sufficiant ex quatuor illis Oecumenicis Conci-
liis decerpta, quæ B. Gregorius M. eodem loco cum 4. Evangeliiis ha-
buit *c. 2. d. 15.* Nunc ad reliqua pergamus.

VII. *Anno DLIII.* Secunda Constantinopolitana Vigiliî Pa-
træ & Imperatoris Justiniani auctoritate habita. 165. Episcopis fre-

quens; cujus historiam & ignorantiam & dolis multorum variè turbatam, nos discussâ nebulâ apertâque veritate, altius repetemus. Anno 538. Constantinopoli in Conventu multorum Orientalis, Occidentisque Episcoporum, agente præsertim Pelagio Romanæ Ecclesiæ Legato, Origenes, ejusque libri tot erroribus fœdati, omnium voto, etiam Justiniani Cæsaris, damnati fuerant. Eates Theodoro Cæsareæ Episcopo & Origenis intra velum amico, acerbè dolere, multoque magis, quod non tam in Origenem conclamatum esse, quàm à Pelagio antiquo æmulo insultatum sibi crederet. Ergo cum in palatio gratiâ floreret, Augusto prædilectus, condito in sinum dolore, quò tutius falleret, eidem persuadet, juberet Theodorum Mopsuestenum, Ibam Edessenum, Cyrumque Episcopos publico edicto damnari, quos Nestorianæ compertos, sed postea factorum juxta, scriptorumque pœnitentes Chalcedonense Concilium absolverat; sic enim & ipsum Chalcedonense receptum iri, & Acephalos in gratiam fidemque reverteros. Justinianus non minus à Religione, quàm bello gloriam captans sibi fatalem, & maximè conjugis Theodoræ, quam deperibat, blanditiis victus, edictum contra tria capitula proponit. Hic ingens inter ipsos Catholicos accensum bellum, cum enim non de fide, sed personis certamen esset, lis inter Catholicos stetit teste B. Gregorio *l. 3. ep. 37.* Vigilus Pontifex Romanus, multiq; in Occidente Patres continuò se opponere, quòd dicerent, non posse ab Imperat. jam vitâ functos damnari, quos Concilium Chalcedon. absolvisset. Justinianus omnium oculos in Vigilium Papam spectare advertens, ejusque exemplo pendere, non prius destitit, quam Pontificem Constantinopoli haberet, qui sub veris initium eò pervenit Augusto obviâ progressio. Catholici in discordias variè fœdèq; scindebantur, quòd alii tria capitula defendenda dicerent, alii damnanda. Pontifex libertatem sentiendi, quod vellent, singulis in proximum Concilium fecit & tandem in Justiniani sententiam, quam primò impugnaverat flexit, editoque libello etiam defendit, alienatis propterea Occidentalium animis, quòd Vigilium inconstantem animi dicerent, & Concilio Chalcedonensi omnium veneratione excepto adversantem. Vigilus silentium partibus imperat, Concilio propediem conventuro. Et interim Theodo-

ram Augustam hæresi tinctam sacris interdicat, purgatâ hoc facinore, si quæ fuerat, priori inconstantia.

Justinianus moræ impatiens, & stimulante præsertim Theodoro, edictum, contrâ quàm pactus fuerat, proponit, jubetque Episcopos, qui tria capitula non damnarent, aut Ecclesiis pelli, aut in exilium agi. Ipse Vigilus edictum frustra deprecatus, cùm insuper arma & satellites parari cerneret, in Ecclesiam D. Petri, & hinc Thessalonicam fugit, vix arâ, quam complectebatur, adversus vim tutus, acceptisque in faciem verberibus. Scribit Procopius l. 3. *de bello Gothico*, ad eam ipsam naturam tantum facinus esse averſatam, ut tertæ motibus, hiatu, æstu, rabieque maris in terram excurrentis, quàm plurimæ civitates haustæ oppressæque fuerint: Sardinia, Corsica, Insulæ à Barbaris occupatæ. Augustus, Menas Patriarcha Constantinopolitanus, & ipse Theodorus malis & conscientia victi, à Pontifice veniam commissorum petere, & edicta auferri jussa. Tandem *Anno DLIII.* Concilium Constantino- poli habitum est, non solum ob tria capitula, sed præsertim contra hæreses Origenis, Nestorii & Eutychetis suos errores variè tegentium. Missa ad Pontificem 20. Episcoporum splendida legatio, qui illum ad Synodum invitarent: sed eo valetudinem cauſante repetita legatio, missique cum Bellisario 6. alii Exconsules, ac Patricii, quibus inducias se petere Vigilus dixit, ut scripto sententiam exprimeret. Ergo sine Pontifice ejusque legatis Sessiones peractæ, in quibus contra tria capitula, Theodorum videlicet Iba & Theodoretum Epistolas conclamatum est, præsertim contra Nestorianos. Vigilus, qui libro prolixè edito, quem constitutum appellavit, contra edictum Justiniani tria capitula defenderat, cæsus, & fune in collum injecto in carcerem, deinde exilium raptus est, ubi & vitam absolvit miserrimum affectati Papatûs, & à scemina obtenti exemplum.

Hæc historia est, seu magis tragœdia Synodî Oecumenicæ s. circa quam aliqua observanda veniunt. *Primo*: Hanc Synodum Pontifice, ejusque legatis destitutam, vel hoc ipso capite pro legitima habitam aliquamdiu non fuisse, donec approbatio Romanorum Pontificum & Ecclesiæ consensus accederet; adeo ut huic Concilio à Venetis continuò Aquilejense fuerit oppositum, omnesque Hiberni
& Oeci-

& Occidentales reclamârint, teste B. Gregorio *l. 2. epist. 36.* quòd videl. Concilio Constantinopolitano constitutum Vigilii præporent, quale autem hoc fuerit, videri potest Baronius *tom. 7. ad annum DLIII.* Quæ causa fuit, ut multi, qui de Synodis scripsêre, hanc quintam præterierint, quales sunt Cassiodorus *primo Institut. 11. & 17.* Patres Concilii Braccar. *2. in præfatione.* Vide Baron. citat. & ita hæc quinta Synodus non tam ex se ipsa nacta est auctoritatem, quàm ex secuta ipsius Vigilii, aliorumque Summorum Pontif. approbatione: de qua vide B. Gregorium *l. 1. epist. 24. & 2. epist. 36. & 3. epistolâ 4. & 7. epist. 54.* Videnda est etiam epistola Leonis II. quæ habetur in actis sextæ Synodi: & specialiter *cap. sicut d. 15.* Fuisse enim hoc Concilium etiam à Vigilio tandem approbatum, testantur Evag. *l. 4. c. 37.* Niceph. *l. 17. c. 27. & 28.* Eustath. *in vita Eutych.* Cedrenus, Zonar. Photius *de 7. Syn.* apud Euthymium in *Panopl. parte 2. tit. 24.* *Notandum secundo,* multa in hac Synodo desiderari, quæ non extant, cum tamen constet decreta fuisse, multa etiam ab hæreticis corrupta. Desunt ergo quæ præcipuè primoque loco contra Origenem sancita sunt, de quibus fit mentio in septima synodo *actione 1.* & videri potest Nicephorus *l. 17. c. 17.* & quæ notantur initio quintæ synodi. Desideratur etiam Vigilii Papæ libellus synodo oblatu, quem ipse constitutum appellat, in quo errores quidem Theodori, Theodoreti, & Iba Episcop. condemnandos dicit; personis tamen, quas Concilium Chalcedonense recepit, omnino parcendum. Corruptæ sunt, & ab hæreticis confictæ epist. Mennæ Archiep. Constantinop. ad Vigilium Papam: & hujus dux ad Justinianum & Theodoram de una in Christo operatione, quarum impostaræ detectæ damnatæque fuerunt in synodo *6. act. 14.* & anathema illis dictum, qui quintam synodum corruperant; unde falsi convincas, quæ in breviario Liberati *c. 22.* habentur de Vigilio *tom. 2. Concil. circa finem.* *Notandum tertio,* totam illam quæstionem trium capitulorum non de ipsâ fide, sed personis fuisse, ut habet B. Gregorius *l. 3. Epist. 37.* constabat enim illos hæresin docuisse, quam omnes Catholici; averfabantur, sed facti pœnitentes, hæresique abdicatâ, Concilium Chalcedonense veniâ donaverat, ut patet *ex sessione 8. act. 2. & 3. & sess. 9.* & ideo pro temporum & opinionum varietate Vigilii sententiam aliquoties mutaverat: cum enim defendit tria capitula

non

non doctrinam illis contentam, sed auctores defendit, abjectâ hæresi in Concilio Chalcedonenſi receptos, laudatoſque; maximè cum viderit non poſſe eos damnari, niſi Africanis, aliſque in Occidente Episcopis aperte offendiſſis: ſed cum adverteret poſtea, niſi tria capitula daminaret, & totum Orientem aperto ſchiſmate conflictatum iri, & hæreticos Neſtorio & Eutycheti addiſtos hac ipſa tergiverſatione velandis ſuis erroribus abuti, quod à tam magni nominis Episcopis, & Chalcedone receptis eſſent traditi; neceſſarium fuit cum doctrinam ipſam, tum auctores hæreſis notari damnarique: modò, ut aliquoties monuimus, memoriâ teneas, multa, quæ in hac ſynodo reperiuntur ſuppoſita & falſa eſſe, ut teſtatur 6. ſynodus *action. 14.* Quod etiam apertum eſt ex quadam Epistoſa Theodoretî in hac ſynodo recitata *collat. 4.* Quam tamen conſtat omnino falſam fictamque eſſe, ut probat Baronius *ad annum 444. n. 4. & 553. n. 10.* Sunt qui toties à Vigilio mutatam ſententiam exemplo B. Pauli excuſent, qui *actor. 15.* abolitam ſuo etiam ſuffragio Circumciſionem Timotheo adhibuit vitandi ſcandali gratiâ, *actor. 16.* eandemque iterum damnavit Petro graviter reprehenſo *ad Galat. 2.*

Notandum tertio, multa in hac ſynodo facta, quæ Romanæ ſedis auctoritatem oſtendunt: quòd videlicet ſplendidiffimas ad Vigiliũ Legationes Concilium adornavit, primò 20. Episcoporum, dein 13. cum ſex aliis Ex-Conſulibus & Patriciis, inter quos Belifarius armorum præfectus: quòd *collat. 7.* & aliàs ſæpe conata ſit ſynodus oſtendere, ſe omnia juxta Vigiliũ ſententiam decernere, ut maximè apparuit in ſententia definitiva à Concilio pronuntiata: quòd Concilium Conſtantinop. *action. 1.* contra Anthimum & Severum, Petrum, & Zoaram (nam ad quintam ſynodum pertinere docent graves auctores, qui dicunt quintam ſynodum cœpiſſe ſub Agapeto, & uſque ad Vigiliũ durâſſe, ſupponitque Picchius *lib. 6. Hierach. Eccleſiaſt.*) ipſis vitio vertat, quòd, ut Concilium loquitur, *contempſerint Eccleſiam Romanam & ſucceſſorem Apoſtolorum, qui ſententiam contra illos protuler, &c.* Et in ſententia contra prædictos Severum, Petrum, &c. hæc formâ ſubſcripſerunt Patres: *Ego Sabinus Episcopus, ſequens definitionem ſanctæ recordationis Papa Hormiſde. Et action. 4.* Menas Patriarcha Concilii Præſes ita loquitur: *Nos, inquit, Apoſtolicam Sedem ſequimur, & obediemus, & ipſius communicatores habemus, & condemnatos*

ſi

ab ipſa

ab ipsa & nos condemnamus: quod Vigilus jam tum suæ potestatis conscius, quidquid contra suum constitutum factum, dictumque fuisset, irritum declaraverit: quod Menas Constantinop. Archiep. aliquæ nunquam Justiniani edicto contra tria capitula subscribere voluerint, nisi juramento accepto nullum fore subscriptionem, sibi que chirographum restitutum iri, si occlamasset Pontifex Romanus teste Facundo Africæ Episcopo pro defensione cap. 1. 2. & 4. quod denique Concilium professum fuit se Romanorum Pontificum de fide epistolas æquæ ac quatuor Concilia observare, amplectique, nec ausum fuerit ad examinanda capitula prius venire, quam obtento per Eutychium Constantinop. Episcopum Romani Pont. f. consensu.

Audi ipsa acta quintæ Synodi collectione 1. post epistolam Justiniani, ubi Patriarcha Vigilio sic scribit: *Scientes quantum bonorum causa est pax Dei, ideo festinantes unitatem conservare, ad Apostolicam Sedem, Vestra Beatitudini manifestum facimus, quod servamus fidem à Christo Apostolis traditam, & à sanctis Patribus maxime in Sanctis quatuor synodis explanatam. Suscipimus & epistolas Prasulum Romanæ Sedis Apostolicæ. Et ideo petimus presidente nobis Vestra Beatitudine, de tribus capitulis queri & conferr. Respondit Vigilus: Annuimus, ut de tribus capitulis facto regulari conventu, mediis sacrosanctis Evangelicis collatio habeatur, & finis detur placidus Deo.* Cur ergo, dices, Concilium invito Vigilio Pontifice, & contra ejus sententiam scripto testatam definivit, & definitione Ecclesia recepit? *Respondetur, hoc ipso sententiam Concilii à tot orthodoxis in Africa, Illyrico, Hibernia & reliquo Occidente pro nulla habitam esse, totâ Ecclesiâ discordiis, bellis, exiliis miserè concussâ: dum tandem concordie causâ & Pontificum assensu recepta est.* Et cum toties declarasset Vigilus se tria capitula condemnare, ut videre est in epistola Justiniani ad synodum, & collectione 7. meritò potuit synodus primæ sententiæ adherere, quam deinde Vigilus etiam approbavit, ut supra monuimus, & habet Evagrius, l. 4. c. 37.

Et planè cum quæstio non fidei verteretur, sed personarum, & illa odio instinctuque Theodori Archiep. excitata, ut in Romanos vindicaret Origeni infestus; exitus ostendit malè Justinianum egisse, quod Palatio & Castris natus, se in Ecclesiastica miscuerit, manu in alienam artem infelicitè missâ: quæ res tandem & ipsum Imperatorem & Imperium perdidit; dum enim teste Procopio l. 3. de bello

Gott. in multam noctem coronâ Episcoporum septus examinandis Christianorum sacris incumbit, omisâ interim armorum curâ, Gottî Italiam vastant, Justinianum imperato tributo vestigalem faciunt: & ipse Religionis & fidei arbiter, hæresin Incorruptibilem amplectitur, edictoque firmat, pœnis, exiliis, & morte in Episcopos decretâ, qui sibi repugnarent; quod dum facit, nec opinatò sub mediam noctem extinguitur. Volunt tantum vitæ illi concessum, ut pœnitentiæ signa ediderit: Princeps bello literisque immortalis, si modò sacris abstinuisset, memor illius sententiæ: *Qui scrutator est Majestatis, opprimitur à gloria.* Et Regum 2. c. 6. *Iratusque est indignatione Dominus contra Ozam, & percussit eum super temeritate, eò quòd extendisset manum ad Arcam Dei, & tenuisset eam.*

VIII. Anno DCLXXX. tertia Constantinopolitana, & sexta Oecumenica Synodus celebrari cœpta. Numerus Patrum incertus, aliis ducentos octoginta, aliis centum septuaginta numerantibus, Auctoritate Agathonis summi Pontificis, ad præces Constantini Pogonati coactum, patet ex epistolis ejusdem Papæ ad Concilium datis, quæ tertio tom. Concilior. in 4. action. 6. Synodi extant. Legati à summo Pontif. Theodorus, Georgius, Joannes, & Constantinus missi, Ab Ecclesia occidentali quatuor alii. Damnata in hac Synodo hæresis Monothelitarum, qui duas in Christo naturas, sed voluntatem unam, unamque operationem statuebant: nominatim in Sergium, Pyrrhum, Petrum & Paulum Archiepiscopos Constantinopolitanos anathema dictum, immo & contra Honorium primum summum Pontificem, ejusdem erroris postulatum, ex epistola ad Sergium, ut habetur actione 13. Sed hunc quod attinet, multa & gravissima sunt, quæ persuadeant, Concilium hoc sextum Græcâ fide corruptum mendacio fuisse, quod apud Græcos jam in morem transieret, ut patet ex hac ipsa sexta Synodo action. 12. & 14. ubi Patres observant quintam Synodum sæpius corruptam esse. Et sess. 8. Macarius Archiep. Antiochenus non imprudenter solum, sed etiam glorianter fatetur, Patrum scripta à se corrupta fuisse, quòd opinioni suæ stabilizandæ inopportuno crederet. Et in Concilio Florentino Julianus Cardinalis conquestus est in epistola dogmatica Agathonis, ubi dicitur: *Spiritum Sanctum ex Patre Filioque procedere*, fuisse à Græcis illam vocem, *Filioque*, subductam. Et B. Gregorius l. 5. epist. 14. ad Narsem scribit: *Concilia Chalcedonense & Ephesinum corrupta fuisse.*

Idemque ait B. Leo *Epist. 81. ad Palestinos tom. 2. Concil. editionis Venetae*. Vide etiam Anastasium *præfatione in octavam Synodum*: ut proinde mirum haud sit, toties falsi compertos aliquid simile in Honorium ausos esse, maximè cum ipsius Honorii epistolæ extant: una *act. 12*, altera *act. 13*. in quibus duas voluntates apertè confitetur: nomina tamen unius aut duarum operationum silentio regi vult; ne, quod evenit, novo incendio esca daretur. Ipse Agatho in Epistola Synodali, quam Concilium *Act. 12 & 14*. tantoperè celebravit, intrepidus dicit: *Nullum Antecessorum suorum hæresi junctum fuisse*. Et planè vix credi potest Synodum Oecumenicam, quæ ne ultimum quidem Episcopum nisi accusatum, auditum, convictum, omnique solemnitateum apparatu, & ne tunc quidem sine gemitu damnaverat, ut in Nestorio patuit aliisque, voluisse in Pontificem Max. sine accusatione sine testibus & examine, & jam prædefunctum, sententiam præcipitare, ex duabus epistolis, in quibus tamen non tantum hæresin, cujus accusabatur, non docebat, sed expressè contrarium, adhibitis novo schismati declinando prudentissimè cautelis. Sed quid quid de hoc sit, quæ apud Bellarminum *l. 4. de summ. Pontif. c. 11*, & Baronium ad *Annum DCLXXXI*. videri possunt; etiamsi demus Honorium in privata illa ad Sergium Epistola hæresin docuisse, nihil contra nos sequitur, qui infallibilitatem summo Pontifici asserimus, non ut privato Doctore, sed ut publicè, & ex cathedra docenti, de quo inferius.

Multa in hoc Concilio relicta summæ in Romanis Pontif. potestatis argumenta: nam primò Constantinus epistolis ad Donatum Pontificem Maximum titulum præfigit: *Santissimo & Beatissimo Archiepiscopo antiqua nostra Roma & universali Papa, &c.* Et in Epistola synodali ad Agathonem, quæ habetur ad finem *actionis 18*. vocant illum: *Universalem Principem Pastorum*: & in epistola synodali à Concilio ad eundem Agathonem scripta, quæ habetur inter epistolas Leonis II. post sextam synodum vocant: *Prima sedis Antistitem universalis Ecclesie stantem supra firmam fidei petram*. Secundè, tantum abest, ut summus Pontifex Concilii sententiam velut superioris expectaverit, seque illi submiserit, quin potiùs exemplo Leonis in Ephesino & Chalcedonensi Conciliis, regulam illis præscribit, secundum quam credere & definire debeant, vetatque à sententia Romani Pontificis, vel latum ungem deflectere; cujus mandato

dato & Concilium paruit, tantumque abfuit, ut reclamaret, dicereturque: *Concilium dare leges, & credendi normam, non ac ipere debere;* ne potius summis laudibus efferret, sic enim in epist. ad Augustos loquitur: *Apud homines in medio gentium positos quomodo ad plenum poterit inveniri scripturarum scientia, nisi qua regulariter à Sanctis, atq; Apostolicis predecessibus, & venerabilibus quinque Conciliis definita sunt, cum simplicitate cordis & sine ambiguitate conservamus &c.* Et paullo post: *Testimonia aliquorum SS. Patrum, quos hac Apostolica Christi Ecclesia suscipit, cum eorum libris tradidimus, ut ex his duntaxat satisfacere studeant, quid hac spiritalis Mater eorum, ac à Deo propagati Imperii Apostolica Christi Ecclesia credat & predicet. Licentiam proinde eis dedimus, ut apud tranquillissimum vestrum Imperium, dum iusserit ejus clementia satisfaciendi, in quantum eis duntaxat injunctum est, ut nihil profecto presumant augere, minuire, vel mutare; sed traditionem hujus Apostolicæ Sedis, ut à predecessoribus Apostolicis Pontificibus instituta, sinceriter enarrare. &c.* Et infra: *Ut autem Vestra divinitus instructa pietati, quid Apostolica nostra fides contineat breviter intimemus, quam percepimus per Apostolicam, Apostolicorumq; Pontificum traditionem & sanctarum quinque generalium synodorum, per quas fundamenta Catholica Ecclesiæ firmata sunt, &c.* Et infra: *Hac Apostolica ejus Ecclesiæ nunquam à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa est, cujus auctoritatem utpote Apostolorum omnium Principis semper omnis Catholica Christi Ecclesiæ (NB.) & universales synodi fideliter amplectentes in cunctis secuta sunt: omnesque venerabiles Patres Apostolicam ejus doctrinam amplexi, per quam & probatissima Ecclesiæ Christi luminaria clarnervunt, & Sancti quidem Doctores Orthodoxi venerati atque secuti sunt, hæretici autem falsis criminationibus, ac derogationum odiis insecuti. Et infra: Hæc est enim vera fidei regula, quam defendit hac spiritalis Mater Vestri tranquillissimi Imperii, Apostolica CHRISTI Ecclesiæ tenuit, qua per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apostolica traditionis numquam errasse probabitur, nec hæreticis novitatibus depravata succubuit, sed ut ab exordio fidei Christiana percepit ab auctoribus suis Apostolorum Christi Principibus, illibata finctenus permanet, secundum ipsius Domini Salvatoris pollicitationem, quam suorum Discipulorum Principi factus est: ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua, & aliquando conversus confirma fratres tuos. Considerat itaque Vestra tranquilla Clementia, quod Apostolici Pontifices mea exignitatis præ-*

decessores confidenter fecisse semper cunctis est cognitum. Et infra post expositam Romanæ Ecclesiæ de fide sententiam ad finem epistolæ: Propterea, inquit, piissimi, & à Deo instructi Domini filii, si hanc sanctorum scripturarum, venerabilium synodorum dogmatis regulam Constantinop. Prasul Ecclesiæ tenere nobiscum ac predicare delegerit, pax multa erit diligentibus nomen Dei, sin autem novitatem amplecti maluerit, & alienis sese irretire doctrinis, ipse noverit, quod de tali contemptu in domino Christi examine satisfaciet apud iudicem omnium, qui in cælis est. Et in Epistola ad Synodum, Credimus, inquit, quia, quod paucis raroque concessum est à Deo, vestro imperio concedetur, & per ipsum Catholica nostra fidei splendidissimum in omnium mentibus emicet lumen, quod ex veri luminis fonte per ministros B. Petrum & Paulum, eorumque discipulos & Apostolicos successores gradatim usque ad nostram parvitatem Dei opitulatione servatum est, &c. Et infra: Personas autem de nostra humilitatis ordine prævīdimus dirigere ad vestra fortitudinis vestigia, quæ omnium nostrum suggestionem, in qua, & Apostolica nostra fidei Confessionem prælibavimus, offerre debeant, non tamen (NB.) tanquam de incertis contendere, sed ut certa atque immutabilia compendiosa definitione proferre simpliciter obsecrantes, ut hæc eadem omnibus predicari, atque apud omnes obtinere jubeatis, &c. Huic epistolæ sic à Patribus acclamatum est actiōe 18.: Summus autem nobiscum concertabat Apostolorum Princeps; illius enim imitatorum & Sedis successorem habuimus fautorem: charta & atramentum videbatur, & per Agathonem Petrus loquebatur. Et Constantinus in Epist. ad Synodum Apostolica Sedis antiquæ Romæ: Idcirco & omnes consonantes mente & lingua, concedimus & similiter confessi sumus, & tanquam ipsius divini Petri vocem, Agathonis relationem supermirati sumus.

Tertiò. Act. 18. in epistola Constantini ad synodum Romanam de Macario Antiocheno aliisque hæreticis, qui videntur Sedem Apostolicam appellasse, hæc habentur: Universalis Conventionis communi sententiâ de sacerdotali dignitate repulsi sunt, & probationi sanctissimi Patris traditi sunt. Et in epistola Constantini ad Leonem: Ipsi autem scriptis precibus Serenitatem nostram communiter omnes deprecati sunt, ut se ad Vestram Beatitudinem mitteremus. Sic igitur fecimus, eosque ad volumus vestro paterno iudicio omnem ipsorum causam permittentes.

Quartò. Leo II. Pontifex Concilium sextum confirmat auctoritate Apostolicâ (quod utique superioritatem significat, nemo enim

enim inferior auctoritatem in Superiorem exercet) jubetque paria auctoritatis esse cum aliis quinque Oecumenicis, & qui in eo conveni-
rant Episcopi aliis SS. Patribus annumerati. Verba Leonis sunt in
Epistola, ad Constantinum, quæ habetur post acta Concilii: *Idcirco*
et nos, et per nostrum officium hac veneranda fides Apostolica concorditer
ac unanimiter, his quæ definita sunt ab ea, consentit, et beati Patri aucto-
ritate confirmat, sicut supra solidatam Petram, qui Christus est, ab ipso
Domino adeptus firmitatem, propterea sicut suscepimus atque firmiter
predicamus sancta quinque universalis Concilia, Nicanum, Constantino-
polit. Ephesinum 1. Chalcedon. et Constantinop. quæ et omnis Christi
Ecclesia approbat et sequitur: ita et quod nuper in regia Urbe pro ve-
stra serenitatis adnisi celebratum est sanctum sextum Concilium, ut eo-
rum pedissequi interpretes, pari veneratione atque censura suscipimus, et
hoc cum eis digne connumerari, tanquam unâ et equali Dei gratiâ con-
gregatum, decernimus: et qui in eo fideliter convenerunt Christi Eccle-
sia Sacerdotes, inter sanctos Ecclesie Patres atque Doctores adscribendos, æ-
que censemus. Nam et istis, sicut et illis, idem Dei spiritus salutem ani-
marum operatus est.

IX. Anno Christi DCCLXXXVI. Septima Oecumenica Syn-
odus Constantinopoli aperta: sed Prætorianis militibus omnia tur-
bantibus, & Patres & Concilium Nicæam translatum; unde & Ni-
cæni secundi nomen adeptum. Convenit auctoritate Hadriani I.
Pontif. Max. ad preces Constantini, & Irenes Imperatorum, ut patet
ex litteris Impp. ad Hadrianum datis apud Anastasium in *præambulis*
ad hoc Concilium. Numerus Episcoporum 350. Legati ad Hadriano
missi quatuor. Causa vocandi Concilii hæresis Iconoclastarum, qui
jam dudum bellum SS. imaginibus intulerant. Ejus origo hæc fuit.
Duo Hebræi Impostores futurorum præscientiam mentiti, eamque
aliquoties aut casu, aut malis artibus adepti, Izeto Arabum Regi
promiserant, diu & feliciter regnaturum, si edicto pœnisque pro-
positis imaginum cultu Christianos arceret. Rex vitæ regnique
avidus edictum proponit, & pœnis armat. Vix edictum pepen-
derat, & Regem vanè delusum mors abstulit. Impostores ad ne-
cem quasi in Isauriam abeunt. Illic dum ardente Sole ad fon-
tem procumbunt, æstum levatari, non procul se juvenis ostentat,
qui jumento, quod agebat, onere levato, Hebræis se adjungit,
auram & prandium unâ capturus. Illi adolescentem, diu & stupen-
tibus:

tibus similes intuiti, observatōque, præter florem juventæ formamque, radio quodam majestatis ex vultu micantis, & tenui fortuna majoris, imperium illi prædicunt: ea tamen conditione, ut juramento promitteret, se voti aliquando potitum, quæ peterent, facturum esse: fides à juvene tanti vaticinii pleno, & gaudio vix pari abunde obstricta & in proxima B. Theodori æde juramento aucta: Paulo post militiæ adscribitur, & per omnes gradus virtute & fortunâ provectus, imperium assequitur electione Theodosii Augusti, qui mundi & regni pertæsus in Monasterium se abdiderat. Canonis nomen in Leonis mutavit, & à Patria Isaurius est appellatus. Adfunt Hebræi Augures, & præmium vaticinii poscunt, nec aliud, quàm ut imagines aboleret: illis enim cultum à populis adhiberi Deo debitum: hoc si faceret, perpetuas illi victorias fore, vitamque diurnam, & supra votum felicem: Leo ex priori vaticinio posterius æstimans, & fide insuper juramento adstrictâ, rem diu meditatus & metu turbatum, tegens, tandem in apertum educit, & bellum imaginibus toto imperio denuntiat, pœnisque & tormentis urget, gravissimâ in Catholicos concitatâ persecutione. Tenuit tempestas, sævitque multos annos sub Leonis & Copronymi dominatu, donec Constantino & Irene rerum potitis, pax reddita & Concilium septimum Niceæ indictum. Advertendum est inter alios Iconoclastarum errores etiam illum fuisse, quod dicerent, sacram Eucharistiam non esse verum Corpus & sanguinem Christi, sed ejus tantum imaginem. De quo V. Aët. s. & P. Maymb. *Historia Iconocl.* l. 3. circa finem. Hæc origo Iconoclastarum fuit, qui hoc Concilio damnati.

Multa in hoc Concilio pro S. Pontif. Quod neget post definitiones Summorum Pontificum ullum amplius de SS. imaginibus dubitandi locum esse: quod Concilio modum legesque agendi Pontifex præscribat: quod vetet limites à Summis Pontificibus fixos moveri: quod primarii Concili Patres velut de re necessaria interrogentur, an epistolam dogmaticam Hadriani recipiant? & alia multa, quæ ex ipsis actis audire præstat. Sic ergo in Ep. Hadriani ad Augustos habetur: *Vos autem maxime in traditione orthodoxæ fidei Ecclesiæ B. Petri & Pauli principum Apostolorum acquiescitis, eamque amplectimini, quemadmodum à superioribus Imperatoribus factum est, qui vicarium ejus ex toto corde dilexerunt. Quapropter vestra quoque à Deo data majestas, Sanctissimam Roma-*

NAM

nam Ecclesiam principum Apostolorum, quibus à Deo ipso data est potestas solvendi & ligandi peccata, cum in caelo, tum in terra, honorabit. Ipsi scilicet Regni vestri propugnatores erunt, cunctasque barbaras nationes pedibus vestris subicient, ut quocunque ire perrexeritis, victores vos declarent. Hi siquidem Principes Apostolorum sunt, qui Catholicam Orthodoxam fidem auspicati, per scripta quidem veluti legibus latis fidem suam servandam praeceperunt: omnibus scilicet, qui in sedes illorum successuri erant, & in fide eorum usque ad consummationem saeculi permansuri, atque ita nostra servat Ecclesia, & sanctas eorum figuras veneratur, unde in hunc usque diem venerandis horum imaginibus Ecclesia nostra ornata, ac conspicua sunt. Et infra: Si verò impossibile est hereticorum vesania, pro incredulitate ipsorum, ipsas sacras ac venerandas imagines sine Synodi actione in pristino erigere ac confirmare statu, & nostros sacerdotes pro ejusmodi pia operatione vestra cupit serenissima Imperialis potentia accersire, sicut in vestris fertur imperialibus jussionibus, imprimis pseudosyllogus ille, qui sine Apostolica sede enormiter, nequiter, irrationabiliter contra Sanctorum Patrum traditionem de sacris imaginibus actus est, anathematizetur, praesentibus missis nostris: & tunc sicut antiquitus mos extitit, iurejurando vestra piissima ac tranquillissima potestas una cum Domina Augusta Imperii vestri genitrice, seu ejusdem Regia urbis Patriarcha, nec non & cuncto senatu corporale tribuentes sacramentum, verbum commonitorium sicut antiquitus, pia sacra nobis dirigere vestra dignetur imperialis potestas, quod non est apud vos partis cujuslibet favor aut defensio, sed aequalitatem utrisque partibus conservabitis, nullatenus necessitatem facientes, in quocunque capitulo eis, qui à nobis diriguntur, quoquo modo, sed omni honore, cum competenti munificentia & susceptione dignos eos habebitis. Et si quidem utriusque convenerint, ecce bene: si autem minimè convenerint, iterum cum omni humanitate ad nos dirigere satagetis. Et epistola Hadriani ad Tharasium Patriarcham: Cujus etiam sedes per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumque Ecclesiarum Dei caput existit. Unde & ipse B. Petrus Apostolus, Dei jussu Ecclesiam pascens, nihil omnino praetermisit, sed ubique principatum obtinuit, & obtinet: cui etiam & nostra Beata, & Apostolica Sedi, quae est omnium Ecclesiarum Dei caput, velim Beata vestra Sanctitas ex sincera mente & toto corde agglutinetur, utpote quae reverà sit rectè sentiens, & pietatis incorrupta conservatrix. Hoc sacrificium primum Omnipotenti Deo exhibeatur. Vestraque Beatitudo magnos & piissimos nostros Imperatores

T t

suppli-

supplicibus verbis admonebit, ut Ecclesia nostra vestigia sequentes coram Deo, & horribili ejus judicio, venerandas imagines in regia civitate, & omni loco in antiquum statum restituendas curent, jubeantq;: nimirum servantes traditionem hujus Sanctissimæ nostræ Romanæ Ecclesiæ. Et Alii. 2. Legati Apostolici post lectam dogmaticam summ. Pontif. sic Patriarcham alloquuntur: Petrus & Petrus piissimi presbyteri, & locum tenentes sanctissimi Papæ Veteris Romæ Hadriani dixerunt: Dicat nobis Beatissimus Patriarcha regia urbis Tharasius, consentitne literis sanctissimi Papæ Veteris Romæ, an minùs?

Tharasius sanctissimus Patriarcha respondit: Cui Christi lumen circumfulsit, quiq; nos per Evangelium generavit Paulus, verè divinus Apostolus Romanis scribens, & studium sincerae fidei eorum erga Deum verum nostrum exosculatus, sic inquit: Fides vestra predicatur in universo orbe hoc. Hoc testimonium & nos insequi par est, temerariùmq; repugnare arbitramur. Quam ob rem Hadrianus Veteris Romæ primas, & testatorum Principum successor, clarè, & verè, cum ad Imperatores nostros, tum ad nostram mediocritatem, mihi scripsisse videtur, constabiliuitq;, & rectam esse declaravit Catholica Ecclesiæ antiquam traditionem.

Ob id nos per scripturam inquirendo, argumentando & demonstrando exquirentes, & Patrum quoq; præceptis imbuti, sic confessi sumus, confitemur & confitebimur, concordamus, & vim literarum lectarum confirmamus, & imaginum picturas secundum priscam Patrum nostrorum traditionem recipimus, & has desiderio nostro adoramus, ut nomine Christi Dei nostri, & intemerata Domina nostræ Deiparæ Virginis, sanctorumque Angelorum & omnium Sanctorum factas. Sed apertis verbis testamur, nos duntaxat in unum Deum verum, latrariam (hoc est, cultum) & fidem nostram referre & reponere.

Sancta Synodus dixit: Universa sancta Synodus sic credit, & sic docet. Et paullo post: Iidem Legati sacram synodum eodem modo interrogant: Petrus & Petrus Deum amantiissimi Presbyteri, Legati Apostolicæ Cathedræ, dixerunt: Dicat nobis sacra Synodus, num recipiat sanctissimi Papæ veteris Romæ litteras, an minùs?

Sancta Synodus respondit: Sequimur, recipimus, & probamus. Et in epistolis à monachis Palestinæ ad Tharasium datis, quas ex Anastasio Baronius recitat ad annum D C C L X X X V. n. 47. circa finem. Hoc autem subtilius est considerandum, etiam ab ipsa sacra ac venerabili sexta synodo, in qua nullus eorum, qui per idem tempus, in his partibus E-

piscopi

piscopi erant, convenisse repertus propter nefariorum hominum dominatum: sed nullum ex hoc sanctæ adhæsit synodo præjudicium, neque secuta est prohibitio alia statuendi, & manifesta faciendi recta dogmata pietatis, præcipue cum sanctissimus Apostolicus Papa Romanus concordaverit, & in ea inventus sit per Apocrisarios suos.

Hæc, nisi fallimur, satis ostendunt, quanta sit Romanorum Pontificum supra Concilium auctoritas, quantumque septima hæc Oecumenica synodus illis detulerit.

X. Anno DCCCLXIX. Initium factum octavæ Oecumenicæ Synodo auctoritate Hadriani II. Papæ, imperante Constantinopoli Basilio Maced. ubi & Synodus habita. Legati à Pontifice tres, Donatus Ostiensis, Stephanus Nepefinus Episcopi, & Marinus Diaconus. Episcopi, qui Concilio assederunt 102. Causa convocati Concilii schisma cruentum & pertinax Photii contra S. Ignatium Patriarcham Constantinopol. cui extinguendo Patres conveniunt. Origo & progressus hic fuit. Michaël tertius Imperator cum ephebis excessisset, in omnem licentiam & voluptatem mergi cepit, tutoribus aut amotis, aut sublatis, contemptaque Theodorâ Matre Regni Curatrice. Successit ingratiam Imperatoris Bardas avunculus, qui, ut artificio jam aulicis noto, habenas Imperii solus occuparet, juvenis aliàs præcipitis animum in omne flagitium, genusque voluptatum impulit, ipse interim Imperii potens, effeminato jam Augusto, & in otium ac delicias effuso. Et ut solus regnaret, amoti procul extinctique, qui crescentem auctoritatem inumbrare possent. Inter illos etiam Augusta truncatâ comâ in monasterium acta, quod filium Bardamque flagitiis infames patienter haud ferret. Supererat Ignatius Patriarcha, sanctitate & doctrinâ illustris, & idem Bardæ & Michaëli gravis, quod illius virtute ex opposito micante perstringi se crederent, nec patienter ægris oculis Solem admitterent. Hunc perdendi hæc occasio se obtulit. Rogaverat aliquoties & suo & Augusti nomine Bardas Ignatium, velaret Imperatricem, jam Aulâ exclusam, & monasterio addictam: negavit Ignatius, nec enim invitam aliquam velari posse, multoque minùs Imperatricem, Orbis aliquando, nunc sui arbitram. Hinc primi ignes, mox incendium secutum. Deamabat Bardas nurum, defuncto marito viduam, eoque consuetudo processerat, ut maritum potiùs, quàm amante referret, nam & Conjugem ejecerat, Amicam in thalamum recepturus, nisi obsta-

et Ignatius; hicubi monendo precandóq; nihil profecisset, videretq; insuper Constantinopolim scandalo plenam ex incestis nuptiis, ad ferum confugit, quo si agro non posset, saltem publico mederetur, ne lues & exemplum vagari permissum etiam alios tangeret. Die tribus Regibus sacra, quæ apud Græcos celeberrima est, processerat in templum Imperator, & Bardas in comitatu primus. Patriarcha, jam ingredi parantem Bardam indignantis gestu, vultuque ad severitatem composito, ingressu arcet, sacrisque interdicat, nec enim sepermisurum, die tam sacrâ, hominis tam impii profanique sacrilegio, Ecclesiam fœdari. Perculit hominem sacerdotis Imperium, multoque magis palam, apertoque sole, & in Græciæ totius conspectu illata contumelia. Hinc totus in vindictam accingi. Persuadet Imperatori Ignatium nova moliri, & præsentis Imperii pertæsum aliud meditari: illum regii sanguinis superesse, fortunæ, quâ exciderat, necdum oblitum: ideò Theodoram Imperii Curatricem, velum respuisse, ut Ignatio præludente, in Thronum rediret: hoc incolumi & vicino, semper Michaëlem in lubrico fore. Facile hæc credita, Patriarchâ jam exoso, cui exilium dicitur in Terebinthum Insulam. Et sedes Constantinopolitana Photio delata, homini, nobilitate, officiis, & favore Principis facile primo, & in quo dubites, plus vitia an virtutes valuerint: Affinitate Imperatorem attingebat, huius sorore Irenâ in illius fratrem, matrimonio collocatâ: studiis militaribus, belloque insignis: sed imprimis regendi imperandique artes studio, naturâ, primisque Regni officiis in miraculum usque edoctus: omni etiam litterarum genere excultus Poësin, Rhetoricam, Philosophiam, Medicinam, Astrologiam, & quidquid humano ingenio pervium est, callere, iisque totas noctes insomnes dare, Oraculo quàm homini similior; hinc omnium veneratione cultus amatusque: sed tot animi & naturæ dotes ambitio corruperat, cui usque adeo indulgit, ut tandem humanâ industriâ, quâ tantum valebat, consumptâ, etiam magos adhiberet. Hoc Auctore constat illud Orientis schisma, quo tandem Græcorum & Ecclesiæ & Imperium concidit. Photius ergo, ut dicebamus, Monachus, Anagnostes, Subdiaconus, Sacerdos, & Patriarcha factus, ex milite & aulico, intra sex dies, in Patriarcham evasit.

Gregorius Syracusis Episcopus, sed sacris jam dudum interdictus, novum Patriarcham inauguravit, Ignatii amicis partim puls, partim, ut solet, in emergentem Solem intentis.

Nico-

Nicolaus I. re intellectâ Legatos Constantinopolim mittit, qui aut pœnis, & 100. dierum carcere, aut ingentibus promissis capti, corruptique in Synodo 318. Patrum Photio dignitatem confirmant, abrogantque Ignatio Sedem Apostolicam appellanti, ut haberetur in libello Ignatii.

Hæc ubi Nicolaus I. explorata habuit, Photium damnat, privatque dignitate, & Ignatium restituit: hinc omnes à Photio discedere: quod ille impatientissimè ferens, Michaëlis & Bardæ Cætaris potentiâ ferox, omnia pœnis, exiliisque miscet, coactâque Synodo mentitisque suffragiis mille, cum ferè omnes repugnant, in Pontificem anathema dicit: omnesque qui ad se aut litterarum, quibus unicè florebat, aut negotiorum causâ fluebant, juramento in partes suas trahit, & causam, quam ratione non poterat, numero firmat. Paulo post Bardas, in castris jussu Imperatoris obtruncatur: causa mortis partim æmulatorum invidia, Basilii præsertim postea Imperatoris: partim ambitio, quâ creditus est Imperium meditari, adeò contempto Imperatore, ut hujus castra in planum collocaret, hostibus exposita: sua in collem situ, & naturâ præmunitum, quæ illi causa eadem maturavit, quamvis ad genua Imperatoris provoluto. Ferunt Bardam insidias præsensisse, illique expeditionem recusanti, fidem juramento factam, calamis Christi sanguine intinctis: Paulo post secuta Imperatoris Michaëlis mors, à Basilio, cum vino epulisque indormisset, oppressi: Photius in Monasterium trusus, Ignatius post novem exilii & certaminis annos, Patriæ & Sedi redditus, & secundo posthæc anno, octava Synodus, & quarta Constantinopolitana agi cœpta, in qua damnatus Photius ejusque scripta flammis tradita: nec ideo tamen finitum schisma: nam Photius cum Basilio, quem supposito vaticinio mirè deceperat in gratiam rediit, extinctoque Ignatio in Patriarchatum successit, impetratâ à Joanne VIII. Pontifice Max. prætextu componendi schismatis, confirmatione: & tandem à Leone Imperatore, quod crederetur cum Santabareno Episcopo, magicis artibus infami, nova moliri, in monasterium truditur. Hic est ergo ille Photius, cujus à Romano Pontifice defectioni Græcia amissum Imperium & fidem debet, nec enim cum suo auctore sepultæ sunt discordiæ, sed sæpius compressæ gliscentesque, tandem Imperio exitium attulere.

In hac octava Synodo multoties, multisque modis Romani Pontificis in Concilium auctoritas micuit. Negant enim Legati sedis Apostolicæ, se unquam universalis Concilii judicio subiectos fuisse; quantò minùs illorum Principalis Romanus Pontifex. Deinde Hadrianus more & exemplo aliorum Pontificum, ut vidimus, Concilio modum legesque imponit, imperatque conditiones, cum quibus Photius judicare debeat, ejusque fautores admitti rejicere: præscribitur regula fidei, in quam jurare debeant: jubentur Statuta & Decreta summorum Pontificum, tanquam regulas fidei certissimas admittere: Idque universali Concilio non tantùm audiente & consentiente, sed etiam positivè probante. Pontifex iterum Concilio non expectato, ejusque sententiâ, Photium prædamnat, idemque à Concilio fieri mandat. Qui libello à summo Pontifice missò non subscribunt, à Synodo non admittuntur. Solus Pontificis Legatus Photio scipionem, quo Episcopi more nitebatur, adimi jubet: & denique expressè & conceptis terminis *Act. 10.* definitur, summum Pontif. ne quidem à Concilio universali judicari posse, & habetur *c. definimus d. 22.* Ubi adverte, hoc primò fuisse in octava Synodo expressè definitum, quia tunc maximè auctoritas Romani Pontificis fuerat à Photio impugnata: Hæc omnia nostro quidem judicio tam apertè ostendunt Papam Concilio superiorem esse, ut si quis neget, ab eo quærendum sit, quid ergo sit esse Superiorem, & qui sint actus, & characteres Superioris, quos Romani Pontifices in Conciliis non exhibuerint. Et ne aliquid eorum, quæ diximus, in dubium vocetur, audiamus ipsa Concilii acta.

Cùm rogarentur Legati Sedis Apostolicæ mandatum Pontif. Hadriani Synodo exhibere, responderunt: *Hoc nos non invenimus in universali Synodo factum, ut Vicarii Senioris Romæ à quolibet perpendantur, utrùm talem existimationem habeant.* Et Hadrianus in Epist. ad Basilium Augustum, quæ habetur *Act. 1.* & in Synodo recitata est, sic loquitur: *Volumus per nostræ pietatis industriam, Constantinopoli numerosum celebrare Concilium, cui nostri quoque missi præsidentes, & culparum personarumque differentias liquidò cognoscentes, (juxta quod in mandatis acceperunt,) singulorum liberè discretionis exercent, in quo sacro cœtu execrandi vanitatis Concilii, quod adversus hanc sedem actum est, cuncta decernimus exemplaria, à possessoribus*

seffioribus suis ablata, contemplantibus cunctis igne cremari, ne superesse apud quemlibet ex his omnibus saltem unum jota, vel unum apicem, nisi quis totius Clericatus, immo totius nominis Christiani, anathemate percussus, carere voluerit. Et paullo post recitatus libellus Româ missus à Pontifice, cui omnes subscribere tenerentur, qui sic habet:

Anathematizamus omnes hereses simul cum Iconomachis. Anathematizamus etiam Photium, qui contra sacras regulas, & sanctorum Pontificum veneranda decreta repente de curiali administratione, secularique militia sublatius, superstite Ignatio Patriarcha, in Constantinopolitana est pervasorie, immo tyrannice à quibusdam schismaticis, vel anathematizatis, atque depositis institutus Ecclesia, donec Sedis Apostolica sanctionibus inobediens perseverans, ejus sententiam tam de se, quam de Patriarcha nostro Ignatio spreverit, & conciliabuli acta, quod se auctore contra Sedis Apostolicæ voluntatem congregatum est, anathematizare distulerit. Sequimur autem sanctam Synodum, & amplectimur, quam beata recordationis Papa Nicolaus, cui & ipse Domine coangelice summe Pontifex Hadriane subscripsisti, ante sacratissimum Petri, Apostolorum eximii corpus celebravit: simul & quam tu ipse nuper ibi egisti, & omnia, quæ in eis statuta sunt, secundum decreti vestri moderationem venerabiliter conservabimus, recipientes, quos recipiunt, & damnantes omnes, qui in illis damnati sunt, & præcipuè jam dictum Photium, & Gregorium Syracusanum, parricidas videlicet, qui contra spiritalem Patrem suum linguas eximere minime formidârunt, atq; perseverantes in schismate sequaces eorum, nec non & qui in illorum communionis societate permanserint.

Sancta Synodus dixit: Omnibus placet libellus, à Sancta Romanorum Ecclesia expositus.

Et actione 7. Ingressus est Photius ad Synodum baculo innixus, quem ab eo Marinus Vicarius Romanus iussit auferri, dicens: Baculus signum est dignitatis Pastoralis, quod hic habere nullatenus potest, quia lupus est, non pastor.

Et paullo post: Mox recitata sunt gesta Synodi, quæ facta est ab Hadriano Romanorum Papa super promotione Photii. In tertia autem epistola Hadriani ad Synodum hæc habentur: Romanum Pontificem de omnium Ecclesiarum Præsulibus judicasse legimus, de eo verò quemquam judicasse non legimus. Licet enim Honorio ab Orientalibus post mortem anathema sit dictus, sciendum tamen, quia fuerat super heresi accusatus, propter quam solum licitum ex minoribus majorum suorum motibus resistere, vel prævios suos sensus liberè respuere: quamvis & ibi neo Patriarcharum,

nec

nec ceterorum Antistitum cuipiam de eo, quamlibet fas fuerit proferre sententiam, nisi ejusdem primæ sedis Pontificis consensu præcessisset.

Et Nicolaus in Epistola ad Michaëlem Imperatorem, quæ habetur tom. 3. Conciliorum circa finem: Non ergo dicatis non egisse vos in causa pietatis, Romana Ecclesia, quæ collecta Concilia suâ auctoritate firmat, suâ moderatione custodit. Unde quadam eorum, quia consensum Romani Pontificis non habuerunt, valitudinem perdiderunt. Quomodo non egeat qualibet Synodus Romana sedis, quando in Ephesino latrocini cunctis Præsulibus & ipsis quoq; Patriarchis prolabantibus, nisi magnus Leo, imitator scilicet illius Leonis, de quo scriptum est: Vicit Leo de tribu Juda, divinitus excitatus, os aperiens, totam orbem, & ipsos quoq; Angustos concuteret, & ad pietatem commoneret, Religio Catholica penitus corrumpisset? nam in causa sacrarum imaginum, ante sanctissimum Methodium, quin immo, & ante Synodum in Nicaa sub Irene congregatam, cum adhuc hoc schisma noviter esset exortum, & Constantinopolitanos penitus cunctos more pestilentia invasisset, Romani Præsules, Gregorius inter ceteros & Stephanus, convocatis Episcopis Occidentalium regionum, inveniuntur fortiter dimicasse, & hoc funditus condemnasse.

Et in eadem Epist. §. Sed his tandem: Quoniam cum secundum Canones, ubi est major auctoritas, judicium inferiorum sit deferendum, ad dissolvendum scilicet, vel ad roborandum: patet profecto, Sedis Apostolica, cujus auctoritate major non est, judicium à nemine fore retractandum, neq; cuiquam de ejus liceat judicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerunt. Ab illa autem nemo sit appellare permissus. Juxta quod & Bonifacius atq; Gelasius sanctissimi Præsules, non suis adinventionibus, sed Ecclesia Romana consuetudinem non ignorantes, dicunt: Bonifacius quidem Rufo, & ceteris Episcop. per Thes-saliam & alias provincias constitutis, scribens: Nemo, ait, unquam Apostolico culmini, de cujus judicio non licet retractare, manus obvias audacter intulit. Nemo in hoc rebellis extitit, nisi qui de se voluit judicari. Gelasius autem in commonitorio, Fausto Magistro fungenti legatione Constantinopolim dato: Nobis inquit, opponunt Canones, dum nesciunt, quid loquantur. Contra quos hoc ipso venire se prodant, quod prima Sedi sanctæ rectaq; suadenti parere fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui appellationes totius Ecclesie ad hujus Sedis examen voluere deferri. Ab ipso verò nusquam prorsus appellari debere sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius commeare. Nec de ejus unquam præceperunt iudicio judicare, sententiamq; illius constituerunt, non oportere dissolvi, cuius potius sequenda decreta mandarunt.

Ubi

Ubi adverte, fuisse has Nicolai epistolas in Synodo lectas. *Act. 7. & Act. 10. & ultimâ. canone 21.* Definimus neminem prorsus mundi potentium quenquam eorum, qui Patriarchalibus sedibus præsent, inhonorare, aut movere à proprio throno tentare, sed omni reverentiâ & honore dignos judicare, præcipuè quidem sanctissimum Papam Senioris Romæ: deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde verò Alexandria, ac Antiochia, atq; Hierosolymorum. Sed nec alium quemquam conscriptiones contra sanctissimum Papam Senioris Romæ, ac verba complicare, vel componere liceat, sub occasione quasi diffamatorum quorundam criminum: quod & nuper Photius fecit, & multò antè Dioscorus. Quisquis autem tale facinus contra Sedem Petri Principis Apostolorum ausus fuerit intentare, æqualem & eandem, quam illi condemnationem recipiat. Porro si synodus universalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de sancta Romanorum Ecclesia quævis ambiguitas & controversia, oportet venerabiliter & cum convenienti reverentiâ de proposita questione sciscitari, & solutionem accipere, aut proficere, & profectum facere, non tamen audacter sententiam dicere contra summos Senioris Romæ Pontifices. Denique quemadmodum nemo magis, ut Photius cum Romana Sede bellum gessit, ita nullibi magis ejusdem auctoritas eminuit, quam in hac Octava Synodo, ut legenti patebit.

Ceterum fuisse hanc Synodum Oecumenicam & universalem dubitari non potest, cum Anastasius expressè id asserat in *præfat. histor.* ad hanc synodum, & ipsi Patres Concilii id passim testentur, ut videre est in ipsis actis, habetque forma juramenti, quo SS. Pontifices Papatum adituri se obstringunt, recitatque Baronius *ad Annum DCCCLXIX. n. 59.*

De hac synodo Aimoinus *de Gest. Francor. l. 5. c. 28.* scribit multa aliter in ea fuisse definita, quam orthodoxi Doctores antè statuerint, videlicet de adorandis imaginibus, & privilegiis SS. Pontificum. Quæ ubi in Aimoino legit Raderus *præfat. in 8. Synodum*, continuo bile accensâ dicit: *Aimoinum S. Ademari Benedictinum fuisse hæconomachum, impudentissimum, mendacem, sacrilegum*: hæc pro sua modestia in Aimoinum Raderus, Scriptorem antiquissimum, & à veritate laudatum, infirmo nimis argumento, hoc est, convitio impugnans, quod plebei solent, suæque causæ diffusi, rerumque ignari, latratu magis quam viribus fortes. Veritas sic habet. Ab Anno DCCCXLV. Bulgari operâ cujusdam captivi fidem Catholicam receperant, pe-

Uu

titis,

titis, acceptisque à Summo Pontifice sacris ministris. De iis paullo post absolutam 8. Synodum quaestio mota, utri Ecclesiae subijci deberent, Romanae, an Graecae & Constantinopolit. pro se Graeci pronuntiaverant, legatis Apostolicae sedis reclamantibus. Hinc offensi Graecorum animi, Basilii praesertim Imperatoris, qui conatus acta Concilii jam signata & legatis tradita surripere, detectâ fraude, irritaque, Legatos minori, quam acceperat, veneratione dimittit. Illi mare ingressi Piratas incidunt, amittuntque inter alia omnia etiam acta Concilii, Basilio ut creditum est, fabulam ducente. Sed Legati Ludovici II. Imperatoris, & Anastasius Bibliothecarius aliâ Romanam incolumes pervenerant, Pontifici Hadriano Acta Concilii integerrimè & fideliter conscripta tradiderant. Hâc occasione fuisse Concilium Graecâ fraude & Photii praesertim corruptum, non conjectura tantum est, sed res certissima: nec apud Graecos hoc novum insolensque, qui, ut supra vidimus, omnia aequè Concilia Oecumenica mendaciis sparserant.

Vide ipsum Anastasium in praefat. Ad Octavam Synodum, qui inter alia post descriptas varias Graecorum fraudes, hæc scribit.

Sicigitur, sic Graeci acceptâ occasione celebratorum universalium Conciliorum, frequenter egisse clarescunt, & nunc minuendo, nunc addendo, vel mutando, nunc in absentia sociorum, nunc in abscondito angulorum, nunc extra synodum, nunc post synodum, astutiâ suâ, immo fraude communibus sanctionibus abutuntur, & ad suos libitus cuncta, quae sibi visa fuerant, etiam violenter inflectunt.

Itaque quidquid in Latino Actionum Octavae Synodi Codice reperitur, ab omni est fucis falsitatis extraneum. Quidquid verò amplius, sive de Diocesi Bulgarica, sive aliunde in Graeco ejusdem synodi Codice forsitan invenietur: totum est mendacii venenis infectum. Denique disceptatio, quam coram Imperatore, vicariis & Bulgaris tantum super Bulgarum terra supra fuisse significavimus actam: post synodum consummatam, Canonesque 20. prolatos, atque 7. tantum Capitulis terminum fidei depromptum, & omnia hæc in quinque Codicibus scripta, sive compacta, & omnium subscriptionibus roborata, sed & ipsos Codices plumbeâ bullâ munitos, atque sigillatim Loci servatoribus traditos Patriarchalibus sedibus deferendos, effecta est. Ne ergo Graecorum sueta astutia, quin potius dolositas etiam circa presentem synodum agat, hæc me admonendi causa dextero sufficiat. Ceterum bene novi, quod juxta Proverbialem: Frustra

stra jactetur rete ante oculos pennatorum. Unde quisque sapientia ac prudentia pennis ad alta suscollitur, omnes insidiarum muscipulas, quæ à Græcis in infimis tendi poterint, alto contemplationis saltu transcendet.

Hæc causa errandi Aimoino fuit, nec illi solum, sed multis aliis Catholicorum, immo ipsi Juliano Cardinali in Concilio Florentino *Aetor. 6.* His omnibus, inquit Raderus, *Præfat. in Concilium*, merito est ignoscendum, cum hætenus exemplaribus & Codicibus Octava synodi caruerint, cum tot præsertim Concilia, quæ Octavum sibi locum usurpabant, in una causa fuissent habita.

Hæc Raderus in omnes humanus, soli monacho implacabilis; quasi verò non eadem ratio aut omnes, aut nullum absolvat, Eadem de Aimoino, quæ Raderus, scribit Baronius, sed quod purpuratum decuit, majori multò, quàm ille, verborum temperantiâ, minorique tumultu. Legat qui volet Aimoini historias, videbitque non illum sacrilegum, impudentissimum, mendacem esse: sed eum, cujus candorem, modestiamque Raderus merito imitetur. Nec enim omnis, qui errat, talis continuò est, quem ille depingit. Vide de corrupta à Græcis octava synodo etiam P. Maymburgum *lib. 2.* de schismate Græcorum.

XI. Anno MCLXXIX. Concilium Lateranense convenit auctoritate Alexandri Tertii summi Pontificis, cui 300. Episcopi interfuerunt. Causæ convocati Concilii variæ, extirpatio schismatum, Ordinatio Electionis summorum Pontificum, & præsertim proscriptio Catharorum, Publicanorum, aliorumque, qui partim hæresi, partim grassationibus Ecclesiam vastabant.

In hoc Concilio pro summi Pontificis auctoritate facit *c. 1. de modo eligendi summi Pontif.* quod habetur *tom. 4. Concil. & in c. licet extra de El.* ubi: *Ex hoc tamen nullum Canonicis Constitutionibus præjudicium generatur, in quibus majoris & sanioris partis debet sententia prævalere; quia quod in eis dubium venerit, superioris poterit iudicio definiri. In Romana verò Ecclesia aliquid speciale constituitur, quia non potest recursus ad superiorem haberi.* Non ergo Concilium est supra Papam, cum hic ex sententia Patrum superiorem non habeat.

XII. Anno MCCLXXIV. Sub Gregorio X. & Rodolpho Imperatore celebratum est Concilium Lugdunense secundum contra Græcorum errores, & pro recuperatione Terræ Sanctæ.

Episcopis supra 700. frequens, in quo inter alia capita fidei, quæ Legati Michaëlis Palæologi publicè professi sunt, hoc etiam fuit: *Ipsa quoque sancta Romana Ecclesia summum & plenum Primatum & Principatum super universam Ecclesiam Catholicam obtinet: quam se ab ipso Domino in B. Petro Apostolorum Principe sive vertice, cujus Roman. Pont. est Successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter & humiliter recognoscit. Et sicut præ ceteris tenetur fidei veritatem defendere, sic & si quæ de fide suborta fuerint quæstiones, suo debent iudicio definiri. Ad quam potest gravatus quilibet super negotiis ad Ecclesiasticum forum pertinentibus appellare: & in omnibus causis ad examen Ecclesiasticum spectantibus ad ipsius potest iudicium recurri, & eidem omnes Ecclesie sunt subiectæ, ipsarumque prælati obedientiam & reverentiam sibi dant.*

Apud hanc autem sic potestatis plenitudo consistit, quod Ecclesias ceteras ad sollicitudinis partem admittit, quarum multas, & Patriarchata præcipuè, diversis privilegiis eadem Romana Ecclesia honoravit: suâ tamen observatâ prerogativâ, & tum in Generalibus Conciliis, tum in aliquibus aliis semper salvâ.

Supra scriptâ fidei veritate (prout plenè lecta est, & fideliter exposita) veram, sanctam, Catholicam, & Orthodoxam fidem cognoscimus, & acceptamus, & ore ac corde confitemur, quod verè tenet & fideliter docet, & prædicat sancta Romana Ecclesia.

Si ergo Pontifex Romanus summum & plenum Primatum obtinet in tota Ecclesia Catholica, idque cum plenitudine potestatis, multò magis in Concilio universali, quod infra Ecclesiam Catholicam est, eamque repræsentat. *Ex Concilio Constant. Sess. ult. post articulos Joannis Hufs;* semper enim repræsentans est imperfectius repræsentato. Rursus si ad Pontificem Romanum pertinet de fidei quæstionibus definire, non potest aliud tribunal esse, altius certiusque: nec definitum est, quod adhuc judicari ab alio potest, & consequenter in litem & dubium vocari; aut enim in rebus præsertim fidei, Pontificis iudicium est certum, aut incertum? si incertum, non ergo quæstiones fidei per illud definiri possunt, definita enim in materia fidei sunt certa, & extra dubium. Si verò iudicium Papæ est certum, ergo nec in litem, nec in iudicium vocari potest: quò ergo Concilium, nisi ut actum agat, & nodum in scirpo quarat, aut umbram in Sole? & finem fini addat: quæ enim sunt fidei, semel definita sunt semper definita, nec possunt appellatione mutari.

Rursus

Rursus si omnes, & in omnibus causis Ecclesiasticis ad eum appellare possunt, ergo etiam à Concilio ad eum, non econtra provocatio admittitur.

Ubi nota, hæc à Græcis Legatis non in angulo, sed pleno Concilio dicta, & à nullo improbata, sed omnium plausu, & aggratulatione accepta.

XIII. Anno MCDXIV. Concilio Constantiensi principium datum sub Sigismundo Imperatore; convenerant Episcopi 214. ejus celebrandi causa, schisma pertinacissimum & inveteratum fuit, hæresesque Joannis Hufs, & Wicleffi, de quo jam supra aliquid diximus. Huic Concilio evenit, quod jam dudum multis Sanctorum Patrum, qui dum in unum errorem toti incumbunt, visi sunt extra medium veritatis in extrema rapi: sic B. Augustinus, dum totus est in commendanda gratia, ejusque necessitate & energia, visus est non paucis, etiam doctrinâ & pietate conspicuis, in libertatem offendere, ejusque jura minuere. Ex adverso S. Joannes Chrysostomus dum contra ignavos desidesque, liberum arbitrium humanamque industriam excitat, visus est gratiæ oblivisci, & Semipelagianis accedere. Idem in Constantiensi hoc Concilio evenit, ut videlicet, dum profligendo schismati, quod Summi Pontificatus ambitio excitaverat, totum studet, submittendique Concilii judicio res Papas eosque incertos; visum aliquibus sit fimbrias extendere, & tantum Pontificum auctoritati demere, quantum sibi & Conciliis tribuerat. Nos contrarium, & nihil contra Pontificis jura factum, decisumque, multa verò pro illis ostendemus.

Primò Concilium Constantiense, quoties de potestate Concilii supra Papam loquitur, semper restringit ad præsens Concilium, & ad schismatis tunc grassantis extirpationem, ut videre est sess. 4.

Hac sancta synodus Constantiensis, & generale Concilium faciens pro extirpatione præsentis schismatis, & unione, ac reformatione Ecclesie Dei in capite & in membris fienda.

Et paullo post. *Et primò, quòd ipsa Synodus in Spiritu Sancto congregata, legitime generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam militantiem representans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet cujuscunque status vel dignitatis, etiamsi Papalis existat, obedire tenetur in his quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, reformationem generalem Ecclesie Dei in capite & in membris.*

Et sess. 5. Et primò declarat, quòd ipsa in Spiritu Sancto legitime congregata, Concilium generale faciens, & Ecclesiam Catholicam representans. potestatem à Christo immediate habet, cui quilibet cuiuscunque status vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem & extirpationem dicti schismatis, & reformationem dictæ Ecclesiæ in capite & in membris.

Item declarat, quòd quicunque, cuiuscunque conditionis, status, dignitatis, etiam Papalis, qui mandatis, statutis, seu ordinationibus, aut præceptis hujus sacræ Synodi, cuiuscunque, alterius Concilii generalis legitime congregati, super præmissis, seu ad ea pertinentibus factis, vel faciendis, &c.

Vult ergo Concilium aperitè innuere, se in casu tantum Schismatis & Papæ incerti potestatem habere: cur enim alias toties & tam constanter adjecit illam restrictionem: *In his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis.* Si extra casum schismatis, dubiique Pontificis, eam potestatem sibi vindicabat? nec enim ignorabant Patres, inclusionem unius esse exclusionem alterius ex vulgatissima juris regula. Videtur planè laborasse Concilium, ut sæpius repetitâ eadem restrictione, intelligeretur de superioritate in Papam non absoluta, sed tantum in casu excepto.

Secundò. Postquam Martinus V. Pontifex renunciatus est, cessavit omnino tota Concilii Constantiensis Jurisdictio, nec ullum amplius morum aut fidei decretum Concilii nomine factum est, cum tamen ante electionem omnia statueret, decerneret, definiret, juberet, vetaretque; quæ hujus causa; si tota, ut adversarii dicunt, & Papalis potestas in Concilio est, & penès hoc magis, quam ipsum Pontificem? Videatur sess. 42. (quæ post electionem Martini est prima) & sequentes.

Tertiò. In Bulla Martini V. sacro approbante Concilio facta, quæ habetur sess. ult. inter alias propositiones, quæ suspectum aliquem hæresis Hussiticæ faciunt, etiam hæc ponitur: *Papa Canonice electus non est successor Petri, nec habet in Ecclesia Dei supremam auctoritatem.* Agnoscit ergo Concilium supremam in Pontifice auctoritatem, non autem suprema esset, si aliam haberet, cui subesset: tunc enim suprema Potestas, non Papæ, sed Concilii foret: sicut enim cælum Empyreum supremum dicitur, & Ignis supremum elementum, & tectum suprema pars domus; quia supra se aliud in suo genere superius non habent: ideo & suprema potestas in

Papæ,

Papa, quia nulli subest: sicut etiam in Republica, qualis erat olim Romana, & statu Democratico, nemo dixerit, supremam potestatem esse penès Consules, aut Senatum, sed penès Populum: In Aristocratia verò penès Senatum & Magnates. Sed infra, ubi solvemus objectiones, plura de Concilio Constantiensi dicentur.

XIV. Anno MCCCCXXIX. Concilium Ferrariense inchoatum: sed grassante lue Florentiam translatus est, duravitque menses 15. Præfuit Eugenius IV. Pontifex, Max. Adfuerunt Joannes VIII. Palæologus Græcorum Imperator cum Demetrio fratre, Principe Peloponensi, Josephus Patriarcha Constantinopolitanus, Bessarion Episcopus Nicænus, Isidorus Thessalonicensis Archiepiscopus, Ruthenus, alique ex Oriente & Occidente celeberrimi. Disputatum inter Latinos Græcosque acriter, & tandem pax & unio secuta, receptis etiam in fidem Indis, Armenisque. Processio Spiritus Sancti, & Primatus Pontificis admissus. Sed paullo post reversi in Patriam Græci, Marco Ephesino omnia turbante ad vomitum redeunt, & Constantinopolis non multos post annos capta est, Imperio orientis ad Turcas translato.

In hac ergo Florentina Oecumenica Synodo *Act. ult.* Josephus Patriarcha Constantinopolit. morti proximus hoc ultimum post se chirographum reliquit. *Quoniam ad extremum vita mea perveni, idcirco pro meo munere dilectis filiis, benignitate Dei meam sententiam his litteris palam facio. Nam quæ Domini nostri Jesu Christi Catholica & Apostolica Ecclesia Romæ Veteris credit, omnia me quoque sentire, credereque profiteor, ac ipsis plurimum acquiesco.*

Et in litteris unionis circa finem: *Definimus Sanctam, Apostolicam Sedem & Romanum Pontificem in unversum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ Caput, & omnium Christianorum Patrem, & Magistrum existere, & ipsi in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro JESU CHRISTO plenam potestatem traditam esse.*

Vides ex allegatis Concilii verbis: Doctrinam & sententiam ac definitionem Pontificis è cathedra docentis esse fidei regulam, cui merito acquiesci in rebus fidei possit, & pro tali fuisse à Josepho Patriarcha habitam commendatamque suis Græcis, idque eo tempo-

temporis momento, cum morientem & aternitati vicinum, omnis adulatio deferit. Quod si Papæ definitio est fidei regula, & certa applicatio rerum credendarum, oportet eam esse infallibilem, nec à Concilio emendabilem, nam ut dicebamus, in rebus fidei semel decisa, semper decisa.

Deinde in eodem Concilio summo Pontifici plena potestas regendi universalem Ecclesiam attribuitur: ubi adverte, non dici, omnes Ecclesias particulares; sed *Ecclesiam Universalem*: hoc est, etiam in unum collectam, hæc enim propriè vocatur Ecclesia universalis. Nec in Florentino, nec in alia Synodo Oecumenica dictum est aliquando: Concilium succedit Petro, Concilium habet potestatem Vicariam pascendi universam Ecclesiam: penès Concilium est Primatus Ecclesiæ Christi; unde mirum est, velle nos Conciliis dare, quæ nullum Concilium ausum est sibi sumere.

XV. Anno MDXI. Ludovicus Galliarum Rex & Maximilianus Imperator Julio II. Pontif. Maximo varias ob causas infensi, Concilium in Gallis primò, deinde Pisis in Italia & Mediolani cogendum curaverant, ex hac velut arce Pontificis auctoritatem pulsaturi: sed Julius Pisano Concilio Lateranense opposuit, in quo sess. 2. & 3. Pisanum improbavit: Julio è vivis sublato Leo X. successit, & Lateranense Concilium prosecutus est, ei que præfedit, quod anno 1517. finem accepit. Dum sessio 8. celebraretur, adfuerunt à Ludovico Rege Legati, ejusque nomine Pisanum Concilium detestati Lateranensi tanquam vero, unico, legitimo & sacrosancto adhæserunt.

Verba mandati Regii habentur initio sess. 8. in hæc verba: Intellexit præfatus Rex Sanctitatem suam insequendo in hac parte gesta præfati Julii, dictum prætensum Concilium Pisanum, tanquam minus legitimum, & à non habentibus potestatem indictum, nec non omnia in eo gesta damnasse & improbasse, & dictum Consilium Lateranense tanquam ritè & legitime indictum, ejusque omnia gesta & decreta approbasse, fueritque, postmodum per suam Sanctitatem, tam per litteras in forma brevi, quam alias diversimodè paternè admonitus, ut à dicto prætenso Concilio tanquam minus ritè, & à non habentibus potestatem indicto, recederet, & dicto Lateranensi tanquam verò, indubitato, unico, & Oecumenico Concilio adhereret, ipseque Rex solo religionis zelo atque instinctu adductus, sperans desideratam universalem Christi fidelium pacem auspiciis præfati Sanctissi-

Sanctissimi D. N. Leonis Papa X. præsto affuturam, ac propediem, (favente Domino) unanimi Christianorum Principum & populorum consensu, arma in Orthodoxa fidei, communēsq; hostes convertenda esse: considerans insuper, quanti sit in his & ceteris rebus omnibus summi Pontificis auctoritas, quā præsertim vita munditia, atq; innocentia comitatur, quæ sunt in præfato Sanctissimo D. N. perspicua, paternis sua Sanctitatis monitis & suasionibus abunde permotus, quippe qui illius auctoritati & sententiæ potius, quàm alterius cuiusq; mortalium, sanctius & severius semper stare iudicavit, præsertim ubi scandalum Ecclesiæ imminet & scissura, pro singulari, quam erga præfatum Sanctissimum D. N. & sanctam Sedem Apostolicam gerit, devotione, vestigia Christianorum Franciæ Regum prædecessorum suorum non solum imitari, verum etiam (si fieri potest) antecipiens, animadvertens præsertim, quia per mortem præfati Iulii, omnis odii & suspicionis materia est extincta, & quod nonnulli ex prænominatis Cardinalibus, nec non Imperator electus, qui dictum prætensum Concilium Pisannum indixerant, jam illi renuntiaverunt, & dicto Lateranensi adhaeserunt: Hinc est, quod in præsentia præfati Sanctissimi D. N. Leonis Papa X. coram nobis Notariis & testibus infra scriptis, personaliter constituti Reverendissimus in Christo D. Fridericus S. Theodori Diaconus Cardinalis de sancto Severino vulgariter nuncupatus, nec non Reverend. in Christo Pater D. Claudius de Seyssel electus Massiliens. ac magnificus & generosus Ludovicus Forbini Dominus de Soleris, præfati Christianissimi Ludovici Francorum Regis procuratores, ad omnia & singula infra scripta peragenda specialiter deputati, constantibus litteris patentibus dicti Christianissimi Regis sua manu subscriptis, & sigillo suo sigillaris ejusdem Regis nomine & mandato, cum ea, quæ de cunctis Reverentia atq; humilitate à dicto prætenso Pisano Concilio penitus discesserunt, illique plenarie renuntiaverunt, ac pure, libere & simpliciter sacrosancto Lateranensi Concilio prædicto, tanquam vero, unico, & legitimo, adhaeserunt. Et insuper procuratorio nomine, quo supra, promiserunt, quod præfatus Rex Christianissimus, nullum deinceps favorem, nullamque assistentiam dicto prætenso Concilio Pisano quoquo pacto præstabit, quinimmo quascumq; in Civitate Lugduni, aut alibi in regno, terris & Dominiis suis, sub nomine dicti prætensi Concilii Pisani persistentes, infra unum mensem proxime futurum abire faciet, & pertinaciter resistentes, cuiuscumque status, gradus, dignitatis aut conditionis fuerint, Ecclesiastici vel Sacularis, de facto ejiciet & expellet, ac pro

Xx

schisma-

schismaticus habebit, & contra eos velut tales ad omne mandatum prefati sanctissimi D. N. etiam manus armata (si opus fuerit) procedet. Et ulterius promiserunt prefati procuratores nomine quo supra, prænominatum Christianissimum Regem facturum & curaturum cum effectu, quod sex Prelati & quatuor Doctores seu graduati ex honoratioribus, ex numero eorum, qui prædicto prætenso Concilio Pisano intervererunt, destinabuntur ad eundem Sanctissimum D. N. Papam, nomine dicti prætensi Concilii Pisani, & cum legitimo mandato per illud pro tempore representantes, tam eorum, quam aliorum omnium, qui dicto Concilio adhaeserunt, nomine facti. Qui Prelati & Doctores, seu graduati infra Kalend. Januarii proxime futuri curam sua Sanctitate personaliter comparebunt, dictoque Concilio Pisano, parere & simpliciter renuntiabunt, illudque adhibebunt, & veniam atque absolutionem a sua Sanctitate humiliter in forma convenienti, & sua Sanctitati accepta, postulabunt: & ulterius dicto Concilio Lateranensi tanquam viro, unico, indubitatoque, tam suo quam aliorum adherentium prædictorum nomine, adhaerebunt, & se incorporabunt. Quodque si præmissa facta non fuerint, prefatus Rex nulli eorum, qui dicto prætenso Concilio Pisano interfuert, aut faverunt, opem, auxilium, aut favorem dabit adversus sanctam Sedem Apostolicam auctoritatem, quin immo prefati Sanctissimi D. N. sententias, decreta & censuras contra eos exequi faciet suo posse, etiam manu forti & armata (si opus sit) absque ulla simulatione vel fraude. Et ulterius promiserunt prefati procuratores, quo supra nomine, quod quamprimum commodè fieri poterit, venient aliqui Prelati & insignes viri nomine totius Ecclesie Gallicane cum sufficiente mandato, qui dicto Concilio Lateranensi adhaerebunt & assistent, quemadmodum cetera nationes.

In hoc ergo Concilio, confessione ipsius Regis Christianissimi, sacrosancto, legitimo, unico, & cui inhaerendum se promisit, Sess. 10. hæc habentur: Nec illud nos movere debet, quod sanctio ipsa & in ea contenta, in Basileensi Concilio edita, & ipso Concilio instante, à Bituricensi congregatione recepta & acceptata fuerunt; cum ea omnia post translationem ejusdem Basileens. Concilii, per Eugenium Papam quartum, etiam predecessorem nostrum factam, a Basileensi Conciliabulo, seu potius conventiculo, præsertim post hujusmodi translationem Concilium amplius appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea à nullo robur habere poterint: cum etiam solum Romanum Pontificem pro tempore existentem, tanquam auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum indicandorum, transferendorum, ac dissolvendorum, plenum jus & potestatem ha-

rem habere, necdum ex sacra scriptura testimonio, dictis sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum etiam predecessorum nostrorum, sacrorumque Canonum decretis, sed propria etiam eorundem Conciliorum confessione manifestè constet: quorum aliqua referre placuit, reliqua vero, utpote notoria, silentio praterire. In Alexandrina enim Synodo Athanasio ibidem existente, Felici Rom. Pont. ab eadem Synodo scriptum fuisse legimus, Nicanam Synodum statuiffe, non debere absq. Rom. Pontific. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet, etiam eundem Leonem Pontific. Ephesinam secundam Synodum ad Chalcedonem transtulisse. Martinum enim Papam quintum, presidentibus suis in Concilio Senens. potestatem transferendi Concilium, nullà consensus ipsius Concilii mentione habitâ, dedisse.

Ephesinam quoque primam Synodum Coelestino, ac Chalcedonensem eundem Leoni, sextam Agathon, septimam Hadriano, octavam Nicolao, octavam etiam Constantinopolitanam Synodum Hadriano Romano Pont. predecessoribus nostris maximam reverentiam exhibuisse, eorundemque Pontificum institutionibus, et mandatis in sacris Codicillis per eos editis et factis, reverenter et humiliter obtemperasse. Unde Damasus Papa et ceteri Episcopi Romæ congregati, scribentes de Concilio Ariminensi Episcopis in Illyrico constitutis, præjudicium aliquod per numerum Episcoporum Arimini congregatorum fieri non potuisse testantur: quandoquidem constet, Romanum Pont. cuius ante omnia decebat spectari Decretum, talibus non prabuisse consensum: eundemque Leonem Pontificem, universis Sicilia Episcopis scribentem, idem voluisse apparet. Consueveruntque antiquorum Conciliorum Patres, pro eorum, quæ in suis Conciliis gesta fuerunt, corroboratione, à Romano Pont. subscriptionem, approbationemque humiliter petere et obtinere, prout ex Nicæna et Ephesina ac Chalcedonensi huiusmodi et sexta Constantinopolitana, et septima eadem Nicæna, et Rom. sub Symmacho habitis Synodis, earumque gestis, nec non in Aimari libro de Synodis manifestè colligitur, quod etiam novissime Constantiensis Patres fecisse constat: quam laudabilem consuetudinem, si Bituricensis et Basileensis secuti fecissent, huiusmodi molestia procul dubio caremus.

Ubi observandum est, Concilium Lateranense fuisse utique Oecumenicum, uti habetur sess. 8. et in mandato Regis Christianissimi; quamvis enim vix centum adfuerint Episcopi; omnibus tamen paruit, omnibusque indictum fuit: et in quintum annum duravit, omnibus,

bus, qui accedere vellet, apertum. Quamvis verò superioritas Papæ non fuerit per modum dogmatis definita, negari tamen haud potest, maximæ auctoritatis eam doctrinam esse, utpote in Concilio universali assertam, probatam, & quam nullus Episcoporum negare est ausus.

Et hæcenus quidem quid ipsa Concilia universalia, primæque notæ, omniumque Catholicorum assensu & veneratione recepta, de auctoritate summi Pontificis, exemplo & scriptis testata sint, abundè ostendimus: quæ si aliquis adhuc satis clara esse neget, quid enim hæc nostra tempestate tam clarum est, quod dicendo non obscuratur? hæc ab illo petimus:

Primò, ut ostendat Concilium, quod sibi aliquando tantum tribuerit, quantum summo Pontif. quòd si ostendere non potest, cur velit Concilium præferre, quod non tantùm majora, sed ne paria quidem Pontifici usurpavit; *Secundò*, quid ergo sit aliquem esse majorem? Papa Concilium vocat, Papa confirmat, Papa improbat, & corrigit: Papa præscribit, imperatque Concilio: quærimus ergo, quid sit esse Superiorem, si hoc non est, & cur nunquam hanc potestatem in Pontifices Concilium exercuerit, quam toties immo semper in Concilio Pontifices? *Ultimò*, ut ingenuè fateatur, quicumque hanc veritatem impugnat: si ipse in Concilio tale aliquid in Sacris paginis, sanctisque Patribus legeret, qui videlicet dicerent, pertinere ad Concilium Decreta Pontificis confirmare: Papæ leges & regulam credendi præscribere: Concilium esse caput Ecclesiæ, Pastorum universalem, Vicarium Christi, &c. an non crederet Concilii superioritatem satis probatam esse? & tamen hæc omnia de Pontifice Romano & dicuntur & scribuntur, & omnium sæculorum exemplis præterque ostendi possunt; cur ergo Pontifici neget, quæ Concilio negari haud possint, si de isto, quæ de Pontifice legerentur?

§. VI.

Summum Pontificem, à nemine, præter solum Deum judicari posse: non ergo Concilio subjici.

Summaria.

1. *Quid sit Papam Concilio superiorem esse.*
2. *Pontificem Romanum judicari à nullo mortalium posse, testimonio Synodi Sinuessana ostenditur in causa Marcellini Papæ.*
3. *Et Synodi Romana sub Sylvestro PP.*
4. *Et alterius Synodi Rom. in causa Sixti tertii PP.*
5. *Et Synodi Palmaria in causa Symmachi Pontificis.*
6. *Et secunda Ephesina Synodi in causa Dioscori Patriarchæ Alex.*
7. *Et Synodi Romanæ in causa Leonis III. Pontif. Max.*
8. *Iterum Synodi Rom. in causa Photii.*
9. *Solvuntur objectiones.*

I.

Rerum formæ & essentia cognosci à nobis, nisi per operationes non possunt: totæ enim in sensum cadunt, & ab ipso in intellectum, qui ab operationibus & effectibus, velut totidem characteribus & indiciis, naturas ex vultu agnoscit, occultas alioquin abditasque. Sic Aristoteles Animam per Corpus, motumque definit, sine quibus Anima, & sensui & intellectui impervia lateret. Nec Deum melius, quàm per effectus cognosci posse testis est B. Apostolus *ad Roman. 1.* & Sapiens *c. 13.* Eodem pacto, qui dicunt Concilium esse

350 Lib. II. §. VI. S. Pontificem à solo Deo judicari,
supra Pontificem, hanc ipsam superioritatem velut formam, ideam-
que abstractam per effectus ostendant; adduntque, posse Papam
à Concilio judicari, damnari, corrigi, puniri, & alia quæ Superio-
ris sunt; & ideò Papam esse tantum Ecclesiæ ministrum, & prima-
rium agendi instrumentum, in ipso verò Concilio primariò &
principaliter virtutem & potestatem capitalem & Vicariam, supre-
mamque influendi, regendi, docendi, legesque statuendi, quæ
etiam Papam obstringant, reperiri. Quæ si vera sunt, verum o-
mnino est, Concilium esse supra Papam. Sed nos contrarium,
nec has notas Superioritatis in Concilio, sed Pontifice reperi-
ti ostendimus.

Age jam ergo, & hoc paragrapho expendamus, cujus sit Pon-
tificem judicare. Ubi tamen observandum est, nobis sermonem
non esse de casibus exceptis & irregularibus, v. g. hæresis, schisma-
tis &c. in quibus quid Concilio liceat, postea dicitur; sicut enim
in naturalibus potentia absoluta & obediens non determinat
causam potentem; ita in moribus nemo superior, aut major di-
citur à casibus exceptis & exorbitantibus. Sed ad rem ipsam ve-
niamus.

II. Anno CCCIII. Cùm Romæ Vulcanalia agerentur, Mar-
cellinus Pontifex ab Imperatoribus Diocletiano & Maximiano,
minis primùm, deinde blanditiis evictus est, ut thus Vestæ adole-
ret; cujus delicti à viris Christianis 72. in Synodo 300. Patrum, quæ
propterea convenerat Sinuessæ in crypta Cleopatrensi, convictus
est: & cùm nemo auderet in Pontificem sententiam proferre, sed
clamarent; ipse in terram fusus, velatoque capite & cinere consperso,
primus sententiam in se ipsum dixit: *Peccavi coram vobis, & non pos-
sum esse in ordine sacerdotum, quoniam avarius corrupi me auro.* In hac
synodo nihil frequentius dictum, quàm Pontificem judicari à Conci-
lio non posse. Audi acta.

*Synodus autem universa hoc dixit: Cunctorum iudicio tu eris ju-
dex: ex te damnaberis & justificaberis: tu enim iudex, tu reus!*
Et infra: Presbyteros & diaconos damnabant, ipsos etiam judica-
bant, non tamen judicabant Pontificem, quia sic ex uno ore erant concor-
danti, ut ipse iudex, ipse reus: ipse semetipsum in præsentia eorum se inno-
centem servaret, aut infidelem se damnaret.

Et in-

Et infra: Petrus Episcopus dixit: loquere Pontifex, & iudica causam tuam. Et paulo post: Collige in sinum tuum causam tuam: te enim non condemnamus Presul, quoniam ex ore tuo justificaberis, & ore tuo condemnaberis.

Et post pauca: Melchiades Episcopus subscripsit primus in eius damnationem, quoniam & ipse clara voce dicebat: Iuste ore suo condemnatus est: & ore suo suscepit anathema, quoniam ore suo condemnatus est: nemo enim unquam iudicavit Pontificem: quoniam prima sedes non iudicabitur à quoquam.

Habentur acta hujus Synodi Tom. 1. Conciliorum: & ea citat, utiturque Marcellini à nemine iudicati exemplo Nicolaus I. in celebri illa ad Michaëlem Imperatorem epistola, quæ lecta est in Synodo Oecumenica 8. Act. 6.

III. Anno CCCXXIV. Post baptizatum Constantinum Romæ in Thermis Trajani à B. Sylvestro Synodus 284. Episcoporum collecta est, præsentente Constantino, Helenæque matre, in qua Valentiniana & Sabelliana hæresis damnata. Habetur hæc Synodus tom. 1. Conciliorum, cujus 20. cap. sic habet: Nemo enim diiudicet primam Sedem, quoniam omnes Sedes à prima Sede iustitiam desiderant temperari, neque ab Augusto, neque (NB.) ab omni Clero, neq. à Regibus, neq. à Populo iudex iudicabitur.

IV. Anno CCCXXXIII. Celebratum est Romæ in Basilica Heleniana, in Atrio Sessoriano Concilium in causa Sixti III. Pont. qui conflata illi ab Anicio Basso Exconsule calumniâ, & Mariano Patricio, stupri cum sacra virgine accusabatur: aderat Valentinianus Augustus, cui cum dictum à Patribus esset: Non licere adversus Pontificem dare sententiam: surrexit idem protinus Imperator, & in arbitrio præfati Pontificis tribuit iudicare iudicium suum. Verba sunt Nicolai Papæ in epist. ad Michaëlem Imperat. quæ habetur Tom. 3. Concil.

V. Anno DII. Romæ sub Symmacho Papa celebrata Synodus fuit in Porticu Basilicæ S. Petri, quæ palmaria dicebatur. Ejus vocandæ causa hæc fuit. Profecto ad Pontificatum Symmacho, Senatorum studiis & pecuniâ oppositus fuerat Laurentius Antipapa: à quo cum calumniis Symmachus infamaretur, destinatus à Theodorico Italia Rege Visitator, qui in vitam morésque Symmachi inquireret. Hic tempori cedens, quid enim aliud cum Tyranno ageret? passus est in Synodo palmaria ius, Episcoporum, dilutis, quæ opponebantur, criminibus.

352 Lib. II. §. VI. S. Pontificem à solo Deo judicari,
minibus innocentiam suam probari: idque sequenti anno in alia Syn-
odo Romana repetitum: in qua Ennodio mandatum est, ut scripta
apologia Schismaticorum criminationibus refelleret, quod tantà abil-
lo eloquentiâ, nervoque factum, ut communi omnium plausu & en-
comiis à Patribus exciperetur: hic ergo inter alia, quæ videri possunt
Tom 2. Concil. ubi Ennodii libellus extat, hæc scribit:

Visitatores, inquit, & aliis Episcopis dedit ipse, & iustum est, ut
facti sui lege teneatur. Non vos in hoc titulo falsitatis incesso, diu menda-
ciis adherentia verba non arguo. Dico tamen latorem Juris dissimulationis
sue, nisi velit, terminis non includi: & nisi Princeps fastigii summa mo-
deretur, frustra ad illud, quod dederit, ius vocatur. Lex probitatis &
mentis est, quæ hominem viventem sine lege castigat: propriè moribus im-
pendit, qui necessitati non debet disciplinam. Aliorum forè hominum
causas Deus voluit homines terminare: sed sedis istius Præsulis, suo sine
questione reservavit arbitrio. Voluit B. Petri Apostoli successores cæli
tantum debere innocentiam, subtilissimi discussoris indagini inviolatam
exhibere conscientiam. Nolite estimare eas animas de inquisitoribus non
habere formidinem, quas Deus præ cæteris suo reservavit examini. Non
habet apud illum Reus de allegationis nitore subsidium, quando ipsorum
factorum utitur eo teste, quo iudice. Dicat forsitan omnium animarum
ralis erit in illa disceptatione conditio. Replicabo uni dictum: Tu es Pe-
trus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: & quaecumq; so-
lveris super terram, erunt soluta & in cælis. Et rursus Sanctorum voce pa-
tet, Pontificum dignitatem Sedis ejus, factam toto orbe venerabilem, dum
illi quidquid fidelium est, ubiq; submittitur, dum totius corporis caput esse
designatur, de qua mihi videtur dictum per Prophetam: Si hæc humilia-
tur, ad cuius confugietis auxilium, & ubi relinquetis gloriam vestram?
Quid si immunda mihi labia habenti, & nullis succensa carbonibus, ut
Esaia concessum est, ut his ablutis, ipsum ad passionis sue tuenda privilegia
Petrum Apostolum liceret evocare, & quod ait, precibus humana voce lo-
queretur? Quem si audieritis, hæc diceret: Filii hominum, usque quò gra-
ves corde? ut quid diligitis vanitatem, & quaritis mendacium? scitote
quoniam mirificavit Dominus Sanctum suum. Quid stabiliæ Christi
manibus cupitis fundamenta subruere? Quid auribus imperitis illuditis,
& graviores vindictæ speciem facitis esse, quàm culpa? si odium debetis
excessibus, vos munate.

Cur liberiùs condemnatis scelera quàm videtis? sui impugnator est, qui

qui fornicationis officiis urget adulteria & animarum supra, carnis accusat. Scriptum nempe retinetis: Maledicti omnes qui fornicantur abste. Feda ergo à nitore Domini sui obligatione dissolvitur, qui statuetis celestibus minus mera fidei dependit officia. Possessionis nostræ vobis (ut video) claritas movit invidiam, quam simulatâ ut mali possessoris indignatione transfertis, dum defudatis impendius. Arcem, quâ fuistis conspicui, crebris labefactatam ictibus, nisi obfisterem, proposuistis subruere: & cælo stabilitam machinam, quanta sit, ostendere per ruinam.

VI. Anno CCCCXLIX. Secunda Ephesina Synodus sub Theodosio II. Imperatore & Leone Pontifice Maximo habita est. Adfuerunt Episcopi 128. præseditque Dioscorus Patriarcha Alexandrinus. A Leone missi Legati quatuor Renatus & Hilarius Cardinales: Julianus Episcopus Puteolanus, & Dulcitius. In hoc Concilio molitionibus Chrysaphii Evnuchi in aula præpotentis, & præsertim Dioscoro, minis armisque omnia miscente, Eutyches absolutus, Flavianus Patriarcha Constantinopolis damnatus, & paullo post in exilio consumptus. Legati Pontificis injuriis affecti, fugatique, de quibus videri possunt acta Concilii Chalced. Act. 1. & 2. Sed omnem audaciam superavit, cum Alexandriæ in paucorum conventu Episcoporum, & quos metu fregerat, ausus est in Leonem Pontificem sententiam dicere, eumque sacris excludere.

Et hoc est illud infame, ut Patres vocant, Latrocinium Ephesinum, live Concilium prædatorium in Concilio Chalcedon. tanta execratione acceptum, Act. 1.

De hoc Dioscori facinore sic loquitur Nicolaus primus in celebri epist. ad Michaëlem Imperatorem: *Intantum hanc præsumptionem SS. Patres apud Chalcedonem detestati sunt, ut Dioscorum Alexandrinum Antistitem, inter cetera idcirco potissimum sine ulla restitutione damnaverint, quia in contumacia permanens erga primam Sedem Romanæ privilegium, resipiscere à suis superstitionibus, ut servaretur à prima Sede Apostolica, noluit: & ponens in cælum os suum, & linguâ ejus transeunte super terram, excommunicationem in sanctum Leonem Papam dictavit, ita ut in sententia contra ipsum prolata, hoc videantur memorare præcipue, dicentes: Quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem valde transcendit. Præsumsit enim & excommunicatione dictare adversus sanctissimum & beatissimum Archiepiscopum magnæ Romæ Leonem. Numquid ibi legitur, inquisitione fuisse factâ, utrum justè an injustè ipsum jam factum Dioscorum excommunicationem dictâsse? Non planè, sed absq. omni controversia*

Y y

hoc in

hoc in eo ulti sunt: quia cum esset inferior, potiore quibuslibet conatu est laceffere contumeliis, teste Anatolio Constantinopolitano Prasule, qui dicit: Propter fidem non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit Domino Archiepiscopo Leoni.

Totam verò Synodum Ephesinam 2. omniàque illius acta damnavit, improbavitque Leo, ut patet ex illius *Epistolis* 22. 23. 24. & 25. quæ habentur *Tom. 2. Conciliorum*.

Dices hoc 2. Ephesinum Concilium fuisse illegitimè celebratum, Patribus ad subscribendum, pœnis & metu compulsis: & ideo nihil probare; cum nemo dicat Concilium, in quo legitimus procedendi modus non observatur, esse supra Papam.

Respondemus, quòd huic Concilio nec auctoritas, nec legati Pontificis defuerint, ac ut tam fœdè in Latrocinium evaserit, non aliam causam fuisse, quàm quòd imperio & voluntati Leonis ejusque Legatorum non paruit, ad hanc enim regulam, si Dioscorus & Patres spectassent, numquam à recto flexissent: idemque fuit postea Basileensis Concilii infortunium. Ergo vel hoc ipso, aliisque exemplis multis palàm est, Concilium Papæ, ejusque voluntati & sententiæ oppositum, non tantum majoris auctoritatis non esse, sed planè nullius, extinctoque velut vitali colore, corruptioni obnoxium.

Audi Leonem ipsum *epist. 23. ad Theodos. August. Litteris Clementie Vestræ, quas dudum ad B. Petri Apostoli Sedem, pro Catholica fidei amore misistis, tam am fiduciam sumpsimus defendenda per vos veritatis & pacis, ut in cuncta tam simplici, tamque munita nihil putaremus posse existere, quod noceret, præsertim cum ad Episcopale Concilium, quod haberi apud Ephesum præcepistis, tam instructi sint missi, ut si scripta, quæ vel ad sanctam Synodum, vel ad Flavianum Episcopum detulerunt, Episcoporum publicari auribus Alexandrinus permisisset Antistes, ita manifestatione purissimæ fidei, quàm divinius inspiratam & accepimus & tenemus, omnium concertationum strepitus quievisset, ut nec imperitia ultra deciperet, nec occasionem nocendi emulatio reperiret.*

VII. Anno DCCC. Sub Leone III. & Carolo Magno Romæ omnium Italiæ & Franciæ Episcoporum Synodus fuit, ingenti utriusque nationis Optimatum frequentia, ut testatur Anastasius in vita Leonis. Causa hujus Synodi hæc fuit. Hadriano Pontifici omnium voto Leo successerat, cujus electionis invidia Paschalis & Campulus Hadriani nepotes tacti (nam ipsi ad tiaram aspirabant)

auli

ausi sunt Leonem solemniter ritu supplican-tem, cum armatorum globo invadere, cedere, & indignissime habitum in carceres agere: ut verò tam impio facinori velum prætexerent, sanctum Pontificem variè criminati sunt. Cum ergo iussu Caroli, qui decreverat in sacra Majestatis reos vindicare, Episcopi in Leonem eique objecta inquirerent, omnium Antistitum oborta est exclamatio: *Nos Sedem Apostolicam, quæ est caput omnium Dei Ecclesiarum, judicare non audemus: Nam ab ipsa nos omnes & Vicario suo judicamur, ipsa autem à nemine judicatur, quemadmodum antiquitus mos fuit: sed sicut ipse Summus Pontifex consuevit, jubeat, canonicè obediemus.* At venerabilis Leo Præsul, inquit, Prædecessorum Pontificum vestigia sequor, & de talibus falsis criminatationibus, quæ super me nequiter exarserunt, me purificare paratus sum. Sic habet Anastasius in vita Leonis, & Æmilius de gestis Francorum in Carolo M.

Forma purgationis à Leone facta recitatur à Baronio ad Annum DCCC. ex ritibus Romanæ Ecclesiæ in hæc verba.

Notares est, fratres Charissimi, malos adversum me homines insurrexisse, meque ad vitam meam gravissimis criminibus infamasse. Cujus rei cognoscenda gratiâ clementissimus hic ac serenissimus Rex Carolus cum sacerdotibus ac Principibus suis in hanc urbem se contulit. Quamobrem ego Leo Pontifex S. R. E. à nemine judicatus, neque coactus, sed mea voluntate impulsus purgo me presentibus vobis coram Deo & Angelis ejus, qui conscientiam novit, & Beato Petro Principe Apostolorum, in cuius conspectu consistimus, neque sceleratas res, quas mihi obijciunt, perpetrasse, neque perpetrare jussisse, Deum testans, in cuius iudicium venturi sumus, & in cuius conspectu consistimus. Et hoc facio, non legibus ullis obstrictus, neque hanc consuetudinem aut decretum in sancta Ecclesia successoribus meis & fratribus Co-episcopis imponere cupiens sed ut certis iniquis vos suspicionibus liberem.

VIII. Anno DCCCLXVIII. In Synodo Romana sub Hadriano II. in causa Photii sic Pontifex prælocutus est: *Romanum Pontificem de omnium Ecclesiarum Præsulibus judicasse legimus, de eo verò quemquam judicasse non legimus. Licet enim Honorio ab Orientalibus post mortem anathema sit dictum, sciendum tamen est, quia fuerat super hæresi accusatus, propter quam solum licitum est minoribus majorum suorum motibus resistere, vel prævios suos sensus libere respuere: quamvis & ibi nec Patriarcharum, nec ceterorum Antistitum cupiam de eo, quamli-*

356 Lib. II. §. VI. S. Pontificem à solo Deo judicari,
*bet fas fuerit, proferre sententiam, nisi ejusdem prima Sedis Pontificis
consensus praeceffisset.*

Quæ verba lecta & approbata sunt in 8. Synodo Oecumenic.
Act. 7.

Ubi nota, quamvis hæc Concilia generalia non fuerint, summum
tamen probandi auctoritatem habere, plenamque fidem facere:
quis enim credat tot, tantosque Episcopos, tamque ab omni adu-
latione alienos, doctrinâ & pietate insignes, quique toties Pontifi-
cem Maximum & sine ulla omnino exceptione à nullo judicari posse
dixerunt, ignorantiam deceptos esse, & quid Concilii in Papam lice-
ceret, ignorasse? Maximè cum sacrorum Canonum hac in re tam cla-
ra sit sententia, ut clarior desiderari haud possit.

Videantur S. Bonifacius Mart. in c. si Papa d. 40. S. Anaclet. d. 79.
c. electionem. S. Innocentius Pontifex Max. in c. nemo 9. q. 3. S. Ante-
rus Martyr. in c. facta 9. q. 3. S. Gelasius Papa omnibus Episcopis per
Dardaniam constitutis scribens in c. cuncta 9. q. 3. S. Nicolaus I. Papa
in epist. ad Michaëlem Imperat. c. pater 9. q. 3. Paschalis Papa in c. si-
gnificasti. de elect. Innocentius III. in c. innotuit. de elect.

IX. *Non obstat I.* allegatis auctoritatibus Pontifices in pro-
pria causa testari. *Respondimus* jam supra, Pontifices non pro sua,
sed Dei & Ecclesiæ Christi causa locutos esse: nec aliud quam ipsa
Concilia scripsisse. Si Papæ in propria causa loquenti, ut dicunt,
credi non debet, cui ergo credemus? & quis huic controversiæ fi-
nem imponet? nam & Concilia eadem exceptio premet, judicasse
videlicet Patres in propria causa: quamquam & Concilia pro nobis
stare, jam plus satis monstratum sit, ut quod Christus olim Judæis
Joann. 5. hoc Vicarii Christi suam auctoritatem impugnantibus dicere
possint: *Scrutamini Concilia, in quibus putatis vos veritatem habere,
& illa sunt quæ testimonium perhibent de me.*

Non obstat II. Beatum Petrum fuisse graviter à B. Paulo ob-
jurgatum, idque patienti animo tulisse; cur ergo non possit Papa à
Concilio? *Respondemus*, aliud esse objurgare aliquem, aliud judicare:
hoc jurisdictionis est; non illud: quicumque enim malè agit, redargui
potest, ut olim Nathan Davidem, & Regem, & Prophetam adul-
terii redarguit; & hodie concionatores: quicumque ergo vas electio-
nis es, & raptus usque in tertium cælum audisti arcana verba, pec-
cantem Pontificem, ut voles, objurga, quod etiam B. Bernardus,
aliquæ

aliique eodem spiritu acti fecerunt: sed memento in Exodo c. 25. scriptum esse: *Facies quoque candelabrum de auro mundissimo: emunctoria quoque fiant de auro purissimo.* Ergo non emungat, qui aurum non est. (a)

Non obstat III. Honorium Papam à sexta Synodo damnatum esse.

Respondemus. Jam supra de Honorio dictum esse. Sed quidquid de illius damnatione sit: aut Honorius hæreticus fuit, aut non fuit: si non fuit, ergo nec damnatus est, cum ejus damnandi non alia, quam hæresis causa in Concilio notetur. Si hæreticus fuit, hic est casus exceptus, de quo infra dicetur: hæreticus enim Papa cum amplius Ecclesiæ membrum non sit, nec caput esse potest. Et diligenter advertendum est, Agathonem Papam in Epist. ad Synodum 6. nunquam dixisse Pontifices, ut personas privatas in fide nunquam errasse; sed *Sedem Apostolicam*: aliud est enim error Sedis, aliud error Personæ; nec enim quidquid agit, aut dicit Papa, agit, dicitque ut Pontifex & Persona publica. (b)

Non obstat IV. Sexta Synodus Oecumenica, quæ can. 13. & 55. Pontifici Romano præcipit, permittat matrimonii usum Sacerdotibus, abrogetque Sabbathi jejunium.

Respondemus. Duodecim à sexta Synodo annis, sedente Sergio Pontifice Anno Christi 692. fuisse eam Synodum celebratam Constantinopoli ab Episcopis Orientalibus, eamque penthectin vocatam, hoc est, quini-sextam, quod videlicet eo prætextu convenisset, ut quæ Quintæ & Sextæ Synodo deessent, suppleret. Vocata est etiam Trullana, à loco videlicet in modum trullæ camerato. Adfuerunt Patres 227. sed à sede Apostolica nullus, qui ejus nomine præsideret. Tantumque absuit Oecumenicam esse, ut etiam à Sergio damnata fuerit teste Beda *de sexta aetate in Justiniano minor. & Anastasio in Sergio.*

Ceterum, quam illi canones egregiè & ex præscripto Apostolicæ doctrinæ constituti sint vide S. Gregorium M. l. 7. ep. 39. Carthaginense Concilium 2. can. 13. Ephiphanium *hæresi* 19. & Cabassutium ad Concilium Nicanum Can. 3. & Ancyranum c. 10. & ad Concilium Laodicenum cap. 50. enim verò cum Catholicis agimus, quibus operæ pretium

Yy 3

non

(a) V. S. August. epist. 19. ad Hieronym. & Gregor. homil. 18. in Ezech.

(b) Videatur de Honorio Cabassutius in sua historica notitia ubi agit de sexta Synodo.

158 Lib. II. §. VI. S. Pontificem à solo Deo judicari, non fuerit jam probata probare, claroque Sole facem præferre. Qui volet historiam improbatæ hujus Synodi non tantum à Sergio, Joanne VII. & Constantino. summis Pontificibus, sed etiam tribus Patriarchis Alexandrino, Hierosolymitano, & Antiocheno, videre potest Bedam *de sex ætatibus, in Justiniano minore*; Anastasium Bibliothecarium *in Sergio*, & Baronium *ad annum 692.* ubi etiam inveniet subinde hujusmodi Canones Trullanos à summis Pontificibus contra ipsos Græcos citatos esse, partim etiam vitandi schismatis causâ toleratos, qualis est Canon de matrimonii Clericorum.

Non obstat Quinto c. si quis 42. c. 2. q. 7. ubi: Si quis super his nos arguere voluerit, veniat ad sedem Apostolicam, ut ibi ante Confessionem beati Petri mecum iuste decertet, quatenus inibi unus ex nobis sententiam suscipiat suam. Hisce verbis Gregorius Judicem aliquem agnoscit, & se iudicio submittit. Neque hoc novum & rarum, cum Constantius Liberius, Justinianus Sylverius & Vigilius in exilium egerint. Otto I. Joannem XII. deposuit, Leone VIII. substituto. Henricus III. Gregorium VI. in ordinem redegit, iussitque Clementem II. Pontificem renuntiari. Quod si Principes seculares potuerunt Jus Pontificibus dicere, in eosque sententias ferre, quanto magis id potuerunt Concilia ex Sacerdotibus conflata? quod ipsi summi Pontifices aperte confitentur *in c. Petrus. & c. nos si incompetenter 2. q. 7.*

Respondemus. Exempla, quæ producuntur, nihil probare contra expressos Canones à nobis citatos; nota enim est regula Juris: *Non exemplis, sed legibus judicandum esse.* (a) Cum enim exempla & facta hominum alia sint bona, alia mala, & à legibus prohibita; prius oportet ostendi bona & juxta leges fuisse, quam pro argumentis ad aliquid probandum sumantur. Quid enim tam malum est, absurdumque quod exemplo careat? Constantium & Justinianum Augustos nullo jure, sed summâ injuriâ usos esse, palam ex historiis est. Otto I. Joannem XII. hominem perditissimum, & flagitiis magis, quam dignitate maximum, throno movit, majori zelo, quam æquitate; belli nimirum, quam juris legumque peritior. (b) Quid verò Imperatoribus Ecclesiæ Advocatis jure defensionis liceat Pontifice Ecclesiam vastante, infra dicitur.

Ad

(a) Per textus in L. sed licet ff. de off. Præf. L. nemo C. de sentent. & interlocut. & c. sana d. 9.

(b) De quo V. Ottonem Frising. l. 6. c. 23. & Baron. ad annum CMLXIII.

Ad citatos Canones dicimus, posse Summos Pontifices innocentia sua certos, non Concilii tantum, sed aliorum etiam Principum examen & iudicium admittere, non quidem ut illis se, suamque dignitatem, sed factum ipsum submittant, idque exemplo Christi Domini, qui cum in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, factus obediens usque ad mortem. Audi Gratian. post c. testes. 2. q. 7. Aliud est, quod de rigore cogimur servare disciplina, aliud quod admittitur ex perfectionis consideratione. Christus ad se arguendum Iudaeos admisit perfectione humilitatis, non se veritate iuris. Si enim legis rigore essent admissi, hac auctoritate criminosi, & infames in accusatione religiosorum essent recipiendi, cum essent sceleratissimi, qui de Christi noce tractantes, innocentem condemnare volebant. Hoc ergo exemplo Pralati non coguntur recipere subditos in accusatione sui, sed permittuntur. Item Paulus Petrum reprehendit, qui Princeps Apostolorum erat. Unde datur intelligi, quod subditi possunt reprehendere Pralatos suos, si reprehensibiles fuerint. Sed hoc facile refellitur, si unde sit reprehensus, advertitur. Petrus coegit gentes iudaizare, & a veritate Evangelii recedere, cum Iudaeis gregem faciens, & a cibis gentilium latenter se subtrahens. Par autem in se est, a fide exorbitare, & alios exemplo, vel verbo a fide deicere. Ergo hoc exemplo non probantur Pralati accusandi a subditis, nisi forte a fide exorbitaverint, vel alios exorbitare coegerint.

Et B. Gregorium c. Petrus eodem: Petrus potestatem regni acceperat, & tamen idem Apostolorum primus querimonia contra eum a fidelibus facta, cur ad gentes intrasset, non ex potestate officii, quam posset dicere, oves pastorem suum non accusent, nec reprehendant, sed ex ratione divinae virtutis, quam gentiles acceperant Spiritum S. respondit.

§. VII.

Non dari Appellationem à Summo Pontifice ad Concilium, non ergo huic Pontificem subesse.

Summaria.

1. *A Pontificis Rom. sententia appellari non posse, auctoritate SS. Canonum probatur.*
2. *Aliorumque Doctorum doctrinā & sanctitate insignium.*
3. *Constitutio Pii II.*
4. *Rationes.*

I.

Minore Judice ad majorem provocari certi juris est; si ergo ostenderimus judicium Papæ ultimum esse, nec ab alio rescindi, eo ipso sequeretur, supremam, nullique alteri subjectam potestatem Pontificis Romani esse.

Canones primo loco audiamus. S. Gelasius ad Episcopos per Dardaniam constitutos in c. cuncta 9. q. 3. *Cuncta per mundum novæ Ecclesiæ, quod sacrosancta Romana Ecclesiæ fas de omnibus habeat judicandi: neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio, siquidem ad illam de qualibet mundi parte appellandum est, ab illa autem nemo est appellare permissus. Sed nec illa præterimus, quod Apostolica sedes sine Synodo præcedente, & solvendi, quos Synodus iniquè damnaverat, & damnandi, nullà existente Synodo, quos oportuit, habuit facultatem: & hoc nimirum pro suo Principatu, quem B. Petrus Apostolus Domini & voce tenuit semper, & tenebit. Idem in c. ipsi 9. q. 3.*

Ipsi sunt Canones, qui Appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluere deferri. Ab ipsa verò nusquā prorsus appellari debere sanxerunt: ac per hoc illam de tota Ecclesiæ judicare, ipsam ad nullius committere judicium: nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, sententiāq;

illius

ad Concilium, non ergo huic Pontificem subesse. 361

illius constituerunt non oportere dissolvi, cuius potius decreta sequenda mandarunt.

S. Bonifacius Martyr in c. si Papa d. 40. Si Papa sua & fraterna salutis negligens, deinceps deprehenditur inutilis, & remissus in operibus suis, & insuper à bono taciturnus, quod magis efficit sibi, & omnibus, nihilominus innumerabiles populos catervatim secum ducit, primo mancipio gehenna, cum ipso plagis multis in aeternum vapulaturus. Huius culpas istic redarguere praesumit mortalium nullus: quia cunctos ipse iudicaturus, à nemine est iudicandus, nisi deprehendatur à fide devius: pro cuius perpetuo statu universitas fidelium tanto instantius orat, quanto suam salutem post Deum ex illius incolumitate animadvertit, propensius pendere.

Patres Concilii Sinuelfani ad Marcellinum Pontificem: Absit, ut à nobis summus Pontifex iudicetur. Negastitu? negavit & Petrus Magister tuus: & quis Apostolus ausus fuit inde eum iudicare? sed egressus foras flevit amare. Tu ergo in sinum tuum causam collige, tuo ore te iudica, non nostro iudicio.

S. Thomas de Pont. q. 10. a. 4. ad 13. Ex gestis Chalcedonensis Concilii habetur primò, quòd sententia Synodi à Papa confirmatur: Secundo, quòd à Synodo appellatur ad Papam: Tertiò, quòd à Papa ad Synodum non appellatur, ut habetur ex gestis Concilii Ephesini.

B. Augustinus Triumphus lib. de Potestate Ecclesiast. q. 6. a. 1. Solus Papa dicitur esse vicarius Dei, quia solum, quod ligatur vel solvitur per eum, habetur solum & ligatum per ipsum Deum; sententia igitur Papae, & sententia Dei una sententia est: sicut una sententia est Papae, & auditoris eius. Cum igitur appellatio semper fiat à minore iudice ad superiorem, sicut nullus est major seipso, ita nulla appellatio tenet facta à Papa ad Deum, &c. Nullus potest appellare à Papa ad Deum: sicut nullus potest intrare ad consistorium Dei, nisi mediante Papà, qui est aeterna vica consistorii claviger, & ostiarius. Et sicut nullus potest appellare ad seipsum: ita nullus potest appellare à Papa ad Deum: quia una sententia est, & una curia Dei & Papae.

B. Antoninus in summa T. 23. c. 3. §. 3. Quicumq; sentit, quòd à Romano Pontifice ad quemcunq; alium liceat appellare, conatur quantum in se est, auferre privilegia Romana Ecclesiae: quod probatur ex omnibus praemissis. Primò sic: Quicumq; sentit Romanum Pontificem non esse summum, supremum & unicum caput totius Ecclesiae, auferre conatur privilegium Romana Ecclesiae à Christo concessum: sed quicumq; à Papa appellan-

Zz

dum

dum esse sentit, sentit Papam non esse summum & unicum caput Ecclesie: ergo, &c. Major patet ex primo praeambulo. Minor ex tertio patet: ex quo sequitur, quod quicumq; hoc sentit, sentit contra articulum Nicene Synodi: Ubi dicitur, unam sanctam Ecclesiam: quae Ecclesia habet unitatem ex unitate capitis. Unde & Joann. 10. dicit Christus: Fiet unus ovile & unus Pastor: sed si licitum esset appellare à Papa: & ille, ad quem appellaretur, esset caput: sic Papa non esset caput: vel essent duo capita, quod esset monstruosum & dirumpens Ecclesiae unitatem. Et hinc est, quod felicitis recordationis Bonifacius Octavus in extravagante, qua incipit: Unam sanctam: probat, per unitatem Ecclesiae esse de necessitate salutis omnem humanam creaturam Romano Pontifici esse subjectam. Secundo arguitur idem ex secundo Privilegio sic: Quicumq; asserit quod Romanus Pontifex non habeat plenitudinem Potestatis super omnes: auferre conatur Privilegium Ecclesiae Romanae à Christo traditum: quod patet per secundum privilegium supra positum: sed sentiens appellandum esse à Papa, sentit ipsum non habere potestatis plenitudinem super omnes: ergo &c. Minor patet; quia ille ad quem appellatur habet potestatem super illum, à quo appellatur, qui potest ejus iudicium mutare & sententiam retractare: sed si quis haberet potestatem super Papam, Papa careret illa potestate: eò quod in hoc ei esset subjectus: & per consequens non haberet plenitudinem potestatis. Ex tertio privilegio arguitur idem sic: Quicumq; sentit Romanam Ecclesiam non habere firmitatem immobilem & perpetuam, auferre conatur Privilegia Romana Ecclesiae ei à Christo tradita: sed sentiens quod à Romano Pontifice possit appellari, sentit Romanam Ecclesiam non habere perpetuam & immobilem firmitatem: ergo praedictum privilegium ei auferre conatur. Major patet: quod Ecclesia sicut est una, sic est firma: idèò dicitur in utroq; simbolo: unam sanctam Ecclesiam. Sanctam autem idem est quod firmum: unde & immutabilia statuta vocantur sanctiones. Minor patet: quod iudex, ad quem appellatur, potest iudicia & sententias ejus, à quo appellatur, mutare & renuciare & retractare: ergo si à Papa licitam sic appellari, iudicia & sententiae Papa immutabiles & firmae non erunt. Et idèò quicumq; statuta Papa crediderit violanda, praevaricator fidei reputatur: Ita Hadrianus c. generali. 25. q. 1. Ex quarto privilegio probatur idem sic: Quod si appellari posset ad alium: aut appellatur ad alium Papam, aut ad Concilium generale: Non ad Papam successorem: tum quia non habet par in parem jurisdictionem, extra de elect. cap. innouit. §. quamvis. Tum quia Roma-

nus Pontifex parem potestatem habet cum precedente. Is autem ad quem appellatur, debet esse superior: tum etiam quia absens: sicut ille, qui mortuus est, ex hoc mundo migravit: tum etiam, quia potestas Papa se extendit ad illos, qui sunt super terram: ut patet ex forma collata potestatis: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis. Super terram autem non est Papa defunctus. Sed ne ad Concilium generale à Papa appellari potest: quia Papa omni Concilio superior est: necrobis habet, quidquid agitur: nisi auctoritate Romani Pontificis & roboretur & confirmetur: sentire ergo, quod ad Concilium à Papa appellari possit, est hæreticum, & contra illum articulum sanctum: Ecclesiam Catholicam. Ex quinto privilegio patet idem sic: Quicumque sentit, quod à Papa possit ad alium appellari, sentit quod Romanus Pontifex possit ab alio judicari: sed hoc est contra privilegium Romana Ecclesia: ergo talis sic sentiens privilegium Romana Ecclesia aufferre conatur. Item hoc sentire, est sentire, quod Papa habeat superiorem: & quod sit aliquis eo major: quod est dicere Romanum Pontificem non esse unum caput, & universale: & per consequens sentit contra Ecclesiam unitatem.

Duvalius Doctor & Theologus Sorbonicus lib. 4. q. post. In causa appellationis appellans à potestate & jurisdictione ejus, à quo appellat, eximitur. At in nullo casu potest quis à jurisdictione & potestate Rom. Pontif. eximi: alioquin non esset amplius illius ovis, ac per consequens nec Christianus; cum Christus in quoscunque Christianos Petro dederit potestatem his verbis: Pasce oves meas, non has aut illas, non hujus aut illius regiones, sed in universum, oves meas, id est, omnes, qui Christiana Religioni nomen dederunt, ut eleganter 2. de consideratione ad Eugenium docet Bernardus. Secundò. Per appellationem recedit appellans ab obedientia & communione ejus, à quo appellat. Atqui nulli Christiano, in quacunque dignitate sit constitutus, ab obedientia summi Pontif. & communione cum ejus sede licet recedere. Quisquis enim extra hanc domum agnum comederit, profanus est. Si quis in arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio, uti Hieron. Damasus Sedis Apostolica Rectorem alloquitur. Tertiò. A Monarcha Monarchico, id est, extremo judicio judicante, nefas est appellare. At Pontifex Rom. est supremus Ecclesia Monarcha: extremo igitur judicio quaslibet causas ita terminabit, ut fas amplius non sit, ad ullum aliud tribunal provocare. Quarto. Judex à cujus judicio provocatur, judicem ad quem sit provocatio parti condemnata dare, aut designare non debet: Sic enim ageret in seipsum, abiretq; in rem judicatam,

contra communem juris Regulam: atqui solius Pontificis Romani est Concilia Occumenica indicere, congregare, & confirmare, atq; eorum decreta robur tribuere; itaque si ab eius iudicio ad Concilii tribunal sit provocatio, debet Pontifex ipse contra seipsum, in rem à se absq; fraude sibi facta, iudicatum abire: arma, quibus emendetur & corrigatur suppeditare: & quod amplius est, ista omnia contra se suumq; iudicium desinno novo suo calculo confirmare, qui certe universum iustitia ordinem, praeclarissimamq; hierarchiam omnino pervertit, & destruit.

S. Bernardus epist. 213. Quis mihi faciet iustitiam de vobis? si haberem iudicem, ad quem vos trahere possem, iam nunc ostenderem vobis (ut parturiens loquor) quid meremini. Extat quidem tribunal Christi, sed absit, ut ad illud appellem vos, qui illic, si vobis necessarium & mihi possibile esset, vellem magis totis viribus stare, & respondere pro vobis. Itaq; recurro ad eum, cui in presenti datum est iudicare de universis, hoc est, ad vos: vos iudicare inter me & vos.

III. Pius II. Pontifex Max. Execrabilis & pristinis temporibus inauditus, tempestate nostrâ inolevit abusus, ut à Romano Pontifice, Jesu Christi Vicario, cui dictum est in persona B. Petri: Pasce oves meas, &c. Quodcumq; ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis; nonnulli spirituum rebellionis imbuti, non sanioris cupiditate iudicii, sed commissi evasione peccati, ad futurum Concilium provocare praesumunt. Quod quantum sacris Canonibus adversetur, quantumcumq; Reipublica Christiana noxium sit, quisquis non ignarus iurum, intelligere potest. Namque non alia praeferamus, qua huic corruptele manifestissime refragantur, quis non illud ridiculum, quod ad id appellatur, quod nusquam est, neq; sciri, quando futurum sit? Pauperes a potentioribus multipliciter opprimuntur, remanent impunita scelera, nutritur adversus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnis Ecclesiastica disciplina, & hierarchicus ordo confunditur.

Volentes igitur hoc pestiferum virus à Christi Ecclesia procul pellere, & ovium nobis commissarum saluti consulere, omnemq; materiam scandali ab ovili nostri Salvatoris arcere, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Pralatuum, ac divini & humani iuris interpretum curiam sequentium, concilio & assensu, ac certâ nostrâ scientiâ, huiusmodi provocationes damnamus, & tanquam erroneas, ac detestabiles reprobamus. Cassantes & penitus annullantes, si qua hactenus totaliter interposita inveniantur, easque tanquam inanes, ac pe-

ad Concilium, non ergo huic Pontificem subesse. 365

stiferas, nullius momenti esse decernimus, ac declaramus. Præcipientes deinceps, ut nemo audeat quovis quæsito colore, ad ordinationibus, sententiis, sive mandatis quibuscumq; nostris, ac successorum nostrorum, talem appellationem interponere, aut interposita per alium adhaerere, seu eis quomodolibet uti.

Si quis autem contrà fecerit, à die publicationis presentium in Cancellaria Apostolica, post duos menses, cujuscunque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, etiamsi, Imperiali, Regali, vel Pontificali refulgeat dignitate, ipso facto sententiam execrationis incurrat, à qua nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, absolvi non possit. Universitas verò sive collegium, Ecclesiastico subiaceat interdicto, & nihilominus jam Collegia & universitates, quam prædicta, & alia quaecunque persona, eas penas ac censuras incurrant, quas rei Majestatis & hæreticæ pravitatis fautores incurrere dignoscuntur.

IV. Rationes verò ob quas negamus à Papa ad Concilium appellari posse, sunt præter toties dictas: quòd à Vicario appellari non possit, cum habeat idem tribunal cum suo Episcopo & Principali, c. 2. de consuetudine in 6. sed Papa est Vicarius Christi, ergo sicut à Christo appellari ad alium non potest, ita nec ab ejus Vicario: quod si Concilium hanc ipsam vicariam potestatem sibi vindicat, quærimus à quo, & quando datam? eruntque duo in Ecclesia Christi Vicarii, duo capita, hoc est, monstrum non corpus, nullibi in Scripturis, aut Conciliis lectum auditumque. Deinde cum nullum valeat Concilium, à Papa non vocatum, confirmatumque per expressos textus in d. 17. appellatio aut erit inutilis, aut impossibilis: erit enim appellatio à Papa ad Papam, & labyrintho similis in seipsum redeunti. Et tandem cum à Concilio ad Papam provocatio detur; erit circulus appellandi perpetuus, & nunquam finiendus: A Papa provocabis ad Concilium, à Concilio ad Papam, & ab hoc ad Concilium redibis, lusum potiùs, quam litem & causam acturus.

Non obstat epistola 162. Augustini, ubi scribit; *Causam Cæcilianum primò judicatum à Pontifice, & deinde ab Episcopis.*

Respondemus. Illud non necessitatis fuisse, sed conniventiae, ut hæreticis omnis tolleretur tergiversandi causa, de quo vide Gratianum eleganter ad can. testes 2. q. 7. & B. Gregorium in can. Petrus. eadem.

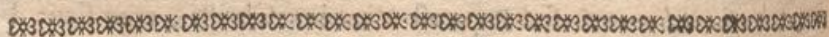

§. VIII.

*A Concilio universali ad Papam appellari, hunc
ergo illo majorem esse.*

Summaria.

1. A Concilio ad Papam appellari SS. Canonibus probatur.
2. Modum tamen in admittendis appellationibus servandum esse ex S. Bernardi sententia.
3. Querela Concilii Carthaginensis & B. Cypriani de Appellat.
4. Respondetur ad objecta & praesertim ad appellationes ad futurum Concilium factas.

I.

Explorati Juris est, majorem esse illum *ad quem* appellatur, eo, à *quo* appellatur. Judex enim *ad quem* sententiam corrigit, rescindit, jurisdictionem suspendit, impetrat executionem sententiæ, quæ omnia fieri nisi à majore & superiore non possunt.

Jam verò à Concilio Univerſali ad Papam appellari, patet ex Canonibus ſuperiore ſ. recitatis, videlicet *c. ipſi ſunt g. q. 3. c. patet eadem.*

Gelasius I. Epist. 13. ad Episcopos Dardania: Sedes B. Petri Apostoli jus habet resolvendi, utpote qua de omni Ecclesia fas habeat iudicandi, neque cuquam de ejus liceat judicare judicio, si quid ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerint; ab illa autem nemo sit appellare permissus.

Synodus Sardicensis & Oecumenica sub Julio Pontifice & Imperatoribus Constante & Constantio Anno cccxlvii. in causa Athanasii celebrata *Can. 3. & 4. alias. 7.* hæc habet: *Quòd si aliquis Episcopus adjudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere.*

re, ut iterum iudicium renovetur; si vobis placet, S. Petri Apostoli memoriam honoremus, ut scribatur vel ab his, qui examinaverunt, vel etiam ab aliis Episcopis, qui in propinquo morantur, Julio Romano Episcopo. Et si iudicaverit, renovandum esse iudicium, renovetur, & det iudices. Si autem probaverit talem causam, ut ea non refricentur, quæ acta sunt; quæ decrevit Romanus Pontifex, confirmata erunt. Si ergo omnibus placet, statuatur. Synodus respondit: placet.

Synodus Nicæna can. 18. Placuit, ut omnes Episcopi, qui in quibusdam gravioribus pulsantur, vel criminantur causis, quod res necesse fuerit, libere Apostolicam sedem appellent, atq; ad eam, quasi ad matrem confugiant, ut ab ea, sicut semper fuit, pie fulciantur, defendantur ac liberentur. Cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum iudicia, antiqua Apostolorum, eorumque Successorum, atque Canonum auctoritas reservavit.

Hunc verò appellandi morem antiquissimum esse testatur B. Leo epist. 78. ad Episcopos Galliæ, quæ habetur T. 2. Concilior. ante Concilium Chalced. ubi inter alia: Nobiscum itaque vestra fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem, pro sui reverentia, à vestra etiam provincia sacerdotibus, innumeris relationibus esse consultam, & pro diversarum (quemadmodum vetus consuetudo poscebat) appellatione causarum, aut retractata, aut confirmata fuisse iudicia, adeò ut servatà unitate spiritus in vinculo pacis, commeantibus hinc inde litteris, quod sanctè agebatur, perpetua proficeret charitati. Quam sollicitudo nostra non sua quarens, sed quæ sunt Christi, dignitatem divinitus datam nec Ecclesiis, nec Ecclesiarum sacerdotibus abrogat. Sed hunc tramitem semper inter majores nostros & bene tentum, & salubriter constitutum, Hilarius Ecclesiarum statum & concordiam sacerdotum novis presumptionibus turbaturus, excessit. Videatur Bellarminus de Rom. Pont. l. 2. c. 21.

B. Leo Papa epist. 32. ad Theodosium Augustum Flavianum Patriarcham Constantinopolitanum à Concilio Ephesino 2. quod generale fuit, ad sedem Apostolicam appellantem recipit, rogatque Imperatorem, ut appellationi deferat. Ubi nota, Leonem duas Imperatori causas exponere, ob quas acta Concilii Ephesini 2. rescindenda veniant. Primam, quòd in Concilio omnia per vim, & tumultum peracta sint. Secundam, quòd Flavianus Apostolicam sedem appellaverit: & Flavianus, quod poterat, non excepit de nullitate sententiæ, sed supposito etiam sententiæ valore, maluit appellare, usus videlicet certo & indubitato jure, & exceptionem omnem superante.

Eodem

Eodem modo Theodoretus in Eodem Concilio Ephesino damnatus Leonem appellavit, ut habetur in *epist. 113.* quam ad Leonem dedit.

S. Antoninus 3. p. Tit. 22. c. 6. §. 20. *Queritur vigesimo primo: Utrum ad Papam pertineat & confirmare sententias Synodorum. Item utrum ad Papam à Synodo appelletur. Item utrum solius Papa auctoritate habeat universalis Synodus congregari. Item utrum necesse habeat Papa congregare Concilium universale, quotiescunq; habeat aliquid de fide terminare. Ad omnes istas quaestiones simul respondet S. Thomas. Ad primas tres affirmativè: ad quartam negativè, in quaestionibus de potentia Dei q. 10. art. 4. ubi queritur: Utrum Spiritus Sanctus procedat à Filio; qui respondens argumento facto in contrarium, dicit sic: Sicut posterior Synodus habet potestatem interpretandi Symbolum à priori conditum; aut ponendi aliquid ad eius explanationem: ita etiam Romanus Pontifex hac sua auctoritate potest: cuius solà auctoritate Synodus & congregari potest, & à quo sententia Synodi confirmatur, & ad ipsum à Synodo appellatur: qua omnia patent in gestis Chalcedonenſis Concilii vel Synodi. Non est necessarium, quòd ad huiusmodi expositionem faciendam universale Concilium congreget: cum plerumq; id fieri prohibeant bellorum dissidia; sicut in sexta Synodo legitur, quòd Constantinus Augustus dixit, quòd propter imminencia bella universaliter Episcopos congregare non potuit; sed tamen illi, qui convenerunt, quadam dubia in fide orta sequentes sententiam Agathonis Papae determinaverunt, scilicet quòd in Christo sint duae voluntates & duae actiones: & Patres in Chalcedonenſi Synodo congregati secuti sunt sententiam Leonis Papae: qui determinavit Christum esse in duabus naturis.*

Sixtus Papa can. si quis 2. q. 6. *Si quis vestrum pulsatus fuerit in aliqua adversitate, licenter hanc sanctam & Apostolicam Sedem appellet, & ad eam, quasi ad caput, suffugium habeat; ne ipse innocens damnetur, aut Ecclesia sua detrimentum patiatur.*

Marcellus Papa ad Episcopos Antiochenae Provinciae in c. ad Romanam 6. c. 2. q. 6. *Ad Romanam Ecclesiam omnes Episcopi, qui voluerint, vel quibus necesse fuerit, quasi ad caput suffugere, eamq; appellare debent, ut inde accipiant tuitionem atque consecrationem. Quod omnibus minime convenit denegare Episcopis: sed absque ulla custodia, aut excommunicatione, vel damnatione, vel expoliatione liberè ire concedatur.*

Zephyrinus Papa can. ad Romanam 8. c. 2. q. 6. *Ad Romanam Ecclesiam ab omnibus, maxime tamè ab oppressis appellandū est, & concurrendū*
quasi

quasi ad matrem, ut ejus uberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & suis oppressionibus releventur: quia non potest, nec debet mater oblivisci filium suum.

Julius Papa in c. idē 2. q. 6. huic sancta Sed. prefata privilegia specialiter sunt concessa, tam de congregandis conciliis, & judiciis, ac restitutionibus Episcoporum, quam & de summis Ecclesiarum negotiis, ut ab ea omnes oppressi auxilium, & injuste damnati restitutionem sumant: & talia ab improbis ne presumantur absq; ultione, nec exercentur absq; damnatione.

Vigilius Papa epist. ad Eleuther. c. ult. quæ habetur c. qui se scit. 2. q. 6. Unde omnium appellantium Apostolicam Sedem Episcoporum judicia, & cunctarum majorum negotia causarum eidem sancta Sedi reservata esse liquet: præsertim cum in his omnibus ejus semper sit expectandum consultum: cujus tramiti si quis obviare tentari sacerdotum, causas se non sine honoris sui periculo apud eandem sanctam Sedem noverit redditurum.

Nicolaus Papa in c. arguta 2. q. 6. Arguta sapientia tua, utinam, in bono accepta, fomitem iudicii, & materiam depositionis adversus Rhotandum assumpsit, & ab itinere Apostolica Sedis removit, & continuatim Apostolicam Sedem appellantem damnavit, & carcerali custodiæ mancipavit. Privilegia tamen Apostolica Sedis vos oblivioni tradere nullatenus debuistis, quibus venerandi Canones judicia totius Ecclesie ad hanc deferri iubent. Hac quippe nos in Rhotando idcirco noveritis operatos, ut privilegia Sedis Apostolicæ, quæ malè à vobis violata videbantur, & à nobis tot impensis laboribus, vestrà resistente contumaciâ, recuperari non poterant, auctoritate Apostolica, & cana Patrum deliberatione pristino tandem genio, & proprio decorarentur honore.

S. Bernardus l. 3. de Considerat. c. 2. Appellatur de toto mundo ad te, id quidem in Testimonium singularis Primatûs tui. Nec obstat, quod allegati canones Concilii universalis mentionem expressam & specificam non faciant. cur enim facerent, hac quæstione tunc temporis nunquam auditâ: imò cum Concilia universalis, quæ legitima sunt, Pontificis consensum & confirmationem desiderent, quid est aliud appellare à Concilio legitimo, quam appellare à Papa ad Papam? Sicut ergo Concilia robur & valorem accipiunt, cum à Papa confirmantur, & legitima esse desinunt, roburque amittunt, cum reprobantur. c. multi d. 17. ad Apostolicam, de re iudicata in 6. eodem modo per appellationem suspendi

370 Lib. II. §. VIII. A Concil. univers. ad Pap. appellari,
eorum sententia poterit: tendit enim appellatio ad Confirmationem,
vel correctionem primæ sententiæ: quid enim interest Concilium à
Papa vel admissâ appellatione, vel negatâ confirmatione damnari?

Accedit, quòd appellationis finis & effectus est, ut sententia iudicis
inferioris mutetur; sed Papa sæpe sæpius mutat, quæ à Concilio gene-
rali statuta sunt *c. non debet. de Aff. & Conf. c. statutum. de rescript. in 6.*

II. Illud verum est, in admittendis appellationibus magnà opus
esse circumspeditione, ne privilegia Ecclesiarum turbentur, ne tribuna-
lia confundantur, & ne obtentu innocentiae iustitia calcetur, aperto
calumniis sinu. Unde jam olim, ut postea dicitur, multæ ab Episcopis
etiam sanctis querelæ. Videatur *c. 32. de Appellat.* ubi prohibetur
appellatio ad S. Pontificem in certo casu. Et S. Bernardus *l. 3. de Confid.*
c. 2. de appellation. ad S. Pontificem eleganter hæc scribit:

*Fateor grande & generale mundo bonum esse appellationes: idque
tam necessarium, quàm solem ipsum mortalibus. Revera quidam sol
iustitia est. prudens ac redarguens opera tenebrarum. Prorsus fovenda
& manutenenda sunt, sed quas extorsit necessitas, non calliditas adin-
venit. Usurpatoria sunt huiusmodi omnes, subvenientes in necessitate,
se opitulantes iniquitati. Quidni veniant in contemptum; quanti, uti-
libet quoque deferrent, etiam de proprio cessare jure, ne longo & casso
nere sagittarentur? Plures tamen sua amittere non ferentes, appella-
tiones minus oportunas, & celsa nomina importunitius contempserunt. Dico
aliquid quod ad rem pertinet, exempli causa. Quidam sibi publice de-
sponsaverat uxorem, adest dies celebris nuptiarum. Parata omnia, in-
vitati multi. Et ecce homo concupiscens uxorem proximi sui, in vocem
appellationis inopinate prorumpit: affirmans sibi traditam prius, suam
potius esse debere. Stupeat sponsus, hærent omnes, sacerdos non audeat pro-
gredi, frustra omnis apparatus ille, descendit quisque in domum suam ce-
nam manducaturus, sponsa à mensa, & thalamo sponsi suspenditur, quo-
usque Romam reditum est. Parisius contigit hoc, nobili Galliarum civita-
te, sede Regia. Rursum in civitate eadem quidam sibi desponsata uxore
diem constituit nuptiarum. Interim emergit calumnia, dicentibus qui-
busdam non debere conjungi. Ad iudicium Ecclesia causa delata est, sed
non expectatâ sententiâ, appellatum est sine causa, sine gravamine, solo
frustratoria dilationis intuitu. At ille sive pendere, quæ pararat, sive di-
lecta tam diu frustrari consortio nolens, nihilominus, quod proposuerat,
contemptâ sive dissimulatâ appellatione peregit. Quid illud, quod in Al-
exandriensi Ecclesia nuper à quodam adolescentulo presumptum est: nec
pe defun-*

hunc ergo illo majorem esse.

371

pe defuncto S. Episcopo, volentibus Clericis alium (cui moris est) eligere sibi intervenit ille appellans, & vetans ne fieret, quousq, esset & redisset ab urbe. Cui tamen appellationi nec ipse detulit. Nam cum videres se contemni, tanquam qui irrationabiliter appellasset, accitis, quos potuit sibi, tertiâ die post factam ab aliis electionem, fecit suam. Cum itaque ex his & innumeris talibus liqueat, non ex contemptu gigni usurpationem sed ex usurpatione contemptum: videris tu quid sibi velit, quod zelus vester assidue penè vindicat illum, istam dissimulat. Vis perfectius coercere contemptum? Cura in ipso utero pessima matris prefocari germen nequam: quod ita fiet, si usurpatio digna animadversione mulsetur. Tolle usurpationem, & contemptus excusationem non habet. Porro inexcusabilitas ausum explodet. Non sit proinde usurpator, & contemptor nullius erit, aut admodum rarus. Bene facis tu quod appellationum negato suffragio, immo suffragio, multa remittis negotia ad cognoscences, vel qui noscere citius possunt. Ubi enim celsior & facilius notio, ibi decisio tutior expeditiorq, esse potest. Quam plenum gratia, quam multorum quoq, per hoc & laboribus parcis, & sumptibus. At quibus sic credas, id tibi omnimodis attendendum.

III. Non obstat I. Patres Concilii 6. Carthaginensis sub Bonifacio I. Anno CCCCXIX. celebrati graviter conquestos esse de appellationibus ad Romanum Pontificem interpositis: nec in illas, urgente quamvis Legato Apostolico, consentire voluisse, immo Canonem Concilii Nicæni, quem pro se Zosimus allegaverat, nunquam pro legitimo agnovisse.

Respondemus, Asperitatem quâ Delegati Apostolici in prosequendis appellationibus utebantur, causam querelis dedisse, cum non tam Judices agerent auditis benignè partibus, quam executores, meliori causâ damnatâ, ut constat ex Epistola D. Augustini 261. Nec enim voluisse Patres jus Pontificem appellandi aut negare, aut tollere, quod scirent in Primatu fundatum, usuque totius Orbis confirmatum esse; temperari tantum, clarissimum fit ex epistola ipsius Concilii Africani ad Bonifacium c. 101. & Cælestinum Pontifices 102, quæ habentur T. 1. Concilior. & Concilio Carthaginensi 3. can. 10. & epistola Stephani Archiepiscopi, & trium Conciliorum Affricæ ad Damasum Papam, & hujus responso, quæ habentur Tom. 1. Conciliorum, & denique ex Epistola B. Augustini 261. Videatur de hac controversia Concilii 6. Carthaginensis Sanderus l. 7. de Monarchia, Peronius responso ad Regem M. Britan-

Aaa 2

niæ. To-

372 Lib.II. §.VIII. A Concil.univers.ad Pap.appellari,
nia. Tomo 1. Conciliorum in Prefat.ad Concil.6. Carthag. Baronius ad
Annum 419. qui etiam notat Canonem à Zosimo citatum fuisse
Concilii Oecumenici Sardicensis, quod cum Nicæno unum à veteri-
bus computatur, quod fuisset ad Nicæni confirmationem indi-
ctum: & præterea mirum non est, Patres canonem a Zosimo cita-
tum non reperisse inter Nicænos, cum ipsi collectione Ruffini uteren-
tur, quam constar vel ex ipso S. Athanasio, qui Nicæno interfuit, de-
pravatam esse, & quamplurimos canones omisisse; ipsa vero exem-
plaria Nicænæ Synodi partim ab hæreticis corrupta, partim incensa
fuisse, ut jam supra monuimus.

Easdem de abusu appellationum querelas moverat B. Cypria-
nus lib. 1. Epist. 3. & postea Anno DCCCXV. Episcopi Galliæ, ut
videre est in elegantissima epist. Nicolai Pontif. quæ est 42. & denique
B. Bernardus lib. de Consue. 2. circa finem.

Sapienter ergo Patres Concilii Milevitani minoribus infra
Episcopos Clericis prohibuerunt contra Affricanos judices appel-
lare, c. placuit 2. q. 6. quod hujusmodi appellationes, à reo sæpius
condemnato factæ, frivola præsumerentur, morandæque justitiæ
causâ, quibus deferendum non est, c. 5. 13. & 14. extra de Appellat.
Quod si tamen simplex etiam Presbyter evidenter ostendisset se injustè
damnatum esse, ejus appellationes Romam admittebantur, ut habe-
tur in epistolis Affricani Concilii ad Bonifacium & Coelestinum
Pontifices Tomo 1. Concil.

IV. Non obstat secundò c. sanè profertur. 24. q. 2. ex quinta Syn-
odo excerptus, ubi dicitur Dioscorum Papam fuisse ab Ecclesia Ro-
manorum damnatum, etsi jam prædefunctum.

Respondemus. S. Felici Papæ successisse B. Bonifacium II. &
huic à schismaticis oppositum fuisse Dioscorum Antipapam, qui
paullo post vitam absolvit, damnatusque est simoniæ à Bonifacio.
Nullum ergo est argumentum à mortuo & Antipapa ad Papam,
vivumque caput Ecclesiæ ductum.

Non obstat tertio, à sententia Summorum Pontificum ad futu-
rum Concilium sæpe appellatum esse, prout hujusmodi appella-
tionum fascem collegit Auctor libri de Ecclesiæ Gallicanæ Immunita-
tibus toto c. 13. Ubi: ad futurum Concilium contra Bonifacium VIII.
appellat Philippus Pulcher Anno MCCCLII. Cui appellationi consen-
sus Gal-

hunc ergo illo majorem esse.

373

ius, Galliae Prælatorum & Parisiensis Universitatis accessit, *ibidem* n. 2 & 3.

Et Regius procurator Caroli VII. Francorum Regis contra Pium II. Anno MCCCCLX. *ibidem* n. 10.

Et Ludovicus XI. contra Sixtum IV. Anno MCCCCLXXVIII. *ibidem* n. 12.

Et Universitas Parisiensis contra Innocentium VIII. Anno MCCCCXCI. *ibidem* n. 15.

Et eadem Universitas contra Leonem X. Anno MDXVII. *ibidem* n. 18.

Et Legatus Friderici II. contra Innocentium IV. Anno MCCCXLV. *Parisens. Hist. Angl.* 901.

Et Ecclesia Anglicana contra eundem Innocentium III. Anno MCCCXLVI. *Idem Paris.* f. 952.

Et Clerus ac Nobilitas ejusdem Regni Anglicani ab Urbano IV. Anno MCCLXIV. *Math. Westmon. Hist. Angl.* p. 2.

Et Ludov. Imperat. ex Domo Bavarica Anno MCCCXXIII. contra Joannem XII. Hervart *in Ludovico defenso* f. 248.

Michaël Casenas Generalis Ordinis Minorum contra eundem Joannem XII. Anno MCCCXXXI.

Respublica Veneta contra Julium II. Anno MDIX. Guicciardinus *lib. 8.*

Respublica Florentina contra eundem Julium II. Anno MDXI. Guicciardinus *lib. 10.*

Carolus V. Imperator contra Clementem VII. Anno MDXXVI.

Cardinalis Columnensis, alique ex eadem familia contra Clementem VII. Anno MDXXVII. Guicciardinus *lib. 17.*

Hunc syllabum appellationum collegit Auctor citati libri. Ad quæ

Resp. I. Hujusmodi appellationes fuisse ad Concilium factas, non ut ad majus tribunal, & judicem Papæ, a quo videlicet sententiæ Papales rescindi possent; sed ad melius pleniusque informandum ipsum Papam: possunt enim quæstiones in materia fidei aut morum adeo graves, tantæque deliberationis nasci, ut Concilium Universale omnium nationum necessarium sit, & sine quo non sensetur sufficienter informatus, instructusque, ut possit ad definitivam

Aaa 3

tivam.

374 Lib. II. §. VIII. A Concil. univerſ. ad Pap. appellari, tivam procedere, maximè cùm definitio in factò aliquo fundatur, pro quo caſu intelligendi ſunt SS. Patres. cùm dicunt Concilium Univerſale neceſſarium eſſe. S. Auguſtinus *lib. 4. contra duas Epist. Pelagianorum c. 12. & lib. 1. de Bapt. contra Donatiſtas c. 7. & c. 18. & l. 2. c. 4.*

Illæ ergo appellationes, ut diximus, factæ ſunt ad futurum Concilium; tanquam Pontifici Romano informando neceſſarium, ut appellantibus videbatur, patetque ex ipſa appellandi forma Philippi Regis, Pariſienſis Univerſitatis, & aliorum: *A Sanctiſſimo D. N. Papa Innocentio minùs debite conſulto ad ſeipſum melius conſulendum, & ad S. Sedem Apoſtolicam etiam melius conſulendam, nec non ad ſacroſanctam Synodum celebrandam, illumq; vel illos, ad quem ſive ad quos de jure provocare & appellare nobis licet. &c. &c. &c.*

Ex quibus & aliis ibi adjunctis patet, nunquam ad Concilium fuiſſe pro vocatum ut Papæ oppoſitum, & hujus auctoritate deſtitutum; ſic enim appellaretur ad Concilium illegitimum; ſed ad Concilium auctoritate Papali ſutum, & confirmatum, hoc eſt, ut ſæpe diximus, ad Papam melius informandum.

Respondemus 2. Appellationes ad futurum Concilium, & futurum legitimum Papam, planè novas eſſe, ſacriſque Canonibus ignotas, & deploratis tantum perditisq; cauſis aſylum. Quale enim eſt hoc ut appelletur ad judicem, qui non eſt, nec erit? aut ſi erit, incertum quando & ubi? appellatio eſt à minori ad majorem, quomodo autem major eſt, qui necdum eſt? Quis Episcopus patiatur ad futurum Episcopum, Archiepiscopum, aut Concilium Provinciale appellari? quaſi vero non omnes hoc modo ſententiæ eludi poſſint, & non eadem facilitate, aut impediti Concilia, aut defectu aliquo obſecto, non recipi? ut exemplum memoriâ dignum eſt in actis Concilii Lugdunenſis I. ubi Thaddæus Friderici II. Imperatoris, qui ad Concilium provocaverat, ab ipſo Concilio diris devotus damnatusque ad aliud Concilium plenius Lugdunenſi provocavit. Ipſi Galli, qui à Summo Pontifice Anno MDXXX. Concilium ardentè poſtulârunt, teſte Pallavicino *in Hiſt. Concil. c. 5. n. 16.* paullo poſt illud ipſum Concilium rejecere, nec unquam ut reciperent (præterquàm in dogmatibus fidei) perſuaderi ſe paſſi ſunt, ut videre eſt in Pallavicino *cit. lib. 3. c. 7. n. 1.* & præſertim *l. 24. c. 10. & c. 11.*

Quid

Quidem facilius est magno præsertim Principi, quam Concilio clavum figere, & ne fiat impedire, aut moras longissimas obicere, dum causa faciem mutet, & in aliam evadat? immo jam facto Universali Concilio aliquid opponere, ut vel illegitimum appareat, vel non Universale, quod facilimum est, cum multa ad Concilium legitimum & Universale requirantur. Adde appellationes ad futurum Concilium videri cum natura ipsius appellationis pugnare; nam appellatio est à minori ad majorem judicem *can. anteriorem 2. q. 6. c. cum inferior. de majoritate l. 4. ff. de recept.* Sed Concilium, quod nondum est, non est majus Papâ, cum necdum sit, estque incertum, an & quando futurum sit, incertitudo autem omnem actum vitiât, ut nullum effectum producere possit *L. cum 17. ff. de in diem addit. l. cum post 69. §. 1. gener. ff. de iure dot. l. ita stipulatus 115. ff. de V. O.* estque inauditum fuisse aliquando appellatum ad judicem necdum existentem, & nasciturum, eique appellationi delatum, & non potius tanquam frivolam & illusoriam explosam esse.

Appellatio cum sit species defensionis, & consequenter juris naturalis, omnibus æque concedenda est, nec magis Principibus, quam privatis personis *c. super 17. de Appellat. c. cum appellationibus eodem in 6. l. 4. §. item ff. eodem.* Quilibet ergo cum effectu à sententia Episcopi, Summiq; Pontificis ad futurum Concilium appellabit, oportebitque rhedas, equosque & naves velo instructas in promptu esse, quæ in singulas horas, cum appellanti placuerit, Patres in concilium exponant: quasi verò tam facile sit Concilium Oecumenicum cogi, quam facile est ad Concilium appellare.

Appellatio non admittitur saltem quoad effectum suspensivum, quando res dilationem non patitur, *L. si res 7. ff. de appellat. recipien- dis.* at plerumque, & præsertim in causis fidei, non potest sine gravissimo damno Concilium expectari.

Appellatio inducta est iustitiæ & innocentiae tuendis, & ideo appellationes frivola morandaq; litis causâ, non admittuntur *c. cum sit 5. c. pervenit 13. c. consuluit 14. c. pervenit 28. de appellat. c. qualiter. 17. de iudic. l. 6. & ult. C. quando provocare: & toto T. C. quorum appellat.* At verò appellationes ad futurum Concilium lites causasq; non tantum morantur, sed etiam æternant, idque propter difficultates celebranda Oecumenicæ Synodi, propter infinita, quæ interim occurrere pos-

possunt, & rerum faciem mutare, datâ interim opportunitate evadendi sententiam, quamvis justam: & denique propter quàm plurimas exceptiones, quæ possunt Concilio opponi, maximè à præpotentibus, ut exemplum Concilii Tridentini aliarumque retro Synodorum satis docuit. Hujusmodi ergo appellationes, ut dicebamus, lites perennant, redduntque Pontificis auctoritatem penitus inutilem, maximè in privatis causis adhibitæ, qualis fuit illa propter decimas impositas, adornandæ in Turcas expeditioni necessarias, ad futurum Concilium appellatio; quasi vero operæ pretium sit totum orbem, Ecclesiamque moveri, & Episcopos turmatim accurrere privilegii alicujus private emolumentis causâ.

Appellatio litis aliquando finiendæ causâ inducta est, cum jurales immortales execrentur, velintque quàm primum fini, *Instit. de pæn. temerè litigantium*, & ibi Interpretes. Et ideo oportet ad judicem certum appellari, non verò cujus jurisdictio sit dubia & incerta, in quo casu judex à quo non tenetur apostolos dare, nec appellationi deferre: at verò jurisdictio Concilii supra Papam est nimis incerta: & prius oportebit definiri Concilium supra Papam esse, quod nunquam factum est, (si loquamur de Pontifice certo, & extra casus exceptos) nunquam fiet, immo nec fieri potest, cum Sacri Canones expressissimè dicant, Concilia Pontificis assensu non confirmata, ejusque auctoritate destituta nulla esse, ut passim habetur totâ d. 17. præsertim c. *regula c. nec, licuit &c. &c.* Nunquam autem Summus Pontifex auctoritatem suam præstabit aut præstare poterit Concilio ut definiat, quod definire non potest, hoc est, Pontificem Vicarium Christi Concilio subesse, & à Pontifice ad Concilium appellari posse, cujus contrarium vidimus in omnibus Conciliis apparuisse, & præsertim in Synodo Oecumenica 8. & Conciliis Florentino & Lateranensi, & toties in Bullis Julii, Pii, Calixti, & Cænarum Domini hujusmodi appellationes prohibitas, ut jam dicemus.

Denique nulla est appellatio expresso jure prohibita c. *pastoralis c. consuluit 29. de Appellat. l. si res 7. §. 1. ff. de Appellat. recipiendis*: sed appellatio ad futurum Concilium gravissimè à SS. Pontificibus prohibita est, primò quidem à Callisto III. qui Anno MCDLVII. Alano Cardinali Galliis excedenti præcedit, rediret Parisios, & appellationem,

tionem, quam aliqui in causa decimarum pro Turcica expeditione ediderant, revocari curaret & in auctores animadverteret.

In eadem causa ad futurum Concilium provocantes Pius II. Anno MCDLX. in Conventu Mantuano editâ gravissimâ Bullâ diris percussit.

Sixtus IV. Anno MCDLXXXIII. Pii vestigiis inhærens anathema iis, qui sic appellarent, indixit. Verba Diplomatis: *Nos, qui disponente Domino, qui nos unxit oleo lætitiæ præ consortibus nostris, in eo sumus officio constituti, ut singularum animarum salutem consulere, justitiæ colere, & iniquitatem odisse debeamus, attendentes quod de minoribus ad majores iudices dumtaxat appellare legalis permittit auctoritas, & propterea inhihet ab imperiali, & præfato prætorio iudicio appellari, & quod non homo, sed is dumtaxat, qui solo verbo fecit cælum & terram, Apostolicam Sedem, & in ea sedentem prætulit universis etiam Conciliis, quæ ab ea robur accepisse sanctorum Patrum decreta testantur, & etiam Gelasius Papa contra Acacium Fausto legato scribens, dum ait: Ipsi sunt canones, qui appellationes totius Ecclesiæ ad huius Sedis examen voluere deferri, ab ipsa autem nunquam appellari debere, & ipsam de tota Ecclesiâ iudicare; de ipsius autem iudicio nunquam iudicari senserunt. Et dum scribit ad Orientales Episcopos dicens: Sedem prædictam nullâ Synodo præcedente solvendi, quos Synodus inique damnaverat, & damnandi, quos oportuit, nullâ existente Synodo habuisse facultatem.*

Testantur etiam quàm plurimorum antiquorum Conciliorum epistole, in quibus verba illa apponuntur: *Salvâ in omnibus Apostolica Sedis auctoritate; & quod de iis, & quàm plurimis aliis iuribus, & canonibus, & auctoritatibus piæ memoriæ Pius Papa II. prædecessor noster dudum de fratrum suorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & Prælatorum, ac jurisperitorum tunc Romanam curiam sequentium Consilio, in Conventu Mantuano, auctoritate Apostolorum in perpetuum valiturâ constitutione; omnes qualitercumq; appellantes à Romano Pontifice Canonum transgressores, & illos ex eis, qui ad non indictum, nec congregatum Concilium appellare præsumerent, aliud caput in Ecclesiâ Dei, ac imaginarium majus, & sublimius tribunal confingentes, contra Apostolum dicentem: fundamentum aliud nemo potest ponere præter id, quod Christus instituit; huius sanctæ Sedis Primatum negare, Ecclesiæ unitatem dividere, non unum solum privilegium eidem Ecclesiæ adimere, sed præcipuam & principalem dictæ Sedis auctoritatem, quam & vox*

Christi & Majorum traditio, & canonum fulcit auctoritas, penitus subvertere non verentur, præ cæteris detestabiliores esse, & eorū appellationes hujusmodi quacumq; occasione interponerentur, non solum irritas, & inanes, sed fraudulentas & sacrilegas, & hereticas esse declaravit, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1483. Id. Julii. Pontificatus nostri Anno 12.

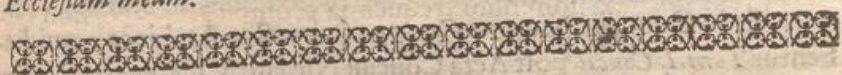
Veneratus est Ludovicus Galliarum Rex diploma Pontificis, jussitque in solemnī hominū frequentia promulgari, quo nomine plurimas illi Pontifex per Apostolicas litteras gratias egit teste Odone Rainaldo in suis *Annalibus Ecclesiasticis Anno 1483. n. 22.*

Anno MCCCCLXI, Rudolphus Pontificis Internuntius Archiepiscopum Moguntinum ad futurum Concilium appellentem sic est allocutus: *Ab eo appellasti, Diethere, qui tamen agere ferres, si quis Provincialium iuorum à te ipso appellasset. Sed quem appellasti iudicem? quem provocasti tua causa cognitorem? futurum Concilium, dicis, appellavi. Et ubi est futurum Concilium? Ubi sedet? ubi tribunal ejus requirimus? pulchra inventio, ut impunita sint scelera, ut liceat sine metu iudicii aliena invadere. Is iudex appellatur, qui nusquam reperitur. In conventu Mantuano adversus hanc nequitiam lex edita est, quæ appellanti ad futurum Concilium eam irrogat poenam, quæ rei Majestatis, & fautores Hereticorum plectuntur.* Pudore confusus Dietherus vocatis tabellionibus clam editam provocationem damnavit; id quod antea etiam Fridericus Palatinus Rheni, qui ejusmodi appellationi adhæserat, à Rudolpho edoctus egerat, quamvis uterque postea ad ingenium redierit.

Et denique quotannis in Bulla Cœnæ solennes, & cum apparatu, in illos diræ pronuntiantur, qui ad futurum Concilium appellant. Si dicas Pontifici in propria causa judicanti credendum non esse. Quærimus, quis ergo lite inter Pontificem & Concilium vertente, iudex futurus sit? nam & Concilio idem objici poterit, in causa propria ad sententiam dicendam non admitti; sicque litem aliquam & summi quidem momenti in Ecclesia dari defectu iudicis nunquam diximendam: & quidquid hætenus de infallibilitate Concilii, de Primatu Papæ, de iudice controversiarum (qui fidei nostræ cardines sunt,) in Conciliis à Pontifice confirmatis, definitum est, eadem exceptione impugnari poterit, cum omnes illæ controversiæ auctoritatem Concilii & Papæ respiciant.

Nisi ergo fundamenta Religionis nostræ subversa velimus, fateamur oportet, cum Patribus Concilii Sinuessani, Papam sibi & judicem & reum esse; immo non tam sibi, quàm Ecclesiæ & Christo, cujus Vicarium agit; cum etiam jure humano cautum sit, judicem cognoscere an sua sit jurisdictio *L. si quis ex aliena ff. de judic. 2. ff. si quis in jus vocatus c. super litteris.* quod maximè verum habet in Principe Supremo, qualis est ille cui dictum est: *Super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam.*

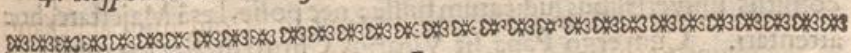

§. IX.

Solum Pontificem Romanum esse Vicarium Christi, universalis Ecclesiæ Caput, & Episcopum; ex quibus manifestè deducitur, esse supra Concilium, eoq; Majorem.

Summaria.

1. Papa Vicarius Christi; ergo major Concilio.
2. Papa caput Ecclesiæ universalis; ergo major, & altioris auctoritatis, quàm Concilium.
3. Papa Pastor & Episcopus Ecclesiæ universalis; ergo major Concilio.
4. Responderetur ad objecta.

I.

Non hinc telam reteximus toties à Catholicis scriptoribus contra hæreticos textam; sed instituti memores ex principiis, quæ Catholici omnes admittunt, Pontificem Romanum Concilio eminere ostendimus.

Imprimis ergo certum est, nec integrâ fide negari potest, Summum Pontificem esse proximum & immediatum Christi Vicarium, eumque in Christi Ecclesiâ supremam habere potestatem, adeò ut propo-

Bbb z

tio

380 Lib. II. §. IX. Solus PP. Rom. est Vicarius univers.
tio huic contraria, sit hæresis in Constantiensi damnata Sess. 8. art. 37.
ubi inter alios Wicleffi errores hic etiam ponitur: *Papa non est im-*
mediatus & proximus Vicarius Christi & Apostolorum.

Et Sess. 45. in Bulla Martini V. quâ Concilium confirmatur,
inter alios articulos, de quibus hæresis suspecti examinandi sunt, etiam
hic ponitur; *Utrum credat, quod Papa canonice electus, qui pro tempo-*
re fuit, ejus nomine proprio expresso, sit successor B. Petri, habens supremam
auctoritatem in Ecclesia Dei?

Et in Concilio Nicæno Can. 39. (inter 80. Arabicos, qui ha-
bentur Tom. I. Concil. post Acta Concilii Nicæni:) *Ille, qui tenet sedem*
Roma, caput est, & Princeps omnium Patriarcharum. Quandoque ipse
ipse est primus, sicut Petrus, cui data est potestas in omnes Principes
Christianos, & omnes populos eorum, ut qui sit Vicarius Christi super cum-
ctos populos, & cunctam Ecclesiam (NB.) Christianam. Et quicumque
contradixerit, à Synodo excommunicatur.

Idem in Concilio Florent. Sess. ult. in litteris Unionis, & Latera-
nensi Sess. 11. definitum est, & Lugdun. in c. ubi periculum. de elect. in 6.

Ex hoc Vicarii titulo aptè deducitur, majorem esse Pontifi-
cis, quàm Concilii auctoritatem, & nullo modo Papam Concilio sub-
esse. Vicarius enim Principis & Episcopi, cum idem tribunal cum
Episcopo habeat, à nullo Principe & Episcopo inferiori judicari potest,
ne quidem à comitiis Regni aut Provinciæ, cui titulo Vicarii aut
Proregis præest c. 27. §. porro de off. Delegat. c. 1. de off. Vicar. in 6. &
olim à Præfecto Prætorii non dabatur provocatio L. un. C. de sent.
Præf. Præf. Nec aliquando auditum est, eum qui aliquo in Regno vel
Provincia vices sui Principis aut Regis agit, à Regni Optimatibus vel
comitiis universalibus judicatum fuisse, nec posse, læsâ Majestate, hoc
attemptari. Cum ergo Papa sit Vicarius Christi in Ecclesia militan-
te, superiorem non habet, nec eorum judicio, qui militantem Ecclesi-
am repræsentant, subjacebit.

Rursus: si Papa superiorem aliquem in Ecclesia habet, ergo
Concilium Constantiense erravit, cum dixit, supremam in Christi
Ecclesia potestatem penès Pontificem esse; non enim supremam
habet, si alteri subest, ab alio doceri, judicarique potest: suprema
ergo erit penès concilium, & Patres Constantienses erraverint.
Idem Concilium definit, Papam esse proximum & immediatum
Vicari-

Vicarium Christi: aut ergo hæc potestas Vicaria proximè & immediatè à Christo accepta soli Papæ communicatur, aut etiam Concilio; si huic, ergo duos habebimus in Ecclesia immediatos, proximos, supremosque Christi Vicarios, quod inauditum in Ecclesia est, immo in quavis benè ordinata Republica: aut dicendum erit, coacto Generali Concilio supremam hanc & Vicariam potestatem à Papa in Conciliū transferri eo ferme modo, quo Pythagoras dicebat, de uno in aliud corpus animas migrare: quod iterum novum est, gratisque & sine ullo ex sacris paginis fundamento assertum. Aut denique veritati cedendum est, fatendumque solum Pontificem Romanum proximum & immediatum esse Christi Vicarium, & ut verbis B. Pauli loquamur: *Tantò altiore Conciliis factum, quantò differentius ab illis nomen hereditavit, cui enim aliquando Conciliorum dictum est, Vicarius meus es tu, super te edificabo Ecclesiam meam, tibiq; dabo claves Regni Cælorum?*

II. Eodem modo Pontificem Romanum caput esse Catholicæ & Universalis Ecclesiæ veritas est & definita in Conciliis Constantensi *Sess. 15. & ult.* in Bulla Martini Quinti, Florentino *Sess. ult.* Lateranensi *ult. Sess. 11.* Lugdunensi *c. ubi periculum. de Elect. in 6.* Et docet eleganter S. Leo in epist. ad Episcopos Viennenses 78. quæ habetur in *c. ita Dominus d. 19.* Nicolaus Papa in *c. fundamenta 17. de Elect. in 6.* Patres Concilii Ephesini se membra agnoscunt, Pontificem verò Romanum Caput Ecclesiæ, in Actis Concilii *Sess. 4.* S. Thomas eleganter *l. 4. contra Gentes c. 76.* & contra errores Græcorum *c. 65. & 3. p. q. 2. a. 6.* Nec verò Pontifici Romano jure tantum humano, sed divino convenit esse Caput Ecclesiæ, & consequenter immutabiliter, ut pulchrè docuit Nicolaus I. in epist. ad Michaelē Imperatorem, quæ habetur *Tom 3. Concilii* fuitque lecta, & laudata in 3. Generali Synodo: sic ergo inter alia ibi scribit Nicolaus: *Privilegia istius Sedis vel Ecclesiæ perpetua sunt, divinitus radiata atq; plantata sunt: impingi possunt, transferri non possunt: trahi possunt, evelli non possunt. Quæ ante Imperium vestrum fuerunt, & permanent (Dei gratia,) hæcenus illibata, manebuntq; post vos, & quousque Christianum nomen prædicatum fuerit, illa subsistere non cessabunt immutata. Istā igitur Privilegia, huic sanctæ Ecclesiæ à Christo donata, à Synodis non donata, sed jam solummodo celebrata, & venerata, per quæ non tam honor, quam onus, nobis incumbit, licet ipsum honorem non meritis nostris.*

382 Lib. II. §. IX. Solus PP. Rom. est Vicarius Xpi, universi
nostris, sed ordinatione Gratiae Dei, per B. Petrum, & in Beato Petro si-
mus adepti, nos cogunt, nosq; compellunt omnium habere sollicitudinem
Ecclesiarum Dei.

Et post aliquot folia, circa finem: *Et si cunctis generaliter sacerdotibus divina tractantibus, fidelium convenit corda submitti, quanto potius Sedis illius Pontifici consensus est adhibendus, quem cuncta Ecclesia generalis iugiter pietas celebravit? Ubi clementia vestra evidenter advertit, nunquam quovis penitus humano consilio elevare se quemquam posse contra illius privilegium vel confessionem, quem Christi vox prae tulit universis, quem Ecclesia Veneranda confessa semper est, & habet devota Primatē. Impelli non valent humanis praesumptionibus, quae divino sunt iudicio constituta. Desinant ergo (rogamus) temporibus vestris quidam per occasionem perturbationem Ecclesiasticam praecipitantes appetere, & quae non liceat, ambire. Alioquin & quod male appetiverunt, non perficiuntur: & ipsam quoq; Christianitatem, nisi resipuerint, prorsus amittent.*

Ex hac Capitis universalis Ecclesiae praerogativa multa deducuntur argumenta, quibus Summum Pontificem Concilio superiorem esse ostenditur. Caput enim non situ tantum, & pulchritudine, ac naturae artificio ceteris membris praestat, sed etiam influxu, causalitate, imperio, gubernatione, & directione: essetque monstrum illud caput, quod ab aliis membris etiam conjunctis motum & imperium acciperet. Si ergo Pontifex à Concilio docetur, movetur, iudicatur, corrigitur; aut Pontifex non est caput, nisi honorarium, & titolare: aut non est caput Ecclesiae universalis, sed tantum Ecclesiarum particularium, quamdiu in Concilio non uniuntur; quod perinde est, ac si dicas, caput unitis membris non dari, illisque praefici, sed separatis tantum divisisque: aut denique duo capita in Ecclesia Christi reperiri: quae omnia tam sunt absurda, paradoxa, rectae rationi & sensui Patrum contraria, ut vix aliquid absurdius cogitari, dicique possit.

Rursus quemadmodum implicat esse totum Corpus sine capite: aut corpus aliò, & aliter moveri, quam ex praescripto capitis; ita implicat Concilium universale sine Papa, aut huic contrarium, aliterque sentiens, quam Papa. Cum ergo dicunt Concilium universale esse supra Papam, huic imperari posse, huic leges ponere, & jus dicere; quid amabo per Concilium universale intelligunt? si enim intelligunt Concilium cum Papa, ejusdemque
cum

cum hoc sententiæ; tam non est Concilium supra Papam, quàm corpus cum capite non est supra caput: domus cum turri, non est supra turrim. Si verò per Concilium universale intelligunt Concilium sine Papa, immo huic oppositum, & contrariæ ab hoc sententiæ; tam esse non potest Concilium universale sine Papa, quàm integrum corpus sine capite: integra domus sine fundamento: Erit ergo Concilium sine Papa corpus capite truncum, & ideò nec universale.

Quod si velint Concilium Papæ oppositum, adhuc pollere auctoritate Papali, immediatè sibi à Christo collatâ, sicque non esse Corpus truncum, cum habeat plenam integrâque potestatem; quemadmodum Capitulum absente Decano, aut Senatus absente Præsidente non est corpus truncum, cum gaudeant plenâ integrâque potestate capitulari & Senatoriâ: Respondemus, hæc utique dici, repetique, sed nunquam probari, nunquam probanda: ostendant enim vel unum sacræ Scripturæ apicem, quo hanc plenitudinem potestatis Concilium acceperit, non Papa? legant Sanctum Doctorem locis citatis, legant D. Bernardum, legant ipsa Concilia & ipsum Constantiense *Sess. 8.* & videbunt apicem potestatis à Christo in Papam collatum esse, non in Concilium. Petro enim, ejusque successoribus dictum est: *Tibi dabo claves Regni Cælorum.* Petro: *Super te ædificabo Ecclesiam meam.* Petro: *Confirma fratres tuos.* Petro: *Si amas me, pasce oves meas.* Ubi hinc Concilium? Nolunt jura Principis Delegato fidem haberi, nisi suæ Delegationis tabulas ostendat, cum Delegatio sit facti, *c. cum in jure 21. de off. Deleg.* Ergo nec nobis credendum est, fuisse Concilio plenam in Ecclesiam potestatem à Christo delegatam, nisi tabulas & chirographum Principis exhibeat: & ideò nullum Concilium sibi hanc potestatem, sedente legitimo Papa usurpavit: illi solùm hoc agunt, qui judicem præsentem veriti, malunt futurum & incertum, cujus nec sententiam audiunt, nec manus vident; nec tam Concilii, quàm suam agunt causam, etiam hoc rejecturi, cum libuerit.

Denique Pontifex Romanus sic est Caput Universæ Catholicæ Ecclesiæ, sicut quilibet Episcopus aut Archiepiscopus caput est suæ Diocesis aut Provinciæ, prout expressè habetur in Concilio Nic. *c. 39.* & docet *S. Thom. l. 4. contra Gentes. c. 76.* Cum Petro, ejusque successoribus sine ulla limitatione & restrictione sint traditæ oves Christi,

Christi, Sicut enim, inquit S. Doctor citatus, *in uno spiritali populo unus Ecclesia requiritur unus Episcopus, qui sit totius populi caput; ita in toto populo Christiano requiritur, quod unus sit totius Ecclesia caput.* Atqui nullus Episcopus aut Archiepiscopus subijcitur Concilio & Synodo Diocesanae aut Provinciali; ergo nec Papa Concilio & Synodo Oecumenicae: quantum enim confusionis & turbarum nasceretur Synodo Episcopis dominante, tantum, multoque amplius dominante Pontifici; perfecta enim pax, perfectam unitatem desiderat, quae non est, ubi multi gubernant, nec uni obtemperant.

III. Titulus etiam Episcopi Universalis, qui à nascente Ecclesia semper Pontifici Romano datus est, ejus supra Concilium prerogativam suis ostendit: extant duae Epistolae Sixti I. qui Anno Christi cxxi. martyrio coronatus est, in quarum altera hic titulus visitur: *Universalis Apostolica Ecclesia Episcopus*: & Tertullianus ejusdem saeculi scriptor l. de pudic. c. 1. vocat Pontificem *Maximum, Episcopum Episcoporum.* Synodus Chalcedonenfis Leonem Papam frequenter appellat *Sanctissimum & Beatissimum Universalem Patriarcham*; eundemque titulum suae ad Martianum Augustum epistolae praefigit B. Leo epist. 54. & epist. 69. ad Eudoxiam Augustam epist. 79. ad Leonem August. epist. 14. 15. 66. & Constantinus Pogonatus epist. ad Agathonem inter Acta 6. Synodi Anno DCLXXVIII. & ipsa 6. Synodus Act. 17. *Universalem Principem Pastorum, primaeque Sedis Antistitem Universalis Ecclesia.*

Archimandritae Orientis in epist. ad Hormisdam: *Universi Orbis terra Patriarcham, & caput omnium* Anno DXXVII.

Theodorus Studita sanctitate celebris epist. ad Leonem III. *Sanctissimum, Summum, Patrem Patrum, Aequalem Angelis, Beatissimum, & Apostolicum Papam, Archipastorem Ecclesia, quae sub caelis est,* Anno DCCCIX.

Si ergo Papa Episcopus & Pastor est Ecclesiae universalis, sequitur, non illum tantum in omnibus particularibus Ecclesiis majorem esse, sed ipsam etiam Ecclesiam universalem, quam Concilium representat: Tituli enim Pastoris, Episcopi, Capitis &c. superioritatem significant, si ergo Papa est Episcopus Universalis & Catholicae Ecclesiae, negari non potest, esse supra Ecclesiam, nisi ab illis forte, qui negent, Episcopum suis ovibus suoque Clero, etiam collecto, majorem esse.

Non

IV. *Non obstant* 1. Concilium Carthaginense 3. c. 26. in primo Tomo Conciliorum, & habetur in c. prima d. 99. Pelagius II. in epist. ad Episcopos Orientales in c. nullus d. eadem. S. Gregorius l. 7. epist. 30. in c. ecce d. ead. & lib. 4. epist. 38. 39. 30. 32. 34. 36. & l. 6. epist. 30. ad Maurium, quibus locis titulus universalis Episcopi negatur posse à summis PP. usurpari, tanquam fastuosus, arrogans, & in aliorum Episcoporum contemptum cedens.

2. Concilium Carthaginense quod spectat, certum est, non loqui de Pontifice Romano, sed de Patriarcha, aut prima illius Provinciae Sede; nunquam enim Episcopi Carthaginens. in Romanum Pontificem imperium sibi arrogarunt.

S. Gregorii M. mens & sententia, quæ fuerit, jam jam dicemus. Nunquam ille negavit Primatum supremamque totius Ecclesiæ curam & gubernationem penès Romanum Pontificem esse, quin potius contrarium & calamo, & ipso facto expressit, ut patet ex iis, quæ contra Joannem Patriarcham Constantinop. statuit, aliisque quamplurimis, & præsertim lib. 7. ep. 63. & 64. l. 11 epist. 42. & 54. lib. 2. ep. 37. l. 5. epist. 15. 24. 64. &c.

Quod vero titulum Episcopi Universalis adeò fuerit infectatus, causam dedit arrogantia fastusque Patriarchæ Constantinopolitani; hic enim, quòd in urbe regia alteraque Roma, sedem fixisset, non contentus tribus Patriarchis Alexandrino, Antiocheno, Hierosolymitano se quartum adjungere, primatum etiam inter Patriarchas Orientis occupaverat, submoto Alexandrino, editoque de hoc canone in secunda Synodo Oecumenica, qui numero est tertius: sed quòd hic canon aut suspectæ fidei esset, aut à Damaso Pontifice non admissus, nec effectui datus; repetitus postea est in Concilio Chalcedonensi, Anatolio Episcopo urgente, & præsertim Augustorum potentiâ, & gratiâ subnixo, qui suum crederent, quidquid Patriarchæ honoris accessisset. Sed Leo M. quantumvis à Senatu, Augustis, Concilioque impendiò rogatus, adduci nunquam potuit, ut canonem probaret, secundasque Patriarchæ Constantinopolitano deferret, quòd hoc Concilio Nicæno, juri-
busque Patriarchæ Alexandrini diceret adversari, nec decere unius spoliis alterum ornari; tantumque dicendo scribendoque fecit, ut Anatolius, ipsique Augusti cæpto desisterent, & Leoni parerent.

Sed cum Imperio Occidentis, ipsaque Româ barbari potiti essent, & Pontifices Romani tot ipsi cladibus, malisque domesticis premerentur, ut aliò spectare non possent, Episcopi Constantinopolitani à Zenone & Justiniano Imperatoribus diploma extorquent, quo à Romano Pontifice primas acceperunt, immo & titulum Patriarchæ Oecumenici, quo ipse Justinianus Epiphanium honoravit. *in C. de summa Trin. l. 7.* idque ex eo prætextu factum, quod Patriarchæ Constantinopolitano in Concilio Chalcedonensi, omnia privilegia concessa dicerent, quæ Pontifici Romano, adeoque etiam titulum Universalis & Oecumenici. V. Gloss. *ad c. 1. d. 21.* quo titulo etiam Menas in Concilio Constantinopolit. aliique Patriarchæ usi sunt, sed omnium arrogantissimè Joannes Neosteta, qui larvâ sanctitatis, & jejunii præsertim, gloriam captans, eò vanitatis devenerat, ut se unum, neminem alium verum Episcopum, sed Vicarios tantum Legatosque suos diceret. In quam impietatem juxta fastumque acriter invehit primò Pelagius II. Roman. Pontif. deinde Gregorius M Joannem, ejusque titulum insolentem planè execrati sunt, immo & hæresis postulârunt; nec multò post Joannes è vivis excessit, superstitè tamen titulo, & in successores propagato. Donec Phocas Imperator Anno DCVI. Cyriaco Patriarchæ indignatus Ecclesiasticam immunitatem tuenti, hunc titulum ademit, decrevitque ad solum Romanum Pontificem spectare, Anastasio Bibliothecario teste in *Bonifacio III. & Paulo Diac. l. 4. de gest. Longobardor.* quæ causa hæreticis nostris fingendi fuit (quid enim aliud agant, veritate destitui?) Primatum Romani Pontificis à Phoca esse. Phocæ Heraclius in Imperium successit, qui Monotelismum amplexus, eoque in Pontifices Romanos parùm æquus, novam ad titulum Oecumenicum januam Patriarchis aperuit, donec tandem Photius privatis odiis in Pontificem Romanum incensus, ut supra diximus, præter titulum Oecumenici, etiam Primatum Ecclesiæ Christi invasit, abjectâ omni erga Romanam Ecclesiam obedientiâ, dictoque anathemate Pontifici Nicolao. Hæc origo, hic progressus fuit ambitiosi hujus tituli, à quo Pontifices Pelagius & Gregorius, cum funestos eventus præfagirent, meritò abhorruerunt, illamque in herba præfocare conati sunt. V. eleganter P. Maymburg *l. 1. de schism. Græcor.*

§. V.

*Concilium universale à Pontifice non approbatum
errori esse obnoxium, non ergo supra, sed infra Pontifi-
cem esse, & hujus judicio & correctioni subiectum.*

Summaria.

1. *Concilia universalia à Pontifice Romano non directæ er-
rare posse.*
2. *Errores Concilii Ariminensis.*
3. *Et Constantinopolitani.*
4. *Et Chalcedonensis.*
5. *Et Trullensis.*
6. *Et secundi Ephesini.*
7. *Et Basileensis.*
8. *Et ideo Conciliis, ne errent, necessaria confirmatio Pontif.
Romani.*

I.

Uⁱ primas Concilio tribuunt, hoc ipso, & necessariò qui-
dem inferre debent, ultimam ac peremptoriam senten-
tiam penes Concilium esse, quæ nec censuram, nec cor-
rectionem admittat, & consequenter ab omni errore sit
libera: si enim errori & correctioni subjaceat, jam non
erit ultima, sed superiorem aliquam tutamque regulam, & erroris im-
munem habebit, ad quam exigatur: quemadmodum linea recta est
regula, & judex omnis obliqui, quia sola & necessariò non exorbitat,
& proximo tramite in centrum pergit.

Si ergo probatum fuerit Concilium errasse, eâdem operâ

Ccc 2

proba-

388 Lib.II. §.X. Concil.universalia errare possunt,

probatum erit, alteri subiectum esse, qui errores emendet, omni ipse errandi periculo liber, nisi velimus in Ecclesia esse omnia incerta, & ludibriis opinionum exposita. Age jam ergo & ostendamus nihil fixum ratumque in Conciliis esse, quando Romanam Cynosuram præ oculis non habent.

II. Anno CCCLIX. Sub Liberio Pontifice erravit Synodus Ariminensis, cui & Legati Apostolici (quorum unus Vincentius fuit Capuanus Episcopus) & Episcopi supra 400. interfuerunt; quando specioso componendæ pacis obtentu, sic enim blandiebantur Ariani, expunctâ voce consubstantiali, filium Patri similem dixerunt; tunc enim teste D. Hieronymo, deditâ velut arce fidei & Religionis Catholicæ, Nicænæ Synodi damnatio est conclamata, totusque ingemiscens Orbis se Arianum esse miratus est. Negavit Liberius Papa Ariminensi formulæ & symbolo suffragium, & ideo in exilium deportatus est. Audi epistolam Damasi & Synodi Romanæ apud Theodoretum l.2. c.22.

Numerum Episcoporum, qui erant Arimini congregati, præiudicii vim habere non debere, præsertim cum formula illa composita sit, neque Episcopo Romano, cuius sententia præ ceteris omnibus erat expectanda, neque Vincentio, neque aliis, ei consentientibus, cumque illi ipsi, qui in fraudem illecti à veritate deflexisse visi essent, post ad meliorem mentem denuo traducti, plane testarentur hanc formulam sibi magnopere displicere. Idem narrat Sozom. l.4. c.18. Si dicas, non esse in hoc Concilio legitime progressum, nec liberæ Episcoporum voces fuisse, partim videlicet Arianorum fraudibus, partim metu, tædioque expressas; Id equidem haud negamus, sed velex hoc ipso apparet, Concilium aut metu aut ignorantia, aut odio, aut quâlibet alia ratione, nec enim interest quali, corrumpi posse, à vero flectere, & de legitimo illegitimum fieri: nec constare legitimum fuerit, an illegitimum, nisi approbatione, & testimonio Romani Pont. sine quo affectibus & perturbationibus agi potest, nec à Spiritu S. certo tutoque ducitur; & quod Ariminense metu, doloque fecit; aliud ambitione, aliud cupiditate aliud amore, aliud ignorantia faciet; verbo, errare potest, nec interest, quo diverticulo, si viâ excedat. Quæ pro aliis etiam Conciliis advertenda sunt.

III. Anno CCCLXXXI. Erravit secunda Synodus Oecumenica

menica Constantinopolitana 150. Patrum, quando contra præscriptum Nicæni Concilii, & jura Ecclesiæ Alexandrinæ, Patriarchæ Constantinopolitano primas à Romano Pontifice detulit, absente nec audito Timotheo Alexandrino, quem canonem Romana Sedes nunquam ratum habuit, utpote & cum Nicæno Concilio pugnantem, (cujus decreta à Pontifice probata, sine hujus assensu solvi non poterant:) & cum alterius injuria conjunctum, cui nolenti auferri sua non poterant. V. SS. Leonem *epist. 51. ad Anatol.* Gregorium M. *l. 6. ind. 15. ep. 51.* & Maymb. *lib. 1. de schism. Græcorum.* Et quamvis hic error non fuerit in materia & puncto fidei, fuit tamen in materia justitiæ, gravique reprehensione dignus, & à summis Pontificibus emendatus, quod satis eorum ostendit supremam judicandi potestatem, cum in nulla seu fidei seu justitiæ causa inferior Superiori jus dicat.

IV. Anno CCCCLI. Erravit Synodus quarta Oecumenica Chalcedone habita sub Leone I. Pontif. M. & Marciano Imperat. quando *Act. 15. can. 28.* Archiepiscopo Constantinopolitano Primatum in Oriente detulit, qui canon à Sedis Apostolicæ Legatis continuo expungi jussus est, ut habetur *actione 16. & in epist. B. Leonis 59. & epist. ad Anatol. 51.* & B. Gregorii M. *l. 6. ind. 15. ep. 51.* V. P. Maymb. *l. 1. de schism. Græcor.* In eadem Synodo Chalc. *Sess. 6.* cum à Patribus formula & symbolum fidei conceptum esset, quod propter omissas quasdam voces hæreticorum instinctu, non satis contra Eutychetem sententiam Catholicam exprimere videbatur, simili ferè cum Ariminensi Concilio errore; Legati Pontificii nunquam passi sunt eam formulam actis Concilii inseribi, & quamvis importunè Patres exclamarent, aliam conscribi fecerunt, ut habetur *Act. 2. Tom. 2. Conciliorum.*

V. Anno DCXCII. Constantinopoli celebrata est Synodus Quinisexta sub Sergio Pontifice & Justiniano Juniore Augusto, cui testis est Balsamon *in Nomocanone* Legatos Apostolicos interfuisse, seque ipsam, in Actis Concilii, universalem appellat; ejusque Canones præsertim 82. Adrianus Papa in Epist. ad Tharasium valde commendat. Erravit tamen hæc Synodus, & graviter quidem quoad cœlibatum Sacerdotum & Sabbathi Jejunium, ut patet *ex can. 13. & 15.* & propterea à Patribus *erratica* nomen tulit, nec

390 Lib. II. §. X. Concil. universalia errare possunt,
unquam Sergius aliique Pontifices, ut eam reciperent, adduci potu-
erunt, teste Anastasio in Sergio, & Beda Venerab. de 6. *Actibus in*
Justiniano Minore.

VI. Anno CDXLIX, Sub Leone Pontifice Maximo, & Theo-
dosio Juniore erravit Synodus 2. Ephesina Episcoporum 128. cui
& Legati Apostolici interfuerunt. In ea Eutyches absolutus, damna-
ti vero sanctissimus Flavianus, aliique Catholici Episcopi; ut proinde
optimo jure fuerit à majoribus latrocinialis & prædatoria appellata,
ejusque memoriam Leo Papa abolitam damnatamque voluerit.

VII. Anno MCDXXXI. Erravit Concilium Basileenſe à
Martino V. & Eugenio IV. indictum, & postea ab eodem Eugenio,
& Leone X. in Concilio Lateran. damnatum assensu Ludovici Regis
Christianissimi, qui Basileenſi Concilio renuntiavit, promisitque regio
diplomate per suos Oratores in publico Conventu recitato, Latera-
nenſi Concilio adhæsurum.

VIII. En tibi in quot errores Concilia incurrerint, ubi à Ro-
mani Pontificis directione flexerunt: quæ causa ut sacris Canoni-
bus sancitum sæpè fuerit, nullam esse Conciliorum auctoritatem,
quæ à Romano Pontifice non fuerint confirmata; hæc enim con-
firmatio necessaria non esset, si Concilia falli non possent, cur enim ab
alio tam necessariò ducantur, reganturque ipsa erroris tuta & falli
nescia? quod necessariò calidum est, alio non eget, à quo calorem
accipiat; ita quod necessariò certum & verum est, alià confirma-
tione, per quam certum fiat, opus non habet. Sed Canones ipsi
audiantur.

S. Julius Pontif. Max. epist. 1. quæ habetur Tom. 1. Concil. & cu-
jus meminit Sozom. l. 3. c. 7. Ipsa verò, inquit, prima sedis Ecclesie con-
vocandarum Generalium Synodorum jura & judicia Episcoporum sin-
gulari privilegio, Evangelicis & Apostolicis, atq; Canonicis concessa
sunt institutis, quia semper majores cause ad sedem Apostolicam multis
auctoritatibus referri præcepta sunt. Nec ullo modo potest major à mi-
nori judicari. Ipsa namque omnibus major & prælata est Ecclesie, quæ
non solum modò canonum, & sanctorum Patrum decretis, sed Domini
Salvatoris nostri voce singularem obtinuit principatum: tu es, inquit,
Petrus, &c. Porro dudum à sanctis Apostolis successoribusq; eorum,
in privatis antiquis decretum fuerat statutis, quæ hæcenus sancta &
univers-

universalis tenet Ecclesia, non oportere prater sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari, nec Episcopum damnari, quoniam sanctam Romanam Ecclesiam primatem omnium Ecclesiarum esse voluerunt: & sicut Beatus Petrus primus fuit omnium Apostolorum, ita & hac Ecclesia ipsius nomine consecrata, Domino instituente, prima & caput sit ceterarum, & ad eam quasi ad matrem, atque apicem, omnes maiores Ecclesia causa, & iudicia Episcoporum recurrant, ejusque justâ sententiâ terminum sumant, nec extra Romanum quidquam ex his debere decerni Pontificem.

S. Nicolaus Papa I. in epist. ad Mediolanensis, quæ habetur in c. omnes d. 22. Qui autem Romana Ecclesia Privilegium ab ipso summo omnium Ecclesiarum capite traditum auferre conatur, hic procul dubio in hæresin labitur; & cum ille vocetur injustus, hic est procul dubio dicendus hæreticus. Fidem quippe violat, qui adversus illam agit, quæ mater est fidei, & illi contumax invenitur, qui eam cunctis Ecclesiis prætulisse cognoscitur. Unde & ipse sanctus Ambrosius se in omnibus sequi magistrâ sanctam Romanam profitetur Ecclesiam.

S. Gelasius Papa in epistola ad Episcopos Dardaniæ, quam allegat Gratianus c. confidimus 25. q. 1.

Idem Julius Papa in c. Regula d. 17. multisque sequentibus Canonibus: Regula Vestra nullas habet vires, nec habere poterit: quoniam nec ab orthodoxis hoc Concilium actum est, nec Romana Ecclesia Legatus interfuit, canonibus præcipientibus, sine ejus auctoritate Concilia fieri non debere. Nec ullum ratum est, aut erit unquam Concilium, quod non fultum fuerit ejus auctoritate.

Videantur Concilium Chalcedon. Act. 6. & Synodus Nicæna 2. Act. 1.

§. XI.

Patrum aliorumq; Doctorum pro summo Pont. testimonia.

Summaria.

1. *Testimonia Patrum Concilii Rom. sub Sylvestro Pont. Patrum Concil. Nicani. Patrum Concilii Sinuessani. Patrum Concilii Rom. sub Symmacho. Patrum Concilii Lateranensis.*
2. *Testimonia S. Anacleti, S. Iulii, S. Bonifacii, S. Symmachi, S. Nicolai, S. Cyrilli, S. Cypriani, S. Damasi, S. Athanasii, Patrum totius Africa, Patrum Concilii Sardicensis, & Chalcedon. Patrum secundi Concilii Nicani, S. Isidori, B. Augustini Triumphii, B. Ioannis Capistrani, S. Bernardi, S. Antonini, S. Bonavent. S. Bernardini Senensis, & deniq; Ecclesiae Gallicanae.*

I.

Evocandum in memoriam est, quod jam supra notavimus, quæstionem, de qua agimus, non reperi in terminis formalibus definitam, sed apertissima ex illorum doctrina deduci pro S. Pontifice argumenta. Si enim Papa judicari à nullo mortalium potest: si ejus causæ divino tantum judicio reservantur: si ad illum ab omnibus, ab illo ad neminem appellari potest: si majores causæ fidei præsertim, illius tantum sententia finiendæ sunt: si deponi à nullo potest, exceptâ fidei causâ: si quæstiones fidei ipse solus definire potest, non potest solum Concilium, immo nihil ratum in Conciliis est, cui Pontifex non accesserit, suoque assensu confirmaverit.

Hæc inquam, si Patres scribant, perinde est, ac si scribant, Pontificem

tificem non tantum Conciliis non subesse, sed illis potius dominari;
sunt enim illæ Superioris certissimæ notæ, quas sigillatim expendemus.

Patres Concilii Romani sub Sylvestro Pontifice, & Constantino
Imperatore numero 244. *Romanam sedem, à nemine, ne quidem to-
to Clero judicari posse; ab ipsa verò judicari omnes. Tomo 1. Concil.
post Concilium Nicanum.* & ipsum Concilium Romanum *can. ult.*

Patres Concilii Nicæni 1. numero 318. *Papam esse Vicarium
Christi super omnes Populos & universam Ecclesiam Christianam.
Habetur in Act. Concilii can. 39. Tom. 1. Concilior.*

Patres Concilii Sinuesani numero 180. *Non posse alterius ore,
sed suo tantum Papam judicari: illum reum, illum judicem sui esse.
Acta Concilii Sinuesani Tom. 1. Concilior. & Nicolaus 1. in epist. ad
Michaelem Imperatorem.*

Patres Concilii Rom. sub Symmacho Papa, & Theodorico Ita-
liæ Rege numero 115. *Papam esse summum Pastorem, nullius, extra
casum hæresis judicio subiectum. Tom. 2. Concilior. & Anastasius in
Symmacho.*

Patres Synodi Romanæ sub Leone III. & Carolo M. ex Ale-
mania, Gallia, Italiaque quam plurimi: *Rem inauditam esse, Roma-
num Pontificem in Concilio reum fisci, qui nunquam alium,
quem se judicem habuerit. Anastas. in Leone III. Æmilius de rebus
Francor. in Carolo M. Baronius ad Annum DCCC.*

Patres 8. Oecumenicæ Synodi sub Hadriano II. Pontif. nu-
mero 202. *Ne quidem à Concilio Generali posse in Romanum Epi-
scopum sententiam dici. can. 21. & habetur T. 4. Concilior.*

Patres Concilii Lateranensis sub Leone X. numero 114. *Papa au-
thoritatem Concilio præcellere. Sess. 11. Et Rex Christianissimus per su-
os Oratores Lateranensi Concilio se adherere professus est. Sess. 8.*

II. S. Anacletus Papa & Martyr: *Depositionem summi Pontificis
soli Deo reservatam esse. Epist. 1. Anaclet. quæ habetur Tom. 1. Concilior.*

S. Julius PP. *Papam à nullo posse judicari: majores causas ad eun-
dem referendas esse, & extra ejus sententiam nihil posse definiri. Epist. 1.
ad Episcop. Orientales, & habetur Tom. 1. Conciliorum.*

S. Bonifacius Mart. *Papa judicio omnes subjacere, ipsum nullius
excepta hæresi. c. si Papa d. 40.*

S. Gelasius Papa: *Ex præscripto Canonum ab omnibus posse Romanam
Ddd sedem*

sedem appellare: sed ab ista nullam esse provocationem, ejusq. sententia nullius examini auti iudicio submitti. T. 1. Conc. & c. nemo c. cuncta 9. q. 3. S. Symmachus apud Ennodium: Successores B. Petri Caelo tantum suam debere innocentiam, & prater Deum sine iudice esse. Tom. 1. Conc. in Symmacho.

S. Nicolaus Papa ad Michaëlem Imperat. Papa iudicium ultimum & peremptorium esse; nec maiorem Pontifici auctoritatem in mundo dari. Tom. 3. Concilior. & c. patet 9. q. 3.

Paschalis II. Romanum Pontificem nullis Conciliorum legibus adstringi posse. In epist. ad Archiepisc. Panormit. & c. significasti 4. de elect.

S. Cyrillus: Sicut Christo à Patre omnis potestas & nulli alteri data est: sic Petro ejusq. successoribus supremam Ecclesiæ curam, nulli alteri commissam. l. thesaurorum Tom. 2.

S. Cyprianus: Hereses & schismata ex eo nasci, quod non uni Sacerdoti, qui vice Christi iudicem agit, universa fraternitas obtemperet. l. 1. epist. 3. sub init.

Stephanus Archiepiscopus omnesque Africæ Episcopi: Ad Romanam Sedem omnia, è longinquis etiam remotisq. locis negotia majoris momenti deferenda esse, ejusq. arbitrio definiri oportere. In epist. ad Damasum Papam. & habetur Tom. 1. Concil.

S. Damasus Papa: nullo Episcoporum numero decreta firmari, quibus Romanus Pontif. assensum non præbuit, & huius ante omnia expectandam sententiam esse: nec ulla unquam rata Concilia legi, quæ non sunt fulta Apostolicâ auctoritate. Epist. ad Episcop. Illyria apud Theodoret. l. 2. c. 22. & epist. 2. ad Stephanum, & Concilia Af.

S. Athanasius: Majores suos dogmata & ordinationes à Sede Romana accepisse, adeamq. quasi ad Matrem recurrisse, ejus uberibus nutriendos, canonibus quippe sancitum esse, ut absq. Romano Pontifice in majoribus causis decerni nihil debeat. Epist. ad Felicem II. Papam.

Patres Concilii Oecumenici Sardicensis sub Julio PP. numero 300. A Synodo condemnatos posse Romanam Sedem appellare, huiusq. arbitrio sedere, velit ipsa causam cognoscere, an iudices in partibus delegare. Ex actis Concilii c. 4. & 7.

Patres Concilii Chalcedonensis Oecumenici sub Leone PP. numero 630. Imperari sibi à Pontifice Romano, legesq. dari, & fidei formam præscribi patiuntur, & parent. Ex actis Concilii Act. 13. 16.

Anastasius Patriarcha Hierosol. Antiquis regulis sancitum esse, ut quid-

ut quidquid, quamvis in remotis Provinciis ageretur, non prius tractandum esse, quam ad notitiam *Almæ Sedis* esset deductum, ut juxta ejus auctoritatem aut firmaretur, aut infirmaretur. *Epist. ad Felicem P.P.*

Patres Concilii Nicæni 2. numero 350. sub Adriano I. P.P. Execrabilem, profanam & adulterinam esse septimam Synodum Constantinopolit. quia non habuit cooperarium Romanum Pontificem, neq; illius sacerdotes, neq; per Vicarium, neque per Provinciales litteras, quem admodum fieri in Synodis debet. *Ex actis Concilii Act. 6.*

S. Isidorus Hispalensis: *Epistolas Romanorū Pontificum, eorumq; decreta pro culmine sedis Apostolica, nec imparis esse cum Conciliis auctoritatis, nec ullam Synodum legiratam fuisse, quæ non fuerit auctoritate Apostolica sedis congregata vel fulta. Prefat. in opus Concilior.*

Ivo Carnotensis: *Judicia Romana Ecclesiæ à nemine retractari posse: & si quis aliquando hujus Ecclesiæ auctoritate pręgravatum sentiat, non debere in Egyptum descendere propter auxilium, sed ab ipsa ad ipsam confugere, & inde expetere levamen, unde se conqueritur acceperisse gravamen. Epist. 183.*

Joannes Sarisburiensis: *Quis presumat summum judicare Pontificem, cujus causa Dei solius reservatur examini? utique quisquis hoc attentaverit, laborare quidem sed proficere nequaquam potest. In Polyc. l. 8. c. 23.*

B. Augustinus Triumphus: *Sententia Papæ, & sententia Dei est una sententia; sicut una sententia est, sententia Papæ, & sententia Auditoris ejus. Cum igitur appellatio semper fiat à minori ad majorem; sicut nullus est major seipso, ita nulla Appellatio tenet facta à Papæ ad Deum. De potest. eod. q. 7. a. 1.*

B. Johannes Capistranus: *Auctoritas Papæ protenditur ad omne bonum, & nullum malum, est enim quasi Deus in terra major homine, & minor Deo, plenitudinem obtinens potestatis. Lib. de auctoritate Papæ & Concilior.*

S. Bernardus: *Quis mihi faciet justitiam de vobis? extat quidem tribunal Christi; sed absit, ut ad illud appellem: itaq; recurro ad eum, cui datum est judicare de universis, hoc est, ad vos: vos appello ad vos, judicate inter me & vos. Epist. 113. & l. 3. de Considerat. c. 2.*

S. Thomas Aquinas jam supra cit. *quest. de Port. 10. a. 4. in solut. ad 13. & in 4. d. 19. & 2. 2. q. 2. a. 3. & Tr. contra impugnantes Religionem.*

S. Antoninus T. 22. p. 3. c. 6 §. 19. S. Bonaventura in 4. d. 19. & expresse de Cœl. hierarch. p. 2. c. 1. Alexander Aletensis p. 3. q. 40. membro 2.

S. Bernardinus Senensis in *Mariali* p. 3. serm. 3. Cum Papa, inquit, sit Christi Vicarius, & gerat vicem Dei in terris, ex quo sequitur, quod habet plenitudinem potestatis, & illud quod facit, praesumitur facere auctoritate Dei: idcirco ipso approbante aliquid, & nos approbare aubemus. Immo ipsius sententia est magis standum, quam sententia totius mundi.

Denique Ecclesia & natio Gallicana hanc ipsam veritatem de Pontificis auctoritate Conciliis superiore, aliquoties, totoque audiente orbe Christiano amplexa palam & professa est, ut infra dicemus in §. 16. Videatur interim Raynaldus ad *An.* 1441. n. 10. & acta Concilii Lateranensis. ult. Sess. 8.

§. XII.

Quam censuram Patres & Doctores eos notare verint, qui à Romano Pontifice dissentiunt, & hunc Concilio submittunt

Summaria.

1. Censura S. Hieronymi.
2. S. Antonini.
3. Cajetani, Bellarmini, Boverii.
4. Et Ioannis de Turrecremata.

I.

Sanctus Hieronymus in *Epist. ad Damasum*, quae à Gratiano allegatur c. quoniam 24. q. 1. Quoniam vetusto oriens inter se populorum furore collisus indiscissam Domini tunicam & de super tectam per frustra discerpi; & Christi vineam vulpes exterminant, ut inter lacus contritos, qui non habent aquam, difficile, ubi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, possit intelligi; idcirco mihi cathedram Petri & fidem Apostolico ore laudatam consilendam, inde nunc mea anima postulans cibum, unde olim Christi vestimenta suscepi.

Et infra

Et infra: Cum successore Piscatoris & discipulo Crucis loquor. Ego nullum premium nisi Christum sequens, beatitudinitua, id est, cathedra Petri communione confocior. Super illam Petram edificatam Ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio. Et quia promissis facinoribus ad eam solitudinem commigravi, quæ Syriam juncto Barbaria sine determinat, nec possum sanctum Domini tot interjacentibus spatiis, à sanctimoniam sua semper expetere: ideo hic collegas tuos Aegyptios confessores sequor, & sub onerariis navibus parva navicula delutesco. Non novi Vtalem: Meletium respuo, ignoro Paulinum. Quicumque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi non est, Antichristi est.

II. S. Antoninus: in summa 3. p. T. 23. c. 3. Quoniam quidam hostes virtutis & unitatis adversarii dicere præsumpserunt, quod licet à Romano Pontifice ad successorem ipsius, vel ad generale Concilium appellare: ideo cum correctione Sedis Apostolica intendo probare, quod à Romano Pontifice possit ad quemcunque appellari, est hereticum manifestè. Et hoc probò unica ratione, quæ est talis: Quicumque privilegium Romane Ecclesie à Christo traditum auferre conatur, est hereticus: sed dicens & tenens, quod licet appellare à Pontifice Romano ad successorem ejus, auferit privilegium Romane Ecclesie à Christo traditum: ergo talis manifestè hereticus est. Major ponitur in decretis d. 22. c. omnes. Ubi dicit sic: Non dubium est, quia quisquis cuilibet Ecclesie sui suum detrahit, injustitiam facit: qui autem Romane Ecclesie privilegium ab ipso summo omnium Ecclesiarum capite traditum auferre conatur: hic procul dubio in hæresim labitur: & cum ille vocetur injustus, hic est dicendus hereticus. Fidem quippe violat, qui adversus illam agit, quæ est Mater fidei: & ipsi contumax invenitur, qui eam cunctis Ecclesiis prætulisse cognoscitur.

III. Cajetanus in Tr. de Auctor. Papa & Concilii cap. 5. Si de Ecclesia Universalis sic sumpta, (hoc est, sine capite & Papa omnino, multoque magis Papæ positive contraria) intelligatur, quod habet à Christo immediate potestatem, & quod ipsa representatur per universale Concilium, erratur errore intolerabili.

Bellarminus de Conciliis l. 2. c. 17. Hac propositio: Summus Pontifex simpliciter absolute est supra Ecclesiam Universam, & supra Concilium generale, ita ut nullum in terris supra se judicem agnoscat, est ferè de fide. Et infra: Qui contrarium sentiunt, à temeritate magna excusari non possunt.

Böyerius *Demonstrat. 3 generalia. 11.* Quapropter in hac propositione asserimus, Concilium generale non esse supra Pontificem, sed à Pontificis auctoritate pendere, his omnibus bellum indicimus, qui quomodo Concilii generalis auctoritatem supra Pontificis potestatem extollunt. Porro licet hac propositio olim ingruente aliquo schismate, à pluribus fuerit impugnata, hodie tamen adeo omnium consensu recepta est, ut nemini secus sentire liceat; quò fit, ut satis tutus illius probationi nobis locus relictus sit, nec nisi adversus Schismaticos, vel Hereticos in ea tuenda nobis hodie agendum sit: tamen si Gersonem, ac alios antiquiores huius erroris Patronos, qui propriam sententiam Ecclesie iudicio subiecerunt, à schismatis culpa excusemus.

IV. Joannes de Turrecremata qui Concilio Basileensi interfuit, ejusque maxima pars fuit, loquens de Concilii Basileensis Decreto, quo Pontifici Concilium præferre conati sunt, hæc habet l. 2. de Eccl. c. 100. *Licet Basileenses, cum maximo studio, repetitis vicibus supplicaverunt, oraverunt & requisiverunt per Oratores suos, ut Dominus Eugenius eorum decreta approbaret, & confirmaret, nunquam tamen tale approbationem aut confirmationem habere ab eo potuerunt. Et merito, quia sedes Apostolica, in qua Religio Christiana semper immaculata permansit, & permanebit, talia decreta, quæ ab Evangelica veritate, & SS. Patrum doctrina aliena videbantur, nullo modo ab eo passa fuisset confirmari.*

Et infra: Non parum admirandum est, adversarios Basileenses, tantà caliginem in volutos, & excacatos malitiâ, ut in materiis fidei definiendis & declarandis, maluerint sequi homines, ab Ecclesia Dei in doctrina sua damnatos; sicut fuit Marsilius de Padua, Guilielmus Ockam, & aliquorum Fratricellorum opiniones erroneas renovantes; quàm Doctores sanctos ab Ecclesia approbatos, & alios præstantissimos Doctores antiquos, & reputatissimos in schola Theologica, quorum doctrina fulget in Ecclesia, ut sol & luna. Contra quos ait Augustinus, & habetur in Canone, non afferamus 24. q. 1. *Non afferamus stateras dolosas, nec appendamus, quod volumus, pro arbitrio nostro dicentes: hoc grave, hoc leve est: sed afferamus divinam stateram ex scripturis sacris, tanquam thesauris Dominicis, & in illa, quid sit gravius, appendamus.*

§. XIII.

Supremam in Christi Ecclesia potestatem penes Romanum Pontificem, non Concilium esse, rationibus evincitur.

Summaria.

1. *Primæ ratio ex perfectione statûs Monarchici, ubi insignia testimonia expenduntur SS. Hieronymi, Athanasii, Thomæ Aquinatis, & Nicolai Sanderi.*
2. *A causa efficiente potestatis Ecclesiasticæ: ubi ostenditur supremam in Ecclesia potestatem Concilii datam à Christo Domino nunquam fuisse.*
3. *A causa exemplari: cum enim Concilium representet Ecclesiam Universalem, sicut hæc Pontifici Romano subjacet, ita & Concilium.*
4. *A causa finali, propter quam supremam potestatem Conciliis conferunt.*
5. *Ab infelici eventu.*
6. *Ex defectu iudicis controversiarum.*

I.

Prima Ratio desumitur ex forma Regiminis monarchici Christus enim, ut maximè Ecclesiam dilexit, sic illi optimè consultum voluit, nec enim amor Dei est sterilis, & intra corticem hærens, sed in florem, fructumque erumpit, quantumque diligit, tantum agit. Jam verò optima gubernandi forma est monarchica, uno Principe ad clavum sedente

400 Lib. II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
sedente. Unus Princeps semper in promptu est, accinctusque ope-
ri: multi ex locis situ, moribusque remotis difficile, & serò con-
veniunt; interim dum medici, & tam multi, & tam sparsi, lon-
gèque positi cum remediis accurrunt, malum aut invaluit, aut æ-
grum consumpsit. Unus secum facile convenit, sibi que obstri-
ctos facile imperio & potestate ad exequenda semel destinata im-
pellit cogitque. Multi ut ingenio, moribus, doctrinâ, affectu
dissentiant; ita in unam sententiam, per tot impedimenta, remo-
râsque difficilius conspirant, & in factiones scinduntur, sibi Eccle-
siæque fatales, ut in Conciliis Pisano & Basileensi patuit. Sub
uno capite omnia magis ex ordine proveniunt, sicut ex adver-
so ple unque multitudini confusio miscetur. Tolle gubernatorem
navi, Ducem exercitui, ovibus Pastorem, quem ordinem tenebunt,
imperio in multos translato? Legat, cui vacat omnia, quæ hacte-
nus sunt celebrata Concilia, videbit quot de loco, de modo, de re-
bus ipsis æstus animorum fuerint, agitationesque sententiarum, nul-
lum exitum habituræ, nisi cum summa potestate præsedisset unus
latæque sententiæ finem litibus dixisset. Unus Deo facilius unitur,
ab eoque in iis, quæ fidei sunt, ducitur, quam multi; non quidem
ex parte Dei, cuius æque ad multos ac unum potentia extenditur,
sufficitque, soli similis, qui non majori operâ multos, quam unum
irradiat; sed ex parte hominum, earumque dispositionum, quæ ad
supremum regendi munus sunt necessaria; semper enim unum fa-
cilius reperies, quam multos summæ potestati parem; maxime cum
huic uni consilia hominum doctrinâ, studio, experienciâ insignium
non desunt, qualis Romanus Pontifex est. Sub uno Principe diu-
turnum est regnum, firmum florensque, ac in diversa, & hostilia
magis paratum, munitumque; facilius enim inter multos & pa-
res invidia, & ex hac emulationes ac bella civilia gliscunt, & ubi
multi imperant, cura paucorum est; ut aliena spectamus, quæ com-
munia sunt, & ideo negligimus: nec facile reperias, cui non plus
doleat furtum domi suæ factum, quantumvis mediocriter, quam
hostilis in Patriam incursum; quia hoc commune bonum, illud pro-
prium: quo fit multitudinem facilius corrumpi, & ad patriam pro-
dendam flecti, quam Principem, cui commune bonum est etiam
proprium. Et sicut Princeps, qui solus rerum potitur, potentior
est, di-

penès Papam non Concilium esse; 401
est, ditiórque, quàm optimates; ita etiam cupiditati & metui minus
patet, qui duo sunt affectus maximè præponentes, rerúmque humana-
rum Domini, & quibus multitudo plerúmque vincitur.

Percurre omnia Regnorum, Rerúmque publicarum monu-
menta, Monarchias fuisse Rebus publicis longè diuturniores, poten-
tiores, bello & pace florentiores, invenies. DEUS ergo Ecclesiæ
suz, quam tantopere dilexit, cui unitatem maximè pacémque com-
mendavit, non debuit aliud, quàm monarchicum Regimen dare;
non esset verò monarchicum, summâ Potestate penès Concilium, hoc
est, multos existente. Quamvis enim & Monarchia suas habeat ma-
culas, & quæ rerum humanarum conditio est, sua detrimenta, ea ta-
men longè in uno minora sunt & pauciora, quàm in multis.

Nec verò hæc ludendi temporis gratiâ, & philosophorum ritu
disputamus, qui aut in porticu, cùm vacabat; aut in scholis de
optimo regendi genere differebant; sed rem ipsam loquimur, totq;
exemplis testatam. Revoca in animum, si placet, illa tot Episcopis
numerosa Concilia, Antiochenum, Ariminense, Ephesinum 2. Con-
stantinopolitanum sub Leone Isaurico, & aliud sub Copronymo,
Pisanum, & Basileense, quæ licet Patribus doctrinâ & pietate in-
signibus abundarent; quia tamen à Romanis Pontificibus non du-
cebantur, & contra istius voluntatem, præscriptasque leges statue-
bant, quid aliud quàm latrocinia, pestesque evaserunt? sicut econtrâ
Concilia per Romanos Pontifices confirmata, omnium fidelium ve-
neratione cultúque accepta sunt; tantùm videlicet interest etiam sa-
cræ multitudinem uni Principi subesse.

Sed quia in hoc argumento multa sunt à doctissimis viris in lucem
edita, Bellarmino præsertim de *S. Pontifice* l. 1. à c. 1. Nos ne actum
agamus, pauca delibabimus, quæ ad rem nostram faciunt ex SS.
Patribus:

S. Hieronymus ep. 4. *Multa animalia & ferarum greges ductores
sequuntur suos: in apibus Principes sunt: grues unam sequuntur: ordine
litterato Imperator unus: iudex unus Provincia. Roma, ut condita
est, & duos simul fratres reges habere non potuit, & parricidio dedicatur.
In Rebecca utero Esau & Jacob bella gesserunt. Singuli Ecclesiarum Episco-
pi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesia-
sticus suis rectoribus nititur. In navi unus Gubernator: in domo unus Do-
minus: in quovis grádi exercitu unius signû expectatur. Et ne plura repli-*

Ecc

cando

402 Lib. II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
cando fastidium legenti faciam, per hac omnia ad illud tendit oratio, ut
doceam te non tuo arbitrio dimittendum, sed vivere sub unius disciplina
Patris, consortioque multorum.

S. Thomas 1. p. q. 103. a. 3. Optima est gubernatio, qua fit per unum.
Cujus ratio est: quia gubernatio nihil aliud est, quam directio gubernato-
rum ad finem, qui est aliquod bonum. Unitas autem pertinet ad rationem
bonitatis. Probatur per hoc, quod sicut omnia desiderant bonum, ita desi-
derant unitatem, sine qua esse non possunt. Nam unumquodque in tan-
tum est, in quantum unum est. Unde videmus, quod res repugnant sua
divisioni quantum possunt, & quod dissolutio uniuscujusq; rei provenit ex
defectu illius rei. Et ideo id, ad quod tendit intentio multitudinem guber-
nantis, est unitas, sive pax. Unitatis autem causa est per unum. Mani-
festum est enim, quod plures multa unire & concordare non possunt, nisi
ipsi aliquo modo uniantur. Illud autem, quod est per se unum, potest esse
unitatis convenientius, quam multi uniti. Unde multitudo melius guber-
natur per unum, quam per plures. Relinquitur ergo, quod gubernatio
mundi, qua est optima, sit ab uno gubernante. Et hoc est, quod Philoso-
phus dicit in 12. Metaph. Entia nolunt disponi male, nec bonum pluralitas
principatum: unus ergo Princeps.

Idem S. Doct. l. 4. contra Gent. c. 76. Sic igitur in uno spirituali po-
pulo unius Ecclesie requiritur unus Episcopus, qui sit totius populi caput:
ita in toto populo Christiano requiritur, quod unus sit totius Ecclesie caput.
Item ad unitatem Ecclesie requiritur, quod omnes fideles in fide conveni-
ant. Circa verò ea, qua fidei sunt, contingit quaestiones moveri: per diver-
sitatem autem sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate per unum
sententiam conservaretur. Exigitur ergo ad unitatem Ecclesie conserva-
dam, quod sit unus, qui toti Ecclesie praesit. Manifestum est autem, quod
Christus Ecclesie in necessariis non deficit, quam dilexit, & pro ea sangui-
nem suum fudit, cum & de Synagoga dicatur per Dominum: Quid ultra
debui facere vineae meae, & non feci? Esaias 5.

Non est igitur dubitandum, quin ex ordinatione Christi unus toti
Ecclesie praesit. Adhuc: Nulli dubium esse debet, quin Ecclesie Regimen
optime sit ordinatum, utpote per eum dispositum, per quem Reges regnant,
& legum conditores iusta decernunt; optimum autem regimen multitu-
dinis est, ut regatur per unum: quod patet ex fine regiminis, qui est pax.
Pax enim & unitas subditorum est finis regentis. Unitatis autem congru-
entior causa est unus, quam multi. Manifestum est igitur, regimen Eccle-
siae sit

sia sic esse dispositum, ut unus toti Ecclesie præsint. Amplius, Ecclesia militans ex triumphanti Ecclesia per similitudinem derivatur: unde & Joannes in Apocalyp. vidit Jerusalem descendentem de caelo: & Moyse dictum est, quod faceret omnia secundum exemplar ei in monte monstratum. In triumphante autem Ecclesia unus præsides, qui etiam præsides in toto universo, scilicet Deus. Dicitur enim Apocal. 21. Ipsi populus ejus erunt, & ipse cum eis erit eorum Deus. Ergo in Ecclesia militante unus est, qui præsides universis. Hinc est, quod Osee 1. dicitur: Congregabuntur filii Juda & filii Israel pariter, & ponent sibi caput unum. Et Dominus dicit Joann. 10. Fiet unum ovile, & unus pastor. Si quis autem dicat, quod unum caput, & unus pastor est Christus, qui est unus unus Ecclesie sponsus, non sufficienter respondit. Manifestum est enim, quod Ecclesiastica Sacramenta ipse Christus perficit. Ipse enim est, qui baptizat. Ipse est, qui peccata remittit. Ipse est verus sacerdos, qui se obtulit in ara Crucis, & cujus virtute corpus ejus quotidie in altari consecratur: & tamen quia corporaliter non cum omnibus fidelibus praesentialiter erat futurus, elegit ministros, per quos praedicta fidelibus dispenseret, ut supra dictum est. Eadem igitur ratione, quia praesentiam corporalem erat Ecclesie subtrahitur, oportuit, ut alicui committeret, qui loco sui universalis Ecclesie gereret curam. Hinc est, quod Petro dixit ante Ascensionem: Pasce oves meas, Joann. ult. & ante passionem: Tu iterum conversus confirma fratres tuos. Lucae 22. Et ei soli promisit: Tibi dabo claves Regni Caelorum. Ut ostenderetur potestas clavium per eum ad alios derivanda ad conservandam Ecclesiam unitatem. Non potest autem dici, quod etsi Petro hanc dignitatem dederit, per eum tamen ad alios non derivatur. Manifestum est enim, quod Christus Ecclesiam sic constituit, ut esset usque ad finem saeculi duratura: secundum illud Esaie 9. Super solium David & super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, & corroboret in iudicio & iustitia, amodo & usque in sempiternum: manifestum est igitur, quod ita illos, qui tunc erant, in ministerio constituit, ut eorum potestas derivaretur ad posteros pro utilitate Ecclesie usque ad finem saeculi; praesertim cum ipse dicat Matth. ult. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi. Per hoc autem excluditur quorundam presumptuosus error, qui se subducere nituntur ab obedientia, & subjectione Petri, successorem ejus Romanum Pontificem universalis Ecclesie Pastorem non recognoscentes.

S. Athanasius. Orat. contra gentes: Pugnantia & contraria ex ipsa natura in unum non coalescerent, nisi praestantior aliquis esset, & Dominus, qui ea conjungeret, cui & ipsa elementa (tanquam ancilla Domino

suo obsequentes) cedant & obtemperent. Non enim singula ad suam ipsarum naturam respectantia cum aliis depugnant, sed eum, qui canis agmentavit, Dominum agnoscant, concordiam inter se fervent, & naturaliter quidem inter se contraria, gubernatoris tamen voluntate in amicitiam conciliantur. Et paulo post: Si videas civitatem ex multis omnibus hominibus constantem, parvis, magnis, opulentis, pauperibus, senibus, junioribus, maribus, feminis bono ordine rectaque disciplina coli, eosque quibus degunt, tametsi diversos inter se, animo tamen consentire, neque juvenes contra senes insurgere, sed omnes equalitate juris pacem tueri: si haec inspicimus, fieri nequit, quin in mentem veniat, Principis inibi praesentia hanc concordiam foreri, tametsi ille in conspectum non prodeat, quum immodestia pro signo habeatur, sine capite Rem publicam esse: ordo autem contra Principis curam moderationemque, demonstrat. Ut enim cum corpore membrorum inter se congruentiam videmus, neque oculos cum auribus pugnare, neque manus contra pedes seditionem movere, sed unumquodque proprium perficit negotium absque seditione, prorsus ex illo ipso intelligimus, esse animam in corpore, quae ista ad istum modum temperet ac regat, etiam si illa oculis non pateat: ita quoque in universitatis istius ordine & harmonia, necesse est, ut animadvertamus, omnium istorum Principem esse Deum, eumque unum & non plures. Nam ille dispositionis ordo, & rerum omnium consentiens harmonia non multos, sed unum sibi ducem Principemque, esse declarat, mirum verbum Dei. Non enim, si plures essent rerum naturae Principes, servaretur ejusmodi universitatis ordo, sed omnia confusa, & inordinata forent, propter multos istos: cum unusquisque omnia ad suum arbitrium traheret, & cum alieno depugneret. Ut enim diximus, multitudinem Numinum nullitatem esse Numinum: ita quoque, necesse est, multitudinem Principum id efficere, ut nullus esse Princeps videatur, (cum enim quisque alterius regnum tollebat, nullus reliquus conspiceretur Princeps:) sed inter Regnum potius sine capite erat. Ubi autem Princeps non est, ibi prorsus disturbatio nascitur. E diverso in multis usque, diversis, ordinis & concordie observantia, unumquodque, moderatorem ostendit, ut si quis longe in quo citharam audiat ex multis & diversis nervis compositam, & ex iis contentis harmoniam admiretur, quod non solum gravis suum sonum absolvit, neque, solum acutus, neque solum medius, sed omnes pariter: pari modo inter se consonant, plane ex eo intellexerit, non a se ipsa citharam moveri, aut a pluribus pulsari, sed unum esse musicum, qui uniuscujusque nervi vocem ex arte ad concentum harmoniae misceat, etiam si illam non contineatur: ita quoque, ex

consona

consensu ubiq; & concinna mundi dispositione, nec superioribus contra inferiora, neq; inferioribus contra superiora insurgentibus, sed omnibus in commune unum ordinem consicientibus, consequens est, ut non plures natura Principes & Reges, sed unum intelligamus, sua luce omnia illustrantem & moventem.

Sanderus l. 5. de visibil. Monarch c. 5. Quae nunc spes restare posset, ut nulla duae Episcopales Cathedrae, aut etiam ut duae quopiam Paroeciae interris vel ad unum consentirent, nisi vinculo quopiam visibili, & eo maxime conspicuo, in unitate & pace retinerentur? aut unde factum est, ut Romana Ecclesia in hodiernum staret ac floreat, nisi quia Pastore uno fidei vel nunquam, vel non diu caruit, qui omnes oves intra Dominicum ovile diligentiâ & industria suâ contineret? Quae autem gentes cum Romana Ecclesia communicant, illae tanto magis in Ecclesiastica pace florent, quod magis communicant cum illa. Si penitus cum illa communicant, penitus à schismate ac heresi liberae sunt: ut Sicilia, ut Neapolitanum Regnum, ut reliqua Italia, ut Hispania, ut Lusitania, ut inferior Germania. Ex altera vero parte gentes illae, quae aut penitus, aut ex parte recesserunt à Romana fide, aut Saracenae subjectae sunt, ut Afri, & Numidae, in poenam heresis Manichaeorum, Donatistarum, Arianorum & Pelagianorum: aut Turcis parent, ut Aegyptus, Asia, Gracia, in poenam schismatis, quod ab Ecclesia Romana unitate discesserunt: aut certe nec secum quidem ipsae consentiunt, ut Gallia, Germania, Polonia, Suetia, Gothia, Anglia, & Scotia, quae domesticis inimicitias ob fidem & Religionem susceptis, ita debilitantur, ut planè hosti externo viam straverint, quae facilius eos in servitutem redigat. Gens enim & Regnum, quod Ecclesia Dei non servierit, secundum Isaiae Prophetiam, peribit. Non perit unquam illud Regnum, quod uni Pastori in Petri Cathedra sedenti obediit. Perierunt autem omnia illa, & in futurum peribunt, quae Petri Cathedram erigunt, quaeq; inconsutilem Domini tunicam, cui milites pepercerunt, dividere ac partiri conantur. Quid? tot ista sectarum, quae hodie regnant, monstra nonne ob id orta sunt, quia uni potissimum Pastori non obeditur? nemo jam fere est, qui ignoret, D. Cyprianum scripsisse: Neque enim aliunde hereses oborta sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos & ad tempus iudex vice Christi cogitatur; cui si secundum Magisteria divina obtemperaret fraternitas universa: nemo adversum Sacerdotum Collegium quidquam moveret, nemo post divinum iudicium, post populi suffragium, post Coepiscoporum consensum iudicem se jam non Episcopi, sed Dei faceret, nemo dissidio

Ecc 3

unitatis

466 Lib. II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem unitatis Christi Ecclesiam scinderet, nemo placens ac tumens seorsum, foris haresim novam conderet.

Et infra: Cur autem unus Pastor ceteris fidelibus à Christo propositus putari debeat, nos tot ac tantas rationes afferimus.

Primum ne longè præclarissimum gubernationis genus (qualis est Monarchia) à Christi Ecclesia abesse censeatur, in qua secundum ordinem omnia fieri debere Apostolus docet.

Deinde, ut status Ecclesia cohareat cum eo gubernationis modo, qui observatur in ceteris omnibus creaturis, quæ ad unum suæ naturæ conditionisque principium referri solent, ut constat de cælis, sideribus, animantiumque, & corporibus, & gregibus.

Tum autem, ut Ecclesia militans in suo genere sit similis triumphanti Ecclesia, quam nemo negat ab uno Christo ita gubernari, ut Christus ab eadem Ecclesia facie ad faciem videatur. Unde & huic militanti Ecclesia unus militans Pastor præesse debet, qui ab eadem Ecclesia videri queat.

Præterea, ut regimen Ecclesia Christi respondeat statui, quem eadem Ecclesia, sub Patriarchis habuit, quorum non nisi unus eadem ætate, eodemque tempore primas tenuit, & cui ceteri omnes velut Primati cedeant, sicuti constat de Melchisedech, qui benedixit Abrahe, tanquam inferiori Patriarchæ.

Atque, etiam, ut status Ecclesia Christi respondeat statui legis Mosaicæ, sub qua unus tantum Pontifex omnibus, quæ in mundo erant Synagogis præfuit.

Ut status Ecclesia Christi non dissentiat à Prophetarum doctrina, qui prædixerunt, eam fore similem aciei castrorum ordinatæ, in qua unus est primus Dux seu Imperator.

Ut respondeat Christi Doctrina, qui Ecclesiam Regnum, ovile, hospitium, seu diversorium, in quo unus Rex, Dominus, aut Pastor, usque visibilis, & ejusdem conditionis cum subditis suis præest.

Ut respondeat doctrina Apostolorum, qui Ecclesiam dixerunt similem esse corpori, cuius unum est præcipuum membrum, & similem domui, in qua unus Paterfamilias dominatur.

Ut Ecclesia gubernatio consentiat ipsa secum, sitque non minus in tota militante Ecclesia unus militans Pastor, quam in singulis militantibus Provinciis, & Paræciis singuli sunt militantes Pastores.

Ut æterna Monarchia Dei per unum ad tempus Pastorem demonstretur. Nam Ignatius tradit, Episcopum figuram Dei in Ecclesia gerere, in epistola ad Smyrneneses. Sit ergo unus in Ecclesia summus Pontifex, qui figuret unitatem Dei.

Ut

Ut visibilis Monarchia, quam Christus in terris agens per seipsum inchoavit, & quā in hodiernum diem Ecclesiam gubernat, in terris per vicarium ipsius continuetur, & perseveret: nec alia nunc Ecclesia esse putetur, quā sub Christo fuit. Effet quippe alia, & non una eadēque Ecclesia, si forma regiminis, quæ sub Christo in terris agente non nisi Regia fuit, nunc in Aristocratiam vel Democratiam mutaretur.

Ut Christi unius in æternum Pastoris unitas hoc modo figuretur. Nam cū Ecclesia sit imago rerum ipsarum, quæ in cælis elucet: ut ibi constat, unum Christum esse totius Ecclesie suæ æternum Pastorem, sic oportuit illam Christi præsentiam per unius Pastoris Primatum in terris figurari.

Ut etiam invisibilis unitas Ecclesie, hoc visibilis unius Pastoris Primatu designetur, quæ Cypriani est ratio in libro de unitate Ecclesie. Ex illa visibili connexionē, quā coherant inter se Presbyteri, Episcopi, primates, & summus Pontifex, facile intelligitur, quanta sit illa spiritalis unitas, quæ intercedit Ecclesie tam cū Christo Capite, quā cū reliquis ipsius membris.

Ut militantis Ecclesie externa unitas & pax per unum Pastorem conservetur, schismataq; tollantur, quæ est Optati ratio in lib. 2. de schismate Donatistarum: & D. Hieronymi adversus Iovinianum.

Ut non desit in Ecclesia, qui iure divino peccata inferiorum Pastorum Ecclesie puniat, & negligentiam Prælatorum suppleat, quæ est Gregorii M. ratio, lib. 7. Epist. 8.

Ut quando Synodus propter externam persecutionem congregari non potest, sit tamen qui pro auctoritate sua causas singulorum cognoscat, & decidat, quæ est Basilii M. ratio in Ep. 78.

Ut cū singulis Pastoribus portio gregis aliqua sit assignata, nec illi teneantur curam suscipere eorum, qui non sunt ipsis commendati: non desit tamen, qui & propagandi Evangelium curam gerat, & Episcopos novos illis constituat, qui de novo ad fidem convertuntur. Hac enim cura nisi ad unum aliquem ante alios omnes spectaret, non tot Nationes, post Apostolorum ex hac vita migrationem, Christi fidem suscepissent.

Ut sit, qui Episcopatus antea constitutos, vel dividat, vel uniat, prout res ipsa videbitur postulare. Quod nisi ab uno præcipue fieret: vel non fieret id omnino, vel cū gravi scandalo sæpè fieret.

Ut certum sit, quæ Concilia sint legitima: & quis vel congreget, quemadmodum oportet, vel quis econtra dissipet: quæ est ratio Damasci contra Concilium Ariminense.

Ut quæ

Ut quæ de uno inter Apostolos majore & prædecessore, in Evangelio scribuntur, vera & in Ecclesia gubernatione, perpetua esse credantur, ut quæ de Primatu Petri tam perspicue in Evangelio narrantur, & à sanctis Patribus ita exponuntur, vana esse non existimentur.

Ut Ecclesia Christi, Daemonum societate inferior non judicetur, si a visibili unius Primatu careat, quem Princeps Daemoniorum sortitus est.

Ut quæ de Romani Pontificis Primatu sancti Patres & Oecumenica Concilia tanto consensu docent, vera esse non dubitetur.

II. *Secunda Ratio* desumitur ab Auctore & causa efficiente Potestatis Ecclesiasticæ: hæc enim, cum versetur circa decisiones dogmatum, & quæstiones fidei, verum intellectum scripturarum, leges universales, quæ totum Populum Christianum obligent &c. non potuit hominum voluntate, occupatione, aut præscriptione institui, sed solâ Dei voluntate, suam auctoritatem, potestatemque, in alium tanquam vicarium deponentis. Cum ergo Concilium sibi rerum summam, apicemque Ecclesiasticæ Potestatis vindicat; quærimus, à quo acceptam, à quo, quando & ubi datam? scriptura enim de Conciliis tacet, Patres nihil dicunt, Traditio, ususque rerum contrarius est; à quo ergo in totam Ecclesiam, ipsumque Papam hic Concilio dictum: *Tibi dabo claves Regni Cælorum?* num Concilio: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam?* num Concilio: *Si amas me, pascere oves meas.* Et pro te rogavi, ut non deficiat fides tua? Aut Concilium ad oves Christi pertinet, aut ad Ovile, aut pastorem Ecclesiæ agit. Si Pastorem; ostendat, quando illi oves & Ecclesia commissa, quando mandatum pascendi Ecclesiam universam illi datum: immo stante Christi promisso, nec dari potuit: cum ipse apud Joannem dixerit; *Unum pastorem, & ovile futurum*: unum, inquit, non trecentos, aut sexcentos, quot in Conciliis sunt. Si verò Concilium ad oves & ovile spectat, ergo non supra, sed infra Pastorem est, nec pascit, regitque; sed ab illo pascitur, regiturque. Absitenim, ut dicamus, Concilium sibi potestatem usurpare, quam non accepit; aut accepisse, quæ data non est: aut datam esse, quæ ostendi non potest, quando, & ubi data sit. Alioquin si Patres Concilii supremam sibi in Ecclesia potestatem adscriberent, quam non accepissent; ad eos spectarent Dei apud Oseam querelæ c. 8. *Ipsi regnaverunt, & non ex me: Principes existerunt, & non cognovi.*

III. *Tercia ratio* desumitur à causa exemplari, nam Concilium universale non est ipsa Ecclesia universalis, sed eam tantum repræsentat: quemadmodum Legatus repræsentat Principem, à quo missus est, &

est, & Vicarius suum Principalem; & in hoc sensu Concilium Constantiense *sess. 4. 5. & 6.* dicitur repræsentare Ecclesiam Catholicam in terris militantem; si ergo Concilium non est Ecclesia, sed hanc tantum repræsentat, ergo non est majoris auctoritatis, quam ipsa Ecclesia; sicut imago & Legatus Principis tantum abest, ut Principem auctoritate superent, ut potius multum infra illum sint: sed Papa est supra Ecclesiam universalem, nec ab ista judicari potest, cum illius sit Magister, Pastor, fundamentum, & claviger: est verò absurdissimum, Magistrum à discipulis, Pastorem ab ovibus regi. Demus enim Pontificem suam potestate aburi, salvam tamen Religionem, fidemque; demus corruptis moribus esse; hæc causæ non sufficiunt, ut desinat Magister & Pastor esse, ejusque potestas in Ecclesiam & Concilium migret; immo audiendus est, & quæ dicit facienda, non tamen quæ facit imitanda. *Matth. 23.* Et Magistratibus non tantum modestis, sed etiam discipulis parendum esse Apostoli est doctrina *1. Petri*. Aliud est in Principe alicujus liberæ Reipublicæ, in qua sicut Princeps à Magnatibus aut populo potestatem & imperium habet; ita potest ab iis adstringi, & pro certis casibus illius potestas ad populum & magnates reverti; non sic in Papa, qui à Deo primatum, curamque universæ Ecclesiæ accepit, quæ à solo Deo limitari potest restringique. Si ergo Pontifex, tanquam Pastor, Caput, & Magister non singularum tantum Ecclesiarum, sed Ecclesiæ ipsius universalis (quod sæpe in Conciliis definitum est) majori, quam tota Ecclesia, auctoritate præditus est, multo magis, quam Concilium universale, quod Ecclesiam tantum repræsentat, nisi velis plus in imagine, quam prototypo esse, plus in Legato, quam Principe. Immo cum Concilium Ecclesiam repræsentet, non potuit Concilio jus pascendi Ecclesiam dari: sicut nec imagini, aut Legato & Vicario Principis jus & potestas in Principem: & quando Christus Petro promisit: *Pasce oves meas: super te fundabo Ecclesiam meam*: hæc promissio, si directa non in Petrum principaliter, sed in Ecclesiam & Concilium fuit: sensus verborum esset: Tibi Ecclesia dabo claves Ecclesiæ: Super te, o Ecclesia, fundabo Ecclesiam meam: Tu Ecclesia pasce Ecclesiam meam: qui sensus planè absurdus est.

IV. *Quarta ratio*, à fine desumitur, ob quem hanc supremam potestatem conferre in Concilium moluntur. Si enim hanc potestatem eum in finem necessariam dicunt, ut Pontifex dubius &

410 Lib II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
in schismate creatus, aut in hæresim lapsus in ordinem redigatur; hi
duo casus sunt excepti, ut infra dicemus, ne ullam superioritatem
Concilii arguant; cum Pontifex hæreticus, caput Ecclesiæ desinat
esse: & dubius ac in schismate creatus, habeatur pro nullo; si verò
Pontifex indubitatus sit, perditis tamen moribus, & Christi Vicario
indignis, qui tamen in apertam Ecclesiæ perniciem non spectent; nul-
la hinc opus Concilii superioritate, cum mali mores Pontificem non
continuo dignitate suâ spoliarent, essetque res pessimi & fatalis exempli,
ob privata & domestica vitia, Principem gradu dejicere, & Majesta-
tem regnantis subditorum criminationibus & libidini exponere, sem-
per aliquid in Principum vitia damnantium, & qui, ut altissimo loco
positi sunt, nec omnium & discordantia vota explere possunt; ita ca-
lumnias maximè & invidiæ ac odii subditorum parent. His si gra-
fari in Principem liceat obtemperari criminum, quæ in illo notantur, quem
tu reperies thoni securum, semper inter vera, quæ hominem non de-
ferunt, aut imaginaria delicta, quæ multo veris plura sunt, majestate
dubiâ, & casui vicinâ? & ideo sacra paginæ, Principibus etiam
malis dyscolisque obtemperari volunt *Marth. 23. & Petri 1.* Fuitque
in Pontificibus sub finem noni & initium decimi sæculi exemplum
memoratu dignum, ubi cum corruptissimi essent Pontificum mores,
seque ipsos mutuis exdibus delebant, illique Pontificatu donarentur,
qui plus gratiæ & amoris à nobili meretrice obtinerent; nunquam
propterea vel schisma conflatum est, vel Synodus Pontifici exaucto-
rando indicta. V. Glabr. *lib. 2. c. 6.* Luitprand. *l. 2. c. 13.* Baron. *ad*
Annum CMVIII. & MI.

Si verò Pontificum mores adeo fædi perditique essent, ut in
publicam perniciem exirent, velut si aliena invaderent, injustissi-
mas leges conderent, Principum jura & regna turbarent, &c. tunc
nec Concilio, nec ejus supra Pontificem majoritate opus est, cum jus
naturale omnia illa permittat, quæ ad justam defensionem pertinent.
Si ergo invadat reas meas, repellam: Si aggrediatur, resistam: Si
censuris & interdictis fulminet, ostendam, illo ferro & igni, sano
corpori opus non esse: Si regno minetur, minis innocentiam & ar-
matam opponam; quid hinc opus provocatione ad futurum Conci-
lium? quod illi fecerunt, à quibus cum Pontifex decimas in sacram
expeditionem peteret, futurum Concilium appellârunt; si enim Pon-
tificis postulatio injusta erat, & legitimis causis destituta, adeo ut eas
decimas

decimas injustè peti, palàm omnino esset, nihil attinebat futura & incerta remedia exposcere, cùm liceret præsens uti, hoc est legitima rerum iuriumque suorum defensione, maximè in urbe Regia, & quæ suas vires aliorum æquitati sociasset, & hæc forsan Ottoni M. causa fuit Joannem XII. Pontificem Romanum solio exturbandi, qui contra fidem Augusto datam, adstrictamque juramento Adalbertum Tyrannum fovebat, in certam Ecclesiæ & Imperii perniciem; & potuit Ottonis hoc factum, quamvis à quamplurimis damnatum, eâ ratione purgari, quòd Joannes fuerit notoriè & contra fas solio impositus, intrususque magis quàm electus, factionibus metuque oppressâ eligentium libertate: quamvis ad majora evitanda mala, Ecclesia illum aliquamdiu toleravit, dum oblatâ occasione hoc monstro, quo nihil turpius Vaticanum vidit, se liberavit. Sed de hoc plura, cùm ad objectiones respondebimus.

Tandem, si Concilium Pontifici anteponas in decisionibus fidei, nèque hoc necessarium est; cùm multis retrò sæculis definita dogmata fuerint, multæque hæreses damnatæ solâ Pontificum operâ, nulloque adhibito Concilio, ut infra. Et si hæresis aliqua Concilio indigeret, non propterea Concilii auctoritas Pontificiâ præstaret; sed ejus, Patrumque suffragia, confirmationi, & directioni SS. Pontificum subjacerent, prout hætenus demonstratum à nobis est. Cùm ergo in nullo casu hæc Concilii in Pontificem Romanum potestas Ecclesiæ necessaria sit; qui illam tuentur, patet non tam Ecclesiæ causam, quàm suam agere, ut videlicet, dum Concilium cum Pontifice committunt, ipsi interim in tuto sint, objectâque insequenti morâ, se ipsi honestè subducant.

V. *Quinta ratio est ab eventu*: nulla quippe de rebus futuris judicandi certior est regula, quàm præteritorum memotia, quæ enim plerumque aut semper contigerunt, iterum contingent, & temeritas esset illie malaciam & serenum expectare, ubi semper naufragio & tempestate jactatus es. Jam verò nullum umquam Concilium hanc in Pontifices expeditionem aggressum est, cui non infeliciter ea cesserit.

Numerorum 16. Ecce, inquit sacer textus, Core filius Isaar, & Dathan atq; Abiron surrexerunt contra Moysen, & Aaron, alique filiorum Israhel ducenti & quinquaginta viri proceres synagoga, & qui tempore

Concili per nomina vocabantur: cumq. steterissent contra Moysen & Aaron dixerunt: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, & in ipsis est Dominus, cur elevamini super populum Domini? Quod cum audisset Moyses, cecidit in faciem pronus, locutusque est ad Core, & omnem multitudinem: Multum erigimini filii Levi: num parum vobis est, quod separavit vos Deus Israel ab omni populo, ut vobis etiam sacerdotium vendicetis? & omnis globus tuus stet contra Dominum; quid enim est Aaron, ut murmuretis contra eum? Confestim igitur, ut cessavit loqui, dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum devoravit illos: sed & ignis egressus à Domino interfecit ducentos: & quinquaginta viros, qui offerebant incensum.

Anno CDXLIX. in Synodo Ephesina 2. quam Liberatus universalis appellat c. 12. & habetur T. 2. Concilior. ausi sunt Patres contra sententiam & voluntatem Legatorum sedis Apostolicæ Theodoretum, Ibam & Cyrillum Episcopos damnare, eosque & præsertim S. Ilaurianum ad Romanum Pontificem provocantem, Episcopatu exuere: immo Dioscorus in Synodo Alexandrina in ipsum Pontificem sententiam dicere; sed eo eventu, ut teste Liberato c. 12. Ecclesia Orientalis diuturno & pertinacissimo schismate scinderetur, aliis Dioscoro, aliis Flaviano studentibus: duravitque schisma etiam mortuo Dioscoro in Annum DXCIV.

Anno DCCCLXIII. Photius Patriarcha in Constantinopolitana Synodo anathema Pontifici Nicolao dixit: ejusque Synodi is eventus fuit, ut prima illic discordiarum inter Latinam & Græcam Ecclesiam, fila ducerentur, quibus magis semper, magisque impliciti, tandem & imperium amiserunt & fidem.

Eodem anno Patres Concilii Metensis, contra Nicolai Papæ præceptum, corruptisque pecuniâ sedis Apostolicæ Legatis, Lotharii Regis Matrimonium cum pellice Waltrada confirmant, Teutergâ legitimâ conjugē abdicatâ: unde perpetua illi synodo infamia adhæsit, quæ per contemptum à Majoribus nostris prostibulum est appellata.

Eâdem ratione in Concilio Pisano, quod operâ Maximilianî Imperatoris, & Ludovici Galliarum Regis convenerat, agi coeptum est de Ecclesia in capite & membris reformanda, & multa contra Juliî Pontificis auctoritatem illic tentata, sed tantâ omnium execratione, ut quocunque Patres devenirent, faces bello-

cum civilium, infausti que cometae haberentur. Et tandem pace composita illius Concilii Acta in Lateranensi Conventu generali etiam ex Gallorum sententia damnata sunt.

Sed infaustissimum fuit Basileense Concilium, quod contra legitimum & indubitatum Pontificem ausum insurgere, tandem in apertum & diuturnum schisma erupit, aram contra aram erexit, Antipapam produxit, Unionem Graecae cum Latina Ecclesia moratum est, & tantum non disjecit, & denique non prius à turbanda Ecclesia cessavit, quam Deo bellum dirimente, & Patribus lue absumptis, ipsaque tandem Basileam hæresin professam: hic videlicet usurpata à Conciliis auctoritatis exitus plerumque fuit, ut primò in schisma, tum in hæresin abiretur; ut quemadmodum certissimum cladis initium est Ducem perdidisse; sic certissimum hæresis præludium, Vicario Christi Ducique Religionis non obtemperasse. Qui ergo Concilium supra Pontificem extollunt, hoc agunt, ut bellum Civile in Ecclesia accendant, & bellum in quo non corporum sed animarum sit strages: si enim Concilium aliquid statuatur Papali auctoritati adversum, eique leges & jus dicere velit; nunquam Papa huiusmodi Concilium confirmabit, immo rescindet; idque jure optimo, & tantis rationibus exemplisque, quæ hætenus prolata sunt, nixus: carebit ergo huiusmodi Concilium omni auctoritate, cadentque ab eo statuta, velut enervia & viribus cassâ: aut ergo inutile erit Concilium, Papam illud improbante, aut si animum obstinet pergatque Pontifici obistere, & contra istius voluntatem, quæ decrevit, prosequi; oportebit, ut dicebamus, civile bellum conflari membris cum capite, ovibus cum Pastore pugnantibus, Ecclesiam in factiones, & consequenter in tot mala, quæ ex factionibus sequuntur distractâ.

VI. *Sexta Ratio*, fumitur ex Anarchia, hoc est, defectu supremi judicis Controversiarum, qui causas videlicet fidei morumque decidere per sententiam possit, & cui partes litigantes acquiescere teneantur. Tu enim, qui supremam decidendi auctoritatem Pontifici abrogas: qui in sententiis fidei dicendis falli eum posse & errare dicis: qui ultimam hanc decidendi auctoritatem in Concilium transfers: si quæstionem aliquam fidei nasci contingat, qualis ea est, *An Christus realiter, vel tantum figuraliter speciebus consecratis inexistat*. Cujus amabo sententiæ, velut ultimæ, certæque acquiesces?

414 Lib. II. §. III. Rationib. probatur suprem. potestatem Pontificis Romani ? at falli & errare potest, nemo autem certo illud credit, cui falsum subesse potest. Concilii Universalis ? at unde constat universale esse ? unde legitimum ? quid si enim vota non fuerint libera ? quid si metu, præmio, dolis, aut adulatione partium extorta, ut in Concilio Ariminensi ? quid si Canones & acta Concilii corrupta, ut in Synodo Octava ? quid si Patres absque necessaria discussione definiverint, ut aliqui Concilio Constantiensi obijciunt ? Quis denique, ubi toties erratum est, & errati potuit, te securum certumque reddet, erratum non fuisse, si Papæ auctoritas absit ? Deinde quàm multa evenire possunt, ut Concilium universale nunquam conveniat, aut etiam ex industria impediatur ? quis tunc Judicem aget, si potestas suprema, & infallibilis penes Concilium solum est ? Ergo qui Papam impugnant, ejusque auctoritati, eo prætextu se subducunt, quod falli possit ; multò magis Concilium impugnabunt, multòque plura illi opponent, ut vel illegitimum appareat, vel non universale ; & in tanta opinandi licentia, nunquam ingenia, nunquam calami linguæque deerunt, quæ rationes inveniant, easque pulcherrimis coloribus pingant, ut Concilia obumbrent, eleventque auctoritatem ; iisque obsequendi necessitatem tollant. Eò igitur, qui nimium Concilio tribuunt, omnino spectant, ut nec Papæ, nec Conciliis obediant, vivantque exleges. Narrat Dorotheus Serm. 2. de humilitate. *Vidisse se Monachum quemdam, qui in hanc miserrimam conditionem incidisset, ut initio quidem, si quis e fratribus locutus quidquam esset in alterius commendationem & laudem, statim illum spernebat, & quasi conspuebat, dicens : Quis est iste ? non est alius, qui aliquid valeat, præter Zozimam, & qui cum eo sunt. Post cœpit & istos contemnere, ac dicere : Nemo alicujus pretii est, præter Macarium. Et paullo post iterum : Quis est Macarius ? nullus est qui aliquid valeat, præter Basilium & Gregorium. Atq; etiam non multo post cœpit etiam hos pariter spernere, & nullum ullius pretii assermare, nisi Petrum & Paulum. Cui ego prædixi, quod & evenit, fore ut hos quoq; cum tempore contemneret. Quod sanè factum est : nam eos sprexit, & nihil esse pretii habendum, præter Trinitatem, asserere cœpit : statim quoq; in Deum etiam ipsum factus insolentior, intumuit.*

Sic omnino, qui rationes nunc texunt, ut Pontificis auctoritatem carpant, eamque opposito Concilio evadant ; non minùs postea,

postea, cum opus fuerit, Concilio imponent, iisdemque artibus eludent, quibus Papam; cujus rei exempla in Taddeo Imperatoris Legato, & Luthero Apostata, supra ostendimus.

Alias rationes in superioribus §§. passim expendimus, quas non lubet repetere.

§. XIV.

Qui sint casus excepti, in quibus Papa Concilium prævalet.

Summaria.

1. *Papa hæreticus deponi potest.*
2. *Et dubius.*
3. *Potest Papa renuntiare Papatui.*
4. *Ius defensionis etiam contra Pontificem exerceri potest.*
5. *An teneatur aliquando Pontifex Concilium universale cogere?*
6. *Quid si Papa contra omnes Patres Concilii sentiat?*
7. *Quid de Pontifice intruso, aut in valide electo?*
8. *Nullum esse casum, in quo Papa manens Papa judicari à Concilio possit.*

I.

Primus casus est: Si Papa ut privata persona hæreticus fiat, ut de Honorio I. in 8. Synodo *Act.* 7. habetur; tunc enim judicari à Concilio, deponique potest. Ita docent S. Antoninus in *summa* 3. p. T. 23. c. 3. §. 4. Suarez de fide p. 10. f. 6. Bell. de Rom. Pont. l. 2. c. 30. Estque definitum in 8. Synodo Generali *Act.* 7. c. *audivimus* 24. q. 1. c. *si Papa* d. 40. c. *Novatianus* 7. q. 1. c. *didicimus*. c. *Achatius* 24. q. 1. c. *oves* 2. q. 7. Et ratio est, quia fides est anima & forma veræ & Catholicæ Ecclesiæ, per quam ab omni alia

alia infidelium Ecclesia distinguitur; adeo, ut sicut homo amisâ animâ, quæ est illius forma, non ampliùs est homo; ita nec Christianus amisâ fide, est verus Christianus, & consequenter nec membrum Ecclesiæ Christianæ; Papa igitur per hæresin amisâ fide, cum non sit membrum Ecclesiæ Christianæ, nec caput esse potest: cum ergo desinat esse caput Ecclesiæ, mirum non est, si à Concilio judicari potest. Et ideo Christus Dominus non priùs claves Primatûque Regni Cœlorum Petro commisit, quàm ab illo professionem veræ fidei exegerit. *Math. 16. V. Suarez cit. & Cajetan. Tr. de auctor. Concilii & Papæ c. 20.*

II. *Secundus casus est:* Cum Papa est dubius, quia videlicet in schismate creatus est, nec constat ex pluribus electis, quis eorû legitimus sit. Hic casus expressè definitus est in Concilio Constantensi *sess. 4. & 5.* Et ratio est: quia ubi plures Pontifices electi sunt, aut oportebit omnes cum summa potestate Ecclesiæ præesse, quod absurdissimum est, aut aliquos deponi: sed non est ratio, cur unus potiùs, quàm alter deponatur, cum de omnibus dubitetur, ergo deponendi sunt omnes: nec tunc Concilium exercet in Papam auctoritatem, sed in eum, quem credit non esse Papam: nam dubius Papa, & de quo non constat, pro nullo habetur, cum in jure sine patria non esse, & non apparere *L. duo sunt Titii 30. ff. de Testam. Tut. L. in lege. 77. ff. de contrab. empt. L. omnia. 32. §. species ff. de Legat. 2.*

III. *Tertius casus est:* Si Papa renuntiet, & sponte Pontificatu abeat: renuntiare enim posse, etiam Ecclesiæ consensu non expectato definitum est in *cap. 1. de Renunt. in 6. ubi Gl. & supponitur in Constant. sess. 2. & 6.* suntque exempla in Gregorio VI. & Cœlestino V. quorum alter pacis, alter pietatis causâ Papatu excessit, eorûque successores Ecclesia semper pro legitimis habuit. Et ratio est, quia Pontifex nullo nec naturali nec positivo jure renuntiare prohibetur, & quod supponimus, ex tali renuntiatione nullum in Ecclesiam damnum redundat.

IV. *Quartus casus est:* Si Pontifex aut vi, aut legibus injustè latis, ut alio quovis modo Ecclesiam destruere niteretur; aut etiam si aliorum bona & jura injustè invaderet; tunc enim moneri, rogarique poterit; & si preces non proficiant, etiam bello & armis coerceri omnique ratione compesci, quæ ad jus naturalis de-

tensio-

ensionis pertinet. V. Turrecrem. l. 2. c. 106. Bellarm. de Conciliis auctor. l. 2. c. ult. ad 2. argum. Et ratio est, quia in hoc casu non Papæ resistitur, sed invasioni; nec Papæ obediendum est, nisi cum agit ut Papa, & caput Ecclesiæ; nec in illum exercetur jurisdictio, sed tantum jure defensionis agitur, quod non in jurisdictione & auctoritate fundatur, sed in præcepto aut facultate naturali, quæ à Pontifice solvi tollique non possunt, cum & ipse sit juri naturali ac divino subiectus. tota causa 25. q. 1.

V. Quintus casus est: Cum causa aliqua, præsertim fidei tam gravis esset, ut ea sine Concilio universali expediri non posset; tunc enim teneretur Pontifex Concilium adhibere, nec posset absque illo decernere. Et de hoc casu SS. Patres loquuntur, cum dicunt, Concilia esse necessaria, præsertim Gelasius Papa in Tomo de vinculo anathematis, Ubi: Si præcessit consensus Pontificis, doceatur à quibus, & ubi ille sit gestus: si secundum Ecclesiæ regulam celebratus, si paternâ traditione profectus, si majorum more prolatus, si competenti examinatione depromptus, ubi procul dubio requirendum est, si synodali Congregatione celebratus, quod in receptione damnari, & abiectione Catholici, quia nova est causa, fieri certissimum est.

Eadem habent B. Cyprianus l. 2. ep. 1. ad Stephanum. S. August. l. 1. de Bapt. contra Donatist. c. 7. & 18. Et ratio est, quia licet S. Pontifici promissa sit assistentia Spiritus Sancti in rebus fidei decidendis, ea tamen promissio supponit omnem diligentiam, & quantum causæ dignitas desiderat, discussionem, ut habetur Actor. 15. Neque enim quidquid dicit & docet Papa, continuo est dogma fidei: licet etiam Sacramentis novæ legis promissa est gratia sanctificans, sed tamen multis adhibitis & necessariis conditionibus. Pertinet tamen ad Dei providentiam, qui voluit Ecclesiam Petro, tanquam Pastori subiectam, dictoque obtemperantem esse; & à Romana Sede finem omnibus controversiis imponi, nunquam permittere, ut temerè Pontifex definiat; alioquin nunquam Ecclesia secura esset, possetque dubitare; pertinet ergo ad eum, qui finem voluit, etiam necessaria media disponere, & sine quibus nunquam ad finem perveniretur.

VI. Sextus casus est, ex sententia Abbatis Panormit. 2. p. Consilior. q. 1. & Cardinalis Moniliani de Conciliis Occum. c. 33. Si in materia præsertim fidei solus Pontifex, contra omnes Concilii Patres sen-

G g g

tired,

raret, teneretur enim illorum votis accedere, & si contra omnes definiret, hæc definitio, tanquam temeraria, nec debito examine & inquisitione veritatis nixa, doctrinæ Concilii cederet. Pontifex enim extra Concilium, & ut privatus Doctor aliquid docens, errori obnoxius est, multoque magis si temerariè: sed quando contra omnium Patrum sententiam aliquid pronuntiaret, & privatum Doctorem ageret, quia non publicam, sed privatam opinionem sectaretur, & temerariè decideret, plus sibi quàm omnibus credens. Et hoc est, quod aliqui dicunt, majorem esse Concilii auctoritatem directivam, quàm Pontificis solius: qui tamen non teneretur illi parti accedere, quæ pluribus suffragiis juvatur, cùm sententia paucorum melior esse possit, *l. nemo iudex C. de sentent. & interlocutor. c. sana d. 9. & passim d. 9.* Sunt enim opiniones instar monetæ, cujus valor non ex numero, sed pondere & metallo æstimatur: sic opiniones non Doctorum numerus, sed major ratio, veritas & prudentia commendat: alioquin semper vincerent fatui, quorum numerus quàm prudentum major est: & veram fidem ac Religionem paucorum, falsam & erraticam multorum esse videmus, nec ideo tamen meliorem, qui plurium.

VII. *Septimus casus est*, Si Pontifex invalidè sit electus & intrusus potius in eam dignitatem, quàm evectus; quâ ratione Joannes XII. monstrum magis ex omni vitiorum cæno compositum, quàm homo, ab Ottone M. ejectus est, de quo infra. Ceterum electionem Pontificis invalidam, & electum intrusum esse, multis modis contingit: si videlicet facta fuerit electio præter formam Canonicam in Concilio Lateranensi præscriptam *can. 1.* & jure novissimo, contra Bullam Gregorii XV. quæ incipit: *Æterni Patris*. Anno MDCCXI. Videatur *c. licet 6. de elect.* Si defectus aliquis juris divini aut naturalis electioni misceatur, quales sunt, si electus infans aut hæreticus sit, aut electioni non consentiat. Si electio fuerit simoniaca, datâ videlicet vel acceptâ aut promissâ pecuniâ, aliâve re pretio æstimabili *c. si quis pecuniâ, d. 79.* quod saltem verum est de jure novissimo post Bullam Julii II. Anno MDV. quæ incipit: *Cum tam divino &c.* dubium enim non est electionem Papæ juri Canonico subiacere, quamvis jam electus Papa omni humano jure major sit: præsertim cùm tamen Simoniaci jure Canonico hæres comparetur. *c. eos qui 1. q. 1. cap. ult. l. 9.*

ult. l. 9. 7. Si electio fuerit per metum gravem & injustum facta. *Concil. Constant. sess. 39.* quod intelligendum est de metu ad certam & determinatam personam eligendam injustè incusso; talis enim electio in Concilio Constant. ut diximus, irritata est. Et denique si electio ab iis facta fuerit, qui jus eligendi non habent, & Cardinales non sunt. *c. licet. de elect. & Bulla Gregorii XV. cit.*

His ergo modis electio Pontificis invalida evadit, & taliter electus, sicut Papa non est, ita privilegiis Papalibus non gaudet, subjacetque Concilio. Videatur Concilium Constant. *citata sess. 39.*

VIII. Ex hactenus, toto hoc §. disputatis facilè colligitur nullum casum dari, in quo Papa manens Papa Concilio subdatur: & ideo verissimam & universalissimam esse propositionem nostram, Papam, quamdiu talis est, Concilio non subdi, nec ullum esse tam grande, & atrox Pontificis crimen, cujus judicem in terris habeat; constat enim Pontificem caput, Pastorem & fundamentum Ecclesiae à Deo constitutum esse, sicque Ecclesiae superiorem & Principem. Superior autem nec à subditis judicari potest, nec quia criminolus est, superior esse desinit; aut ergo ostendi aliquam exceptionem oportet, in qua voluerit Christus Vicarium suum, & Ecclesiae Principem judicari puniri que à subditis posse, quae nunquam ostenderetur, aut simpliciter fatendum, solum Deum Pontificis Romani judicem, & Vindicem esse. Quos tu reperies Pontifices, pluribus & majoribus flagitiis notatos, quam fuerint Scribae & Pharisei, Deicidae; & quorum ingentibus vitiis Christus ipse longum catalogum implevit *Matthaei 23.* adjectâ singulis comminatione sempiterni supplicii, & tamen tantum abest, ut eos à subditis judicari voluerit, redigique in ordinem, ut potius in iis, quae doctrinam spectant, omnem observantiam praeceperit: *Super cathedram, inquit, Moysis sederunt Principes & Pharisei, quae ergo dicunt facite, quae autem faciunt, facere nolite.* Quanto magis id Christus diceret de Vicario suo, de capite & fundamento Ecclesiae, quantumvis inquinato, perditoque? ut enim Synodus Ephesina ad Caelestinum Pontificem Romanum scribit: *Si data fuerit volentibus licentia majores sedes injuriis afficere, & in eos, in quos non habent potestatem, ut contra leges, sic & contra Canones proferre sententias, ibunt ad ultimam confusionem res Ecclesiae.* Maneat ergo rata illa Bonifacii VIII. sententia in extravag. *unam sanctam.* Inter commu-

nes de major. *Et obed.* Si deviat terrena potestas, judicabitur à potestate spiritali: sed si deviat spiritalis minor, à suo superiori: si verò suprema, à solo Deo, non ab homine poterit judicari.

§. XV.

Respondetur ad argumenta ex SS. litteris petita.

Summaria.

1. R. Ad cap. 18. Matth.
2. R. Ad cap. 13. secunda ad Corinth.
3. R. Ad cap. 15. Act. Apost.
4. R. Ad cap. 8. Act. Apost.
5. R. Ad cap. 20. Act. Apost.
6. R. Ad cap. 2. ad Galat.

I.

*O*bjicitur primò, Locus Matth 18. Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipsum solum; si autem te non audierit, adhibe adhuc tecum unum vel duos: quod si non audierit eos, dic Ecclesie: si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus. Amen dico vobis, quaecumq; alligaveritis super terram, &c. Ecce hic Christus Apostolos, eorumque successores alloquitur, à quibus vult Christianos incorrigibiles Ecclesie denuntiari, ab eaque damnatos ad nullum alium judicem remittit; vult ergo Christus ultimum esse tribunal Ecclesie, & à Petro ad Ecclesiam, tanquam majoris potestatis judicem provocari. Et ita hunc locum videtur intellexisse S. Gregorius l. 4. epist. 38. & Nicolaus I. in c. præcipue 11. q. 3. qui duo r. p. sibi non obtemperantes, Ecclesie se delaturos minantur; majus ergo Ecclesie judicium esse, quam suum agnoscunt.

R. Hoc loco Matthæi, velut præcipuo fundamento, Adversarios

rios niti; sed tam infirmum est, ut vel hoc maximè prodant causas, quam defendunt, imbecillitatem, dum tantæ molis quæstionem arenæ imponunt. Inprimis nullus hîc sermo de Petro, ejusque successoribus, & tamen de his quærimus; quamvis enim Christus ad Apostolos in communi loquatur; quis nescit generali locutione, casus speciali notâ dignos, & privilegiatos non includi? Deinde nomine Ecclesiæ, cui jubet obstinatos denuntiari, intelligit Christus eos omnes, quibus potestas ligandi, solvendi, puniendique concessa est, ut patet, tum ex fine denuntiationis, qui est correctio: tum ex adjuncta illa causali: *Quæcunq; enim alligaveritis super terram, &c.* certum est autem, potestatem ligandi solvendique non tantum ad Concilium universale, sed etiam episcopos, aliosque Ecclesiæ Prælatos pertinere. Si nomine Ecclesiæ Concilium universale intelligas, oportebit quoties Christianus furto, adulterio, homicidio peccat, Concilium Generale cogi, ut illic delinquentis causa ventiletur, quo nihil potest dici absurdius, impossibilius, magisque ab omnium Ecclesiarum more alienum; & tamen dicendum est, si Christus eo loco Concilium intelligit; enimverò optimè suæ Ecclesiæ, morumque emendationi & justitiæ cautum fuerit, si ad punienda delicta Concilium expectari oporteat. Sed demus Concilium universale intelligi, non tamen sine suo capite, nec à Pontifice separatum, de quo solum disputamus, an supra Pontificem tolli possit. Deinde observandum est, Christum dixisse: *Si peccaverit in te frater tuus, &c.* ut ostenderet, sermonem non esse de summo Ecclesiæ Patre & Pastore, qualis est Romanus Pontifex. Legitimus ergo hujus loci sensus est: *Si peccaverit in te frater tuus;* isque secretæ, & fraternæ tuæ admonitioni non acquiescat, dic Ecclesiæ, hoc est Pastori proprio, qui Ecclesiæ præest, ut explicat S. Chrysostomus *homil. 61. in Matt. S. Th. in 4. d. 19. § 22. q. 24.* Albertus M. *in Matth. 18.* Innoc. III. *in c. novit. de judic.* Theophylactus, Euthymius & alii passim. Ipse enim Prælatus, cum agit non ut privata, sed publica persona, utiturque potestate Ecclesiasticâ, vulgari jam & notâ phrasi Ecclesia vocatur, quia hanc representat: & patuit etiam exemplo Gregorii M. qui minatus Joanni Constantinopolitano, nisi titulo universalis Patriarchæ abstineret, se illum Ecclesiæ denunriaturum; sine tamen Concilio

universali auctoritate Papali eum compescuit, & censuris obstrinxit. *lib. epist. 30. & 31.* Malè ergo, & contra regulas artis Concilium Papæ anteponi demonstrant eo scripturæ textu, qui nec de Concilio loquitur, nec de Papa, sed de casu omnino alio & disparato.

Demus tamen in hoc Evangelii loco sermonem de Papa esse, & Concilio universali, etiam ut Papæ opposito; nihil aliud sequitur, quam Papam publicè criminofum, posse ad Concilium & Ecclesiam deferri, de remediis illum emendandi, cohibendique agitari, eumque admoneri, rogari, & si Ecclesiæ infestus sit, etiam iure defensionis coërceri: quæ si omnia facta sint, & incassum cedant, Deo tandem res committenda, cui Ecclesia curæ est, & quam inter tot persequentium procellas, & priora persecutionibus malorum Pontificum exempla agitari quidem permisit, numquam tamen mergi, opprimique: neque enim nobis timendum est id eventurum, quod numquam evenit, & quod Christus promisit, numquam se, ut eveniat, passurum: essetque impium cogitare, Ecclesiam propterea, eoque casu sine auxilio esse, cum à solo Deo auxilium expectat; ibi enim maximè parata est, & velut in procinctu divina custodia, ubi deficit humana: & hoc maximè verum est in supremis Reipublicæ capitibus, quorum delicta suæ tantum virgæ subiecit, nec voluit subditorum arbitrio & pœnis committi, ne pejus esset malo remedium; obtentu justitiæ, malevolorum calumniis, invidiæ, & affectuum impotentia expositâ Principis Majestatem. Et ita praxis Ecclesiæ semper obtinuit: quamvis enim Marcellini, Sixti III. Symmachi, Leonis III. Damasi, Leonis IV. aliorumque Pontificum delicta fuerint ad Synodos delata, numquam tamen in eos sententiæ dictæ sunt, immo in Synodo Oecumenica 8. lato de hoc canone definitum est: *Posse quidem Synodum universalem cum convenienti reverentia quamlibet questionem de Romana Sede exortam audire, & in ea proficere, non tamen audacter sententiam in Romanum Pontificem dicere.* V. Tom. 3. Concilior. in Actis 8. Synodi. Platinam in Marcello, in Sixto III. Symmacho, Leone III. & IV. & Damaso, & c. nunc autem d. 21. & c. nos si incompetenter 2. q. 7. c. auditum 2. q. 5. & c. mandastis eodem. Ubi animadvertite, Pontifices aliquot, innocentia suæ purgandæ causâ, & ut calumnias sibi affectas palam detegerent, Synodorum etiam particularium iudicio discretivo & velut arbitrario, non tamen coactivo, quod non poterant, se submisisse.

II. Obji.

II. *Objicitur Secundo Locus 2. ad Corinth. cap. 13. v. 10. ubi S. Paulus scribit: Potestatem sibi à Deo datam esse in ædificationem non destructionem Ecclesiæ;* ergo Potestas Papalis est data propter Ecclesiam, ergo Ecclesia est perfectior, & major Papa, cum ipsa sit finis, dignitas verò Papalis medium: finis autem est perfectior mediis: & quando medium tenderet ad destructionem finis, omnino submovendum, tollendumque esset: sic si Papa aliquis suâ auctoritate in detrimentum Ecclesiæ abutatur, tollendus erit, tanquam medium Ecclesiæ noxium, aliisque subrogandus, qui Ecclesiæ sit utilis.

R. Papam esse propter Ecclesiam, sicut Rex propter Regnum, fundamentum propter domum, & caput propter corpus: nemo tamen propterea dixerit Regem subditis, aut Comitiis Regni subjacere: nec fundamentum à domo, quam sustinet, pendere. Potestas Papalis est quidem medium conservandæ Ecclesiæ datum; & ideo quidquid ex abusu hujus potestatis, & contra bonum Ecclesiæ Pontifices moluntur, aut non licitè, aut etiam invalidè faciunt: non ideo tamen sequitur Papam à subditis judicari propterea posse, multoque minùs deponi, quia hoc multo magis in detrimentum Ecclesiæ cederet, ejusque unitatem & pacem turbaret, nunquam aut veris, aut fictis criminibus defuturis, ob quæ Pontifices throno moveri oportet, aliosque supponi, datâ inquietis animis, rerumque novarum cupidis occasione, obtentu criminum & reformationis inducendæ, Pontifices impugnandi, conflandi schismata, & altare contra altare erigendi: quod ne fiat, consultius utique fuit, malos Pontifices tolerari, quàm dum illis bellum moveretur, ipsique vicissim illatum repellunt, & dignitatem quavis ratione tuentur, omnia discordiis, turbisque misceri, ipsamque fidem & Religionem Catholicam odio & contemptu Pontificis, quod plerumque contingit, periclitari: in bonum ergo Ecclesiæ, non perniciem cedit, Papam etiam malum, nunquam à subditis suis in jus vocari: hoc enim superioritatem necessario supponit, quam Christus nunquam Ecclesiæ in Pontificem dedit, ut supra ostendimus. Cum verò dicunt Ecclesiam esse Papam perfectiorem, vel intelligant Ecclesiam unam cum Papa, & tunc Ecclesia non est perfectior Papâ, cum istum includat: si verò accipiat Ecclesia, ut distincta à S. Pontifice, hic tanquam Vicarius Christi, Pastor & Magister

gister Ecclesiæ, ipsa Ecclesiâ perfectior est, & tenetur Pontificem audire, eique obtemperare.

III. *Objicitur tertio, c. 15. in Actis Apostolorum, Ubi, cum Apostoli Concilium indixissent, in epistola synodali, quam ad fideles dederunt, sic scribunt: Visum est Spiritu Sancto & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, &c.* Ubi nulla est mentio Petri, sed Collegii tantum Apostolici, & hujus, non Petri, nomine Concilium definit & imperat.

R. Hunc esse omnium Conciliorum morem & stylum, etiam quibus Summus Pontifex cum summa potestate præest, ut nomine Concilii decreta expediantur, quod patet omnia Concilia, etiam ultimum Tridentinum legenti, nec propterea excluditur auctoritas Pontificia, quæ primas in Concilio partes agit: sicut cum dicimus: *Petrus currit, Petrus scribit*; quamvis de capite nihil dicatur, non tamen hujus influxus excluditur, sed semper velut necessarius & principalis subintelligitur. Immo in illo ipso conventu Apostolico, ubi omnes à Spiritu S. immediatè gubernabantur, nec errori patebant, multa Primatus sui argumenta Petrus reliquit, dum primus sententiam dicit: dum quid definiri debeat, præscribit: dum calentem prius disputationem, & vota discordantia componit, & velut pronuntiato oraculo, silentium omnibus imponit: quæ omnia eum locum legenti patent.

IV. *Objicitur quarto, cap. 8. in Act. Apostolorum. Ubi Petrus & Joannes à Collegio Apostolico Samariam mittuntur, ut eorum Orationibus Christiani recens ad fidem conversi Spiritum S. acciperent; si ergo Petrus mittitur, Petrum subjectum esse Collegio Apostolico, à quo mittitur, necesse est: cum missio subjectionem significet.*

R. Non omnem missionem signum subjectionis esse & inferioritatis: nam in Collegio SS. Trinitatis, ubi omnes personæ æquales sunt, parisque Majestatis, filius à Patre mittitur *Joan. 3. 17. & 4. 34.* & Spiritus S. à Filio. *Joan. 14. 26.* Et Herodes mittit tres Reges Orientis in Bethlehem *Matth. 2.* Mittere ergo significat impullum aliquem, quo alius movetur, quod non tantum præcepto, & imperio, sed etiam rogatu, consilio, allegatione rationum & argumentorum, quibus ad aliquid agendum alius movetur, fieri potest.

V. *Obji-*

V. *Obijcitur quinto Actor. cap. 20. Attendite vobis & uni-
verso gregi, in quo vos Spiritus S. posuit regere Ecclesiam Dei. Ergo non
soli Papæ, sed etiam Concilio Episcoporum commissa est Ecclesiæ
cura & gubernatio.*

R. Si omnis cui Ecclesiæ Dei cura & gubernatio concredita
est, Pontificem Maximum potestate, & auctoritate superat; non
tantum hæc prærogativa Concilio Universali, sed etiam particu-
lari, immo & cuilibet Episcopo & Parocho concedenda erit, quod
absurdissimum est. Quidlibet ergo Episcopus, dum propriam &
particularem Ecclesiam regit, hoc ipso & mediatè Ecclesiam Uni-
versalem regit, bono & regimine partium in bonum & regimen
totius cedente: sicut bonum & malum unius membri, est etiam
bonum & malum totius corporis, & tamen omnium membrorum,
ipsiusque corporis motus & directio à capite pendent, unde & in-
fluxum & spiritus, motumque accipiunt. Ergo & Papa & Episco-
pi Ecclesiam regunt, sed isti ut membra, ille ut caput: isti particu-
lares Ecclesias, ille Universalem & totam.

VI. *Obijcitur sexto c. 2. ad Galatas, ubi: Paulus, cum Cephas
(Petrus) venisset Antiochiam, in faciem ei restitit, quia reprehensibilis
erat, prius enim cum Gentibus edebat, postea subtraherebat & segregabat se
cum eis, qui ex Circumcisione erant: & simulationi ejus consenserunt
ceteri Judæi, ita ut & Barnabas duceretur ab eis in eandem simulatio-
nem. Ecce hic Petrus errat, aliosque exemplo seducit, & propterea à
Paulo corrigitur, palamque reprehenditur: quanto magis igitur pote-
rit Pontifex errare, alios seducere, & ideo à Concilio judicari, corri-
gique: non ergo Pontificis sententia est regula credendorum, cui
Concilium subiaceat; sed potius doctrina Concilii est regula, cui
Pontifex subjacet, ab eaque, cum à veritate deflectit, corrigendus est.*

R. Hunc locum ad Galatas, quo sibi & Hæretici & Catho-
lici aliqui tantum blandiuntur, nihil planè ad rem facere. Nos
querimus, an Concilium sit supra Papam, & ipsi ostendunt Pe-
trum à Paulo reprehensum esse, quasi verò negemus non pos-
se Pontificem argui, reprehendi, corrigi, eique, si oporteat, resi-
sti: enimverò nos ipsi hæc omnia concedimus, eodemque exem-
plo utimur, ut ostendamus, Pontificem & posse & debere, cum me-
retur, reprehendi; quod B. Bernardus, quod Petrus Damiani, quod

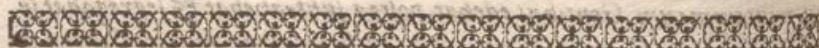
Hh h

Hiero-

Hieronymus, alique fecerunt, multoque magis concilium facere potest: ceterum alterius vitia reprehendere, in illa declamare, & si vergant in communem perniciem, illis etiam resistere; nullam superioritatem arguit, ut patet & docent expressè SS. Patres. S. Gregorius in c. Petrus 2. q. 7. & ibi Gratianus. Idem Gregor. Homil. 18. in Ezech. Cyprianus in epist. ad Quirinum. Augustinus epist. 19. ad Hieron. & in epist. ad Galat. c. 2. S. Thom. in 4. d. 19. An verò & quomodo Petrus hac in re peccaverit, dicemus in sequenti Proposit. 3. ubi de infallibilitate Pontificis sermo erit.

Hæc sunt loca scripturæ, ex quibus an probetur maiorem esse concilii, quam Papæ auctoritatem, Lectoris iudicium esto; nobis sanè tam infirma, longèque ducta videntur, ut non tantum animum non convincant, sed ne tenuem quidem veritatis umbram jacent, mirarique lubeat, viros alioquin doctos rationibus adeò leviter malèque armatis & ipsos cecidisse, & alios oppugnare conatos esse; nisi fortè animo jam semel occupato verba scripturæ ex voto sensuque proprio æstimaverint, nec tam curæ habuerint, ut sententiam suam scripturæ, quam scripturam sententiæ suæ accommodarent.

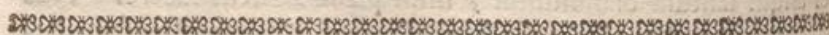

§. XVI.

Respondetur ad auctoritates Conciliorum Constantiensis & Basileensis.

Summaria.

1. R. Ad auctoritatem Concilii Constantiensis.
2. Et Concilii Basileensis.

I.

Quæritur septimò, Concilium Constant. quod sess. 4. & 5. clarè definivit Concilium universale potestatem immediatam à Christo habere, cui quilibet cujuscumque dignitatis & conditionis sit, etiamsi Papalis, obedire teneatur.

teneatur. Et *sess. 15.* omnes cujuscumque dignitatis etiam Papalis, qui venientes ad Concilium impediunt, excommunicat. Et *sess. 17.* Concilium variis honoribus Gregor. XII. afficit, quod sponte Papatus renuntiasset, declaratque eum gratiis & Privilegiis à Concilio acceptis, nec à futuro Papa, nec à Concilio privari posse. Et *sess. 39.* præcipit futuris SS. Pontificibus, ut singulis decenniis Concilium generale cogant: & si contingat duos insignia Pontificalia induere, jubet sub interminatione divinæ maledictionis continuo renuntiare, & nisi faciant, privat omni jure, quod ad Papatum habebant, eosque inhabiles reddit ad omnes in futurum dignitates. Et *sess. 45. sub initium.* Oratores Regis Poloniae & magni Ducis Lithuaniae Martino V. jam electo Pontifici supplicat, velit libellum quemdam & opiniones Joannis de Falckenberg hæreticas, & in Concilio publicè damnatas declarare; nisi faciat, suorum Principum nomine ad futurum Concilium se appellaturos. Ex his omnibus colligi videtur, Patres Constantienses & definivisse, & ipso facto ostendisse Concilium omnino supra Pontificem esse, & huic leges statuere posse, quas observare teneatur.

R. Mentem Concilii pro summi Pontificis suprema auctoritate nimis claram esse, ut de illius sententia dubitari, nisi ab illis possit, qui aquam aliàs limpidam turbant, aut partem tantum aliquam Concilii legunt, eà, quæ veritatem aperit, prætermittant; quemadmodum ferè qui oculis laborant, ægræque acie sunt, non audent satis lucem totam & solem haurire, parte aliquâ radiorum contenti, & idèò faciles in errorem. Concilium ergo pro Pontifice stare clarum est: Tum quod Concilium electo semel Martino V. nihil ampliùs, ut ante electionem, statuerit, definiverit, prohibuerit, &c. sed omnia nomine electi Pontificis, ab eoque deinceps sacro approbante Concilio sunt constituta, quæ omnia argumento sunt, Concilii potestatem Pontifice jam electo celsâsse, & consequenter Concilium supra Pontificem non esse: non enim potestas superior præsentem minori cessat, sed hæc potius illi cedit: Tum etiam quia *sess. 15. & 17.* Pontifici futuro & indubitato reservatur potestas dispensandi in iis, quæ à Concilio statuta sunt, relaxandique censuras ab eodem fulminatas. Et denique *sess. ult.* expressè definit, supremam in Ecclesia potestatem non penes Concilium,

lium, sed Papam esse, quod falsum omnino sit, Concilio Papæ prælatum. Nec obstant in contrarium allegata, semper enim Concilium loquitur de casu schismatis, & Pontificis dubii, ut clavis conceptisque verbis, & sæpe repetitis Patres seipfos explicant, idque tam enixè, ut videantur præcavisse, ne quis in errorem induceretur, verbis Concilii malè intellectis. V. quæ supra diximus §. 5. num. 13.

Ad id, quod adducitur ex *sess. 39.* statuit quidem Concilium singulis decennis Concilia universalia indici; sed nullo modo id futuro Pontifici imperat: potest enim statuere Concilium leges, quæ etiam Pontificem quoad vim directivam obligent; maxime cum ordinantur ad observantiam divini & naturalis juris, earumque transgressio pacem quietemque publicam offehdit: quâ ratione quamvis nemo sibi subiectus sit, seque ipso inferior, communis tamen sententia habet, Principem suis legibus obligari. S. Th. 1. 2. q. 96. a. 5. ad 3. Suarez l. 3. c. 35. de leg. S. Ambros. l. 5. ep. 32. & sumitur ex Matth. c. 23. c. qua contra d. 8. c. iustum. d. 9. cum omnes de Constitut. ff. quod quisq. juris L. digna vox C. de leg. l. 23. de Legat. 3. Ad appellationem à Papa ad futurum Concilium, nomine Regis Poloniæ factam, non potest melius responderi, quam ipse Martinus V. responderit, ut habetur in Actis Concilii *Sess. 45.* cum enim animadverteret Legatos Poloniæ & Lithuanie ex Synodi Constantiensis doctrina animos sic appellandi sumpsisse, ut ad ipsas radices secutim poneret, continuo respondit: *Se qua in puncto fidei contra Wicleffum & Hussum, à Patribus essent conciliariter decreta, sanctè observaturum, & rata & confirmata habere: non verò, quæ ad fidem non pertinerent, aut quæ non conciliariter, hoc est, cum debito examine, discussione, iurisq. suffragiis, essent definita.* Nec contentus Papa hæc appellantibus Legatis, & Concilio presentibus respondisse; voluit insuper hanc suam protestationem & responsionem in Acta publica Concilii referri, & ab ejusdem Concilii notariis & Actuariis solemnita & authentica instrumenta confici: & re ipsa in Bulla Confirmatoria Concilii, quæ ad calcem ultimæ sessionis habetur, Martinus V. ex actis in Concilio Constant. nihil aliud confirmavit, quam damnationem errorum Wicleffi & Hussi à Patribus synodallyter factam. In quo Martinus V. suorum prædecessorum exempla imitatus est, nam & Leo sanctissimus Papa, & tot encomis à Patribus Chalcedonensibus cumulatus, noluit Concilium Chalcedo-

nens,

nenſe, niſi quoad illa, quæ in materia fidei ſancita fuerant, confir-
re, ut videre eſt in epiſtola ejusdem B. Leonis circulari ad Patres con-
cilii 61. & ad Anatolium 54. quæ habentur *Tomo 2. Conciliorum.*
Verum ut ex verbis iſſis Concilii Constant. res melius intelligatur,
credaturque, placuit ea hic attexere: ſic ergo ſeſſ. 45. *Et ult.* ſub initium
habent. *Quibus ſic factis, ſanctiſſimus Dominus noſter Papa dixit
reſpondendo ad prædicta, quod omnia & ſingula determinata, concluſa &
decreta in materia fidei per præſens Concilium, conciliariter tenere & in-
violabiliter obſervare volebat, & nunquam contraire quoquo modo: ipſaq;
ſic conciliariter facta approbat, & ratificat, & non aliter, nec alio modo. Et
illud idem iteratò fecit dici per organum D. Auguſtini de Piſis, ſiſcalis &
Sacri Conſiſtorii advocati prædicti, qui nomine Papæ à Protonotariis &
notariis ad ſcribendum acta Concilii ordinatis & deputatis, petiit inſtru-
menta publica fieri.*

Cum ergo ea ſententia, quæ Concilium Pontifici præponit,
non tantum de fide non ſit, ſed etiam à communi Doctorum, praxi
Eccleſiæ, testimoniis SS. Patrum, ſacræque Scripturæ plurimum alie-
na, immo à ſanctis etiam Patribus graviter perſtricta; etiam ſi daremus
fuiſſe in Concilio Constant. aſſertam, nunquam tamen confirmata
fuit à Martino V. qui expreſſè proſitetur, ſibi animum non eſſe Con-
cilium confirmandi, niſi quoad illa, quæ fidei ſunt: non verò illa,
quæ ad fidem non pertinent, multoque minus quoad illa, quæ vi-
dentur cum principiis fidei pugnare, qualis eſt opinio, quam im-
pugnâmus. Non ergo videmus, quâ ratione Patres Conventus Pa-
riſienſis inducti fuerint, ut dicerent: *Non probari ab Eccleſia, qui De-
creta Concilii Constantienſis ſeſſ. 4. & 5. ad caſum ſchiſmatis detorqueant,
eorumque robur confringunt tanquam ſint debia auctoritatis, minusque
approbata.* Quasi verò nos Decreta Concilii ad caſum ſchiſmatis re-
ſtringamus; & non ipſum Concilium, tot tam claris, tamque repe-
titis verbis reſtringat, ut planè vim Concilio faciat, qui ad hunc ca-
ſum ſchiſmatis non reſtringit: aut Concilium illi detorqueant, qui
nihil Concilio addi volunt, nihil detrahi, ſed ipſum eo ſenſu intel-
ligi, quo loquitur: verba Concilii ſunt ſeſſ. 4. *Ipsa Synodus in Spi-
ritu ſancto legitime congregata diſponit, ſtatuit, decernit, declarat, ut ſequi-
tur; & primo quod quilibet cuiuſcuq; ſtatus, vel dignitatis, etiam ſi Papalis
exiſtat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem hæreſi-*

schismatis, & reformationem generalem Ecclesia Dei in capite & membris. Eadem repetuntur *sess. 5.* ubi videmus Concilium, ipsum suam definitionem limitare ad eam & statum, in quo tunc temporis Ecclesia versabatur; si enim limitare noluisset, poterat tot verbis parcere & absolutè dicere: *Teneri Papam Concilio universali obedire.*

Eodem pacto, non sumus nos, qui extra materiam fidei negamus Concilium fuisse à Martino V. approbatum, sed ipse Martinus, ipsa Concilii Acta *sess. 45.* ipsique Tabelliones Concilii, & instrumenta publicè ab illis confecta; ut proinde non aliis argumentis sit opus, sed solà Concilii lectione, ut omnibus palàm fiat, quinam sint illi, qui Concilium in alienum sensum detorquent, aliàmque omnino faciem, quàm habet, imponunt.

II. *Obijciunt octavo,* Concilium Basileense, quod *sess. 2.* definit Concilium esse supra Papam: non posse, nisi Patres consentiant, Concilium à summo Pontifice aliò transferri aut dissolvi. Et *sess. 3.* monitorium contra Eugenium IV. expedit, poenàsque non obtemperanti decernit. Et *sess. 4.* prohibet, ne durante Concilio Pontifex ad promotionem novorum Cardinalium procedat. Et *sess. 7.* non posse Papam de Beneficiis Cardinalium à Concilio punitorum disponere. Et *sess. 8.* Eugenium auctoritative, & sub poenis contumaciæ ad Concilium citat. Et *sess. 9.* rescindit omnia acta & processus ab Eugenio summo Pontifice contra Wilhelmum Concilii protectorem factos. Et *sess. 12.* acriter in Eugenium summ. Pontificem declamat, definitque & olim in Romanos Pontifices à Conciliis adinadversum esse, & deinceps animadverti posse. Et *sess. 14.* Conditiones Eugenio Papæ tribus formulis comprehensæ à Concilio præscribuntur, in quas nisi consentiat, Papatu exiit. Et *sess. 16.* Eugenius Papa, ut ibi habetur, *citationi, monitioni, & requisitioni sacri Concilii plenariè satisfacit.* Bullas & diplomata contra Concilium à se edita, nulla & inania fuisse declarat; ipsum verò Concilium fuisse legitimè inchoatum, legitimèque continuatum: quo videtur Eugenius omnia in superioribus sessionibus facta, & consequenter citationes, & sententias contra se dictas confirmasse, & Concilii auctoritatem supra legitimum Papam agnovisse. Et *sess. 17.* admittit, ut præfident, Legatos Papæ, sed cum certis conditionibus, quarum præcipua, ne ullam in Concilium exerceant jurisdictionem co-

nem co-

nem coactivam. *Et sess. 18.* expressè definit majorem esse Concilii, quam Papæ auctoritatem, & hunc nisi obediat, posse à concilio puniri. *Et sess. 21.* tollit concilium omnes Annatas, & qui eas exegerit, pœnâ Simoniacis decretâ punit: ipsum verò summum Pontificem, si aliquid contra hoc Decretum molitur, jubet concilio deferri. *Et sess. 26.* iterum definit Papam notoriè criminofum jurisdictioni concilii subiacere, ipsumque Eugenium Papam in jus vocat. *Et sess. 29.* circa medium, clarissimè iterum auctoritas concilii supra Papam asseritur. *Et sess. 31.* Eugenium suspendit. *Et sess. 33.* etiam deponit. *Et Sess. 38.* Concilium Generale supra Papam esse definit, idque ad veritatem fidei Catholicæ pertinere, & qui hoc pertinaciter negat, hæreticum esse. *Et Sess. 39.* Amadæum Sabaudia Ducem, sub nomine Felicis V. Papam renuntiat.

In appendice *ad Sess. 17.* quæ habetur post Acta concilii, Legati Eugenii IV. Romani Pontificis, *jurant fideliter laborare pro statu & honore Concilii Basileensis, ejusq. decreta defendere & manutenere, & specialiter decretum Concilii Constantiensis de subjectione Pontificis. Et aliud Synodi Basileensis decretum, quod Papa Concilio Universali obedire teneatur.* Idem habet Platina in *vita Eugenii IV.*

Ex his concilii Basileensis actis sic argumentari licet: Quidquid à legitimo concilio definitum est, & à legitimo Pontifice confirmatum, id pro vero ratoque haberi debet: sed concilio Pontificem subiacere, & à concilio citari, judicari, puniri que posse; & ipsa Synodus Basileensis definivit, & Eugenius Papa confirmavit tanquam ritè legitimeque facta.

Ad hæc, ut respondeamus, oportet rem aliùs repetere, totamque Basileensis concilii historiam sub oculos ponere, sic enim se ipsam veritas prodet. Ex præscripto Constantiensis *Sess. 39.* & postea Senensis conciliorum, Martinus V. Basileam universale concilium indixerat, quò cum per morbum, provectamque in senium ætatem proficisci non posset, eam curam Juliano Cardinali Diacono mandaverat. Martino paullo post extincto Eugenius IV. successit, qui eidem Juliano convocandi Basileam concilii mandatum repetit. *V. Acta Concilii Basileensis sess. 1.* Anno igitur *M c c c c x x i.* adultâ jam ætate concilium celebrari cæptum, sed pauci admodum Patres in sessionibus visi, bello inter Burgundiæ & Austriæ Duces flagrante,
impe-

impeditisque itineribus ; præsertim verò quòd Hussitæ hæretici, cæsis Catholicorum exercitibus, Basileæ fines incursarent ; & Eugenius vicinâ jam, securâque spe Græcam cum Latina Ecclesia coniungendi, Concilium in Italiam transtulisset, iussu Juliano Cardinali Basileensem Conventum dimittere : hinc primæ discordiarum faces. *Ex Bulla Eugenii* : *Postquam divina clementia, in App. ad illa Conc. Basl.* Negabant enim Patres Concilium jam semel legitime coactum dissolvi posse, aliòve transferri : Bohemos hæreticos armis insuperabiles recentique victoriâ elatos, humanitate vincendos esse, & à Concilio placidè veritatem edocendos : hos à Patribus invitatos ad Synodum, & itineri jam accinctos, ubi Concilium derapente solutum viderint, Patrèsque dilapsos : quid aliud dicturos, quam sibi ab Episcopis illusum esse ? Nihil ergo Synodo intempestivè dissipatâ, aliud agi, quam ut contumeliâ Patres afficiantur, & reducendi hæreticos spes omnis evanescat. His Basileensium querelis accedebant Sigismundi partim preces, partim etiam minæ, dicam Pontifici tempestatem præcinentis, si cœptis insisteret. Sed Eugenio, ne animum mutaret, multa persuadebant : cùm enim pacis cum Ecclesia Orientis componendæ desiderio flagraret, oportereque ipsum Romanum Pontificem Concilio interesse, in quo tantæ molis negotium agitabatur, ipsique Augusti cum Patriarcha adfuturi erant : nec tamen Basileam ire permetteretur, itinere & longo, & hyeme, armisque occupato, ac Græcis incommodo ; necessarium omnino videbatur comitia alibi locorum agi ; ergo Bononia delecta est. Patres cùm viderent Pontificem flecti non posse, huic oppugnando se accingunt, iis præsertim agentibus, qui aut odio in Eugenium, aut ambitione ferebantur, in turbido piscaturi. Imprimis ergo decretum Constantiense de auctoritate Concilii supra Papam iurant, illudque casu Pontificis dubii, ad casum Pontificis certi, contra mentem ipsius Synodi Constantiensis extendunt : deinde bellum civile aggressi, perinde ac si hæreses jam omnes debellassent, pacemque Ecclesiæ reddidissent ; toti in Eugenium vertuntur, diem illi dicunt, contumaciæ postulant, pœnas statuunt, acta rescindunt, & nisi ipse in concilium veniat, pareatque, minantur mitram excussuros, immo, quò nihil impudentius, sacroque conventu indignius fieri potuit, innocentissimis moribus Pontificem calum-

calumniis onerant, latrocinium, quod parabant, apud ignaros mendacio purgaturi. Multa sunt, quæ Basileensibus ad hæc audenda, animos faciebant, sed ambitio præsertim, Principum sæcularium armis subnixæ. Adeò ad Papatum aspirabant, ut perinde ac sublato Eugenio vacuâque sede, de modo eligendi Pontificem disceptarent, deque conditionibus, quas electo præscriberent. Furebat, mitcebatque omnia Dominicus de Capranica, purpuram illi negante Eugenio, quam Martinus contulerat, quæ causa alios quoque in Pontificem armabat. Philippus Maria Dux Mediolanensis ab ipso in Pontificatum ingressu Eugenio infestus, Columnenses incum concitaverat expilato sacro ærario, Romæque vix non capta: pergebat verò Patres in Eugenium concitare, immissoque in Picenum milite Bellum Pontifici infert, Sfortiæ perduelli patrocinium offert: Romanos ut Eugenium prodant subornat, illique capiendò insidias struit: nullumque finem Basileenses concitandi facit, donec pace cum Eugenio aliquoties factâ ruptâque, infelici mortè extinctus est, teste B. Antonino 3 p. T. 22. c. 11. §. 17.

Accedebat Philippo Duci Cardinalis S. Eustachii, qui Avinionensi & Venusino comitatibus à Synodo præfectus, ut hanc dignitatem tueretur, contra fas oblatam, ab Eugenio defecerat, rebusque turbandis impigrè laborabat. Ipsi Romani arma circumferente Philippo Mediolanensi, aut bellorum incommodis efferrati, aut spe vicinæ libertatis insolentes, in Capitolium concurunt, Hadrianam & Ostiensem arces occupant, Nepotem à latere Pontificis avulsam custodiæ tradunt, ipsum Pontificem in palatio obsessum, circumfuso milite observant, aut Philippo Duci, aut Patribus Basileensis Concilii, quorum mandatum expectabant, prodituri: sed Eugenius Monachi veste obtectus, elusisque custodibus Ostiam, tum Pisas, Florentiamque evasit, summis ubique honoribus acceptus. Romanorum interim legatos, violatæ Majestatis, tantique flagitii reos, Concilium & impunè accepit, sibi que adjunxit, & etiam turatum est. Raynaldus *ad annum 1434. n. 11. ex epist. Eugenii ad Principes.* Sed maximè Basileensibus ex Alfonsi Regis Aragoniæ in Eugenium conflato bello, audacia crevit, ejus hæc causa: Extinctâ Joannâ II. Neapolis Reginâ, stirps Andegavensis unâ conciderat, Regno jure Domini, & ex pactis

cum Carolo I. ad sedem Apostolicam reverso. Sed Alfonso Aragoniæ Rex cognomento magnanimus, Joanne Rege Navarrae aliisque duobus fratribus, ac ingenti classe stipatus, Regnum, ad quod Neapolitani eum evocaverant, invadit, Capuam capit, Cajetamque obsidet; ubi à Genuensium classe, copiisque Philippi Mediolanensis victus, captusque est; sed paullo post libertati redditus, eam inter alias conditione, ut contra Eugenium arma cum Philippo sociaret; quæ ab Alfonso tantò pronius admissa est, quòd Eugenium videret in Renatum Ludovici Andegavensis fratrem, adoptatumque à Joanna propendere. Scripsit ad concilium Alfonso, eique operam, Oratores, Prælatosque promisit, unde majores Patribus cristæ, tam potenti amico in suas partes adducto, præsertim verò ubi Alfonso instinctu etiam Carolus Galliarum Rex, & Sabaudiarum Dux ab Eugenio defecere.

Hæ nisi fallimur causæ sunt, quæ Eugenium permoverunt, ut metu schismatis, dissipandæque pacis cum Græcorum Ecclesia, in Basileensium postulata quantumvis iniquissima, conveniret. Videbat se armis domi, forisque appetitum, & à Principibus suis quærentibus desertum, solo adhuc Sigismundo in ancipiti pendente, quem ne repulsâ irritaret, apertumque schisma in Ecclesia accenderet, coactus tandem, metuque peioris mali, Concilium Basileense instauravit, Bullas censurasque, quas in Patres tulerat, refixit, & conditiones admisit dignitati Pontificiæ indecoras: sed tempori cessit prementique necessitati, quamdiu spes inquietos placandi affulsit; ubi verò indulgentiâ obstinatos vidit, adeò ut etiam in Archiepiscopum Tarentinum concilii Præsidem manus injicerent; & præsertim cum Græci nec Basileam vellent, nec Avenionem, sed in Italiam ad concilium proficisci; Florentiæ Synodum indixit Carolo Gallorum Rege approbante. Major digniorque pars, cui Legati Apostolici præerant, Pontifici parendum censuit; minor, quæ inferioris Ordinis Sacerdotibus constabat, repugnavit, Aragonio Rege, Sabaudiarum Duce, & Arelatenfis Cardinali omnia miscentibus. Ferunt hanc turmam seditiosorum Episcopis tantum 7. Abbatibus aliquot, aliis verò vulgo sacerdotum compositam fuisse, quibus contra morem omnium conciliorum jus suffragii collatum est: & hi tamen tantulo numero ausi sunt iterum diem Eugenio dicere, hæresis, aliorumque criminum damnare,

damnare, & tandem dictâ sententiâ Pontificatu exuere, substituto Amadæo Sabaudia Duce; qui cum mundi & vanitatum pertæsus vitam Angelis proximam in sylvis duceret, captus tamen perstrictusque insperatâ hac lue, amplâque dignitate, caput Tiaræ subjecit, morti vicinum, nomenque induit Felicis V.

Visum est omnibus tam indignum hoc facinus, ut Basileenses execrati ad Eugenium transirent: Gallia præsertim Rex, qui adornatâ insigni legatione, cujus Princeps Meldensis Episcopus fuit, se Eugenio submitit, supremam in Ecclesia auctoritatem penes Papam, non concilium esse professus. V. Raynaldum *ad annum MCDXLI. n. 10.* Ipse Amadæus, desertum se ab omnibus videns, tunc primò magnitudinem sceleris, quo se obstringi passus erat, æstimare auido cœpit, & sponte Nicolao, Eugenii postea successori, dignitatem indebitam cessit. Hic finis Basileensis concilii fuit, duodeviginti annos agitati, circa quod aliqua notatu digna occurrunt.

Primò. Summam in tanta rerum perturbatione Dei providentiam effulxisse, quæ luctante cum tam fæda tempestate Ecclesiâ, quam plurimos Sanctos velut in subsidium misit, videlicet S. Laurentium Justinianum, S. Antoninum, S. Bernardinum, S. Nicolaum Albergatum, B. Joannem de Capistrano, S. Franciscam, S. Coletam, S. Liduinam, &c. Eodemque tempore, quo in Concilio Basileensi Pontificia auctoritas impugnabatur, scriptis illi doctissimis commentariis eandem tuebantur, & Concilio præferebant, inter quos Joannes de Turrecremata, qui Concilio interfuit, librumque doctrinâ & rationibus insignem scripsit. Sed illud miraculo proximum fuit, Ecclesiam Græcam tot sæculis à Latina discordiis avulsam, eo tempore in gratiam, pacemque rediisse, quo inter se Latini collidebantur, Græcosque pessimo exemplo à pace ineunda maximè terrere poterant: sed Deus, *Qui facit concordiam in sublimibus Job. 25.* voluit & potentiam suam ostendere, omnia superantem; & suum in terris Vicarium, qui que illi adhærebant, tam celeberrimum Græcis unionem honorare: negari tamen non potest, Basileensium factionibus rixisque impeditam fuisse Æthiopum conversionem, quam Eugenius meditabatur.

Notandum 2. Exemplo Basileensium patuisse, quanti periculi sit concilium à Papa separari, ejusque auctoritati obstrepere: quan-

tumvis enim multa in eo Concilio præclare statuta fuerint; ubi tamen Pontifici præferri voluerunt, negari haud potest, omnia fuisse per summam ambitionem, rixas, factiones, violentiam, tumultus, & tandem atrocinia peracta, adeo ut oportuerit Principes armis, Deum peste, ad dissipandum tam perniciosum Ecclesiæ conventum accingi. Audi, quæ homines illius temporis, quique Concilio aderant, memoriæ reliquerunt.

S. Antoninus 3. p. Tr. 22. cap. 10. §. 4. Eugenius IV. Concilium Basileæ congregatum auctoritate Apostolicâ dissolvebat. Illi tamen obtinuerunt aures suas, & ceperunt Eugenium citare, solliciti ad hoc à Duce Mediolani agrè ejus Pontificatum ferente. Sigismundus vero Imperator, & Veneti dissuadebant eis, qui Basileæ erant congregati, ne pergerent. At illi deposito Eugenio, Ducem Sabaudie Amedæum in idolum sibi erigentes, Felicem V. nuncupaverunt. Cui tantum intra territorium suum obeditum fuit. Is cum Abbatem Panormitanum, & Joannem quendam institisset Cardinales, Joannes morte subiectus est, Abbas vero Panormum reversus, pileum sponte dimisit. Denique Julianus Cardinalis relicto Basileensi Conciliabulo, ad Eugenium Papam se contulit. Eodem loco: Illi nimirum Basileenses, obtinuerunt aures suas, scilicet suffragis Apostolicis, quibus Pontifex Basileensem Conventum dissolverat, non audientes vocem Domini, sed congregatione illâ factâ conciliabulo nullas vires habente, nisi in Synagga Sathana auctoritate suâ temerarie præsumptionis ceperunt Eugenium ad Concilium adendum citare, solliciti ad hoc à Duce Mediolani agrè Pontificatum ejus ferente, quia non sibi favebat.

Joannes Niderer in formicar. l. 1. c. 7. Usq; ad sex annos jam crebro disputatum est de diversorum statuum reparationibus, nec in effectum usq; hodie quidquam vidimus.

B. Joannes Capiltranus de Papa & Concil. auctor. p. 3. Jam vidimus abominationem desolationis Amedæum Sabaudiensem, non in loco sancto Romano throno, Domino prohibente, sed in loco profano, excommunicato, & interdicto, Basiliscorum spelunca, demonumq; caverna sedentem, in fano Cosroë Persarum olim perditissimi Regis.

Panormitanus, teste Aenea Sylvio, sic Patres Concilii allocutus est: Vos Patres, nostras contemnitis preces, Reges & Principes contemnitis; ac cavete, ne dum omnes despiciatis, ab omnibus despiciamini; iram contigisse visuri sumus.

Joan-

Joannes de Turrecremata: Nullus sana mentis vir, qui novit, cum quanta gravitate, integritate, & modestia, fidei judicia tractanda sunt, judicabit esse universali consensu totius Ecclesiae conclusa. Spirituq; sancto dictata, in quibus hujusmodi factiones, & practicae interveniunt.

Pius II. in Bulla retractat. In minoribus agentes, nondum sacris ordinibus initiati, cum Basilea inter eos versaremur, qui se generale Concilium facere, & universalem Ecclesiam representare aiebant, Dialogorum quemdam libellum scripsimus, in quo ignorantes (ut Paulus) persecuti fuimus Romanam Primamque sedem. Unde in Domino commonemus, ne fidem ullam praestetis prioribus illis scriptis, quae supremam Apostolicam sedis auctoritatem quovis pacto elidunt. Nec cum Pontificatu hac nobis opinio advenit. Sed cum Julianus S. Angeli, & Joannes S. Petri, Cardinales, quibus plurimum credebamur, ad Eugenium defecissent: cum paucissimi in fide Basileensi remansissent: cum Fredericus Romanorum Rex Felici V. in Eugenio locum suffecto, honorem tanquam Pontifici Romano exhibere nolleret, cum in Frederici Aula agentes, Eugenium in multis falso accusatum invenissemus: cum Julianus Cardinalis post unionem Graecorum Ferraria, Florentiaq; conclusam, in Ungaria legatione functus, Vienna nobis occurrisset, dixissetque, unam vocem Graecorum & Latinorum hanc esse, salvari non posse, qui sanctae Romanae Ecclesiae non teneret unitatem: cum Joannes Cardinalis Apostolici Palatii Auditor, aliq; docti viri multum nobis frequentibus colloquiis suis profuissent: cumq; Caesar Basileenses induceret, ut Ecclesiastica pacis causa, se ad novum Concilium, quod Constantia indiceretur, transferrent: illi vero id primi recusarent, ob eamq; rem multi doctissimi viri, & opinione sanctitatis illustres, scire se dicerent, Basileenses Spiritum Sanctum non habere ductorem: his omnibus consideratis, recognovimus errorem nostrum, Basileense Dogma rejecimus, Eugenio Pontifici Maximo caput submisimus, illud Hieronymi diximus: Cathedra Petri communionem confocior, super illam fundatam Ecclesiam scio. Erasmusque adhuc Clericali tantum charactere insigniti, quando ad Eugenio obedientiam rediimus.

B. Nicolaus Albergatus, teste Carolo Sigonio in ejus vita c. 13. Cum audisset, quae in contemptum Apostolicae sedis decrevisset, vehementius homo antiquae probitatis exarsit, atq; graviter eorum facta increpuit, & ut in auctoritate summi Pontificis ipsius Christi Vicarii permanerent, admonuit. Obiter hic animadvertendum est, omnes propè sanctitate conspicuos Doctores Pontificem Concilio praetulisse, etiam qui hoc tem-

pore, cum maximè hæc controversia fervebat, scripserunt: quales fuere S. Antoninus, S. Bernardinus, S. Laurentius Justinianus, B. Albergatus, B. Capistranus: præter antiquiores jam suprà citatos S. Thomam, S. Bonaventuram, S. Albertum M. B. Augustinum Triumphum, S. Bernardum, S. Isidorum Hispalensem, ut meritò Sanctorum sententia hæc dici debeat, sicut altera Politicorum, qui plerumque cum affectu aliquo, aut odii, aut ambitionis, privatiq;ue lucri agitabantur, Concilium Papæ opponebant, ex utriusque conflictu ipsi prædam aliquam facturi.

Notandum 3. Gallos ipsos, qui aliquamdiu contra Eugenium Concilio adhæserant, ubi tamen veritatem edocti sunt, videruntque, dum ambitioni, privatiq;ue studiis Basileenses student, periclitari Ecclesiam; non solum ad Eugenii partes transierunt, sed apertè professi sunt Concilii auctoritatem infra Papalem esse; sic enim Episcopus Meldensis legationis Princeps à Carolo 7. Francorum Rege ad Eugenium, adornatæ in sacro purpuratorum Senatu, sui Regis Gallorumq; nomine inter alia locutus est: *Nimio fervore resistendi, ad hanc vesaniam devenerunt, quòd supremam potestatem in uno supposito consistere denegant, sed eam in multitudine, quæ citò in diversa scinditur, collocant, & pulcherrimam Monarchiam Ecclesia, quæ Christianos hucusq; tenuit in unitate fidei, in una professione religionis Christianæ, in uno ritu sacramentorum, in una observantia mandatorum, in eisdem ceremoniis divini cultûs, atq; pacem & tranquillitatem asseruit, non abolere & suppressere contendunt, nobilissimam politiam, quæ beatitudinem cœlestem habet pro fine, ad democratiâ vel aristocratiâ redigentes, & ulterius in malis procedendo unum sibi in capite assumpserunt, qui nunc eis præfertur, & sic schisma factum est nedum in obedientia capitis, sed & in doctrina Evangelii, quod omnibus Christicolis est abominandum. Et hoc animadvertens præfatus Christianissimus Rex Franciæ vehementi dolore ingemiscit, & condolens Ecclesiæ, remedia ubique perquirat, ac denique consulto Prelatorum, & aliorum multorum sapientium Regni sui, videtur sibi, quòd nullum est aptius remedium ad hoc schisma extirpandum, quàm evellere aut disperdere duas prædictas extremitates, ad quòd faciendum necessarium est generale Concilium. Porro Concilium olim Basileense unam extremitatem nimis exacuit, quando veritatem de suprema potestate in uno extingueret pertentavit. Concilium autem Florentinum hanc veritatem bene*

quidem

quidem lucidavit, ut patet in Decreto Gracorum, sed pro regulando usum hujus potestatis nihil edidit, nihilq. locutum est.

V. Raynald. *Ad annum MCDXLI. n. 10. & Ganguinum in Carolo 7.*

Tertio in historia Ecclesiastica reperimus Gallos supremam in Pontifice potestatem, & Concilio majorem publicè testatos esse.

Primò, sub Carolo M. Imperatore, cum Synodo in causa Leonis III. Romæ coacta à Francorum Episcopis conclamatum est: *Nos Apostolicam Sedem, qua caput est omnium Ecclesiarum, judicare non audent, nam ab ipsa nos omnes judicamur: ipsa autem à nemine judicatur, quemadmodum antiquitus mos fuit.* (a)

Secundò, in Concilio Florentino, ubi Episcopus Meldensis Regis Christianissimi & Gallorum nomine supremam potestatem in uno supposito consistere professus est, & qui eam in Concilio collocant, velanos esse, ac Catholicam unitatem scindere. V. Raynaldum *ad annum MCDXLI. n. 10.*

Tertiò, in Concilio Lateranensi Fridericus Cardinalis S. Severini, Claudius electus Episcopus Massiliensis, & Ludovicus Dominus de Soteriis, Legati Regis Christianissimi, suo & regio nomine coram notariis & testibus, in litteris patentibus Christianissimi Regis manu subscriptis, ejusdemque sigillo munitis, purè, liberè, & simpliciter sacrosancto Concilio Lateranensi tanquam vero, unico, & legitimo adhærent; in quo Concilio *Sess. 10.* expressè definitum est, Papam esse supra Concilium generale. (b)

Cum ergo in orbis totius conspectu toties, & tam sanctè supremam in Pontifice Romano potestatem Galli agnoverint, parique reverentiâ professi sint, eamque Conciliis prætulerint, nescimus planè, quænam sit illa Gallicana Ecclesia, antiquæ tam dissimilis, quam Conventus Parisiensis Pontifici opponit: Si enim eadem est doctrinâ & fide cum antiqua, cur aliud docet, creditque? Si alia verò ab antiqua est, novam hanc doctrinam fidemque & pristinæ discolorem merito suspectam habemus, cum sit monitum Sapientis *Proverb. 28. Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui.*

Notandum 4. Eugenium IV. Decreta Basileensis Concilii, quibus

(a) Vide Anastasium in Leon. III. Æmilium in Carolo M. Spond. *ad annum DCCC.*

(b) Videantur Acta Concilii Lateran. ult. Sess. 8.

bus auctoritatem Pontificiam Patres impetebant, contrariis Decretis saepe oppugnasse: nam & Archiepiscopos Colocensem, & Tarentinum milit, qui ab huiusmodi Decretis concilium prohiberent, cuius egregia ad Patres oratio extat in *App. Concilii*: & per Jacobum Ebrodunensem acta Concilii rescidit, *ex ead. App.* Et fautores Concilii gravissimis poenis affecit, *Act. Concil. sess. 9.* Et quidquid contra Pontificiam auctoritatem decreverant, nulla & irrita esse declaravit, quique ea tuerentur, dignitatibus ejecit, *Act. Concil. sess. 16.* Et denique, ut testatur Cardin. Turrecremata, qui Concilio assedit *l. 2. de Eccl. c. 100. Nunquam Eugenius adduci potuit, Concilio licet omnia movente, ut ea confirmaret.* Illud verum est, Eugenium, cum videret sibi amplius torrentem non posse, & Principum accessu, qui ob varias privatasque rationes ab eo flecebant, potentiam synodi indies crescere, remque ad schisma spectare; Concilium prorogasse, illudque declarasse rite inchoatum prolatumque esse, revocatis, quae in contrarium scripserat, quaeque ignorantia aut mutatione causarum nulla esse pronuntiavit: quae tamen omnia, utpote gravissimo meru schismatis & defectionis extorta, ipsoque Pontifice domique forisque armis & periculis obfesso, & vitae ac libertatis incerto, nulla omnino fuere; & quamvis jurata revocari poterant, tanquam notorie extorta, & in Ecclesiae gravissimum damnum spectantia: quid enim tam legibus & naturae consentaneum, quam rata non esse, quae vis metusque expressit, quaeque in commune damnum redundant? Alio deinde ex capite promissis absolvebatur Eugenius, quod videl. Basileenses contra pacta initamque concordiam, nihil non aggredi adversus Majestatem Pontificiam ausi sunt, eamque solo aequare: ipsi Legatos ad Graecos mittere: ipsi alia, quam Eugenius pactus erat, Graecis polliceri: ipsi Ecclesiae Romanae proventus intervertere: ipsi indulgentias largiri: ipsi Concilii translationem (nam Graeci Basileam & Avenionem aversebantur) nolle: ipsi denique omnia; Pontifice ad suae dignitatis ludibrium neglecto, umbrisque adscripto: cui unquam in mentem veniat, debuisse Pontificem, quae promiserat observare, ipso Concilio data fide, humanas divinasque leges calcante. (a) Ad haec Cardinalis Turrecremata *l. 2. c. 100. Andreas inquit, Venetus, Dominus Venetorum tunc Orator, & aliqui Domini Cardinales tunc apud Dominum Eugenium praesentes, timentes futurum magnum scandalum in Ecclesia, minati sunt*

provato

(a) V. Apologeticum de hac re Eugenii libellum, & Raynaldum Anno MCDXXXVI. num. 2.

privato Domino Eugenio, quod, nisi bullas illas adhesionis concederet, ipsum solum recedentes relinquerent. Unde prefato Domino in lecto decumbente, prefati Domini referantur, bullas illas taliter qualiter expeditivisse, & misisse Basileam.

Notandum 5. Etiam si Eugenius IV. metu impendentium malorum confirmasset, quæ contra dignitatem Papalem in Concilio decreta sunt, non propterea deduci posse, eum in fide errasse, cum ea controversia, quæ tunc agitabatur, necdum fuerit definita: nam quæ postea à Basileensibus sunt statuta, præsertim verò: *Hereticum esse, qui negat Papam Concilio subjici*: certum est nunquam ab Eugenio fuisse confirmata, immo & ab ipso Eugenio, & à majore ac saniore parte Prælatorum positivè rejecta. Ipse Turrecremata, qui omnium, quæ in Concilio fiebant, spectator aderat, negat Pontificem ullâ ratione reflecti potuisse, ut decretis Concilii subscriberet, quamvis declaraverit Concilium ritè inchoatum, continuatumque esse: aliud enim est Concilium esse legitimum, aliud omnia, quæ in illo statuuntur legitime facta & statuta esse, ut ex Concilio Chalcedonensi & Ephesino 2. patet: quemadmodum non omnia, quæ à legitimo Papa fiunt, continuo legitime facta sunt.

Quod verò objici solet, Oratores Pontificis in ea decreta jurasse. Respondemus jurasse suo, non Pontificis nomine, ut expressè habetur in *Append. hujus Conc. ad sess. 17. Tom. 5. Concilior. Venetæ edit. f. 649.*

Ex his ergo, quæ hucusque disputavimus, patet, cujus auctoritatis sint Decreta Basileensia; fatemur enim fuisse Synodum Basileensem legitime convocata, inchoatamque: sed postea ex gravissimis & publicis causis dissolutam, ejusque decreta, sæpe & graviter ab Eugenio Pontifice rescissa, damnataque: & quamvis hic postea metu impendentium malorum, ac præsertim erumpentis schismatis, Basileense Concilium instauraverit, revocatis, quæ adversus illud ediderat; hæc revocatio per dolum & subreptionem confecta est, incio & decumbente Eugenio, ut ex Turrecremata supra notavimus: aut per metum expressa non potuit iis prævalere, quæ ante & post illam liberè ab Eugenio contra Concilium sancita sunt; nam ut in simili causa scribit B. Athanasius in *epist. ad solitariam vitam agentes*: *Non est censenda ejus sententia, quam mina & terrores extorsit, sed ea, quam protulit, cum liberos haberet affectus*: Aut denique

si humani aliquid Eugenius passus, minorique quam decuit Constantiâ Pontificiam dignitatem tutatus est, nihil propterea in fidem deliquit, cum Decreta Basileensia, quantumvis temeraria & absurda, nihil tamen contra fidem statuerint: fueritque illius culpa aliquo modo illi similis, quam Petrus incurrit, qui Judæorum metu simulatione usus est: aut Liberius Papa, qui tædio exili pœnarumque in damnationem Athanasii consensit, subscripsitque primæ formulæ Sirmiensis, in qua nihil quidem fidei adversum legebatur, sed tamen omissa fuerat vox *Homousii & Consubstantialis*, quam ut fidei suæ tesseram, Catholici præferiebant; hanc ob causam malè quidem Liberius ab omnibus audiit, non tamen hæreticum fuisse habemus ex historiis Sozomeni l. 4. c. 14. & Nicephori l. 9. c. 37.

Immo si Basileensis Concilii historiam bene consideres, validum ex ea argumentum conficitur, Papam Concilio superiore esse: quamvis enim Patres obniterentur, cælum terramque miscerent, Eugenium in jus vocarent, illique Pontificatum adimerent, alio in Romanam sedem imposito: Eugenius tamen Conventum Basileensem invitum licet, dissolvit, illique aliud Oecumenicum Concilium Florentiæ opposuit, quod Ecclesia Græca Latinaque, ut legitimum amplexa; & simul Basileense latrocinium, erectumque, ut vocabant, Idolum abominata est: sicque communi velut totius Orbis suffragio decisum est, nullam esse Concilio in Pontificem auctoritatem: immo ab hac tamquam superiore posse illud dissolvi: & quamprimum à Vicario

Christi velut capite separatur, in cadaver evadere corrumpique, totamque Ecclesiam, schismate, discordiis malisque inficere.

§. XVII.

Respondetur ad Textus Canonicos.

Summaria.

1. *Re. Ad c. legimus 24. d. 93. & Glossam ibid.*
2. *Ad alia Capitula in decreto.*
3. *Ad c. II. Octava Synodi.*
4. *Ad c. sicut sancti d. 15.*
5. *Ad auctoritatem S. Antonini.*

I.

Quod dicitur 9 c. legimus 24. d. 93. qui exscriptus est ex Epistola Hieronymi ad Evagrium Episc. ubi : *Sed dicis : quomodo Roma ad testimonium Diaconi Presbyter ordinatur ? quid mihi præsers unius Urbis consuetudinem ? quid paucitatem de qua ortum est supercilium, in leges Ecclesie vendicas ? Si auctoritas queritur, orbis major est Urbe.* Ergo ex sententia B. Hieron. Concilium universale, quod totum orbem Christianum representat, majoris est auctoritatis, quam Urbs, & Urbis Romanæ Episcopus : & ideo glossa in hunc locum : *Est hic, inquit, argumentum, quod statuta Concilii præjudicant statutis Papa :* Et in c. nemo 9. q. 3. *Cum Papa peccat, potest ejus peccatum etiam Ecclesie denuntiari.* Et in c. si Papa d. 40. *Certe credo, quod si notorium est crimen Papa, & inde scandalizatur Ecclesia, & incorrigibilis est, quod inde possit accusari ; nam contumacia dicitur heresis c. si qui presbyteri d. 81. & contumax dicitur infidelis c. nullus d. 38.*

Re. Hieronymum in can. cit. non de potestate Romani Pontificis agere, majorne illa, minorve Concilio sit, sed calamum in superbos Diaconos stringere, qui se Presbyteris æquabant ; immo præferabant ; cum enim bonorum Ecclesie administratio illis commissa esset, & Romæ causis etiam præessent, teste B. Augustin. in quest. ex utroque mixtis q. 101, fiebat, ut à populo lucrum, non dignita-

Kkk 2

tem spe-

tem spectante, magis colerentur, ipsique supercilium attollerent? Horum fastui & contentione, quæ propterea ferebantur, compescendis, jam dudum Concilium Nicænum c. 17. & Carthaginense c. 6. c. 18. statuerant, Diaconi Presbyteris, ut dignitate, sic honoribus cederent: immo consuetudo Romanæ Ecclesiæ habuit, ut sederet Presbyter stante Diacono, donec crescente fastu etiam Diaconi sederent. Illorum ergo arrogantiam B. Hieronymus *epist. ad Evag.* confutat, docetque, non esse propterea Romanos Diaconos Presbyteris majores, quod arrogantiam in consuetudinem, vel potius abusum vertissent; totius enim orbis, Presbyteros ante Diaconos venerantis consuetudinem, abusui & supercilio paucorum merito præferri. En sensum & sententiam Hieronymi, quæ ad rem nostram nihil omnino pertinet. (a)

Ad glossam respondemus, eam methodo apud Jurisconsultos solemni in utramque partem argumenta & textus conferre: alioquin *in c. nemo q. 3.* expressè dicit: *Etiam si totus mundus sententiaret in aliquo negotio, erga Papam, videtur quod sententia Papæ standum esset, ut in c. hac est fides 24. q. 1.*

Aliud est Papam Concilio aut Collegio Cardinalium denuntiari, aliud judicari posse: denuntiationem ad effectum justæ & charitativæ reprehensionis, ac ut media emendationi necessaria parentur, jam dudum Octava Oecumenica Synodus admisit, nec nos negamus, & hoc solum dicit Glossa *in c. si Papa.*

Ceterum in iis, quæ ad fidem, & doctrinam Theologicam spectant, Glossam exilis esse auctoritatis ex eodem loco manifestum est, ubi quærens: *Pro quo peccato deponi Imperator possit?* Respondet: *Pro quolibet, si est incorrigibilis; unde deponitur, si est minus utilis.* Quæ Glossæ opinio erronea est, præcinitque discordiis & seditionibus classicum, repugnatque Evangelicæ & Apostolicæ doctrinæ *Matth. 23. & Petri 1.*

II. *Objicitur 10. c. confidimus 25. q. 1. c. contra. c. prima salus c. ideo, eadem causâ & q.* Ubi dicitur S. Pontificem sacris canonibus, & Universalium synodorum decretis alligari, & ea nullam magis exequi Sedem, quam primam oportere: Concilium ergo est supra Papam, cui leges,

(a) V. S. August. quæst. ex utroq; mixt. q. 101. S. Hieron. *epist. 85. ad Evag.* S. Gregor. *M. l. 2. c. 14.* & seqq. Baron. ad annum CDII. n. 44.

leges, parendique necessitatem imponit: hæc enim est subjectionis argumentum.

¶ Aliqua esse à sacris Canonibus & Conciliis statuta, quæ ad Jus divinum & naturale pertinent, quæ Romanum Pontificem utique obligant, & de his præsertim sermo est in præcatis Canonibus, ut patet ex c. *sunt quidam* 25. c. 1. *omne*. & c. *satagendum*. eodem. Quæ vero sunt Juris tantum humani, ea aut ex honestate obligant Pontificem, non necessitate *L. ex imperfecto ff. de Legat. 3* & *L. digna vox. C. de Legibus*. aut quoad vim directivam, non coactivam, *V. S. Th. 1. 2. q. 96. a. 5. ad 3.* more suo eleganter differentem; cum enim Principis exemplum in omnem partem valeat, fieri vix potest, ab aliis legem observari, quam Princeps ludibrio habet, infringitq;. Aut denique dicendum est Papam non posse temere, passim & absque legitima causa Canones solvere, in iisque dispensare: id enim quid aliud esset, quam potestate suâ ad destructionem Ecclesiæ, non ædificationem abuti? Quod si velis crudè & absque aceto præcitos Canones intelligi, oportebit dicere, & concedere, quæ nullus dixit hætenus, concessitque, Pontificem videlicet non statutis tantum Generalium Synodorum, sed etiam particularium, sanctorumq; omnium Patrum subjacere; de his enim omnibus ii Canones loquuntur.

Sed lubet Gratianum ipsum audire de hoc argumento differentem, & Canones interpretantem. *His, inquit, ita respondetur. Sacrosancta Romana Ecclesia ius, & auctoritatem Canonibus impertitur, sed non eis alligatur. Habet enim ius condenâ Canones: utpote quæ caput est, & cardo omnium Ecclesiarum: à cuius regula nemini dissentire licet. Ita ergo canonibus auctoritatem præstat, ut se ipsam non subjiciat eis. Sed sicut Christus, qui legem dedit, ipsam legem carnaliter implevit, octavâ die circumcissus, quadragesimo die in templo cum hostiis præsentatus, ut in se ipso eam sanctificaret; postea vero, ut se Dominum legis ostenderet, contra legis litteram leprosum tangendo mundavit; Apostolos quoque contra litteram Sabbathi per sata prætergredientes, spicas vellentes, & confricantes manibus suis, probabili exemplo David, & Circumcisionis, & templi excusavit dicens: Non legistis, quid fecerit Abimelech, quando venit ad eum David, & dedit ei panes Propositionis, de quibus non licebat edere, nisi solis Sacerdotibus, & comedit ipse, & puerie ius? Item, Octavâ die secundum legem puer circumciditur:*

Kkk 3

& vos

& vos in sabbatho circumciditis hominem? Item, Cùm iuge holocaustum ex lege offeratur, cùm masculini quadragesimâ, foemina verò octuagesimâ die ab ortu suæ navitatis secundum legis imperium cum hostiis in templum presentaretur; unde Sacerdotes offerentes hostias in templo, litteram Sabbathi solvunt, & sine crimine sunt: tunc filius hominis multo magis valet solvere litteram legis, qui est etiam Dominus Sabbathi. Hinc etiam de eo: Erat Iesus docens, tanquam potestatem habens, id est, tanquam legis Dominus, addens moralibus ea, quæ deerant ad perfectionem, umbram figuralium in lucem spiritualis intelligentiæ commutans, non tanquam scribe eorum, qui littera legis adstricti non audebant aliquid addere, vel commutare. Sic et summa sedis Pontifices canonibus, siue à se, siue ab aliis suâ auctoritate conditis reverentiam exhibent: & eis se humiliando ipsos custodiunt, ut aliis observando exhibeant. Nonnunquam verò seu iubendo, seu definiendo, seu aliter agendo, se Decretorum Dominos, & conditores esse ostendunt. In primis ergo capitulis, aliis imponitur necessitas obsequendi: summis verò Pontificibus ostenditur inesse auctoritas observandi: ut à se tradita observando, aliis non contemnenda demonstrent; exemplo Christi, qui Sacramenta, quæ Ecclesia servanda mandavit, primò in se ipso suscepit, ut ea in se ipso sanctificaret. Oportet ergo primam sedem, ut diximus, observare ea, quæ decernendo mandavit, non necessitate obsequendi, sed auctoritate impertiendi. Licet itaque sibi contra generalia decreta, specialia privilegia indulgere, & speciali privilegio concedere, quod generali prohibetur decreto. Quamquam, si decretorum intentionem diligenter advertamus, nequaquam contra sanctorum Canonum auctoritatem aliquid concedere invenietur. Sacri siquidem Canones ita aliquid constituunt, ut interpretationis auctoritatem sancta Romana Ecclesia reservent. Ipsamque soli canones valent interpretari, qui jus condendi eos habent. Unde in nonnullis capitulis Conciliorum, cùm aliquid observandum decernitur statim subinfertur: Nisi auctoritas Romana Ecclesia aliter imperaverit, vel, salvo tamen in omnibus jure sancta Romana Ecclesia, vel, salva tamen in omnibus Apostolica auctoritate.

III. Obijciunt 11. c. 21. Octava Synodi Oecumenicæ, ubi dicitur: Universalis Synodus cum convenienti reverentia quamlibet questionem de Romana sede exortam audire tenetur, & in ea proficere; non tamen audacter sententiam in Romanum Pontificem dicere: ergo si non audacter, sed cum debita reverentia Concilium universale procedat, poterit in

rit in Romanum Pontificem sententiam proferre; non enim absolute prohibetur judicari; sed temerè & audacter.

¶ Si modus tantum judicandi, non ipsum judicium prohiberetur, nihil hinc speciale circa Pontificem Synodus disponderet, quod maxime tamen intendebat: cum audax & temerarium judicium in omnium causis prohibeatur: & quoad hoc non est discrimen inter examen aut delationem, & judicium temerarium; cum utrumque prohibeatur, & tamen Synodus citata discrimen facit, admitti que posse quidem Concilium universale cognoscere de controversiis, notoriis delictis, & abusibus quæ in summo Pontifice notantur, non tamen judicium ferre: hoc enim temerarium & audax fore. Si enim de notoriis Papæ delictis, abusibus sacræ potestatis, cognitio & judicium Synodo permetteretur, cur canon citatus inter cognitionem & sententiam distingueret, & hanc Concilio negaret, illam permetteret? Permittitur ergo universali Concilio, ut quæ Pontifici objectantur, cognoscat quidem examinetque, non tamen quoad effectum judicandi, sed tantum admonendi, reprehendendi, omnique honestæ ac permisæ ratione emendatione procurandi, immo etiam Pontifici, si Ecclesiam vastet usurpè que aliena, resistendi, ut eleganter scribit B. Gregorius l. 7. ep. 1. ind. 2. ad Januarium, & habetur in c. Paulus 2. q. 7. Paulus dicit: Seniore ne increpaveris: sed hæc ejus regula in eo servanda est. cum culpa senioris exemplo suo non trahit ad interitum corda juniorum. Ubi autem senior juvenibus exemplum ad interitum prabet, ibi districta interpretatione ferendus est. Nam scriptum est: Laqueus juvenum omnes vos. Et rursus Propheta dicit: Maledictus puer centum annorum.

IV. Objicitur 12. c. sicut sancti d. 15. Ubi Gregorius M. dicit: Ne quidem à S. Pontifice solvi posse, quos quinque Concilia Oecumenica ligarunt; aut ligare, quos illa solverunt.

¶ Sermonem esse de hæreticis, quos ea Concilia dampnarunt; nec enim in potestate S. Pontificis est efficere, ut sit hæresis, quod non est; aut sit vera fides, quæ vera non est. Quod si velis sermonem esse de jure merè humano: etiam ista mutari à S. Pontifice sine gravi & publica causa non possunt, dicimur enim ea non posse, quæ honestè licetèque fieri nequeunt.

V. Objicitur 13. S. Antoninus, qui q. 3. p. T. 23. c. 2. §. 6. In iis quæ ad fidem pertinent, majorem esse scribit auctoritatem Concilii, quam S. Pontificis: & infra. In iis, quæ universalis Ecclesiæ statum concernunt, non posse Papam contra Concilium aliquid statuere.

¶ S. Anton.

¶ S. Antoninum nihil aliud velle, quam semel à Conciliis in materia fidei statuta, mutari à Pontifice amplius non posse, quod verissimum est: sicut enim in potestate Pontificis non est facere, ut triangulus non sit triangulus: aut quod verum est, non sit verum: multo minus, ut quod revelatum à Deo est & consequenter credendum, non sit revelatum nec credendum: immo si Papa, quæ sunt fidei everteret, jam hæreticus esset, & ut supra diximus, Concilio subjectus. Rursus in ipsis fidei Decretis condendis, si Papa toti Concilio repugnaret, suæque contra omnes opinioni inhæreret, nec veritatem edocuit acquiesceret, hoc ipso hæreticus præsumendus esset, nec illius sententia prævaleret, quia privatum Doctorem ageret, hoc est, privatis tantum rationibus duceretur.

Rursus non potest Papa ea Conciliorum statuta abolere, quæ ad totius Ecclesiæ pacem, & decorum constituta sunt, hoc enim esset abuti potestate, quam ad ædificandum accepit, non destruendum. In his casibus negat S. Antoninus, & nos cum ipso, Papam Concilio adversari posse, quod tamen non ex eo provenit, quod Papa non sit supra Concilium; sed quod non sit supra Deum, supra fidem, supra rectam rationem. (a)

§. XVIII.

Respondetur ad exempla Pontificum, qui à Conciliis videntur judicati, damnatiq; fuisse,

Summar. unicum.

¶. *Ad exempla variorum Pontificum, quos Imperatores aut Concilia judicarunt.*

Discitur 14. Multi Pontifices fuerunt judicati punitiq; à Conciliis, imò etiam Imperatoribus. Marcellinum judicavit Synodus Sinuessana, quod Idolo thus incendiasset: Constantius Liberium, Justinianus Sylverium profecti-

(a) V. Gelas. Pap. in ep. ad Episc. Lucan. l. c. 2. & habetur c. Et si causa l. q. 7.

qui à conciliis videntur judicati. 449
proscripsit. Otto I. in Concilio Romano Joannem XII. expulit,
fuffecto Leone VIII. Henricus III. Gregorium VI. deposuit, & Cle-
mentem II. ordinari in Concilio Episcoporum jussit, teste Leone
Ostienfi l. 2. Chron. Cass. c. 80.

8. Hæc exempla qui obiciunt, manifestè produnt, quàm ma-
lam, miseramque causam susceperint defendendam, cui sustinendæ ar-
gumentis æquè miseris utuntur, & toties damnatis: eadem enim ra-
tione possent & exemplo Davidis adulteria, & Neronis tyrannidem
commendare. Sed ad singula veniendum.

Marcellini causam Sinuessani Patres cognoverunt, & examinâ-
runt quidem, meritoque, cum idolis adolevisset; nec tamen condem-
nare ausi sunt, ut patet ex actis illius Concilii. *Tom. 1. Concil.*

Constantius Imperator Arianus eo jure Liberium in Bero-
ëam Thraciæ relegavit, quo Nero Martyres persecutus est. Vicit
Liberium biennii exilium, & in Athanasii condemnationem consen-
sit, quæ causa fuit, ut hæresis suspectum nollent Catho-
lici admittere, sed Felici III. adhærent, multique prop-
terea à Præfectis Constantii Martyrio sunt affecti. *V. Hieron.
in Chron.*

Sylverium per vim metumque, acceptaque insuper pecuniâ
Theodorus Gottorum Rex solio Pontificali imposuit: sed post-
modum ejus electioni Clerus subscripsit teste Anastasio *in vita Sylve-
rii*. Hunc cum Theodora Augusta permovere non posset, ut An-
thymum hæresis Eutychianæ damnatum restitueret, per Belisarium
in exilium egit, & Vigilium, à quo ingentem auri summam accepe-
rat, & majora promissa, Pontificem jussit. Exilio Sylverii ea causa præ-
texta, quod contra Imperatorem cum Gottis colluderet: fictæ
que litteræ Sylverii Pontificis nomine, quæ colorem calumniæ
adderent. Exhortuit postea Belisarius impium facinus, illicque ex-
piando Romæ templum posuit, sceleris juxta, & pœnitentiæ monu-
mentum. (a)

Joannis XII. expulsio sic habuit: Joannes Alberici poten-
tissimi Romanorum Patritii filius, in principatum urbis defuncto
Patre successit: & paullo post duodeviginti annos natus, mortuo

LII Agapè

(a) V. Anastas. in Sylver. & Liberat. in Breviar. c. 22. Baron. ad an-
num DXXXVIII.

450 Lib. II. §. XVIII. Respondetur ad exempla Pontificum, Agapeto in Papatum irrupit, metu, potentiâ, opibus nixus, & quem schismatis & pejorum metu, toleravit potius Ecclesia Pontificem quam fecit. Hic Berengarii tyrannidem non ferens, Ottonem per Legatos in Italiam vocavit; adfuit cum ex reitu Otto fusoque Adalberto Berengarii filio Italiâ potitus, & à Joanne unctus est Imperator: fides mutuò data & accepta, ac juramento adstricta. Vix Româ excesserat Otto, & Joannes pactorum negligens se Adalberto jungit, causatus suis hostibus Ottonem favere, & quæ ad Romanam Ecclesiam pertinerent, usurpare. Imperator binâ legatione Pontificis animum placare conatus est, sed cum flecti non posset, Romani armatus intrat, Pontificem in fugam vertit, Clerum Populumque Romanum juramento adstringit, nunquam sine Imperatoris assensu Pontificem electuros; & denique coactâ Italiæ & aliquot Germaniæ Episcoporum Synodo, præter Clerum Romanum, Joannem Pontificem sacrilegii, incæstus, Simonix aliorumque criminum turpissimè reum vocari curat, nec comparentem, Papatu exuit, & ex Concilii sententia Leonem subrogat, Octavum postea dictum. (a)

Joannes paullo post extinctus est, quem Luitprandus in adulterio à dæmone occisum scribit. Circa hanc Joannis XII. depositionem observandum est, malè aliquos hujus exemplo uti, ut probent Papam criminosum à Concilio Universali deponi posse: nimis enim hoc argumentum probat; cum enim Concilium à quo Joannes exauctoratus est, particulare, & ex Episcopis Italiæ præter paucissimos Germaniæ conflatum fuerit; sequeretur contra omnium sententiam, etiam Synodum particularem, cui ne quidem Episcopi abdicandi potestas est, supra Pontificem Romanum esse: Deinde quidquid in prima illa Synodo Romana contra Joannem statutum est, alia Synodus æque Romana damnavit, in qua conclamatum à Patribus est, primam illam fuisse prostibulum favens adultero, in valori scilicet alienæ sponsæ, nempe Leoni intruso. Et Joanne postea extincto, Cleri Romani & Cardinalium voto Benedictus V. Papa renuntiatus est, nec prius à Romanis desertus, quam armis Ottonis Augusti Româ iterum captâ; refertque Dietmarus Episcopus Merseburgius *l. 2. Chronici*. ob injurias Bene-

dicto

(a) Vide Luitpr. c. 8. l. 6.

dicto illatas Ottonis exercitum peste gravissimâ confectum, qua magna illius pars consumpta est. Idem Dietmarus, qui tempore Ottonis scribebat, de eodem Benedicto hæc scribit: *Romanorum prepotens Imperator Otto secundus, valentior sibi in Christo Dominum Apostolicum Benedictum, quem nullus absque Deo judicare potuit, injuste, ut spero accusatum, & quod utinam non fecisset, exilio in Hamburg relegari precepit.* Sed hæc omnia sunt nulla: fueritque Joannes XII. in Synodo Romana legitime iudicatus damnatusque, nihil illius exemplo convincitur, Joannem enim fuisse metu, & largitionibus intrusum, & ab Ecclesia toleratum non electum, jam supra diximus; nulla est verò consequentia à Pontifice intruso ad Pontificem legitime electum: intrusio enim inficit electionem, redditque nullam: de quo vide §. 14.

Cum ergo depositio Joannis XII. ex tot capitibus evadat ad minimum dubia, nihil facit ad Concilii superioritatem probandam; cum principium dubium non sit idoneum medium veritatis demonstrandæ: prius ergo certi aliquid in medium afferant, tum à nobis assensum petant; neque enim tam mali rerum aestimatores sumus, ut rebus dubiis fidem addicamus nos, tot ex sacris litteris, Conciliis, sanctisque Patribus ex adverso instructi, edoctique. Otto Frisinganus l. 6. c. 23. de hac ipsa Joannis depositione sic loquitur: *Quæ omnia utrum licite, an secus acta sint, dicere presentis non est operis, res enim gestas scribere, non item rerum gestarum reddere rationem proposuimus.*

Ad Gregorium VI. respondemus, aut non fuisse illum Pontificem legitimum; tres enim eo tempore sibi Pontificatum vindicabant, & unus in Vaticano, alter ad S. Mariam, tertius in Palatio Lateranensi sedebant: aut quod verius est, legitimus quidem Pontifex Gregorius fuit, sed cum videret armatum ex una parte Henricum Regem, eumque implacabilem: ex altera verò imminens Ecclesiæ schisma, sponte Papatu abiit. (a)

Ergo ut hunc §. concludamus: exempla hæcenus allegata, cum sint de Pontificibus aut intrusis, aut dubiis, aut sponte cedentibus, aut per tyrannidem ejectis, nihil probant; nec enim quid vi aut per injuriam factum sit quærimus, sed quid Jure, & ex legum præscripto fieri possit debeatque.

LII 2

§. XIX.

(a) V. Platinam in vita, & Otton. Frisingens. in Chron. l. 6. c. 32.

§. XIX.

Respondetur ad alias rationes, quæ Pontificibus opponuntur.

Summaria.

1. *Melius Ecclesiæ consultum esse, summâ potestate in Pontifice potius, quàm Conciliis collocatâ.*
2. *Pontificem non Ecclesiæ, sed Christi Vicarium & Ministrum esse, non ergo Concilio, aut Ecclesiâ inferiorem.*
3. *Ecclesiâ à Papa, hoc est, Capite separatam errare posse.*
4. *Papam membrum Ecclesiæ esse, potestatem verò ipsam Papalem non ex parte tantum, sed plenariè Pontificis esse.*
5. *Ex Matth. 18. absurdè deduci Papam judicio Concilii subjacere.*
6. *An in Ecclesiâ ut distincta à Pontifice, reperire sit supremam & Papalem auctoritatem?*
7. *Quid de Pontifice mortuo, deportato, amente? &c.*
8. *Quid de Papa hæretico?*
9. *Ex jure defensionis, quo contra Pontificem Ecclesiâ gaudet, malè deduci jus majoritatis & jurisdictionis.*
10. *Non tamen frustra esse Concilia, quia Pontifici subsunt.*
11. *An expediat curando corpori caput truncare?*

I.

*Rjicitur 15. Deus Ecclesiæ suæ optimè providit, multo-
que melius, quam Synagoga, cui dicitur: Quid debuisti fa-
cere vinea mea, & non feci? Isa. 5. Sed Ecclesiæ pessimè
consultum foret, si omni remedio cateretur, quò Ponti-
ficem*

ficem Ecclesiæ inutilem, immo noxium, vitæque & moribus omnia corrumpentem, qualis Joannes XII. fuit, amovere non posset: sicut enim corruptio optimi est pessima: ita corruptus & malus Pontifex est pessimum Ecclesiæ malum: quis autem credat Deum pessimo malo, nullum remedium, quo sanaretur, opposuisse? nec verò remedium ullum est, si Pontifex malus & incorrigibilis judicari potest à nemine: quemadmodum nec agrotò ullum remedium est, si nulli medico subdatur, qui corruptum infectumque membrum ferro secet. Aut verò Deus Ecclesiam necessariis remediis in pessimo morbo destituit, aut Pontificem malum, & corrigi nolentem alicui medico subdidit: cui verò si non Concilio universali?

¶. Ad ipsam Dei providentiam, & maximum Ecclesiæ bonum pertinere, quòd summam Potestatem in Pontifice, non Concilio collocaverit, & hoc illi subjectum voluerit: si enim optimè consultum est navi, quæ uniùs imperio ducitur: exercitui, qui unicoparet, non pluribus: corpori, cujus summa & tota facultas gubernandi regendique in capite non membris est: quis propterea Ecclesiam dicat minùs providè instructam, quòd illi unum caput Deus, unumque Ducem præfecerit, illique summam rerum, non multitudini crediderit: immo malè Deus Ecclesiæ providisset, Pontifice Conciliis subjecto, & frenis non aurigæ, sed equo commissis. Magnum malum fatemur Princeps malus, sed pejus, multitudo dominans. Nec enim tantum pericali est ex malo Pontifice, quantum ex schismate, & discordiis: hæc siquidem malos juxta bonosque involvunt, aut ignorantia videlicet, aut indiscretâ pietate: sunt diuturnæ: tollunt pacem mutuamque charitatem, hoc est, animam Reipubl. impunitatem flagitiis & licentiam tribuunt, & tandem in hæreses desinunt. Hæc omnia ex discordiis; nec discordiæ umquam defuturæ, summâ rerum in Concilium collatâ. Legantur Acta Conciliorum & Basileensis præsertim; quid non illic mali, ambitionis, discordiarum, scandali, latrocinii denique reperias secessionem semel à Pontifice factâ, usurpatâque in hunc potestatem? Et docuit exemplum Eugenii IV. nullum fore tam innocentem sanctumque Pontificem, & tanto fastigio parem, cui non timendum sit à Concilio naufragium, semel hoc ad clavum sedente, ut me-

ritò B. Gregorius Nazianzenus *epist. 55. ad Procopium* scripserit: *Numquam sine periculo ac offensione sacerdotum haberi conventus.* Quod verissimum est, ubi non uniparent, à quo ducantur; ubi enim plures sunt mentes ac plura corda, ibi semper aliqua inest opinionum & affectuum discordia: hæc contentionem parit, & contentio seu pugna ut in corporis, sic animi temperamento corruptionis origo est. Patet ergo Ecclesiam optimè à Deo curatam esse, cum unus qui regeret, non plures præfecit. Nec propterea vitia Pontificum sine remedio sunt: rogari enim, moneri que potest, nec à Concilio tantum, sed etiam à Principibus Christianis: & hoc præsertim tempore, quo tanta honoris & decoris ratio in aulis habetur, ut vix aliquem Pontificem futurum credamus, tam pudoris expertem, qui hoc, quo diximus, modo, aut non correcturus sit vitia, aut saltem ne oculos teriant velaturus; & quod monuit Politicus: *Semolis saltem arbitris, turpis futurus.* Quod si Ecclesiam invadat, aut aliena usurpet; resisti illi potest, & quævis honesta defensio opponi. Hæc si non prosint; Oratio adhibenda, quæ inter media à Deo præparata, efficacissimum est, & si ritè fiat, non potest non exaudiri, juxta illud Joann. 14. *Quodcumque petieritis Patrem meum in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in filio.* Et pulchrè docet S. Th. 3. *contra Gent. c. 95 & 96.* Nec propterea dicendum est, Ecclesiam absque remedio esse, quia remedium à solo Deo expectat: immo tanto fortius est remedium, quanto propinquius & immediatius à Deo est, & ordini ab ejus providentia statuto accommodatius: est vero divina Providentiæ ordo, ut quæ in aliquo genere suprema sunt, nullis inferiorum subdantur: in corpore humano quia cor est primum mobile, à se ipso, non alio vibratur: Sol in genere lucidorum est primum lucens, & ideo omnia illuminat, ipsum à nullo alio, præter Deum illuminatur: Principia demonstrationum, sunt prima in genere intelligibilia, & ideo per alia principia non demonstrantur: Linea in genere rectorum est prima figura, & ideo iudex & regula omnis obliqui, ipsa verò ab alia non rectificatur: Denique primum mobile est mensura motûs, & temporis, & ideo temporis non subiacet: nec propterea timendum est, ne ista juxta terminos à Deo impositos præfixosque deficiant, quia immediate à Deo gubernantur. Cum ergo ex Dei institutione Papa sit fundamentum,

tum, Pastor caputque, hoc est, primum movens, & gubernans in Christi Ecclesia, Ecclesiæ non subjacet, sed Deo soli; nec propterea timendum est, ut in fide & doctrina deficiat; & Ecclesiam absque remedio relinquat, cui Deus hunc ordinem imposuit, & cui, ne pereat, curæ est, reservato sibi tamen Vicarii sui iudicio, juxta illud *Ezech. 34.* *Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipse super Pastores requiram gregem meum de manu eorum, & cessare faciã eos, ut ultra non pascant gregem meum, nec pascant amplius pastores semetipsos, & liberabo gregem meum de ore eorum, & non erit ultra eis in escam.*

II. *Objicitur 16.* Papa est Minister Ecclesiæ *1. ad Corint. 4.* & *Matth. 20.* & idè S. Thom. 2. 2. q. 100. 1. expr. docet *Papam non esse Dominum, sed Dispensatorem rerum Ecclesiæ.* Nec Ecclesia est propter Papam, sed Papa propter Ecclesiam, ad cujus ædificationem, non destructionem claves & potestatem accepit. *2. ad Corinth. 13.* Si Papa est Minister & Dispensator Ecclesiæ, ergo est infra Ecclesiam & infra Concilium, quod illam repræsentat.

¶ *Papam esse Ministrum ac Vicarium Christi, & etiam Ministrum Ecclesiæ.* Ministrum Christi, quia hujus Vicarius, & ab hoc potestatem in Ecclesiam accepit, & administrationem bonorum ipsius Christi, & idè *1. ad Corint. 4.* Apostolus dicit: *Sic nos existimet homo ut ministros Christi.* Est etiam Minister Ecclesiæ, quia in hujus bonum & ædificationem Christus Papatum instituit: sed hoc ministerii genus non infert subjectionem, & inferioritatem: nam & Angeli dicuntur missi in ministerium propter eos, qui capiunt hæreditatem salutis *ad Hebr. 1.* nec tamen Angelus infra hominem est, sed infra Deum, cujus propriè ministrum agit. Immo hoc ipsum bonum, pax & unitas Ecclesiæ, ad quam ordinatur Papatus, exigit, ut Ecclesia sit infra, non supra Papam; quemadmodum & Dux est propter exercitum, & Gubernator est propter navigantes; non tamen in exercitu ducendo, regendaque navi, aut nauta navigantibus subjacet, aut Dux exercitui; quia hoc ipsum in malum potius & militibus & navigantibus cederet. Licet ergo Deus plus Ecclesiam dilexerit, quàm solum Papam, voluit tamen eam Papæ subjectam, quia magis illi expedit uni, quàm pluribus subesse; & obedire, quàm imperare: quando ergo ipsa subjectio est majus bonum, quàm non subjectio, non valet conse-

quen-

quentia; Papa est propter Ecclesiam; ergo Ecclesia non Papæ est subiecta, sed Papa Ecclesiæ, quemadmodum non sequitur, pater magis diligit filium quàm tutorem; & tutor est propter filium; ergo filius non est tutori subiectus, nec minoris auctoritatis, quàm tutor: immo quia pater magis filium dilexit, quàm tutorem, oportuit maiorem huic, quàm illi auctoritatem dare, cum melius sit filio subesse, quàm non subesse.

Et denique cum dicitur, Papam esse propter Ecclesiam: & Ecclesiam plus à Deo, quàm solum Papam diligi; verum non est de Ecclesia à capite suo separata, illique opposita, nec obtemperare volente, quale Concilium Basileense: talis enim Ecclesia Vicario Christi non subiecta, & in eum insurgens, cum alienam Potestatem sibi usurpet, dissolvatque ordinem a Deo institutum, & in schisma defleat, non potest Deo placere, cui confusio, schisma, & ambitio nunquam placuerunt, nec placere possunt.

III. *Objicitur* 17. Ecclesia errare & deficere non potest, cum ipsa sit columna & firmamentum veritatis. *1. ad Timoth. 3.* Papa verò & errare & deficere potest, immo in hæresin incidere *c. si Papa d. 40.* ergo iudicium Ecclesiæ firmitus certiusque est, consequenter prævallet iudicio Papæ.

R. Si Ecclesiam à Pontifice separatam, nec ab illa directam consideres, eam omnino errare posse, ut patuit in Conciliis Ephesino 2. & Basileensi, & nos supra docuimus; sicut enim corpus capite minutum, aut aliàs à capite non directum, impingit, caditque: sic Ecclesia & Concilium, auctoritate, & gubernatione Pontificis destitutum. In ipsum Pontificem, ut privata quædam Persona, error quidem personalis cadere potest, & in illum facilius, quàm in Concilium; pronius enim est unum, quàm plures decipi: sed non si Papa ex auctoritate Pontificia sibi à Christo communicata, & ex cathedra sententiam ferat, & in fide aliquid definiat: tunc enim non ipse, sed Spiritus sanctus per illum loquitur, teste Christo Domino *Marci 13. Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus S. qui loquitur in vobis.* Cum ergo ad Pontificem spectet, quæ sunt fidei determinare, illique Ecclesia obedire teneatur, ut docet sanctus Thomas 2. 2. q. 1. a. ult. & contra errores Græcor. c. 37. & habetur in c. *quod tunc* 24 q. 1. Error Pontificis totius Ecclesiæ, hoc est, capitis & membro-

membrorum error esset, cum tamen certum sit, Ecclesiam in rebus fidei erroris expertem esse. Et de hoc plura in sequenti Propositione. Sed demus Pontificem errare posse in materia fidei; adhuc non sequitur esse Concilium supra Papam. Nam vel error in fide est vincibilis, & tunc Pontifex vincibiliter errans hæreticus est, in quo casu concedimus Concilio subesse: Vel error invincibilis est, & tunc Pontifex veritatem à Concilio docendus est, ut habetur *in c. Paulus 2 q. 7.* Cui nisi acquiescat, error invincibilis evadit, & hæreticalis.

IV. *Obijcitur 18.* Omne totum est majus sua parte; sed Papa est pars & membrum Ecclesiæ, & hæc est totum corpus mysticum; huic ergo Papa subiacebit.

R. Ecclesiam ut à Papa distinctam, & huic oppositam non esse integrum corpus, sed truncum & acephalum. Et quamvis Papa ut homo Christianus sit membrum Ecclesiæ præcipuum, & maximæ dignitatis: ipsa tamen auctoritas, jurisdictio, & potestas Papalis non est pars aliqua, sed tota, & plena, & retundans jurisdictio, cui omnem Ecclesiam (cujus jurisdictio est pars tantum aliqua & deliberatio Pontificiæ potestatis) Christus subjecit; quemadmodum in corpore humano, licet caput sit membrum corporis, ipse tamen influxus directivus & gubernativus, qui per sensus, intellectum, voluntatem & diffusionem spirituum animalium exercetur, non est particulariter, sed totaliter in capite, à quo velut fonte in reliquum corpus derivatur. Sic omnino plenitudo Ecclesiasticæ potestatis in Papa à Christo collocata est, & per Papam in Episcopos deducitur, ut habetur *in c. sacrosancta d. 22. c. omnes d. ead. c. qui se fecit 2. q. 6. c. decreto 6. q. 6.* Et *Basilensis in epist. Synodali ad Eugenium IV. Vid. de hoc argumento prolixè differentem Salmer. Tomo 12. à Tract 64.*

V. *Obijcitur 19.* Ecclesia ex Christi ordinatione constituta est iudex Papæ, per illa verba Matth. 18. *Si peccaverit in te frater tuus &c. dic Ecclesiæ; & si Ecclesiam non audierit; sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.* Aut ergo Papa frater non est, nec eundem cum reliquis Christianis Patrem Deum habet, eandemque Matrem Ecclesiam: aut si frater est, ab Ecclesia judicari potest, & si Ecclesiam non audit, Ethnici & Publicani instar habendus.

2. Ad hunc Matthæi locum jam supra respondimus, eumque explicavimus: sed quia in hoc textu velut arce tutissima opinionis sue spem omnem Adversarii statuunt, aliquid adhuc dicemus, ut pateat, quam infirmum sit hoc illorum præsidium.

Aut ergo volunt Adversarii hunc Matthæi locum de fratre Ecclesiæ subiecto intelligendum esse, aut de fratre etiam non subiecto, qualem non dicimus Pontificem esse? Si de fratre non subiecto: hoc absurdum est, & impossibile, cum non subiectus deferri & puniri à iudice non possit, quem non habet. Si de fratre subiecto: oportet prius demonstrant Papam Ecclesiæ subiectum esse, quam posse ab ea puniri: aut si hoc supponunt, supponunt planè, quod probandum erat. Quæ ergo est hæc demonstrandi ratio, supponere quod probandum est, & idem per idem, hoc est, enssem per gladium, & nigrum per atrum explicare? est equidem frater Christianorum, sed etiam Princeps Ecclesiæ, de quo Christus non loquitur. Deinde mille sunt scripturæ textus, qui in sensu accommodo & possibili sunt intelligendi; sicut etiam in hoc ipso Matthæi loco; non omne peccatum (v.g. occultum, quodque probari non potest) deferendum est Iudici, & per testes probandum: sicut ergo non omne peccatum deferri debet, sed illa, quæ possunt probari, & à iudice puniri; ita nec omnis persona deferenda est, sed quæ iudicem habet, plectique potest: & si tu omnem Christianum iudicem habere, puniri que posse, etiam Papam, supponas: hoc prius probandum est, & tum denique locus Matthæi applicandus. Denique: cum Papam ab Ecclesia iudicandum puniendumque esse dicis, quam tu Ecclesiam intelligis? Papam conjunctam, aut ab hoc separatam? si conjunctam: ergo non probas ex hoc Matthæi loco Concilium, ut à Papa distinctum, esse Papa superiorem: si verò à Papa separatam intelligis: negamus Ecclesiam aut Concilium universale dici posse, cui pars optima & maxima, hoc est, caput abest, quemadmodum nec integram domum dixeris, quæ fundamento, nec integrum exercitum, qui Duce caret. Vides ergo quot morbis argumentum laboret, quod putabas insuperabile?

VI. *Obijciunt* 20. Potestas Papalis non tantum est in solo Romano Pontifice: sed multò principalius in tota Ecclesia, & Concilio Ecclesiæ representante: si enim Ecclesia Papalem auctorita-

tem

tem non habet, cur eligit Papam; cur eo defuncto omnia, quæ Pontificis sunt, præstat? Fac perpetuo carcere aut amentia Pontificem teneri, cuius erit de rebus fidei infallibilem, & expertem erroris sententiam ferre?

¶. Hoc argumentum probari Concilium non esse supra Papam, sed paris ejusdemque potestatis, & consequenter, nihil in Pontificem posse, cum par in parem potestatem non habeat. Deinde si hanc potestatem Papalem Concilium habet, à quo habet? à se, an à Christo? Non à se; quia est supernaturalis, quæ non habetur, si non datur: Non à Christo; quia numquam & nullibi legimus in sacris Paginis Ecclesiæ aut Concilio dictum: *Tibi dabo claves Regni cælorum; Super te edificabo Ecclesiam meam: Pasce oves meas, &c.* Quid autem turpius, minusque consentaneum rationi, quam dicere Christum potestatem tantam, tam magnam Concilio dedisse, nec tamen posse ostendere quando, ubi, quibusve verbis? Si Provinciam tibi à Cæsare donatam diceret, nec tabulas aut testes donationis proferres, quis tibi fidem commodaret? & tamen hoc Adversarii faciunt, dum Regnum Cælorum Conciliis commissum esse à Christo dicunt, nec tamen toties interpellati tabulas & chirographum Commissionis ostendunt: aut ergo nimis simplices illi, qui fidem nihil probantibus præstant, aut nimis ipsi præfidentes, qui fidem petunt nunquam promeritam conductamque. Si totum jus & fastigium Papale in solo Concilio est, ergo in Ecclesia duæ supremæque erunt potestates, hoc est, in uno Regno duo, parique potentia Reges: in uno Cælo duo soles: in uno corpore duæ animæ, duo capita: hoc est, monstrum Regiminis, & à quo semper bene instituta Respublica abhorruit. Et si Concilio par est Pontificia auctoritas, cur ergo Papali eget confirmatione; & idè eget, ut sine ista Concilium sit planè nullum, per apertissimos textus à nobis supra citatos: superflua planè hæc esset confirmatio, si totum jus Papale in Concilio reperiretur: nec enim à pari confirmatio petitur. Ex quo etiam confutantur, qui dicunt: supremam potestatem in Papa non principaliter esse, sed tanquam in ministro Ecclesiæ & Concilii; & ita, quod est absurdissimum, petere Concilium à ministro confirmationem. Nec verum esset, quod in Concilio Constantiensi definitum est *Sess. 8. Papam esse immediatum*.

Vicarium Christi : esset enim potius Vicarius Concilii, & Ecclesie.

Nec bene colligitur esse in Concilio aut Ecclesia potestas Papalis, quia Ecclesia Papam eligit; sicut non sequitur in Capitulo, à quo Episcopus eligitur, esse potestatem Episcopalem: ipsa enim eligendi forma, ipsique electores subjacent legibus Pontificum, qui modum & formam eligendi præscripserunt: nec conferunt eligendo potestatem Papalem, sed nominant personam, cui potestas immediatè à Deo confertur: nemo enim alius Vicarium Principi dat, quam ipse Princeps: & in Concilio Constant. *Sess. 8.* definitur, Papam immediatum esse Vicarium Christi. Quid autem mortuo Pontifice; aut in perpetuam amentiam lapso, Concilium possit aut non possit; nolumus definire, cum ipsa Ecclesie praxis, quid fieri in similibus casibus debeat, satis ostendat: nos verò non de hoc casu loquimur, sed de Pontifice vivente, & ex Pontificia auctoritate aliqua decernente, quem supra Concilium esse dicimus. Videatur tamen Cajetan. *in opusc. de auctoritate Papa & Conc. cap. 16.* ubi docet, Pontifice capto aut relegato, ejus conveniendi nulla spes sit, non propterea alium Pontificem eligi posse; sed imitatione Ecclesie primitivæ, cum Petrus ab Herode captus esset, orationem sine intermissione ad Deum fundandam esse, ut Ecclesie subveniat. In casu verò perpetuæ amentie, & ejus curandæ ex medicorum consensu spes nulla affulgeat; Papam haberi pro mortuo quoad vitam rationalem & intellectualem, non tantum in actu, ut in dormiente, ebrio aut phrenetico contingit, sed etiam in potentia naturali. Videatur etiam Suar. *de fide d. 10. f. 6.* Advertendum tamen est circa omnes hos casus & hypotheses, quæ fieri solent: pertinere ad Dei providentiam, qui Ecclesiam & Papatum cum suprema potestate instituit; ne hujusmodi casus evenire permittat, quos quidem absolutè non repugnat evenire; si tamen evenirent, ordinem à Deo impositum confunderent, & ideo repugnantiam habent respectivam & consequentem, hoc est, ex suppositione divinæ voluntatis & Providentiæ, decernentis rem hoc, & non alio modo fieri: v.g. fieri quidem absolutè potest Clementem VIII. non esse validè baptizatum, & consequenter, nec verum Pontificem, & ea quæ circa fidem & canonizationem Sanctorum ab illo statuta sunt, æquè invalida fuisse, sed suppositâ Dei providentiâ,

dentia, quâ voluit Ecclesiæ visibili caput visibile præponi, & quæ ad fidem spectant, certa & indubitata esse: repugnat tale & occultum impedimentum à Deo permitti, sed ad Dei curam pertinet cavere, ne contingat. Eodem modo non implicat absolutè Sacros Codices, quibus Ecclesia Catholica utitur, in rebus fidei, aut malitiâ, aut ignorantia, aut ineuriâ librariorum, aut etiam injuriâ temporum corrumpi; sed quia voluit Deus fidem & Religionem ex Verbo Dei scripto, & tradito pendere, ipsius omnipotentia & sapientia est, ne corrumpantur curare. *Qui ergo sumus nos, qui statuamus tempus & modum miserationis Domini, & in arbitrium nostrum diem & terminum constituamus ei? exspectemus ergo humiles consolationem ejus. Judith. 4.*

Et idè S. Thom. 1. 2. q. 100. a. 8. Ea quæ sunt jure Divino ab ipso Deo determinata, non solum in communi ratione justitiæ, sed etiam quantum ad determinationem ad singulos actus, non esse ab Ecclesia dispensabilia docet, sed à solo Deo: nec in illis habere locum epikiam aut gnomen, sicut in legibus humanis, in quibus non potest Legislato humanus singulos actus particulares prævidere iisque providere: & idè fornicatio v.g. sive accessus ad non suam, etiam ex intentione maximi alicujus boni & utilitatis, nunquam permissa est.

VII. *Obijciuntur 21.* Potest Ecclesia etiam invito, aut non consentiente Pontifice Concilium congregare, v.g. Papâ mortuo, aut relegato, aut amentia correpto, aut si ipse nolit Concilium congregare, cum tamen oporteret, &c. Felin *in c. super litter. de Rescript.* Alex. *in Canon. synod. 17.* ergo videtur non tantum in Papa, sed etiam in ipsa Ecclesia potestatem Papalem residere.

R. Certissimum esse, potestatem congregandi Concilia ordinariam solius Pontificis esse. *distinct. 17. per totum.* Et *cap. significasti de elect.* Quemadmodum solius Principis est convocare statum generales, quod si alius molitur, perduellionis in Principem suspectus est. In casibus particularibus, & extraordinariis potest ab Ecclesia hoc ipsum fieri; quæ tamen potestas nullo modo Papalis est, cum non sit universalis, nec se extendat ad ordinandam Ecclesiam universalem, sed tantum particularem illum casum & necessitatem: Papalis autem potestas ordinaria, perpetua, & universalis est: & hæc Ecclesiæ non communicatur, alio-

quoniam ipsa Ecclesia esset Vicaria Christi; Pontifex verò esset Vicarius Vicarii, & consequenter non immediatus Christi Vicarius, quod est absurdum, immo hæreticum ex Conc. Const. sess. 8.

VII. *Obijciunt* 22. Papa deponi à Concilio potest propter hæresin, c. si Papa d. 40. ergo est subiectus Concilio, & inferior: qui enim subiectus non est, ob nullum crimen judicari condemnare potest, cum iudicium & sententia iurisdictionem supponant, & hæc subiectionem. Rursus, Si Papa hæreticus iudicari, & puniri potest à Concilio, cur non æquè publicus usurarius, simoniacus, blasphemus, perjurus, adulter, tyrannus, & qui palam Deum odio habet? hæc enim peccata partim hæresi graviora sunt, partim bono, pacique Ecclesiæ magis incommodant, quam privata aliqua hæresis, v.g. Spiritum sanctum à Filio non procedere: nec in sacris Scripturis reperies Papam magis ob hæresin, quam aliud crimen publicum, offensivum publici, & incorrigibile deponi posse: cur ergo tacente sacro textu, hæresin excipis, & si excipis hæresin, cur solam?

R. Magnam esse inter hæresin, & alia Pontificis delicta differentiam. Hæresis enim per se, & ex sua natura prorumpit in falsam doctrinam, tollitque omne fundamentum gratiæ, & salutis, & velut in sua radice omne meritum & virtutem venenat: salvâ enim fide, omni peccato est suum remedium, quo sanetur: extinctâ fide, omnia simul remedia sublata sunt, cum omnia fidem supponant: & idè B. Apostolus dicit: *Iustum ex fide vivere*. Quia sicut vita necessaria est, ut medicinæ; ita fides, ut Sacramenta aliquid operentur. Et ideo in sacris litteris jubemur Prælati, etiam dycolis & peccatoribus obedire *Matth. 23. 1. Petri. 2. & Luca. 12.* Ab hæreticis verò & infidelibus omnino separari, & consequenter nec pro Pastoribus habere, *Num. 16. ad Galat. 1. & 2. ad Thessal. 3. & 2. ad Cor. 6. & 2. Joann. 2. & c. verbum d. 1. de Penit. c. Novatianus 7. q. 1. & c. didicimus 24. q. 1. c. si Papa d. 40. & c. oves 2. q. 7.* An verò Papa hæreticus ipso facto amittat Papalem dignitatem perinde ac mortuus, an verò deponendus sit ab Ecclesia, aut etiam à Deo præcedente sententiâ, hæresis declaratoriâ, videri potest Cajetan. *Tr. de auctor. Papa & Concilii* c. 17. & Suar. *de fide in Tr. de S. Pontif. d. 10. s. 6.* Nec refert, etiam si concedamus Papam in hoc casu à Concilio iudicari: quia hic est

hic est casus in sacris litteris toties exceptus: nec tam Concilium iudicat, quàm potius declarat, Papam incurrisse sententiam ab ipso Deo latam, promulgatamque, juxta illud Joann. *Qui non credit: jam judicatus est.*

IX. *Obijciuntur 23.* Si Papa gladio aliquem appetat, aut rem domesticam & facultates invadat, aut alio modo injuriam paret: licebit utique gladium invadenti extorquere, eumque quavis aliâ ratione compescere, imò etiam jure defensionis, si aliter non possis, occidere: quanto ergo magis si beneficia vendat, im meritos promoveat, ipsamque Ecclesiam perverso exemplo, injustisque legibus opprimat, (juxta illud *ad Galat. 2.* junctâ Gl. *Cogis gentes judaizare exemplo male conversationis*) licebit Pontifici obfultere, & si aliter cohiberi, aut corrigi non possit, Pontificatu pellere?

22. Aliud esse Jurisdictionem in Papam exercere, aliud defensionem uti: hæc non Concilio tantum universali, sed cuilibet etiam privato permiffa est: illa ad Superiores tantum pertinet: & quamvis invadentem jure defensionis, & servato moderamine inculpatae tutelæ, occidere etiam possis; non tamen auctoritative sententiam mortis in illum dicere, quia hoc est Superioris, & jurisdictionis, quam nullam Conciliis in Pontificem esse jam supra ostendimus. Immo potestas Pontificem exautorandi non tam ad Ecclesiæ defensionem, quam majorem offensionem pertinet, propter periculum schismatis, aliorumque malorum, quæ supra numeravimus; essetque hoc remedium pejus ipso malo, perinde ac si dolorem dentium truncato capite curatum velles: & ideo licet Christus monuerit: *Si pes, manus, vel oculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te*: nunquam tamen in Evangelio dixit: *si caput tuum scandalizat te, amputa illud, & projice abs te*. Morbus ergo Capitis infecti & inficientis soli Deo reservatur.

Obijciuntur 24. Potest Papa renuntiare, & renuntiando ab Ecclesiæ regimine discedere, ergo etiam Ecclesiæ ex causâ boni publici à Papa separari, & sibi alium eligere.

25. Negando consequentiam: cum enim Ecclesiæ Papæ sit subiecta, non Papa Ecclesiæ; ista minus, ille plus potest: quemadmodum, quia vir est caput uxoris, non uxor viri; vir poterat uxori libellum repudiî dare, non e contra, ut colligitur ex Deuter. c. 24.

Et tri-

Et tradit Josephus *l. 15. c. 11.* Deinde ex Pontificis renuntiatione non sequuntur illa mala, quæ docuit experientia sequi, cum se à Pontificis obedientia Ecclesia subducit, & alium eligit.

X. *Objicitur 25.* Si Papæ auctoritas est supra Concilium, & solus potest res fidei decidere, ejusque judicium est infallibile, incorrigibile, inappellabile, quid ergo Concilii opus est? & tamen fuisse necessaria, praxis Ecclesiæ docuit.

¶ Non sequi, ut quidquid agitur, semper necessario agatur; cum multa fiant, non quia necessaria, sed quia commodiora. Concilia enim simpliciter necessaria non esse, patuit in Ecclesia primitiva, in qua licet trecentis & supra annis nulla Concilia Generalia indicta fuerint, in tanta nihilominus persecutionum, & hæresum agitatione nunquam magis Ecclesia, fidesque floruit; immo exemplis omnium ferè Conciliorum constat, vix ullam hæresin fuisse, quæ Concilio cesserit, & idè extincta fuerit, quia in Synodo à Patribus damnata: adeò, ut B. Gregorius Nazianzenus non dubitaverit pronuntiare, nullius Synodi successum prosperè à se visum. Incendium Arianum tantum abest, ut post Concilium Nicænum resederit, ut tunc maximè grassatum fuerit, Orientem, Occidentem, Africam, Hispaniam, Italiamque complexum: Idem in Conciliis Chalcedonensi, Ephesino, aliisque evenit: & si totam Ecclesiasticam historiam percurras, vix aliquem reperies, qui Romano Pontifici pertinaciter obstrictus, non æquè Synodos contempserit, aut à Synodo absolutus fuerit, quem Pontifex damnaverat. Quia tamen in Concilio Patres ex toto orbe conveniunt, negari haud potest, majorem in Conciliis sapientiam, experientiam rerum hominumque notitiam, pietatem, apud vulgus majorem venerationem, amorem fidemque reperiri, quàm in solo Pontifice; quæ causa est, ut auctoritas Conciliorum semper maximi habita fuerit, & medium efficacissimum obstinacissimis etiam animis expugnandis, capiendæque informatione multarum rerum, in quibus falli posse Pontifices ultro fatemur.

XI. *Objicitur 26.* Juris naturæ est, ut membra, quæ totum corpus inficiunt, amputentur: si ergo Papa exemplo maloque regimine inficiat Ecclesiam, amputari poterit, suæque privari dignitate.

¶. Novum

2. Novum esse inauditumque curandi genus, nec ab ullo Medicorum præscriptum, ut sanando corpori, caput amputetur: quod non in Phycis tantum, sed etiam politicis locum habet, propter gravissima & certissima incommoda, schismatis præsertim, quæ admittenda hæc potestate Papam judicandi, amovendi que sequerentur, ut supra ostendimus. Ne tamen Ecclesia remedio careret, Orationem Deus Ecclesiæ tradidit, promisitque se illam, cum expedit, certissimo exauditurum; orando igitur potest Ecclesia Pontificem deponere: qui modus potentissimus est, quietissimus, erroris expers, (Deo semper pax meliora sunt concedente) tutissimus, & denique Ecclesiæ convenientissimus, quæ non tam humanâ, quàm divinâ providentiâ regitur; quæque sicut oratione cœpit (*Postula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam. Psalmo 109.*) oratione conservatur: Ego rogaui pro te Petre, ut non deficiat fides tua. *Luca 22.* ita oratione defendenda est: cum alia remedia humana, si coactiva sint, multo pluribus damnis, periculisque exponant, quam Pontificis mores etiam perditissimi; sicut enim in corpore humano, ita in politico nihil membris ipsa divisione nocentius est, ex qua corruptio sequitur. Nocet, inquis, Ecclesiæ Pontifex adulter, Simoniacus, prodigus, injustus. Omnino: sed rari sunt, hoc præsertim tempore, immo jam nulli. Fac tamen aliquem esse, eumque per vim extirpandum; quantum Ecclesiæ nocebunt bella, discordiæ, schismata, ambitus tot capitum ad tiaram aspirantium, tumultus & confusio nescientium, quem pro legitimo habeant, & denique omnium licentia, & impunitas flagitiorum, nullo iudice certo, & omnibus, ut amicos indulgentia parent, conniventibus? ergo Pontifex malus, magnum Ecclesiæ malum: sed schisma longè majus, quo si Ecclesiam curatum eas, perinde feceris, ac si domum incendas, ut eam ab aura insalubri purges, aut navim subducturus tempestati, ad scopulum impellas.

FINIS LIBRI SECUNDI.

Nnn

LIBER